

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1964:47

Kommunikationsdepartementet

SOU

1964:47F

FRILUFTSLIVET I SVERIGE

DEL I

UTGÅNGSLÄGE OCH UTVECKLINGS-
TENDENSER

1962 ÅRS FRITIDSUTREDNING

Stockholm 1964

STATENS

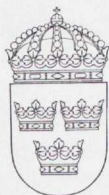
OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1964

Kronologisk förteckning

1. Indexlån. Del I. Kihlström. 96 s. Fl.
2. Indexlån. Del II. Kihlström. 526 s. Fl.
3. Konsumtionsmönster på bostadsmarknaden. Esselte. 212 s. I.
4. Effektivare konsumentupplysning. Esselte. 111 s. H.
5. Bättre åldringsvård. Esselte. 121 s. S.
6. Alkoholreklamen. Norstedt & Söner. 278 s. Fl.
7. Statens skogar och skogsindustrier. Svenska Reproduktions AB. 144 s. Fl.
8. Kapitalutvecklingen i det svenska lantbruket. Esselte. 88 s. Jo.
9. Arbetstidsförkortningens verkningar. Esselte. 216 s. S.
10. Företagsinteckning. Tiden-Barnängen Tryckerier AB. 149 s. Ju.
11. Älgfrågan. Norstedt & Söner. 188 s. Jo.
12. Veterinärmedicinsk forskning och undervisning. Del II. Esselte. 302 s. Jo.
13. Religionsfrihet. AB Wilhelmssons Boktryckeri. XXVIII + 594 s. E.
14. Svensk namnbok 1964. AB E G Johanssons Boktryckeri, Karlshamn. 227 s. Ju.
15. Utlåtande av Juristkommissionen i Wennerströmmaffären. Norstedt & Söner. 117 s. Ju.
16. Historisk översikt. Kyrkobegrepp. Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB, Uppsala. 324 s. E.
17. Rapport av parlamentariska nämnden i Wennerströmmaffären. Norstedt & Söner. 46 s. Ju.
18. Översättning av fördrag angående upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och tillhörande dokument. Marcus. 187 s. H.
19. Kommunal skatteutjämning. Kihlström. 419 s. Fl.
20. Krigsmaktens förbandssjukvård. Esselte. 222 s. Fö.
21. Bilskrotning. Esselte. 75 s. K.
22. Förbud mot utförsel av kulturföremål. Kihlström. 67 s. E.
23. Kronhjortsreservat m. m. Berlingska Boktryckeriet, Lund. 109 s. Jo.
24. Behandlingsforskning vid ungdomsvårdsskolorna. Esselte. 279 s. S.
25. Nytt skattesystem. Esselte. 827 s. Fl.
26. Offentliga byggnader 3. Ekonomiskt byggande. Esselte. 103 s. K.
27. Lag om förvaltningsförfarandet. Esselte. 719 s. Ju.
28. Beräkning av pensionsreserv i pensionsstiftelse. Holmqvist skrivbyrå & kontorstryckeri. 39 s. Ju.
29. Koncernbidrag m. m. Esselte. 160 s. Fl.
30. Kristendomsundervisningen. Esselte. 182 s. E.
31. Skadestånd II. Esselte. 170 + 62 s. Ju.
32. Förtida tillträde, expropriationskostnad m. m. Marcus. 118 s. Ju.
33. Översättning av viktigare följdförfattningar till fördragen angående Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen. Marcus. 521 s. H.
34. Äktenskapsrätt I. Författningstext. Marcus. 96 s. Ju.
35. Äktenskapsrätt II. Motiv. Marcus. 597 s. Ju.
36. Ökat stöd till barnfamiljer. Esselte. 148 s. S.
37. Lantbrukets strukturutveckling. Esselte. 251 s. Jo.
38. Sammanställning av remissyttrandan över författningsutredningens förslag till ny författning. Del 3. Kap. 6 i förslaget till regeringsform. Marcus. 98 s. Ju.
39. Rapport och arbetsmaterial från arbetsgruppen för det kommunala sambandet juni 1964. Marcus. 179 s. Ju.
40. Mentalsjukvårdslag. Esselte. 418 s. S.
41. Bostadsstöd för pensionärer. Hæggström. 105 s. I.
42. Kommunal markpolitik. Esselte. 117 s. I.
43. Social omvårdnad av handikappade. Esselte. 208 + 16 s. ill. S.
44. Skolans försörjning med lärare II. Esselte. 296 s. E.
45. Sjuksköterskeutbildningen I. Grundutbildning. Esselte. 319 s. S.
46. Sjuksköterskeutbildningen II. Vissa grundläggande undersökningar. Utkommer senare.
47. Friluftslivet i Sverige. Del I. Utgångsläge och utvecklingsstendenser. Svenska Reproduktions AB. 218 s. K.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1964:47

Kommunikationsdepartementet

FRILUFTSLIVET I SVERIGE

DEL 1

UTGÅNGSLÄGE OCH UTVECKLINGS-
TENDENSER

1962 ÅRS FRITIDSUTREDNING

SVENSKA REPRODUKTIONS AB
STOCKHOLM 1964

Innehåll

Skrivelse till Statsrådet och chefen för kungl. kommunikationsdepartementet ..	5
Kap. 1. Utredningsuppdraget och arbetets uppläggning	
1.1. Utredningsuppdraget	7
1.2. Utredningsarbetets uppläggning	11
Kap. 2. Bakgrund och allmänna riktlinjer för de grundläggande inventeringarna och utredningarna	
2.1. Allmänt om fritiden	12
2.2. Bakgrund och syfte	15
2.3. Tidigare undersökningar	
2.3.1. Undersökningar rörande fritidsvanorna m. m.	16
2.3.2. Undersökningar rörande fritidsbebyggelsens omfattning	20
2.4. Undersökning rörande friluftslivet	
2.4.1. Allmänt	23
2.4.2. Undersökningsvariabler	23
2.4.3. Undersökningspopulation och undersökningsenhet	25
2.4.4. Urval	25
2.4.5. Uppgiftsinsamlingen	26
2.4.6. Tabellframställningen	27
2.4.7. Felkällor	27
2.4.8. Definitioner	28
2.4.9. Materialets uppräknig	29
2.5. Inventering rörande fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering m. m. ..	30
Kap. 3. Fritiden och friluftslivet	
3.1. Fritidens utnyttjande	32
3.2. Friluftslivets omfattning och inriktning	38
3.2.1. Omfattningen av olika friluftssysselsättningar under sommar och vinter	38
3.2.2. Friluftslivets inriktning med hänsyn till ålder, bostadsort och familjeförhållanden	45
3.3. Tätortsbefolkningens attityder rörande friluftsvanorna	51
Kap. 4. Anläggningar för det rörliga friluftslivet	
4.1. Utnyttjandet av anläggningar för det rörliga friluftslivet	58
4.2. Tillgång till och behov av anläggningar för det rörliga friluftslivet	65
Kap. 5. Semester och semesterförhållanden	
5.1. Semestrar under 1963	73
5.2. Semestertid och semesterplats	74
5.3. Hur man bor på semestern	81
5.4. Semestersysselsättningar	84
5.5. Önskemål om utbyte av semestern	86
5.6. Semestercampingen	87
5.7. Planerade semestrar för 1964	88
Kap. 6. Fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering m. m. samt utvecklingstendenser	
6.1. Inledning	92
6.2. Den nuvarande fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering och struktur	
6.2.1. Fritidsbebyggelsens omfattning och lokalisering	93

6.2.2. Fritidsbebyggelsens struktur	99
6.2.2.1. Fritidsbebyggelsens fördelning på tätare bebyggelse och spridd bebyggelse	99
6.2.2.2. Antalet fritidshus på ofri grund m. m.	100
6.2.2.3. Byggnader, tidigare använda som permanenta bostäder ..	102
6.3. Fritidsbebyggelsens hittillsvarande utveckling	102
6.4. Översikt av förhållanden, vilka reglerar fritidsbebyggelsen	106
6.4.1. Översiktsplan	106
6.4.2. Detaljplaner	108
6.4.3. Utomplansbestämmelser	110
6.4.4. Aktuella planer på åtgärder för att reglera fritidsbebyggelsen	110
Kap. 7. <i>Den nuvarande fritidsbebyggelsens utformning</i>	
7.1. Antal hushåll med tillgång till fritidshus	124
7.2. Avståndet permanenta bostaden—fritidshuset	127
7.3. Fritidshusets utnyttjande	129
7.4. Fritidsbebyggelsens standard, utrustning m. m.	131
7.5. Förekomst av självverksamhet	140
7.6. Vissa orsaker till innehav av fritidshus	140
Kap. 8. <i>Efterfrågan och önskemål rörande den framtida fritidsbebyggelsen</i>	
8.1. Önskemål beträffande innehav av fritidshus	142
8.2. Hushållens planer på köp av fritidshus	145
8.3. Önskemål beträffande läge och utnyttjande	147
8.4. Självverksamheten	154
8.5. Önskemål om standard och utrustning	155
8.6. Miljöfaktorer, som påverkar valet av fritidshusets läge	158
8.7. Fritidshusets funktion i friluftslivet	159
Kap. 9. <i>Utredningens sammanfattande synpunkter</i>	
9.1. Allmänna synpunkter	160
9.2. Några karakteristiska huvuddrag i svenskt friluftsliv	160
Bilaga 1. Frågeformulär A: Frågor till urvalspersonen	169
Bilaga 2. Frågeformulär B: Frågor till hushållsföreståndaren	187
Bilaga 3. Frågeformulär angående fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering, ut- vecklingstendenser m. m.	203
Bilaga 4. Antal fritidshus per kommun vid början av år 1963 samt nytillkomna hus 1960—1962	205
Bilaga 5. Medelfelsberäkningar	215
Kartbilaga 1. Fritidsbebyggelsens fördelning länsvis 1963.	
Kartbilaga 2. Översikt över fritidsbebyggelsens lokalisering 1963.	

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 15 augusti och den 28 september 1962 uppdrog Herr Statsrådet den 8 oktober 1962 åt generaldirektören J. B. Lundgren, ordföranden i Sverges socialdemokratiska ungdomsförbund I. Carlsson, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren N. O. Th. Fällidin, stadssekreteraren i Göteborg C. T. Henrikson, byggnadsrådet i byggnadsstyrelsen K. I. Jonsson, filosofie kandidaten Inga Löwdin, ledamoten av riksdagens andra kammare, distriktslantmätaren B. Turesson samt dåvarande ordföranden i folkpartiets ungdomsförbund O. Ullsten att såsom sakkunniga inom kommunikationsdepartementet verkställa utredning angående fritidsområden, fritidsbebyggelse och därmed sammanhängande spörsmål. Därjämte uppdrog Herr Statsrådet åt Lundgren att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Samtidigt förordnades ett antal experter åt utredningen, nämligen verkställande direktören i Reso J. G. R. Enocson, länsarkitekten i Uppsala län S. M. Erichs, överlantmätaren i Västernorrlands län N. R. Kvarby samt verkställande direktören i Svenska turistföreningen H. Sehlin. Slutligen förordnades byrådirektören i lantbruksstyrelsen N. C.-E. Norrbom att vara sekreterare åt de sakkunniga.

Kretsen av experter har sedermera efter framställning av utredningen ytterligare utökats, nämligen genom beslut den 15 februari 1963 med medicinalrådet H. E. A. Bolin, överingenjören i sjöfartsstyrelsen S. F. Haggård samt länsingenjören i Örebro län S. C. E. Wetterhall, genom beslut den 4 juli 1963 med förste kanslissekreteraren P. J. Ö. Falken, genom beslut den 5 juli 1963 med direktören, juris kandidaten S. Annevall och genom beslut den 5 februari 1964 med revisionssekreteraren L. A. Delin.

De sakkunniga har antagit namnet 1962 års fritidsutredning.

Till utredningen har, för att tagas i övervägande vid fullgörande av utredningsuppdraget, överlämnats ett stort antal till Kungl. Maj:t inkomna framställningar. Utredningen har fortlöpande avgivit remissutlåtanden över åtskilliga betänkanden, motioner och framställningar.

Efter vederbörligt bemyndigande har utredningen företagit en studieresa till Danmark och den svenska västkusten.

Med skrivelse den 5 september 1963 överlämnade utredningen dels PM med utredning och förslag rörande provisorisk höjning av statens stöd till småbåtshamnar m. m., dels PM med utredning och förslag rörande provisorisk höjning av fonden för friluftslivets främjande. — Det förstnämnda förslaget har redan i huvudsak genomförts genom beslut av 1964 års riksdag.

Sedan vissa inledande delar av utredningsarbetet nu slutförts, får utredningen vördsamt överlämna betänkandet Friluftslivet i Sverige, Del I, Utgångsläge och utvecklingstendenser.

Stockholm den 3 augusti 1964

Börje Lundgren

Ingvar Carlsson

Thorbjörn Fälldin

Torsten Henrikson

Ivar Jonsson

Inga Löwdin

Bo Turesson

Ola Ullsten

/Claes-Eric Norrbom

Utredningsuppdraget och arbetets uppläggning

1.1. Utredningsuppdraget

I ett utlåtande till statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 15 augusti 1962 anförde chefen för kommunikationsdepartementet följande motiv för en utredning angående fritidsområden, fritidsbebyggelse och därmed sammanhängande spörsmål:

Den genomgripande strukturförändring, som ägt rum inom vårt samhälle under de senaste decennierna, har vissa särskilt dominerande drag. Ett av dessa är den i hastig takt fortgående urbaniseringen. Befolkningsomflyttningen från landsbygd till tätort har sålunda lett till att 75 % av landets folkmängd nu är bosatt i städer och andra tätortssamhällen. Samtidigt har inom vårt näringsliv skett en omdaningsprocess, som varit särskilt markant i fråga om industrin och där resulterat i en alltmer rationaliserad produktionsapparat. Detta har medfört en högt uppdriven takt inom arbetslivet. Bilismens expansion har vidare lett till en mångdubbelt ökad trafikfrekvens och ett allt hetsigare tempo i trafiken. Överhuvudtaget har vår tillvaro i många avseenden kommit att präglas av en intensitet helt utan motsvarighet för blott några årtionden sedan.

Den forcerade takten i det dagliga arbetet och den allmänt häftiga puls som kännetecknar livsrytmen, särskilt i storstaden, har i hög grad kommit att påverka den mänskliga livsföringen. Jäkt, bullerstörningar och andra sanitära olägenheter har skapat trängande behov av avkoppling och återhämtning i lugn och vederkvickande miljö. Det måste i dagens samhälle från allmän folkhälsosynpunkt anses såsom synnerligen önskvärt, att främst tätorternas befolkning beredes möjlighet till stärkande rekreation i annan miljö än vardagens, särskilt genom vistelse ute i naturen.

Parallellt med den utveckling, som här skisserats, har inom samhällets olika sektorer skett ett betydande ekonomiskt framåtskridande, och en kraftig förbättring av det materiella välståndet har kommit individerna till del. Samtidigt har människorna tillförsäkrats en längre fritid. Den dagliga arbetstiden har undan för undan förkortats. Femdagsveckan har blivit allt vanligare. Inom en nära framtid torde också fyraveckorssemestern vara en förmån, som tillkommer de flesta befolkningsgrupper. Den vidgade fritiden har blivit en mycket väsentlig och uppskattad del av standardhöjningen. Välståndsökningen kommer också mer och mer att skapa de individuella ekonomiska förutsättningarna för ökad valfrihet i fråga om fritidens utnyttjande. Den problematik, som vi ställts inför i dagens och än mer i morgondagens samhälle, blir därför denna: hur skall vi kunna få det bästa utbytet i olika avseenden av den ökande fritiden. Denna frågeställning involverar flera stora delproblem. Här vill jag närmast till behandling taga upp vissa mera konkreta problem, nämligen de som rör fritidsområden, fritidsbebyggelse och därmed närbesläktade spörsmål.

Önskemålet om större möjligheter att förlägga fritiden till en annan miljö än vardagens leder till växande anspråk på utrymme för fritidsrekreation. Efterfrågan på mark för sådant ändamål har tidigare i huvudsak riktats mot de större tätorternas närmaste omgivning. Människorna har emellertid blivit betydligt rörligare i sina fritidsvanor. Främs-

la anledningen är givetvis bilismens starka utveckling som revolutionerat resemöjligheterna för stora delar av vårt folk. Förbättringar i trafikapparaten i övrigt spelar också in. Resultatet har blivit en allt mer växande efterfrågan på fritidsbostäder och utrymme för fritidsvistelse i andra former.

I de större städernas närmaste omgivningar har redan tillgången på mark för fritidsändamål minskat kraftigt, och efterfrågan på sådan mark gör sig nu gällande inom större regioner. Kraven på upplåtelse av nya områden för detta ändamål, belägna längre bort från de större tätortsbildningarna, kan väntas öka inom en relativt kort tidrymd. Den i stort sett orörda landsbygdsnaturen torde kunna räknas som en av våra största tillgångar. För allas trevnad måste det därför vara en angelägen uppgift att tillgodose de växande kraven på ökad upplåtelse av markområden för fritidsändamål under hänsynstagande till att så mycket som möjligt av ursprungsmiljön bevaras. Därför lämpade områden måste reserveras för gemensamt nyttjande, exempelvis för bad och såsom strövområden. Fritidsbebyggelsen i form av enfamiljshus ställer särskilt stora anspråk på markresurserna och måste ofta fogas in i en miljö, som är speciellt känslig för bebyggelse. Ökad vikt måste därför fästas vid frågan hur denna fritidsbebyggelse i framtiden lämpligen bör ordnas.

Systemet med en vinterbostad och en sommarbostad är ett utmärkande inslag i de svenska bostadsvanorna. Ofta förekommer det att hyreslägenhet och sommarstuga är ett alternativ eller en övergångsform till enfamiljshus som helårsbostad. Men även den egna villan kombineras ofta med innehav av särskild sommarstuga. Antalet sommarstugor i landet har uppskattats till omkring en kvarts miljon, och det torde f. n. byggas i runt tal 10 000 nya stugor per år. En så omfattande bebyggelse ställer betydande krav på planläggning. Vägar och parkeringsplatser måste planeras och byggas och sanitära anläggningar och serviceanordningar av olika slag skapas.

De frågeställningar jag här belyst har berörts av Sverges socialdemokratiska ungdomsförbund i en den 21 januari 1961 dagtecknad framställning till Kungl. Maj:t om översyn av fritidsfrågorna. I skrivelsen framhålls bl. a. att samhället i tid måste planera för den utveckling av fritidsvanorna, som redan nu kan förutses, och den expansion, som kan väntas under det närmaste årtiondet.

Det synes mig vara en viktig uppgift att som underlag för samhällsplaneringen söka få fram säkrare uppgifter om fritidsbebyggelsen och dess framtida utveckling. En prognos för åtminstone den närmaste tioårsperioden rörande den beräknade omfattningen av småhusbyggandet för fritidsändamål skulle underlätta ett bättre infogande av fritidsbebyggelsen i samhällsplaneringen. Detta gäller inte minst inom områden, där fritidsbebyggelsen ännu inte fått någon större omfattning. En dylik mera långsiktig prognos ger också anledning att i planeringsssammanhang särskilt uppmärksamma, att fritidsbebyggelsen i form av enfamiljshus tar i anspråk mark på ett helt annat sätt och i en helt annan omfattning än andra anläggningar för fritidsändamål. En av orsakerna till olämplig fritidsbebyggelse är bristen på lämpligt belägna tomtor. Att genom restriktioner av olika slag förhindra anskaffandet av egen tomt är icke någon lösning av problemet på längre sikt. Det måste tvärtom vara en angelägen uppgift att inom ramen för den översiktliga bebyggelseplaneringen anvisa välbelägna tomtområden för sommarstugor och liknande fritidsbebyggelse. I sammanhanget må även erinras om att årets riksdag behandlat fråga om att avdela vissa medel ur domänverkets driftinkomster för att bestrida utgifter i samband med domänverkets natur- och fritidsverksamhet (prop. 39, Jo 8; Rskr. 237). Här avsedd verksamhet avser närmast att på domänverket tillhörig, för fritidsändamål lämplig mark — vilken är särskilt omfattande i de norra delarna av landet — anordna camping-, parkerings- och rastplatser. Dylika åtgärder torde emellertid på längre sikt i ökad grad få kombineras med direkta upplåtelser av mark i allmän eller enskild ägo för olika slag av fritidsändamål. Frågan om statens och kommunernas befattning med vidare markupplåtelser bör dock behandlas i annat sammanhang.

Vissa för fritidsverksamheten väsentliga frågor är redan under utredning. Sålunda utreder särskilt tillkallad sakkunnig f. n. såväl naturvärden som frågan om strandlagens verkningar. Markfrågorna har särskilt aktualiserats och kommer att närmare övervägas bl. a. mot den här tecknade bakgrunden. I detta sammanhang är den inom arrendelagsutredningen pågående utredningen om s. k. sommarstugearrenden också av intresse. Vidare har konkreta åtgärder inom vissa områden kunnat genomföras med hjälp av de anslag, som står till Kungl. Maj:ts förfogande för bl. a. friluftslivets främjande.

Vad gäller planeringen för fritidsbebyggelse har ett betydande antal detaljplaner upprättats på enskilt initiativ. Enligt en nyligen genomförd lagändring ankommer det emellertid på kommunerna att taga ansvaret för denna uppgift. Takten i planeringen fyller emellertid icke behovet bl. a. till följd av brist på sakkunniga planerare. Vidare sker planeringen ofta utan stöd av översiktlig planläggning. Behovet av ökad kännedom om den framtida utvecklingen av fritidsbebyggelsen är synnerligen angelägen. Därjämte föreligger behov av samordning av olika åtgärder för att genomföra planerna.

Av det anförda torde framgå, att man har anledning vänta en betydande utveckling av fritidsbebyggelsen i vårt land och att denna utveckling kommer att medföra åtskilliga problem för de berörda stalliga och kommunala myndigheterna. Hittills torde dessa myndigheter i viss utsträckning ha riktat in sig på att med olika medel förhindra tillkomsten av fritidsbebyggelse, som ansetts medföra olämpliga verkningar. Såsom jag tidigare uttalat, torde emellertid den framtida efterfrågan på mark för detta slag av bebyggelse få en sådan omfattning att mera aktiva åtgärder blir påkallade. Det gäller att kunna främja god lokalisering och utformning av olika slag av fritidsbebyggelse, som på en gång tillgodoser den byggande allmänhetens önskemål och hänsynen till olika allmänna intressen, såsom naturskydd, bebyggelsens anpassning till den naturliga miljön, trafiksäkerhet, hygien och brandskydd. För att kunna draga upp riktlinjer till ledning för myndigheternas handlande krävs emellertid mer ingående kunskaper bl. a. om efterfrågans inriktning på områden av olika natur och belägenhet, på olika hustyper samt olika möjligheter att hushålla med tillgänglig mark. Vidare är det önskvärt med en närmare undersökning av tillgången på för skilda fritidsändamål lämpliga områden. För en sund utveckling av fritidsbebyggelsen på längre sikt krävs fördjupade kunskaper i här berörda avseenden. En utredning i detta syfte synes mig därför angelägen och bör nu komma till stånd.

De problem, som uppkommer i anslutning till en omfattande fritidsbebyggelse, har delvis penetrerats i tidigare utredningar, t. ex. de skärgårdsundersökningar, som gjorts i Stockholms och Östergötlands län (Stockholms skärgård, 1956; Norra länsdelen, Stockholms län, befolkning, näringsliv, m. m., 1960; Kustbygd och skärgård i Östergötland 1960) och den strandutredning som verkställdes i Hallands län (Fritidsbebyggelsen vid Hallandskusten, 1961). En bearbetning av dessa och andra liknande undersökningar i ett sammanhang borde kunna ge åtskilligt av värde både för planeringen i stort och för planeringen inom nuvarande och blivande områden för fritidsbebyggelse.

Utredningen bör föreslå de ändringar i nu gällande byggnadslag och andra författningar, som utredningen kan finna erforderliga för att tillgodose behovet av fritidsområden och för att främja en sund utveckling av fritidsbebyggelsen. Utredningen bör efter samråd med byggnadsstyrelsen och statens institut för byggnadsforskning söka ange riktlinjer för en långsiktigare och genomtänkt planering av fritidsbebyggelsen. Effekten av en sådan planering synes böra prövas genom praktiska försök i erforderlig skala. Utredningen bör ävenledes — efter samråd med statens institut för byggnadsforskning — kunna ta upp frågan om lämpliga åtgärder från det allmännas sida för tillhandahållande åt allmänheten av ritningar till typhus samt råd och anvisningar i fråga om material, underhåll etc.

En fråga som i detta sammanhang förtjänar att särskilt uppmärksammas avser behovet och skötseln av gemensambetsanläggningar inom ett fritidsområde. Det torde därför bl. a. få ingå i utredningens uppdrag att efter samråd med vattenvårdskommittén och de vat-

tenvårdande myndigheterna överväga åtgärder att effektivt inordna fritidsbebyggelsens vatten- och avloppsfråga i den långsiktiga planläggningen. Kommittén bör även överväga möjligheterna att skapa sådana former för renhållningen inom fritidsområdena att sanitär olägenhet icke uppstår. Kommunens medverkan torde i regel erfordras såväl i sistnämnda avseende som när det gäller att effektivisera det vattenvårdande arbetet.

En annan fråga av gemensamhetskaraktär för fritidsområdena tarvar likaledes vissa överväganden, nämligen behovet av gemensamma väg- och parkeringsanläggningar för att tillgodose den ökande bilismens krav. I allt väsentligt torde visserligen dessa frågor redan vara föremål för uppmärksamhet från de vägvårdande myndigheternas sida och 1960 års vägsakkunniga. Emellertid kan det övervägas att låta upprustningen av det allmänna vägnätet innefatta anordnandet av nya ur fritidssynpunkt välbelägna parkerings- och rastplatser vid eller i nära anslutning till detta vägnät.

Ett annat problem utgör renhållningen utefter de allmänna vägarna, som nu ombesörjes av väg- och vattenbyggnadsverket. Frågan om ansvaret för denna renhållning torde komma att prövas av 1960 års vägsakkunniga men bör även beaktas vid en utredning av fritidsbebyggelsen. Fritidsintressenas önskemål om renhållningen efter vägarna torde gå väsentligt längre än vad som ur de vägvårdande myndigheternas synpunkt kan anses rimligt. De spörsmål som här antytts synes mig vara av sådan vikt att de bör övervägas av utredningen i samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och 1960 års vägsakkunniga. Härvid torde även i samråd med vägmyndigheterna böra upptagas till prövning spörsmålet om ytterligare markering utefter vägarna av rastplatser och utflyktsmål.

Under senare år har i betydande utsträckning anlagts campingplatser av såväl kommuner som enskilda. Campingen har emellertid ökat i sådan omfattning att behovet av dylika platser ändock icke kunnat tillfredsställas. Hälsovårdsnämnderna i kommunerna har att utöva viss tillsyn över campingplatserna. Ur ordningssynpunkt förekommer också viss kontroll. Därutöver gör sig emellertid ett starkt behov gällande av bättre utrustning av campingplatserna i olika avseenden. Den fortgående standardstegringen och särskilt den starkt ökade omfattningen av bilcampingen har nämligen snabbt stärkt kravet på serviceanordningar av skilda slag inom campingplatserna. Med bilcampingen har följt ett ökat inslag av barnfamiljer och familjer i medelåldern. Denna utveckling inom campingen ställer nya och speciella krav på campingplatserna och deras utrustning. Mot bakgrunden av det anförda synes det mig angeläget att campingens omfattning undersökes och att förslag till åtgärder, som betingas av utvecklingen, läggs fram. Även med långtgående engagemang från det allmänna sida på här angivna områden, blir insatsen förfelad om inte människorna själva iakttar den varsamhet med flora och fauna som ytterst skapar de bestående värdena i vår natur. På samma sätt blir fritidsvärdena spolieade om fritidsområdets besökande genom nedskräpning och sanitär vårdslöshet gör platsen obrukbar för avsett ändamål. Här måste propagandan och uppfostran ställas in och kommittén bör undersöka lämpliga åtgärder härför. Likaså bör övervägas i vilken mån nedskräpning bör beivras.

En annan med fritidsverksamheten sammanhängande fråga gäller möjligheterna att i önskvärd utsträckning anordna badplatser. På en del håll är tillgängligt vattenområde till följd av vattenförorening icke lämpligt att bada i. På andra håll finns icke naturliga badplatser inom rimligt avstånd. Det kan mot bakgrunden härav och med hänsyn till det ökade behovet av badplatser befinnas lämpligt att i större utsträckning än f. n. anordna utomhusbassänger. För simundervisningen skulle otvivelaktigt ett ökat antal sådana anläggningar komma att spela roll. Utredningen synes böra överväga de frågor, som sammanhänger härmed.

För småbåtar av olika slag finnes nu oftast bryggor och uppläggningsplatser som anlagts och bekostats delvis genom kommunernas medverkan. Den kraftiga ökningen av antalet fritidsbåtar under de senaste åren har medfört behov av väsentligt ökade insatser på detta område. Särskilt må framhållas angelägenheten av att lämpliga tilläggsplatser tillskapas vid eller i nära anslutning till fritidsområden eller områden, där allemansrätten

i brist på möjligheter att gå i land inte kan utnyttjas. En lämplig form härför torde vara den s. k. enkla gästhamnen. Tillgång till mera utspridda ankrings- och tilläggsplatser synes också böra eftersträvas. Utredningen torde böra ange riktlinjer för en ökad insats på detta område under kommunal medverkan.

Oavsett hur organisationen av planväsendet i en framtid kan komma att utformas, synes utredningen böra vara oförhindrad framlägga de förslag till förstärkning av resurserna inom olika organ för samhällsplaneringen, vartill utredningen kan finna anledning.

Utredningen bör närmare ange de ekonomiska konsekvenser, som dess förslag för med sig. Utredningsarbetet bör bedrivas skyndsamt.

1.2. Utredningsarbetets uppläggning

Fritidsutredningens uppdrag är, såsom framgår av direktiven, i huvudsak koncentrerat till två dominerande företeelser inom svenskt friluftsliv, nämligen fritidsbebyggelsen samt anläggningar och områden av olika slag ägnade att befrämja det rörliga friluftslivet. Mellan dessa företeelser råder ett nära samband i olika hänseenden. Under sitt inledande arbete har utredningen funnit, att tillgängligt material för att bedöma friluftslivets utveckling i landet och medborgarnas önskemål och framtidsförväntningar varit helt otillräckligt med hänsyn till utredningsuppdragets vittgående syftning. Utredningen har på grund härav ansett det nödvändigt att verkställa vissa grundläggande undersökningar och inventeringar. Då detta omfattande och till stor del nya material har bedömts vara av intresse för myndigheter, organisationer och allmänhet och dessutom kunna komma till nyttig användning i den löpande verksamheten på många områden, har utredningen funnit lämpligt publicera materialet i ett särskilt betänkande, benämnt *Friluftslivet i Sverige, del I, Utgångsläge och utvecklingstendenser*.

Utredningen har för avsikt att redovisa sitt återstående arbete i två särskilda betänkanden. I den närmast följande delen II kommer sålunda att behandlas lokalisering och översiktlig planering av fritidsbebyggelsen och de kollektiva friluftsanläggningarna samt fritidsbebyggelsens detaljutformning och utrustning, vissa kommunalekonomiska frågor samt av förslagen föranledda lagstiftnings- och organisationsfrågor. Detta betänkande beräknas vara färdigställt omkring årsskiftet 1964/65. I ett tredje betänkande, som beräknas vara färdigställt i slutet av 1965, avser utredningen att redovisa återstående frågor, bl. a. berörande utformning och utrustning av kollektiva anläggningar för friluftslivet, vissa spörsmål rörande allmänna och enskilda vägar, nedskräpningsfrågor m. m.

Bakgrund och allmänna riktlinjer för de grundläggande inventeringarna och utredningarna

2.1. Allmänt om fritiden

Den dagliga arbetstiden har undan för undan förkortats, femdagarsveckan blir vanligare och semestern allt längre. Utvecklingen innebär således, att människorna får allt mer fritid, som på olika sätt kan användas för att berika tillvaron.

Förändringarna i riktning mot ökad fritid har möjliggjorts av den tekniska utvecklingen och den åtföljande produktivitetstegringen. Med en ökad produktion per arbetstimme kan produktionsvolymen hållas uppe med en volymmässigt mindre arbetsinsats samtidigt som den enskilde kan nå en acceptabel inkomst med ett färre antal arbetstimmar. Parallellt med de ökade möjligheterna till mer fritid har också ett allt starkare behov härav kommit att framträda. Den strukturförändring, som ägt rum i samhället, har bl. a. lett till att ca 75 % av landets folkmängd nu är bosatta i städer och andra tätortslignande samhällen. Den högt uppdrivna takten inom arbetslivet samt den många gånger ensidiga och pressande stadsmiljön har i sin tur nödvändiggjort att mer tid ägnas åt avkoppling och rekreation.

Hur mycket fritid har då svenska folket?

1957 års arbetstidsreform innebär, att en ordinär arbetsvecka skall omfatta högst 45 timmar. Vissa grupper har emellertid redan nu en kortare arbetsvecka. Arbetstidslagstiftningen grundade sig tidigare på 1919 års lag om 48 timmars arbetsvecka, vilken reform i sin tur medförde en förkortning av arbetstiden med ca 8 timmar. Omkring sekelskiftet tillämpades i stort en arbetsvecka om 60 arbetstimmar. Införandet av 45 timmars arbetsvecka har lett till att man inom olika delar av näringslivet övergått till femdagarsvecka under hela eller under en del av året. Den dagliga arbetstiden har därvid i vissa fall kommit att uppgå till 9 timmar.

Beträffande omfattningen av betald semester kan man spåra en likartad utveckling. Den första semesterlagen (1938) stadgade två veckors semester. Detta innebar en avsevärd ökning av den sammanhängande ledigheten. År 1919 beräknades omkring 113 000 arbetare ha en viss garanterad semester och 1937 hade siffran stigit till 575 000 eller tre fjärdedelar av alla avtalsberörda arbetare. Ca 60 % beräknades emellertid ha kortare semester

än sex dagar. År 1951 infördes treveckorssemestern och 1956 bestämmelser, enligt vilka den lagstadgade semestern skulle utgå i ett sammanhang, om ej annat överenskoms mellan arbetsgivare och arbetstagare. Den nu gällande semesterlagen, som trädde i kraft den 1 juli 1963, stadgar att semester utgår med två dagar för varje kalendermånad av kvalifikationsåret, under vilken arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst femton dagar; har arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst åtta och högst fjorton dagar under en kalendermånad, utgår semester för den månaden med en dag, att arbetsgivaren har rätt att bestämma när semester skall utgå, men att, om arbetstagaren icke annat begär, semestern såvitt möjligt bör förläggas till sommartid; om inte annat överenskomes skall vidare semestern utgå i ett sammanhang.

Fyraveckorssemestern skall vara fullt genomförd 1965.

Den skisserade utvecklingen medför, att från 1952 och fram till 1965 arbetstiden förkortas med vad som motsvarar fem veckor om året. Den genomsnittliga arbetstiden per år omfattar idag 265 dagar eller ca 2 000 timmar. Sannolikt kommer alltså en betydande del av den fortskridande standardförbättringen att uttagas i form av ökad fritid samtidigt som femdagarsvecka blir vanligare. Redan i direktiven för 1956 års utredning om kortare arbetstid uppställdes 40 timmarsveckan som mål. Med hänsyn till önskemålet om en femdagarsvecka med 8 timmars arbetsdag, förhållandena i andra länder och det ekonomiska framåtskridandet synes utvecklingen gå mot denna kortare arbetsvecka. I direktiven till den år 1963 tillsatta kommittén med uppdrag att utreda frågan om en allmän arbetstidsförkortning framhåller socialministern, att tiden nu synes mogen att närmare undersöka frågan om en ytterligare allmän arbetstidsförkortning. Denna kommitté kommer således att undersöka i vilken utsträckning och takt en förkortning är möjlig. Som jämförelse kan framhållas, att i en amerikansk långtidsprognos man räknar med att arbetsveckan skall ha minskat till 36 timmar 1976 och 32 timmar år 2000.

Fritiden användes dels till vila och avkoppling och dels för olika sysselsättningar. Valet av sysselsättning blir bl. a. beroende av intresseinriktning, allmän orientering, de mål individen önskar uppnå, inkomst- och familjeförhållanden osv., vilka alla skapar olika förutsättningar ifråga om dispositionen av fritiden. Det är alltså individens önsknings vid sidan av andra faktorer som exempelvis inkomst, information och priser som förklarar sysselsättningsvanorna. Med ökad fritid har behovet av vissa sysselsättningar blivit större. Fritiden tenderar att bli mer aktiv, varvid en allt större del förlägges utanför bostaden.

Bland de allmänna tendenserna rörande fritidens användning kan i övrigt nämnas, att dagspressen, veckotidningar, radio och TV får en ökad utbredning. Medan vi 1955 hade endast 35 000 TV-licenser är motsvarande

siffran idag ca 1,9 milj. Utvecklingen av bilismen har också påverkat fritidsvanorna. År 1939 fanns omkring 180 000 bilar, dvs. 1 bil per 36 personer, 1964 beräknades antalet bilar till 1,6 milj., dvs. 1 bil per fem personer. Studieverksamhet och föreningsliv ökar ständigt. Antalet medlemmar i åldern 9—25 år i olika ungdomsorganisationer har exempelvis beräknats till 1,6 milj. Därvid har antagits att varje ungdom genomsnittligt är medlem i 1,5 förening. Sport och friluftsliv har fått en allt vidare utbredning och kommit att spela en viktig roll som fritidssysselsättning. Detta innebär, att allt fler människor ägnar sig åt sommar- och vinteridrotter, sportfiske, camping m. m. eller skaffar sig naturkontakt genom att ha ett fritidshus. En växande skara människor förlägger sin fritid till annan miljö än vardagens. Turistströmmen från tätorterna är intensiv under semestertid, veckoslut och helger, vilket bl. a. avspeglas i att parkeringsplatserna kring omtyckta turistmål är hårt utnyttjade.

Friluftorganisationerna har utvecklats starkt under 1950-talet. *Skid- och Friluftsförbundet*, som har till uppgift att skapa möjligheter till friluftsliv åt flera människor, har ett medlemsantal av ca 30 000 medlemmar. Förbundet tar initiativ till att skapa anordningar av olika slag och till friluftsområden kring städer och tätorter och bereder på så sätt tillfällen till friluftsverksamhet för en bred allmänhet. Vidare anordnas utbildningskurser för friluftsledare etc. I samarbete med andra organisationer bedriver Skid- och Friluftsförbundet olika former av rikspromoganda och stimulerar genom olika märkesprov ett idrottsbetonat friluftsliv. Bland de olika verksamheterna kan nämnas Snöstjärnan, för vilket 1963 2,2 milj. prov avlades, och Skogsstjärnan med 46 000 prov 1962.

Sveriges Riksidrottsförbund, som 1963 hade 1,4 milj. medlemmar, är fördelat på 44 specialförbund. Dessa specialförbund bedriver förutom tävlingsidrott en omfattande motionsidrottspromoganda och ledarutbildning. I den i samarbete med kommunerna bedrivna rikspromogandan »Sport 1960» deltog 885 kommuner, varvid nära 8 milj. prov avlades. Under »Sport 1961—1962» avlades 5,6 milj. prov. I övrigt kan framhållas, att Gymnastikförbundet för säsongen 1962—63 hade 195 000 motionsgymnaster och närmare 4 milj. övningsbesök. Genom Riksidrottsförbundets specialförbund avläggs årligen ett stort antal prov för olika märken — riksidrotts-, skidlöpar-, simmar-, orienteringsmärken etc.

Svenska Korporationsidrottsförbundet arbetar för olika former av motionsidrott. Korpiddrottens arbetsfält har från begynnelsen varit arbetsplatsen. Genom olika arrangemang har nya vägar öppnats för motionsidrottens utbredning, exempelvis motionsbetonad idrott bland familjer och pensionärer. För 1962 redovisade de olika lokalförbunden sammanlagt 1,7 milj. starter.

Svenska Turistföreningen, som är Sveriges äldsta turistorganisation, har drygt 210 000 medlemmar. På de ca 250 vandrarhem, som föreningen har,

noterades närmare 500 000 övernattningar år 1962. Turistföreningens anläggningar i fjällen omfattar 15 turist- och fjällstationer, 54 fjällstugor och 2 300 km rödade leder.

Reso bildades 1937 av främst de fackliga och kooperativa rörelserna inför den lagstadgade semesterns införande. Reso driver ett flertal hotell och semesteranläggningar, har resebyråer och informationskontor över hela landet och ordnar semesterresor och fritidsarrangemang inom och utom landet. Ett viktigt inslag i verksamheten är den s. k. bygdesemestern, som under 1963 redovisade 49 027 gäster med 589 203 gäst dagar. Den till Reso knutna särskilda medlemsorganisationen räknar ca 50 000 medlemmar.

Bland andra viktigare organisationer må nämnas:

Motormännens Riksförbund	204 000	medlemmar
Motorförarnas Helykterhetsförbund	151 000	»
K A K	24 000	»
Sveriges Motorbåts Union	18 000	»
Svenska Kryssarklubben	8 500	»
Svenska Seglarförbundet	20 000	»
Fiskefrämjandet	44 000	»
Svenska Jägareförbundet	73 000	»

Verksamheten inom scoutorganisationerna, de kyrkliga ungdomsföreningarna, nykterhetsorganisationerna, de frivilliga försvarsorganisationerna etc. är också ägnad att stimulera till ett ökat friluftsliv.

Även om åtskilliga fritidssysselsättningar redan har nått en betydande omfattning, synes det vara realistiskt att utgå ifrån att ett stort antal människor ännu icke hunnit anpassa sig till de nya förhållandena. Den fortgående anpassningen kräver ökade möjligheter till att utöva olika fritidssysselsättningar, dvs. en utökad fritidsservice.

2.2. Bakgrund och syfte

I princip bör varje program för samhällseliga åtgärder på friluftslivets område så långt som möjligt grunda sig på kännedom om människans friluftsvanor, önskemål och ambitioner. Utöver de allmänna tendenser, som tidigare beskrivits, saknar vi emellertid en mera detaljerad kunskap om fritidsaktiviteten, bl. a. till följd av att den är en relativt senkommen företeelse i samhället. Då fritidsutredningen vid början av sitt arbete hösten 1962 gick igenom det material, som då fanns tillgängligt, ansåg sig utredningen således ej kunna få en tillräckligt klar och aktuell bild för att kunna beskriva utgångsläget. Uppgifter saknades inte bara om det svenska folkets friluftsvanor och de faktorer, som styr utvecklingen härvidlag, utan också beträffande fritidsbebyggelsens omfattning och lokalisering.

Utredningen, som enligt direktiven haft att arbeta dels med fritidsbebyggelsen, dels med det mångskiftande, rörliga friluftslivet, fann det därför nödvändigt att som en inledande åtgärd utföra en totalinventering av fritidsbebyggelsen för att därigenom skaffa underlag för bedömning av dess omfattning, lokalisering, inriktning och hittillsvarande utvecklingstakt.

Utredningen ansåg sig vidare böra skaffa sig kännedom om friluftslivet i stort, bl. a. friluftslivets omfattning och inriktning, individens rekreationsbehov samt värderingar och attityder rörande friluftslivet. En överblick härav syntes nödvändig såväl för analys av nuvarande förhållanden och för studium av vissa utvecklingstendenser och behov av vissa åtgärder, bl. a. från samhällets sida, som för att skaffa fram ett konkret underlag för planering av friluftsområden och anläggningar.

Fritidsutredningen utverkade därför hos chefen för kommunikationsdepartementet bemyndigande att genomföra en riksomfattande intervjuundersökning med sikte på följande frågeställningar:

- A. Inriktningen av fritidslivet.
- B. Friluftslivets omfattning och inriktning.
- C. Utnyttjande och behov av anläggningar för det rörliga friluftslivet.
- D. Motiv, önskemål och värderingar beträffande utövande av friluftsliv.
- E. Semestervanor.
- F. Den nuvarande fritidsbebyggelsens utformning och standard.
- G. Efterfrågan och önskemål rörande den framtida fritidsbebyggelsen.

2.3. Tidigare undersökningar

2.3.1. Undersökningar rörande fritidsvanorna m. m.

Tidigare undersökningar rörande fritidsverksamheten i allmänhet är starkt begränsade.

Bokutredningen (SOU 1952: 23), som utförde en gallupundersökning rörande läsvanorna, upptog bl. a. vissa frågor rörande fritidssysselsättningarna i stort. Intervjupersonerna tillfrågades exempelvis, hur de tillbringade sin fritid. Undersökningsresultatet visar, att 70 % hade sin fritidssysselsättning förlagd till hemmet. Idrott, friluftsliv och promenader upptog ungefär 4 % av alla redovisade fritidssysselsättningar och motsvarande tal för olika slag av nöjen uppgick till 5 %. Bland de regionala undersökningar, som utförts må nämnas »Trivsel i söderort» av Edmund Dahlström (1951) och »Fritid i förort» av G. Åsvärn och B. Mathsson (1954—1956).

Bland fritidsundersökningar begränsade till visst företag kan framhållas en undersökning i Oxelösund och Guldsmedshyttan (1964) och en vid Åhlén & Holm AB (1964). I en undersökning inom två nya bostadsområden i Örebro har Lennart Holm m. fl. (1957—1958)¹ utfört en intervjuundersökning rörande bostadsvanor och boendetrivsel, varvid även »fritidsförsörjningen» beaktats. Av undersökningen framgår bl. a. att husmödrar och män tillbringade ungefär var femte kväll utanför bostaden, de yngre barnen var sjätte och de äldre nästan varannan. En uppdelning på veckans olika kvällar visar en ganska jämn fördelning vad avser de vuxna, medan barn och ungdomar tillbringade framförallt lördags- och söndagskvällar utanför hemmet. Fördelas antalet utekvällar på olika sysselsättningar dominerar besök hos bekanta, utomhusvistelse och bio. I en undersökning i Malmö (1957) »Ett bostadsområde blir äldre» har fritid och grannkontakter penetrerats. Ungefär en tredjedel uppgav att de brukade besöka olika fritidslokaler inom området, men endast en fjärdedel deltog i någon form av fritidsverksamhet, som anordnades inom området. Beträffande nöjesfrekvensen besökte 60—80 % »nöjen» minst en gång i veckan.

Semestervanorna undersöktes i begränsad utsträckning av 1949 års arbetstidsutredning (SOU 1950: 32). Omkring 7 200 medlemmar i LO samt 800 medlemmar i TCO redovisade i frågeformulär, hur semestern 1949 tillbringats. Frågor och svar framgår av nedanstående sammanställning.

Frågor

	<i>Svar i %</i>	
	TCO-an slutna	LO-an slutna
Tillbringade Ni semestern 1949 huvudsakligen:		
a) på annan ort hos släktingar eller bekanta	46,2	40,8
b) på pensionat, semesteranläggning eller dylikt	23,2	9,4
c) eget sommarnöje utanför hemorten	7,8	11,4
d) på hemorten	10,5	30,2
e) på annat sätt	12,3	8,2

Vid en begränsad intervjuundersökning (1962), »Svenskars semestrar 1958—1962» av G. Arpi tillfrågades ca 800 personer i åldern 25—60 år om semestervanorna. Av denna översiktliga utredning framgår bl. a. att över hälften år 1960 hade haft semester i en följd, medan en tredjedel uppgav sig ej ha haft sammanhängande semesterperiod. Av semestertiden tillbringades 80 % i Sverige under sommaren och 10 % under vintern, medan 10 % hänfördes till sommarsemester i andra länder. Sommarsemestern i Sverige tillbringades till 28 % hemma i bostaden, besök hos vänner 24 %, egen sommarstuga 18 %, hotell 7 % och tält 8 %. Vintersemestern uppgavs ha tillbringats hemma till 72 %. Av semesterdagarna inföll 88—90 %

¹) Konsumentinstitutets meddelande: Hem, arbete och grannar, nr 4: 1958.

under perioden juni—augusti. Sommarsemestern i Sverige har enligt undersökningen i huvudsak tillbringats med att sköta villa m. m. 19 %, att bada 18 %, att hälsa på släkt 16 % samt att besöka turistattraktioner 13 %.

Värderingen av fritiden har i viss utsträckning belysts i utredningen om kortare arbetstid (SOU 1956: 20). I undersökningen användes en rad frågor, som ställde en förkortning av arbetstiden mot ett bortfall av en inkomst som eljest skulle ha erhållits. Frågorna skilde sig inbördes dels ifråga om den tidpunkt valet avsåg och dels ifråga om storleken av den arbetstidsförkortning och därmed det inkomstbortfall som ifrågasattes. Svaren gav vid handen, att majoriteten icke omedelbart önskade en förkortning av arbetstiden mot priset av en minskad eller utebliven inkomstökning. När alternativet gällde vad man kan uppnå inom några få år, var intervjupersonerna mer positiva och då frågan ställdes på 10 års sikt var praktiskt taget alla intervjupersonerna ense om, att någon del av standardförbättringen borde tas ut i form av kortare arbetstid.

Fritiden kan ur flera aspekter betraktas som en konsumtionsvara. Utvecklingen har gått i den riktningen, att en växande del av den privata konsumtionen anslås till fritiden. Konsumtionsutgifterna för fritidsvaror har varit föremål för vissa undersökningar. Betydande svårigheter föreligger givetvis att fastställa fritidskonsumtionens storlek, då det i och för sig innebär gränsdragningsproblem vid definition av vad som avses med fritid. Ur arbetsmaterial, som ställts till förfogande av Industriens utredningsinstitut, har nedanstående konsumtionsutgifter för fritidsvaror avseende år 1962 hämtats. Beräkningarna grundar sig på löpande statistik över produktion, export, import, omsättning i detaljhandeln o. d. Utgiftsnivåerna kontrolleras dessutom när tillfälle härtill erbjuds av specialundersökningar eller omfattande hushållsbudgetundersökningar av den typ som sist gjordes år 1958.

Konsumenternas utgifter i löpande priser (uppgifterna är preliminära):

	Miljoner kronor		Miljoner kronor
Sportartiklar	327	TV-licenser	149
Böcker, papper	352	Musikinstrument m. m.	144
Tidningar	538	Ur, guldsmedsvaror	362
Nöjen	307	Skol- och kursavgifter	118
Blommor	268	Föreningsavgifter	380
Tippning, lotterier	394	Nöjesbåtar	235
Fotografering	159	Hotelltjänster	165
Radioapparater	150	Sommarstugor	135 ¹⁾
TV-apparater	310		
Skiv- och bandspelare	57	S:a kultur och rekreation	4 637
Radiolicenser	87	Förtäring utom hemmet	745

¹⁾ I posten ingår räntor på lån, försäkringskostnader, underhållskostnader jämte hyror i förekommande fall.

	Miljoner kronor		Miljoner kronor
Bilar, nyinköp	1 696 ¹⁾	Järnväg	397
MC, nyinköp	7	Spårväg	180
Mopeder, nyinköp	78	Buss	414
Bilar, underhåll, drift	2 137 ¹⁾	Taxi	300
MC, underhåll, drift	70	Båt	125
Mopeder, underhåll, drift	72	Flyg	101
Körutbildning	76		<hr/>
Cyklar	106	S:a resor	5 759

Fritidsresorna med egna fordon skulle enligt de gjorda beräkningarna kunna uppskattas till 3 000 milj. kronor. Kultur och rekreationsgruppen — 4,6 miljarder kronor — utgör 10 % av de totala konsumtionsutgifterna. Beträffande förändringarna i utgifterna för rekreation visar gjorda beräkningar, att utgifterna för vissa varor ökat kraftigt, exempelvis sportartiklar, som volymmässigt ökat med 38 % mellan 1955 och 1962. Nöjeskontot har däremot under samma period minskat lika mycket bl. a. på grund av effekten av TV.

Enligt gjorda prognoser skulle fritidskonsumtionen under slutet av 1960-talet komma att öka mycket kraftigt. Posten sportartiklar och leksaker, böcker och papper, tidningar, nöjen, tippning och lotteri, radio, TV, musikinstrument, foto, båtar har således beräknats öka 1960—1970 med 56 %. Totalkonsumtionen har under samma tid beräknats öka med 50 %. Rekreationskontot skulle alltså framstå som en av de snabbast expanderande konsumtionsgrupperna.

Bruttoomsättningen av svenskarnas semesterresor i eget land har i olika sammanhang uppskattats till en miljard. Samtidigt räknar man med att landet får ett valutatillskott genom utländska turister av ca 700 miljoner kronor årligen. Turistinkomsternas storlek behandlas i en rad lokala utredningar. Härvid har olika metoder kommit till användning: dels den s. k. inkomstmetoden, där alla företag och enskilda, som kan tänkas ha inkomster direkt från turister, intervjuas och ombedes uppskatta den beräknade storleken av dessa inkomster, dels utgiftsmetoden, där antalet övernattningar fördelas på inkvarteringssätt samtidigt som turisternas genomsnittliga dygnsutgifter beräknas. Nedanstående sammanställning visar turistinkomsterna framkomna enligt olika undersökningar.

¹⁾ Av nyinköpsposten är 360 milj. att hänföra till bilens användning till och från arbetet. Motsvarande siffra för underhåll och drift är 454 milj. kronor.

	Miljoner kronor		Miljoner kronor
Stockholms stad	400,0	Kalmar	8,3
Jämtlands län	47,9	Kiruna	8,1
Gotlands län	15,3	Marstrand	4,6
Öland	15,0	Vittsjö	2,3
Leksand	10,8	Ängelholm	7,5

I samband med undersökningar av turistinkomsterna har även beräknats antalet turister m. m. I Kirunaundersökningen har det totala antalet turistövernattningar 1959 beräknats till ca 340 000. Dessa fördelas på följande sätt:

Hotell och pensionat	17 700	Vandrarhem	4 700
Privatrum	11 200	Turiststationer	70 000
Släkt och vänner	206 000	Stugor etc.	6 100
Tåghem och kryssnings- tåg	10 600	Camping	14 400

Motsvarande beräkningar för Jämtlands län 1960 visar nedanstående fördelning:

På hotell, pensionat och turiststationer	649 273	27,6 %
På vandrarhem	15 703	0,7 %
I fjällstugor	4 071	0,2 %
Under skolresor	95 463	4,1 %
I sportstugor (utomlänsbor)	279 800	11,8 %
I tält eller husvagn	94 898	4,0 %
I Resos bygdesemesterområden	45 226	1,9 %
I privatrum och stugor	70 486	3,0 %
Hos släkt och vänner	1 100 000	46,7 %
Summa	2 354 920	100,0 %

2.3.2. Undersökningar rörande fritidsbebyggelsens omfattning

Folk- och bostadsräkningarna har hittills icke beaktat den dubbla bosättningen i form av hemortsbostad-fritidsbostad med undantag för den mycket begränsade kontrollundersökningen vid 1960 års bostadsräkning, som redovisade nedanstående sekundära bostadsmöjligheter.

	<i>Ägda</i>	<i>Hyrda</i>
<i>Villa, sportstuga</i>		
Vinterbonad	106 000	21 000
Ej vinterbonad	97 000	8 000
<i>Kolonistuga</i>		
Vinterbonad	4 000	3 000
Ej vinterbonad	10 000	2 000
<i>Annan bostad</i>		
Vinterbonad	28 000	23 000
Ej vinterbonad	23 000	7 000

1957 års fastighetsskattesakkunniga angav antalet sommarstugor år 1957 till ca 180 000. Enligt vissa överslagsberäkningar, bl. a. med utgångspunkt från en undersökning utförd av konjunkturinstitutet, uppskattades år 1959 antalet fritidshus till 200 000 med en tillväxt av ca 10 000 per år. Enligt institutets undersökning skulle ca 7 % av hushållen äga fritidshus. Då fritidsutredningen påbörjade sitt arbete förelåg vidare uppskattningar om fritidsbebyggelsens omfattning från några enstaka län, nämligen:

Stockholmsregionen (1956)	45 000
Göteborgs och Bohus län (1957)	23 500
Hallands län (1950)	15 000

Den s. k. resvaneundersökningen i Stockholm har undersökt antalet hushåll med fritidsbostad sommarhalvåret 1958. Av denna undersökning framgår bl. a. att 50 % av hushållen i Stockholms stad disponerade fritidsbostad, medan motsvarande siffra för Stor-Stockholmsområdet var 47 % och för förortsområdet 39 %. I Stockholms stad hade sålunda 19 % egen fritidsbostad, i Stor-Stockholm 17 % och i förortsområdet 12 %. Av invånarna i Stockholms stad hyrde ca 12 % fritidsbostad, medan 15 % hade haft tillgång till fritidsbostad genom att gästa släkt och vänner. Hälften av de hushåll, som hade tillgång till fritidsbostad, hade under det gångna året över huvud taget icke använt sig av den, och ca 20 % hade disponerat den enbart under semestern. Mer än hälften av hushållen med fritidsbosättning hade denna förlagd till Stockholms stad och län. Detta innebär, att av de 195 000¹⁾ bostadshushållen med tillgång till fritidshus skulle ca 100 000 hålla sig inom staden och länet.

Fritidsbebyggelsens omfattning och lokalisering samt de problem som uppkommer i anslutning till fritidsbebyggelsen har delvis penetrerats i undersökningar som utförts länsvis och regionalt, t. ex. regionplaneutredningarna för Stockholmstrakten, Göteborg med omgivning, Sundsvall med

¹⁾ Här inkluderas olika former av hyrda fritidsbostäder och vistelse hos släkt och vänner.

omnejd, Eskilstunabygden, Örnsköldsviksorten, Kalmar-Nybroområdet och Umeåorten, skärgårdsundersökningarna i Stockholms och Östergötlands län (Stockholms skärgård, Norra länsdelen, Stockholms län, befolkning och näringsliv m. m. 1960, Kustbygd och skärgård i Östergötlands län 1960), den översiktliga strandutredningen för Hallands län (Fritidsbebyggelse vid Hallandskusten 1961) och Fritidsbebyggelsen på Gotland. Vidare har bl. a. HSB och Riksbyggen utfört utredningar till underlag för bedömanden av formerna och förutsättningar för dessa organisationers verksamhet för fritidsbebyggelse. Mer omfattande utredningar pågår f. n. bl. a. för Jämtlands och Gävleborgs län samt på Öland.

Strandutredningen för Hallands län tillkom bl. a. mot bakgrunden av den tilltagande fritidsbebyggelsen utmed kusten och ett därvid uppkommet behov av lokalisering av denna bebyggelse samt en avvägning av markbehovet inom ramen för den allmänna byggnadsplaneringen. Man eftersträvade helt enkelt en mera planmässig utveckling av fritidsbebyggelsen och andra fritidsformer — camping, bilsemester o. dyl. I utredningen analyseras de faktorer, som påverkar fritidsbyggandet i dess olika former. Den inledande inventeringen uppftar nuvarande markdispositioner och bebyggelse, kustens naturförhållanden, vackra landskapspartier, lämpliga badplatser etc. Utredningen omfattar vidare analyser och överväganden om den fortsatta utvecklingen samt utkast till markdisposition för kustbandet liksom allmänna riktlinjer för den fortsatta planeringen för fritidsbebyggelse och fritidsvistelse.

»Kustbygd och skärgård i Östergötlands län» omfattar dels en näringsgeografisk undersökning av kustbygden och dels förslag till bebyggelsens ordnande i skärgården. Utredningen behandlar således dels förhållanden och utvecklingstendenser för jordbruk, fiske, industri och hantverk samt allmänna befolkningsförhållanden och arbetskraftstillgång, dels fritidsbebyggelsen och behovet av byggnadsreglerande föreskrifter i länets skärgård. De förslag till byggnadsreglerande föreskrifter, som utarbetats, grundar sig på att det ansetts angeläget att tillse, att inom skärgården tillräckligt utrymme lämnas för fritidsbebyggelsen, friluftslivet och turistnäringen men också att detta sker på ett sådant sätt, att det inte försvårar bedrivandet av de traditionella näringsgrenarna eller motverkar naturskyddet. I utredningen lämnas också anvisningar på mark, som kan vara lämplig för olika ändamål.

Utredningen för Stockholms skärgård 1956 framlägger i översiktlig form vissa allmänna rekommendationer om markdispositionen i stort. Härvid har vikten lagts vid två huvudfrågor, nämligen dels den bofasta befolkningens utkomstmöjligheter och trivsel och dels naturskyddet och fritidsintresset. I det senare avsnittet har fritidsbebyggelsens omfattning och framtida markbehov kartlagts. Vidare har grunderna för avvägningen av

strövområden och andra obebyggda fritidsområden samt naturvårdsområden diskuterats. Den fortsatta bebyggelsen i förhållande till landskapet har således berörts relativt ingående. Mot bakgrunden av de riktlinjer efter vilka de fortsatta markdispositionerna i stort ansetts böra göras, har också olika åtgärder övervägts. Den år 1960 fastställda regionplanen för Stockholmstrakten bygger ifråga om kust- och skärgårdsområdena till väsentlig del på nämnda utredning.

Det s. k. sportstugefrämjandet har inom ett begränsat exploateringsområde i Stockholms skärgård genomfört en intervjuundersökning 1962 i syfte att belysa vissa allmänna frågor sammanhängande med fritidsbebyggelsen. Sådana begränsade undersökningar har också genomförts i andra delar av landet. Vid geografiska institutionen i Lund har bl. a. utförts studier över sommarortsfälten för Malmö, Halmstad, Jönköping, Kalmar och Göteborg. En liknande utredning har även utförts för Stockholm. Syftet har här varit att främst kartlägga vart befolkningen flyttar under sommarmånaderna. För Hallandskusten har likaså studerats sommarstugeägarnas hemorter. Härvid framkom att av 10 600 stugägare ca 3 100 var hemmahörande i Göteborg, ca 1 700 i Halmstad, ca 930 i Falkenberg, ca 830 i Borås och ca 350 i Stockholm.

2.4. *Undersökning rörande friluftslivet*

2.4.1. *Allmänt*

Planläggningen av intervjuundersökningen har skett i samarbete med Statistiska centralbyråns utredningsinstitut. Urval av undersökningsobjekt, uppgiftsinsamlingen samt den maskinella bearbetningen har omhänderhafts av sagda utredningsinstitut. Fritidsutredningen har själv svarat för analysen av materialet.

2.4.2. *Undersökningsvariabler*

Undersökningen koncentrerades kring följande huvudtyper av undersökningsvariabler:

- A. Inriktningen av fritidslivet
 - a) oftast utövad fritidssysselsättning
 - b) grad av utövande av vissa fritidssysselsättningar
- B. Friluftslivets omfattning och inriktning
 - a) oftast utövad friluftaktivitet under sommar- resp. vinterhalvår

- b) grad av utövande av vissa friluftaktiviteter
 - c) jämförelse mellan tid ägnad åt friluftsliv och tid ägnad åt vissa andra fritidssysselsättningar
 - d) friluftslivets omfattning under vardagar, helger och semesterperioder samt vinter- och sommarhalvår
 - e) utövande av friluftssysselsättningar tillsammans med familjemedlemmar
- C. Motiv, önskemål och värderingar beträffande friluftslivet
- a) attityder beträffande omfattningen av det egna friluftsutövandet samt orsakerna till en eventuellt för liten friluftaktivitet
 - b) önskemål om att utöva vissa aktiviteter
- D. Anläggningar för det rörliga friluftslivet
- a) antal gånger vissa anläggningar utnyttjats
 - b) inställningen till befintliga anläggningar
 - c) önskemål om ytterligare anläggningar
- E. Semestrar under 1963 samt semesterplaner för 1964
- a) tidpunkt, längd, plats, rörlighet, bostad och sysselsättning för varje semesterperiod om minst en vecka
 - b) för personer som campat under semestern 1963: antal besökta campingplatser, längsta vistelse vid någon campingplats m. m.
 - c) attityder rörande vissa semestersysselsättningar
- F. Fritidsbebyggelsens nuvarande utformning (endast till personer som disponerat fritidshus under 1963)
- a) tillgång till fritidsbostad
 - b) läge, restid samt utnyttjande av fritidshuset
 - c) fritidshusets storlek, tomtstorlek, typ av fritidshus m. m.
 - d) standard, utrustning, taxeringsvärde
 - e) läge i förhållande till affärer, bad etc.
 - f) attityder rörande fritidshusets standard, utrustning, läge, utnyttjande m. m.
- G. Planer rörande anskaffande av fritidshus (endast till personer som ej äger fritidshus)
- a) önskemål och planer rörande köp resp. förhyrning av fritidshus
 - b) önskemål beträffande läge, standard, utrustning, utnyttjande m. m.
 - c) orsaker bakom önskan om tillgång till fritidshus.

Formulär A (bilaga 1) innehåller de frågor angående friluftaktivitet, semestervanor m. m. som ställts till urvalspersonerna och formulär B (bilaga 2) de frågeställningar, som berör fritidsbebyggelsen och vid vilka hushållsföreståndaren utgör intervjuperson.

Analysen av undersökningens resultat har skett mot bakgrund av bl. a. följande bakgrundsvariabler.

För individredovisningen:

ålder

kön

bostadsort

inkomst

familjetyp med hänsyn till civilstånd, ålder och barnens ålder.

För redovisningen av inkomstenheter:

hushållsföreståndarens ålder

hushållsföreståndarens inkomst

bostadsort

typ av permanent bostad

typ av inkomstenhet med hänsyn till civilstånd, ålder, antal barn och barnens ålder.

2.4.3. Undersökningspopulation och undersökningsenhet

Då friluftsproblemet i mycket hög grad är ett problem för tätorterna, begränsades undersökningen till att omfatta städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Undersökningspopulationen avgränsades till åldersgrupperna 18—65 år för den del av undersökningen, som rör friluftaktivitet, semestervanor m. m. För inkomstenheten sattes åldersgränserna till 20—65 år.

Individen har använts som undersökningsenhet vid frågeställningar rörande friluftsliv, semestervanor m. m., medan hushållsenheten utgjort undersökningsenhet i samband med fritidsbebyggelse. Därvid har hushållsenheten avgränsats utifrån en inkomstenhet varmed avsetts

- a) gifta par och deras ev. hemmavarande barn under 20 år (födda 1944 eller senare),
- b) ej gifta personer i åldern 20 år eller däröver och deras ev. hemmavarande barn under 20 år.

Intervjun har därvid skett med en bestämd representant för hushållet. I den fullständiga inkomstenheten (gift par med ev. barn) har mannen betraktats som hushållsföreståndare.

2.4.4. Urval

Främst p. g. a. kostnadsramen begränsades urvalets storlek till 2 700 individer. Härvid togs hänsyn till att representativa skattningar för vissa undergrupper i populationen skulle kunna ges. Av tekniska skäl blev urvalets slutliga storlek något mindre, nämligen 2 690.

Som urvalsram användes 1963 års mantalslängder för berörda områden.

De *individer*, som ingår i undersökningen rörande friluftaktivitet, semestervanor m. m., uttogs medelst ett stratifierat slumpmässigt urval. Som stratifieringsvariabel användes bostadsortens storlek och geografiska läge. De *inkomstenheter*, som de på detta sätt uttagna individerna representerar, konstituerar urvalet av inkomstenheter. En fullständig inkomstenhet får härigenom dubbelt så stor sannolikhet att komma med i urvalet som en ofullständig inkomstenhet. Detta leder till en överrepresentation av gifta personer i urvalet, vilket emellertid medförde fördelen att undergruppen fritidshusägare blir överrepresenterad.

Individurvalets fördelning på olika strata och urvalssannolikheter.

Stratum	Område	Urvalsstorlek	Urvalssannolikhet
1	Storstäder	861	$\frac{1}{1.270,6}$
2	Södra, mellersta Sveriges kustland, orter med över 35 000 inv.	320	$\frac{1}{574,2}$
3	Södra, mellersta Sveriges kustland, orter med under 35 000 inv.	330	$\frac{1}{551,6}$
4	Södra, mellersta Sveriges inland, orter med över 35 000 inv.	351	$\frac{1}{1.087,2}$
5	Södra, mellersta Sveriges inland, orter med under 35 000 inv.	298	$\frac{1}{1.069,2}$
6	Norra Sveriges kustland, orter med över 35 000 inv.	62	$\frac{1}{535,8}$
7	Norra Sveriges kustland, orter med under 35 000 inv.	230	$\frac{1}{574,1}$
8	Norra Sveriges inland, orter med under 35 000 inv.	238	$\frac{1}{535,8}$
	Totalt	2 690	

2.4.5. Uppgiftsinsamlingen

Insamlingen av materialet har skett genom intervjuer vid personliga besök. Intervjuperioden varade fr. o. m. 26 oktober t. o. m. 12 december 1963. Dessutom gjordes en uppföljning av bortfallet under de två första veckorna i januari 1964.

För testning av formulär genomfördes en mindre provundersökning i Stockholm under tiden 2/9—7/9 1963. Urvalet till denna provundersökning var ett slumpmässigt urval ur mantalslängderna för Stor-Stockholm och omfattade 60 individer.

2.4.6. Tabellframställningen

Tabellframställningen har skett med hjälp av Statistiska centralbyråns utredningsinstituts standardprogram för undersökningar på EDB maskinen IBM 7070.

2.4.7. Felkällor

Bortfall

Vid den första intervjuperiodens slut visade sig vägrare samt ej anträffade personer uppgå till ca 7 0/0 av antalet uttagna individer. Detta bortfall ansågs för stort och var orsaken till den uppföljning av bortfallet, som sedan verkställdes. Genom denna åtgärd minskades andelen vägrare och ej anträffade till knappa 5 0/0.

Vid uppräknigen till totalnivå har hänsyn tagits till det totala bortfallet inom olika strata, så att varje enhet fått ett viktillskott, som motsvarar bortfallets andel i varje stratum.

Samplingsfel

Genom att populationsvärdet uppskattats med ett stickprovsmedelvärde kan ett visst fel uppstå, samplingsfelet. Medelfelet är ett mått på slumpfelsvariationen. Ett 95 0/0-igt konfidensintervall beräknas som stickprovsmedelvärdet ± 2 gånger medelfelet. Sannolikheten att ett intervall, som konstrueras på detta sätt, kommer att innehålla populationsmedelvärdet, är ungefär 95 0/0.

Precisionen för vissa skattningar har beräknats och framgår av bilaga 5. Endast vissa tabeller har valts ut för medelfelsberäkningar, varvid tillsetts att de vanligast förekommande variablerna samt de vanligaste procentuella frekvenserna inom dessa kommit att ingå. Som framgår har det erhållna stickprovets storlek varit tillräcklig för att tillförlitligheten skall kunna anses fullt tillfredsställande. Speciellt då små delpopulationer särredovisas, bör emellertid en viss försiktighet iakttas vid tolkningen av resultatet eftersom precisionen i skattningen är mindre.

Mätfel

Man kan befara att vissa mätfel förekommer i undersökningen genom att de intervjuade medvetet eller omedvetet lämnat felaktiga upplysningar. De

medvetet felaktiga svaren är troligtvis rätt få i denna undersökning, eftersom frågorna sällan berör känsliga eller prestigeladdade frågeställningar. Undantag från detta skulle i så fall frågorna rörande inkomst, fritidshusets taxeringsvärde samt högsta årskostnad för ett planerat fritidshus utgöra. Jämförelsen mellan tid ägnad åt TV och friluftsliv utgör ytterligare ett exempel på en i mångas ögon prestigeladdad frågeställning, som kan ha gett medvetet felaktiga svar. Omedvetet felaktiga svar kan dock tänkas förekomma i något högre grad, främst beroende på vaga definitioner och minneseffekt. Minneseffekten kan göra att felaktiga svar ges i frågor som »Hur många gånger under det gångna året, dvs. 1963, har Ni ägnat hela dagen eller någon del av dagen åt skidåkning i hemorten?» Denna minneseffekt torde dock i stor utsträckning motverkas av den grova klassindelning av svaren, som förekommer i denna och liknande frågor.

2.4.8. Definitioner

Fritiden har definierats som all den tid en person fritt förfogar över, dvs. som ej är bunden av arbete utom eller inom hemmet. Om en person av fri vilja ägnar mer tid åt sitt arbete än som krävs av honom eller henne, har detta räknats som en fritidssysselsättning.

Till föreningsliv har räknats verksamhet i intresse-, politiska, religiösa, idrotts- och ideella föreningar. Med »läsa böcker» har ej avsetts läsning för studier och i arbete utan mer någon form av nöjesläsning.

En *semesterperiod* har ansetts vara minst en vecka, kortare tidsperiod räknas som spridda semesterdagar.

En hemmafru har i undersökningen betraktats åtnjuta semester, då mannen har ledigt, även om denna semester tillbringats i hemmet eller i fritidshuset.

En studerande har ansetts ha semester under ferierna, då dessa inte ägnas åt förvärvsarbete.

Med *fritidshus* har avsetts dels för fritidsändamål uppförd byggnad, dels byggnad, som tidigare utnyttjats såsom permanent bostad och haft produktiv användning i jordbruk, skogsbruk, fiske m. m. och som numera varaktigt disponeras för fritidsändamål. Tillfälliga övernattnings- och kolonistugor har icke medtagits.

Med »att hyra tillfälligt» har avsetts att huset hyrs för ett år eller kortare tid.

Med *kustlandet* har avsetts kustkommun.

För att hus skall anses ligga i *grupp* bör tomterna gränsa intill varandra eller området av andra skäl betraktas som en enhet.

2.4.9. Materialets uppräknig

Vid uppräknigen från stickprovs- till populationsnivå av antalet personer i åldern 18—65 år, bosatta i städer och köpingar över 10 000 invånare, har erhållits 2,46 milj. individer. Enligt den officiella statistiken uppgår totalbefolkningen i städer och köpingar över 10 000 invånare till 3,84 milj. människor, vilket motsvarar 51 % av landets totala befolkning. Skillnaden motsvaras alltså av individer yngre än 18 år eller äldre än 65 år. Befolkningen i övriga städer och köpingar uppgår till 0,7 milj. människor. Fördelas rikets totala befolkning på tätorter och glesbygd, erhålles följande: tätorter över 1 000 invånare 4,9 milj., tätorter med 200—1 000 invånare 0,6 och glesbygd 2,0 milj. Det uppräknade antalet individer (2,46 milj.) fördelar sig på åldersgrupper enligt följande (avrundade tal):

	Antal	Procent
18—25 år	470 000	19
26—35 år	460 000	19
36—45 år	560 000	23
46—55 år	520 000	21
56—65 år	450 000	18

Efter bostadsort fördelar sig den undersökta befolkningen enligt följande (avrundade tal):

	Antal
Stockholm, Göteborg, Malmö	1 100 000
Södra och mellersta Sverige	
tätorter över 35 000 invånare	570 000
tätorter under 35 000 invånare	500 000
Norra Sverige ¹⁾	290 000

Uppräknigen av familjehushåll i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare visar 1,57 milj. hushållsenheter (inkomstenheter). Som jämförelse må nämnas, att antalet bostadshushåll i landet enligt folkräkningen 1960 uppgick till 2,58 milj. Av dessa fanns 1,36 milj., dvs. 53 %, i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Det i undersökningen använda hushållsbegreppet är något annorlunda utformat (jfr sid. 25), vilket resulterat i ett något större antal hushåll. Av nedanstående sammanställning framgår de undersökta hushållens fördelning efter vissa bakgrundsvariabler (avrundade tal):

¹⁾ Vid fördelning efter permanentbostadens geografiska läge har till norra Sverige räknats Norrland och Kopparbergs län.

Hushållsföreståndarens ålder:

	Antal	Procent
20—30 år	380 000	24
31—40 år	300 000	19
41—50 år	370 000	23
51—60 år	370 000	24
61— år	150 000	10

Hushållets sammanlagda bruttoinkomst:

— 5 000 kr	120 000	7
5 000—10 000 kr	170 000	11
10 000—20 000 kr	630 000	40
20 000—30 000 kr	410 000	27
över 30 000 kr	220 000	14
Uppgift saknas	20 000	1

Permanent bostadens läge:

Stockholm, Göteborg, Malmö	720 000
Södra och mellersta Sverige	
tätorter över 35 000 inv.	360 000
tätorter under 35 000 inv.	310 000
Norra Sverige ¹⁾	180 000

2.5. Inventering rörande fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering m.m.

Inventeringen befanns böra utföras länsvis med kommunen som den primära undersökningsenheten. Fritidsutredningen tillskrev den 11 januari 1963 — efter överläggningar med byggnadsstyrelsen och lantmäteristyrelsen — länsstyrelserna med hemställan att dessa, under medverkan dels av berörda länsexperter (länsarkitekt, överlantmätare), dels av organ med lokal anknytning (byggnadsnämnd, distriktslantmätare, distriktsarkitekt, stadsingenjör och stadsarkitekt) kommunvis ville redovisa följande frågeställningar.

1. Förhållanden, vilka reglerar fritidsbebyggelsen

Uppgifter rörande översiktsplaner, detaljplaner och utomplansbestäm-
melser.

2. Fritidsbebyggelsens omfattning och inriktning

Antalet fritidshus med fördelning på

- a) detaljplancsområden, annan tätare fritidsbebyggelse och övrig fritidsbebyggelse;

¹⁾ Se not. sid. 29.

- b) hus på egen grund, på arrenderad mark samt i form av fritidsbyar eller enstaka hus för uthyrning;
- c) hus, som kan hänföras till kategorien f. d. permanenta bostäder.

3. Utvecklingstendenser

- a) antalet nybildade fastigheter för fritidshus under vart och ett av åren 1960—1962;
- b) antalet hus, som tillkommit efter den 1 januari 1960 och före den 1 januari 1963.

4. Fritidsbebyggelsens lokalisering

- a) markering av områden med fritidsbebyggelse inom detaljplan;
- b) markering av områden med annan tätare fritidsbebyggelse utanför detaljplan.

Inventeringen på länsplanet tillgick på så sätt, att länsstyrelsen tillställde varje kommun av utredningen utarbetade frågeformulär. Byggnadsnämnderna redovisade på dessa, i samarbete med nyssnämnda experter, dels fritidsbebyggelsens omfattning och inriktning, dels antalet hus, som tillkommit efter 1 januari 1960. Vidare angavs bebyggelsens utbredning på ekonomisk eller topografisk karta. Enligt anvisningarna skulle markeringen omfatta dels bebyggelse inom detaljplanerade områden och dels annan tätare fritidsbebyggelse utanför detaljplan. Lämpligen borde härvid en symbol anges för exempelvis vart tionde hus. De av kommunerna redovisade uppgifterna insändes sedan till länsstyrelsen, som med biträde av länsarkitekt och överlantmätare sammanställde uppgifterna och överförde dessa till en särskild för ändamålet iordningställd länsöversikt. Länslantmäterikontoret kompletterade därvid med uppgifter rörande antalet nybildade fastigheter för fritidshus. Den av kommunen gjorda kartmässiga redovisningen sammanställdes och schematiserades. För södra och mellersta Sverige redovisades bebyggelsen på översiktskartor i skala 1 : 250 000 och för landet i övrigt på översiktskartor i skala 1 : 300 000.

Enligt uppställda definitioner har med *fritidshus* avsetts dels för fritidsändamål uppförd bostad (hus på egen grund, eget hus på arrenderad tomt, hyrt hus med eller utan tomt), dels f. d. permanent bostad, som tillhört eller tillhör jordbruk, skogsbruk, fiske m. m. och som numera varaktigt disponeras huvudsakligen för fritidsändamål. Tillfälliga övernattningsstugor och kolonistugor har icke inräknats.

Med *annan tätare bebyggelse* har avsetts grupper av hus om minst 10 hus med en täthet av minst 1—2 hus per ha.

Till *översiktsplan* har hänförts regionplan eller generalplan enligt byggnadslagen eller annan form av översiktlig dispositionsplan eller vägledande utredning.

Fritiden och friluftslivet

3.1. Fritidens utnyttjande

I 2 kap. konstateras att fritiden är avsedd att skänka vila och avkoppling men också att bereda tillfälle till speciella sysselsättningar, som man önskar ägna sig åt. Vid sidan av att läsa tidningar, lyssna på radio, se på TV, vara tillsammans med familjen, idka umgänge med vänner etc. ägnar man sig åt hobbies, kulturella aktiviteter, friluftsliv osv. På olika sätt söker människorna få en meningsfull användning av fritiden. Valet av sysselsättning blir beroende av den enskilda individens intresseinriktning och de möjligheter som står till buds.

För att få en grov uppfattning om friluftslivets betydelse såsom fritidssysselsättning och i övrigt en översiktlig kartläggning av fritidslivets omfattning och inriktning bland den vuxna tätortsbefolkningen ställdes i intervjuundersökningen inledningsvis några frågor rörande fritiden i stort. Någon ingående beskrivning av fritidens användning för andra sysselsättningar än friluftsliv har icke eftersträvats. Utredningen har emellertid ansett det angeläget att kunna jämföra frekvensen av olika friluftssysselsättningar med omfattningen av vissa andra viktigare fritidsaktiviteter. Fritiden har härvid definierats som den tid en person förfogar över vid sidan av sitt normala arbete.

Intervjun i denna del började med följande öppna fråga. »Vad sysslar Ni mest med på Er fritid?» Endast *en* aktivitet skulle anges. Motivet till frågan var att erhålla den spontana och direkta reaktionen. Svaren har vid bearbetningen hänförs till någon av de 14 kategorier fritidssysselsättningar som framgår av *tabell 1*.

Drygt 20 % av tätortsbefolkningen har hobbyverksamhet av olika slag som den främsta fritidsaktiviteten, 13 % hem- och familjeliv, medan ca 15 % placerar läsning, att se på TV och lyssna på radio som den vanligast förekommande fritidsaktiviteten. Omkring hälften av tätortsbefolkningen skulle således ägna huvuddelen av sin fritid åt hem- och familjeliv, olika former av hobbyverksamhet, åt att läsa böcker eller veckotidningar samt att se på TV. Ungefär var fjortonde person har studiecirkel- och kursverksamhet samt föreningsliv som huvudsaklig fritidssysselsättning. Ca 20 % anser, att friluftsliv utgör den främsta fritidsaktiviteten. Arbete med villa och trädgård spelar också en betydande roll såsom fritidssysselsättning.

Tabell 1. Tätortsbefolkningens fritidsvanor. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter aktivitet, som uppgivits såsom huvudsaklig fritidssysselsättning.

(Fråga 7, bilaga 1.)

Aktivitet	Män	Kvinnor	Totalt
	8 %	18 %	13 %
	8 %	33 %	22 %
	11 %	9 %	10 %
	6 %	5 %	5 %
	1 %	1 %	1 %
	1 %	1 %	1 %
	6 %	2 %	4 %
	4 %	2 %	3 %
	3 %	1 %	2 %
	19 %	6 %	12 %
	26 %	16 %	21 %
	3 %	3 %	3 %
	1 %	0 %	0 %
	3 %	3 %	3 %
Summa	100	100	100

För att utredningen skulle få en närmare uppfattning om omfattningen av vissa fritidsaktiviteter fick intervjupersonerna för ett antal aktiviteter ange, hur ofta aktiviteten ifråga utövats under senaste året: aldrig, någon enstaka gång, någon gång i månaden, någon gång i veckan eller varje dag. — I *tabell 2* anges i vilken utsträckning man under det gångna året ägnat sig åt resp. sysselsättning. Någon fullständig lista på fritidssysselsättningar har icke eftersträfvats, utan här har endast upptagits sådana som bedömts såsom väsentliga. Vidare har aktiviteter inom olika sektorer medtagits, såsom hemmaaktiviteter, umgängesliv utanför hemmet, förströelsesysselsättningar, kulturella aktiviteter, friluftaktiviteter, motionsidrott inomhus m. m.

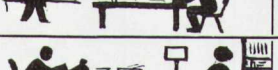

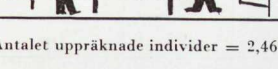
Tabellen ger klart utslag för vilka av fritidsaktiviteterna som är de vanligast förekommande. En mycket stor del av fritiden ägnas åt »hemmaaktiviteterna», exempelvis se på TV och läsa. Mellan 80 och 90 % ser på TV regelbundet — minst en gång i veckan. Drygt 60 % tittar på TV varje dag. Förvånansvärt många — ca 40 % — läser böcker regelbundet. I detta fall torde svaret i viss mån vara beroende av att frågan är prestigebetonad. En betydande del av fritiden ägnas åt att läsa veckotidningar. Drygt 65 % läser således veckotidningar regelbundet. Vad beträffar fritidsaktiviteter, som utövats utanför hemmet, framstår besök hos släkt eller vänner som den främsta. Ca 40 % av tätortsbefolkningen skulle enligt undersökningen minst en gång i veckan göra sådana besök. Ungefär 30 % har gått på bio, teater eller konsert mer än en gång i månaden under det senaste året. Omkring 25 % har över huvud taget icke varit på bio, teater eller konsert. Vad föreningsaktiviteten beträffar kan konstateras, att föreningsliv mera regelbundet har utövats av drygt 20 %. Ungefär lika många deltar regelbundet i studiecirkel och kursverksamhet. En relativt stor andel, 20—30 %, utför extra arbete resp. tar arbete med hem minst en gång i månaden.

Huvuddelen av tätortsbefolkningen ägnar en betydande del av fritiden åt någon form av friluftsliv. Mer än hälften har under året utövat någon friluftssysselsättning minst en gång i veckan, och ytterligare ca 17 % har uppgivit, att de ägnar sig åt friluftsliv någon gång i månaden. Ca 75 % av den vuxna tätortsbefolkningen har alltså utövat någon form av friluftsliv minst någon gång i månaden, medan en fjärdedel icke alls eller i mycket ringa utsträckning bedrivit friluftsliv i någon form. Det bör i detta sammanhang påpekas, att friluftsliv här har setts i mycket vid bemärkelse och bl. a. innesluter vanliga motionspromenader. Däremot har icke kortare promenader till och från arbetet betraktats som någon form av friluftsliv. Dessa promenader har ju i regel ett annat syfte. Motivet är knappast att i första hand söka rekreation och avkoppling.

Ganska få personer har ägnat sig åt motionsidrott inomhus. Omkring 25 % av tätortsbefolkningen har någon gång under året motionsidrottat inomhus. Tävlingsidrott har utövats av ungefär var tionde person.

Tabell 2. Omfattningen av vissa fritidssysselsättningar. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter frekvensen för skilda fritidsaktiviteter under 1963.

(Fråga 9, bilaga 1.)

Aktivitet	Frekvens					Summa
	Aldrig	Någon enstaka gång	Någon gång i månaden	Någon gång i veckan	Varje dag	
 Besökt släkt eller vänner	2	25	32	37	4	100
 Gått på bio, tea- ter eller kon- sert	28	42	21	9	—	100
 Gått på dans	61	25	9	5	—	100
 Sett på TV	3	7	4	24	62	100
 Deltagit i studie- cirklar eller kurser	74	7	4	14	1	100
 Läst böcker	16	28	16	20	20	100
 Gått på biblio- tek	68	14	13	4	1	100
 Deltagit i för- eningsliv	65	13	13	9	0	100
 Gått på idrotts- evenemang som åskådare	51	28	14	7	0	100
 Läst vecko- tidningar	12	15	6	57	10	100
 Utfört extra- arbete	66	13	7	10	4	100
 Tagit arbete m. hem el. arb. på övertid	55	15	10	14	6	100
 Utövat någon slags tävlings- idrott	90	4	2	4	0	100
 Utövat motions- idrott inom- hus	75	7	3	12	3	100
 Utövat någon form av fri- luftsliv	14	12	17	43	14	100
 Utövat någon annan hobby- verksamhet	56	8	8	19	9	100

Antalet uppräknade individer = 2,46 milj.

Intervjuundersökningen visar sammanfattningsvis, att fritiden till mycket stor del tillbringas i hemmet, där man ägnar sig åt vila och avkoppling, ser på TV, utövar hobbyverksamhet, läser och lyssnar på radio. Aktiviteterna utanför hemmet består huvudsakligen av umgängesliv med släkt och vänner och förströelsesysselsättningar, såsom att gå på bio, medan kulturella aktiviteter, såsom deltagande i föreningsliv, studiecirkelar eller kursverksamhet är mindre vanligt förekommande. Många människor tillbringar i vissa avseenden en relativt passiv fritid. Friluftsliv i olika former upptar dock en betydande del av åtskilliga människors fritidsliv. Den vuxna tätortsmänniskan utnyttjar således fritiden i rätt stor omfattning för promenader, vistelse i naturen samt sport och annat friluftsliv.

Betydande skillnader föreligger i fritidsvanorna dels mellan olika åldersgrupper, dels mellan män och kvinnor. Detta framgår såväl av tabell 1 som tabell 3. Skillnaderna i friluftsmönstret pekar här på olika intresseinriktningar.

I tabell 3 anges den procentuella andelen individer inom olika åldersgrupper, som utövat viss aktivitet minst en gång i månaden. Tabellen visar, att ungdomen utövar vissa aktiviteter *oftare* än äldre. Detta är fallet beträff-

Tabell 3. Sambandet mellan ålder och deltagande i vissa fritidssysselsättningar. Andel personer, procent, inom olika åldersgrupper, som utövat resp. aktivitet minst en gång i månaden under 1963. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

Aktivitet	Åldersgrupper					Totalt
	18—25	26—35	36—45	46—55	56—65	
Besökt släkt eller vänner ..	79	80	74	70	65	73
Gått på bio, teater eller konsert	68	31	20	20	12	30
Gått på dans	50	11	5	4	2	14
Sett på TV	88	93	95	92	85	91
Deltagit i studiecirkelar eller kursverksamhet	23	26	21	14	10	19
Läst böcker	61	58	52	52	59	56
Gått på bibliotek	25	20	18	15	14	18
Deltagit i föreningsliv ...	21	20	25	24	21	23
Gått på idrottsevenemang som åskådare	31	25	23	18	10	22
Läst veckotidningar	86	72	68	70	72	74
Utfört extraarbeten	23	25	25	20	14	21
Tagit arbete med hem eller arbetat på övertid	31	36	34	26	20	29
Utövat någon slags tävlingsidrott	13	9	5	1	0	6
Utövat motionsidrott inomhus	27	23	18	14	8	18
Utövat någon form av friluftsliv	72	79	80	72	64	74
Utövat någon annan hobbyverksamhet	43	36	36	33	30	36

fande biobesök, dans, att läsa veckotidningar, gå på idrottsevenemang som åskådare, utöva tävlingsidrott, utöva hobbyverksamhet och motionsidrott. Vidare utövar ungdomen genomgående *fler* aktiviteter än de äldre, men ofta mer sporadiskt. Äldre personer synes många gånger ha ett mer invariant mönster. Närmare 70 % av ungdomen har varit på bio minst någon gång i månaden, medan motsvarande tal för personer i åldern 36—45 år är 20 %. Motionsidrott inomhus har utövats minst en gång i månaden av var fjärde person i åldern 18—25 år och av var sjunde person i åldern 46—55 år. Friluftsliv däremot utövas i ungefär samma utsträckning av personer i åldern 18—55 år. En markant skillnad föreligger i antalet fritidsaktiviteter, som personer i olika åldrar deltar i. Ser man till *antalet* fritidsaktiviteter som utövats minst någon gång i månaden, har ca 30 % av personerna i åldersgruppen 18—25 år ägnat sig åt mer än 9 av de aktiviteter som upptas i tabell 3, medan motsvarande tal för åldersgruppen 36—45 år är endast drygt 13 %. Det kan också noteras, att ogifta utövar fler aktiviteter än gifta personer. Studerar man antalet fritidsaktiviteter hos personer boende i orter av olika storlek, finner man däremot inga betydande skillnader.

Aktiviteten hos män resp. kvinnor företer flera intressanta skillnader. Männen deltar bl. a. i föreningsliv i större utsträckning än kvinnorna. Kvinnorna å andra sidan läser veckotidningar oftare än männen. De yngre männen går på bio oftare än kvinnorna i samma ålder. Ca 35 % av männen i åldersgruppen 18—25 år har således gått på bio minst en gång i veckan, medan motsvarande tal för de yngre kvinnorna är ca 25 %. Beträffande tävlingsidrott har ungefär 40 % av männen i åldern 18—25 år *någon gång under året* deltagit i någon form av tävlingsidrott. Motsvarande tal för kvinnorna i samma åldersgrupp är 7 %. De yngre männen deltar i motionsidrott inomhus oftare än kvinnorna. Således har ca 33 % av männen i åldern 18—25 år motionsidrottat inomhus minst en gång i månaden. Motsvarande tal för kvinnorna i samma åldersgrupp är 22 %. I åldersgruppen 26—35 år är resp. tal 25 och 21 %. Regelbundet, dvs. någon gång i veckan, har motionsidrott utövats av ca 20 % av männen i åldersgruppen 18—35 år. I åldersgruppen 26—35 år har drygt 30 % av männen motionsidrottat inomhus någon gång under året.

Kvinnorna utövar i samtliga åldersgrupper friluftsliv varje dag i större utsträckning än männen. Detta torde i huvudsak bero på att fler kvinnor än män har möjlighet att ta en daglig promenad. I stort sett synes dock friluftslivsaktiviteten vara lika bland män och kvinnor.

3.2. *Friluftslivets omfattning och inriktning*

3.2.1. *Omfattningen av olika friluftssysselsättningar under sommar och vinter*

Friluftsliv förekommer i en mängd olika former. Det är därför vanskligt att principiellt avgränsa aktiviteter, som är att hänföra till friluftslivet. I regel torde man med friluftsliv mena sådana former av sport, t. ex. skidåkning, båtsport, cykling, bollspel, friidrott, orientering, terränglöpning och liknande, som inte bedrivs tävlingsmässigt, samt vidare bad, promenader, strövande i skog och mark, lägerliv etc. Arbete på tomt och i trädgård och arbete med fritidshuset etc. synes också böra betraktas som en form av friluftsliv. Utredningen har med hänsyn till sitt uppdrag eftersträvat att få en överblick av friluftslivet i vidaste bemärkelse, omfattande såväl de sportbetonade, mer eller mindre specialiserade aktiviteterna, som sådana, där man utan större fysisk ansträngning söker rekreation i det fria, exempelvis nöjesåkning med bil, promenader, båtutfärder, strövande i skog och mark, bad etc.

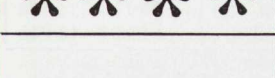
Inriktningen och omfattningen av friluftslivet framgår av *tabellerna 4—6*. Materialet bygger här dels på den öppna frågan: »Vilken friluftaktivitet utövar Ni mest under sommar- resp. vinterhalvåret?», dels på intervjupersonernas uppskattning av antalet gånger de utövat vissa angivna sysselsättningar. Dessa sysselsättningar har därvid exemplifierats enligt den tidigare angivna vida principen.

Intervjupersonernas spontana reaktion på frågorna beträffande friluftaktivitet under sommarhalvåret (*tabell 4*) visar, att för 25 % av tätortsbefolkningen är bad och simning den främsta friluftssysselsättningen och för lika många motionspromenader. Andra mer betydande aktiviteter som nämnts är arbete med villa och trädgård, skogspromenader, jakt och fiske, båtutfärder, cykelutflykter och bollspel. Även under vinterhalvåret (*tabell 5*) dominerar motionspromenader. Andra viktiga friluftssysselsättningar under vinterhalvåret är skidåkning, skridskoåkning, bandy och ishockey. Även jakt och fiske spelar en betydande roll.

Frekvensen av vissa friluftaktiviteter återspeglar sig i *tabell 6*. För var och en av de upptagna sysselsättningarna har de tillfrågade individerna uppskattat antalet gånger, dvs. hela dagar eller del av dagar, som varje aktivitet utövats under en period av ett år. Bland de uppräknade friluftssysselsättningarna finns dels sådana som kräver utrustning och anläggningar av olika slag och dels sådana som kan utövas helt utan anläggningar. Man kan också urskilja mer idrottsbetonade friluftaktiviteter. För att erhålla jämförelsematerial har även aktiviteter som är att hänföra till motionsidrott inomhus medtagits. Materialet ger vid handen, att de vanligaste aktiviteterna är bilutflykter med eller utan samband med utövande av sport och övrigt friluftsliv samt vidare bad, skogspromenader, andra motionspromenader

Tabell 4. Tätortsbefolkningens friluftsvanor sommartid. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter aktivitet, som uppgivits såsom huvudsaklig friluftssysselsättning under sommarhalvåret.

(Fråga 8, bilaga 1.)

Aktivitet	Män	Kvinnor	Totalt
 Bad, simning	19	30	25
 Motionspromenader	19	29	24
 Arbete med villa, trädgård	15	13	14
 Skogspromenader	6	8	7
 Fiske, jakt	11	3	7
 Båutfärder, rodd eller paddling	5	3	4
 Cykelutflykter	3	4	4
 Bollspel	7	1	4
 Bilutflykter	2	2	2
 Camping	2	1	1
 Vistelse vid fritids- huset	1	1	1
 Motionsidrott, ori- entering, gymnastik, friidrott etc.	3	0	1
 Övrigt	7	5	6
Summa	100	100	100

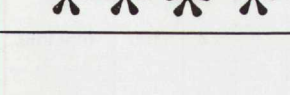
och olika former av motionsgivande hobby. Ca 80 % av befolkningen i de större tätorterna har någon gång under året företagit bilutflykter, ca 85 % har promenerat i skogen och ca 30 % har gjort cykelutflykter. Beträffande regelbundenheten i utövandet framgår att ca 30 % skulle i genomsnitt minst en gång var fjortonde dag göra en bilutflykt och hälften av befolkningen minst en gång var fjortonde dag ta en motionspromenad. Skidåkning och fiske är andra mycket väsentliga friluftaktiviteter. Ca 35 % har åkt skidor någon gång under året och ca 40 % fiskat. Av dem som åkt skidor har ca 50 % åkt 6—20 gånger och ca 20 % mer än 20 gånger. Bland de aktiviteter som kräver anläggningar av olika slag dominerar bad, camping, båtutfärder, skridskoåkning och bollspel. Ca 65 % har någon gång under året badat utomhus, ca 30 % har gjort båtutflykter, drygt 25 % har campat, drygt 20 % åkt skridskor och lika många har deltagit i någon form av bollspel. Studerar man personer som åkt skridskor, finner man att ca 35 % åkt 6—20 gånger och ca 20 % mer än 20 gånger. Mindre än 10 % har ägnat sig åt sådana aktiviteter som tennisspel, skytte, orientering, golf, gymnastik eller friidrott. Beträffande dessa aktiviteter kan man också konstatera, att relativt få personer, 1—2 %, deltagit i resp. aktivitet mer än 20 gånger. Över huvud taget är det således relativt få personer som regelbundet ägnar sig åt sportbetonade friluftaktiviteter. Bland inomhusidrotterna dominerar gymnastik och simning. Gymnastik inomhus har någon gång under året utövats av drygt 20 %, medan mindre än 10 % av tätortsbefolkningen deltagit i annan motionsidrott inomhus. I tabell 6 anges vidare totala antalet personer, som utövat var och en av de uppräknade sysselsättningarna. Härvid har antalet personer summerats inom varje frekvenskolumn med undantag av 0-kolumnen, dvs. personer, som över huvud taget icke utövat sysselsättningen. Beräkningarna, som främst syftar till att ge en ungefärlig volym visar, att av den vuxna befolkningen i de större städerna och köpingarna, 2,46 milj., har under året 0,65 milj. campat, 0,86 milj. åkt skidor, 0,54 milj. åkt skridskor samt 0,17 milj. deltagit i gymnastik eller friidrott. Som en jämförelse kan nämnas, att av den specialrapport som sammanställts inom Sveriges Riksidrottsförbund 1962,¹⁾ framgår att ca 850 000 män och ca 220 000 kvinnor utövat idrott mer regelbundet. Dessa siffror fördelar sig enligt följande.

	Antal personer som utövat idrott regelbundet				Antal utövare som 1962 deltagit i allmänna tävlingar			
	Över 25 år	12—24 år	7—11 år	Summa	Över 25 år	12—24 år	7—21 år	Summa
Män	199 556	538 828	103 706	842 090	66 865	246 120	21 493	334 478
Kvinnor	48 252	128 371	43 668	220 291	5 503	38 337	4 205	48 045

¹⁾ Avser rikssiffror.

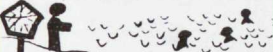

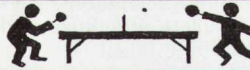

Tabell 5. Tätortsbefolkningens friluftsvanor vintertid. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter aktivitet, som uppgivits såsom huvudsaklig friluftssysselsättning under vinterhalvåret.

(Fråga 8, bilaga 1.)

Aktivitet	Män	Kvinnor	Totalt
 Motionspromenader	40 %	64 %	52 %
 Skidåkning	23 %	17 %	20 %
 Skridskoåkning, bandy eller ishockey	7 %	2 %	4 %
 Fiske, jakt	6 %	1 %	3 %
 Skogspromenader	3 %	3 %	3 %
 Arbete med villa, trädgård	2 %	1 %	1 %
 Bilutflykter	1 %	1 %	1 %
 Cykelutflykter	1 %	0 %	1 %
 Motionsidrott, orientering, bollspel, gymnastik etc.	2 %	0 %	2 %
 Vistelse vid fritids- huset	0 %	—	0 %
 Övrigt	15 %	11 %	13 %
Summa	100	100	100

Tabell 6. Omfattningen av vissa friluftssysselsättningar bland tätortsbefolkningen. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter antal gånger vissa friluftaktiviteter utövats under 1963. (Fråga 11, bilaga 1.)

Aktivitet	Antal gånger						Summa	Summa antal personer, som utövat sysselsättningen
	0	1-2	3-5	6-20	21-50	51-		
<i>Friluftssysselsättningar</i>								
 Bilutflykter utan samband med utövande av sport och friluftsliv	20	7	14	29	19	11	100	1 960 000
 Bilutflykter i samband med utövande av sport och friluftsliv	33	5	8	23	21	10	100	1 650 000
 Cykelutflykter	70	4	5	10	5	6	100	740 000
 Utfärder med motor- eller segelbåt	69	7	8	8	5	3	100	760 000
 Utflykter på annat sätt, t. ex. med buss eller tåg	64	14	12	8	2	0	100	880 000
 Skogs promenader, svamp- eller bärplockning	15	6	18	36	17	8	100	2 080 000
 Motionspromenader av annat slag	25	2	8	24	17	24	100	1 850 000
 Rodd eller paddling	81	2	5	8	3	1	100	470 000
 Ridning	98	1	1	0	0	0	100	40 000
 Skridskoåkning, bandy eller ishockey	78	3	7	8	3	1	100	540 000
 Camping	73	8	6	10	3	0	100	650 000
 Golf, ej miniatyrgolf	98	1	1	0	0	0	100	40 000
 Tennisspel utomhus	94	1	2	2	1	0	100	140 000
 Annat bollspel utomhus under sommarhalvåret, t. ex. fotboll	72	2	6	12	6	2	100	690 000

Aktivitet	Antal gånger						Summa	Summa antal personer, som utövat sysselsättningen
	0	1-2	3-5	6-20	21-50	51-		
 Skytte	92	1	2	3	1	1	100	200 000
 Simning utomhus	33	2	6	26	22	11	100	1 640 000
 Orientering eller terränglöpning	93	1	2	2	1	1	100	180 000
 Gymnastik eller fröjdrott utomhus	93	1	2	3	1	0	100	170 000
 Skidåkning i hemorten	65	3	8	18	5	1	100	860 000
 Skidåkning i fjällen	90	1	2	6	1	0	100	250 000
 Fiske	59	4	8	17	8	4	100	1 010 000
 Jakt	95	1	1	2	1	0	100	110 000
 Motionsgivande hobby, t. ex. trädgårdsarbete	50	2	6	14	13	15	100	1 240 000
 Annan friluftsvärksamhet	92	1	2	2	1	2	100	170 000
<i>Idrott inomhus</i>								
 Tennisspel	98	0	1	1	0	0	100	60 000
 Annat bollspel	88	1	2	4	3	2	100	290 000
 Gymnastik	78	1	2	6	7	6	100	550 000
 Annan motionsidrott	94	1	1	2	1	1	100	130 000
 Simning	81	3	5	7	3	1	100	450 000

Antalet uppräknade individer = 2,46 milj.

Ser man till deltagarfrekvensen inom olika grenar så har sammanlagt 76 000 män och ca 32 000 kvinnor deltagit i friidrott. Härav hänför sig sammanlagt ca 8 000 personer till åldrarna över 25 år. I fotboll har deltagit sammanlagt 213 000 män, varav 40 000 i åldrarna över 25 år. Deltagarantalet i gymnastik var för män 56 000 och för kvinnor 90 000, varav sammanlagt 57 000 hänför sig till åldrarna över 25 år. I ishockey har deltagit 82 000 män, varav 9 300 i åldrarna över 25 år och i orientering 42 000 män och 11 000 kvinnor, varav sammanlagt 13 000 i åldrarna över 25 år. Antalet personer som campat uppgick 1963 enligt vissa beräkningar (jfr sid 62) till 840 000.

Inriktningen och omfattningen av friluftslivet kan också studeras genom att se till *antal* sysselsättningar som varje individ deltagit i. Vad avser de mera sportbetonade friluftssysselsättningarna och vissa motionsidrotter inomhus (tabell 6) — paddling, ridning, skridskoåkning, camping, tennis-spel utomhus, annat bollspel utomhus, golf, skytte, orientering eller terräng-löpning, friidrott, skidåkning, gymnastik inomhus, motionsidrott inomhus, tennis och annat bollspel inomhus — har 40 % icke utfört någon av dessa aktiviteter med en omfattning av mer än 5 gånger under året. Ungefär lika många har deltagit i 1—2 aktiviteter och endast drygt 20 % utövat 3 eller fler aktiviteter, vardera mer än 5 gånger under året.

Ca 80 % av tätortsbefolkningen har sysslat med tre eller fler av följande aktiviteter och därvid utövat varje aktivitet mer än 5 gånger under året: cykelutflykter, utfärder med motor- eller segelbåt, utflykter på annat sätt, simning utomhus, simning i simhall, skogspromenader, svamp- eller bärplockning, motionspromenader av annat slag, fiske, jakt och motionsgivande hobby, t. ex. trädgårdsarbete.

I nedanstående sammanställning har tätortsbefolkningen fördelats efter antal sportbetonade¹⁾ friluftaktiviteter resp. övriga²⁾ friluftaktiviteter. Varje aktivitet har utövats mer än 5 gånger under året.

	Andel personer, procent, som utövat aktiviteter					Summa
	0	1—2	3—5	6—9	10—	
Sportgrenar	40	38	18	4	0	100
Övriga friluftaktiviteter	3	17	53	27	0	100

¹⁾ Rodd eller paddling, ridning, skridskoåkning, bandy eller ishockey, camping, tennis-spel inomhus, annat bollspel inomhus, gymnastik inomhus, annan motionsidrott inomhus, golf, ej miniatyrgolf, tennis-spel utomhus, annat bollspel utomhus under sommaren, t. ex. fotboll, skytte, orientering eller terränglöpning, gymnastik eller friidrott utomhus, skidåkning i hemorten, skidåkning i fjällen och annan friluftsverksamhet. Jfr tabell 6.

²⁾ Bilutflykter med eller utan samband med utövandet av sport och friluftsliv, cykelutflykter, utfärder med motor- eller segelbåt, utflykter på annat sätt, t. ex. med buss eller tåg, simning utomhus, simning i simhall, skogspromenader, svamp- eller bärplockning, motionspromenader av annat slag, fiske, jakt, motionsgivande hobby, t. ex. trädgårdsarbete.

Såväl vardagar som helger och veckoslut samt semestrar ägnas åt friluftsliv. Som framgår av *tabell 7* utövas fritidssysselsättningar under vinterhalvåret främst under helger och veckoslut, medan under sommarhalvåret den ljusare årstiden medger ett betydande dagligt friluftsliv, exempelvis promenader, utflykter av olika slag och bad. Någon form av friluftsliv utövas regelbundet under sommarsemestern av närmare 90 % av den vuxna befolkningen i de större tätorterna.

Tabell 7. Utövändet av friluftssysselsättningar under vardagar, veckoslut och semestrar. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 13, bilaga 1.)

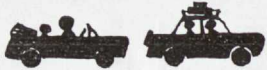
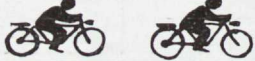
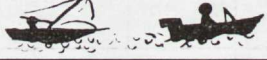

Tidpunkt	Andel personer, procent, som utövat friluftssysselsättningar				Summa
	Aldrig	Någon enstaka gång	Regelbundet men ej varje dag	Varje dag eller nästan varje dag	
Under vinterhalvåret					
på vardagarna	26	39	19	16	100 ¹⁾
under helger och veckoslut	8	37	29	26	100 ¹⁾
under längre ledigheter	15	29	23	33	100 ¹⁾
Under sommarhalvåret					
på vardagarna	9	22	28	41	100 ¹⁾
under helger och veckoslut	4	18	27	51	100 ¹⁾
under längre ledigheter	4	9	20	67	100 ¹⁾

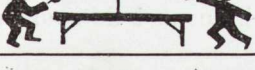

¹⁾ 2,46 milj. individer.

3.2.2. Friluftslivets inriktning med hänsyn till ålder, bostadsort och familjeförhållanden

Friluftslivets inriktning och omfattning varierar bl. a. med hänsyn till ålder, bostadsort och familjeförhållanden. Studerar man den procentuella andelen aktiva personer inom olika åldrar (*tabell 8*), finner man, att personerna i åldersgruppen 18—25 år nästan genomgående uppvisar en större friluftslivsaktivitet. Speciellt beträffande idrottsbetonade sysselsättningar, bl. a. skridskoåkning, camping och bollspel, sjunker aktiviteten avsevärt med stigande ålder. Även motionsidrott inomhus utövas i första hand av yngre personer. Skidåkning och simning sysslar man däremot med i samma utsträckning i åldrarna upp till 45 år. Intresset för jakt, fiske och skogspromenader verkar vara störst i åldersklassen 26—45 år. De äldres friluftsliv består främst av promenader, utflykter, bad och fiske.

Tabell 8. Sambandet mellan ålder och deltagande i vissa friluftssysselsättningar. Andel personer, procent, inom olika åldersgrupper, som utövat resp. aktivitet tre eller flera gånger under året. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

Friluftssysselsättningar	Aktivitet	Åldersgrupper					Totalt
		18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	
	Bilutflykter utan samband med utövande av sport och friluftsliv	82	77	74	69	63	73
	Bilutflykter i samband med utövande av sport och friluftsliv	62	72	73	62	38	62
	Cykelutflykter	32	21	29	26	23	26
	Utfärder med motor- eller segelbåt	32	28	26	21	14	24
	Utflykter på annat sätt, t. ex. med buss eller tåg	28	17	19	20	27	22
	Skogspromenader, svamp- eller bärplockning	74	86	87	81	65	79
	Motionspromenader av annat slag	76	77	73	72	65	73
	Rodd eller paddling	23	16	19	16	10	17
	Ridning	3	1	1	—	—	1
	Skridskoåkning, bandy eller ishockey	40	23	21	8	3	19
	Camping	29	22	23	15	5	19
	Golf, ej miniatyr-golf	2	1	1	1	0	1
	Tennisspel utomhus	13	6	4	2	0	5
	Annat bollspel utomhus under sommarhalvåret, t. ex. fotboll	48	32	28	18	5	26
	Skytte	10	8	10	4	3	7

Aktivitet	Åldersgrupper					Totalt	
	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65		
	Simning utomhus	80	82	73	55	32	65
	Orientering eller terränglöpning	14	5	8	2	1	6
	Gymnastik eller friidrott utomhus	18	4	5	3	0	6
	Skidåkning i hemorten	42	41	45	23	8	32
	Skidåkning i fjällen	13	12	9	7	2	9
	Fiske	40	41	46	36	21	37
	Jakt	5	4	6	3	2	4
	Motionsgivande hobby, t. ex. trädgårdsarbete	33	44	56	58	50	48
	Annan friluftsvksamhet	7	7	7	6	4	6
<i>Idrott inomhus</i>							
	Tennisspel	6	3	1	2	0	2
	Annat bollspel	28	12	9	4	1	11
	Gymnastik	32	23	21	18	13	21
	Annat motionsidrott	10	7	4	3	1	5
	Simning	29	18	15	11	6	16

Ett visst mått på aktiviteten kan erhållas genom att härleda den procentuella andel personer inom olika åldersgrupper, som deltagit i 3 eller fler sportgrenar vardera mer än 5 gånger under året. Därvid erhålles följande resultat:

Ålder	Andel personer, procent, som utövat 3 eller fler sportgrenar, vardera mer än 5 gånger
18—25 år	44
26—35 »	27
36—45 »	26
46—55 »	13
56—65 »	3

De yngre har alltså utövat betydligt fler sportgrenar¹⁾ än de äldre personerna. Denna skillnad framträder däremot icke då man ser till de övriga friluftaktiviteterna¹⁾.

Ålder	Andel personer, procent, som utövat 3 eller fler friluftaktiviteter, vardera mer än 5 gånger
18—25 år	85
26—35 »	86
36—45 »	88
46—55 »	83
56—65 »	57

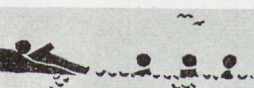

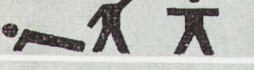

Skillnaderna mellan män och kvinnor kan utläsas av följande sammanställning:

Sportgrenar	Andel personer, procent, som utövat aktiviteter, vardera mer än 5 gånger				
	0	1—2	3—5	6—9	10—
män	31	37	25	7	0
kvinnor	47	39	13	1	0
<i>Övriga friluftaktiviteter</i>					
män	2	15	51	31	1
kvinnor	4	19	54	23	0

Männen är sålunda betydligt mångsidigare än kvinnorna i de sportbetonade aktiviteterna.

¹⁾ Jämför not sid. 44.

Tabell 9. Andel personer, procent, inom olika regioner, som utövat viss sysselsättning tre eller flera gånger under året. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

	Bostadsort			Totalt	
	Stockholm, Göteborg, Malmö	Södra och mellersta Sverige	Norra Sverige		
Friluftssysselsättningar					
	Bilutflykter utan samband med utövande av sport och friluftsliv	66	79	78	73
	Skogspromenader, svamp- eller bärplockning	77	81	81	79
	Orientering eller terränglöpning	4	7	9	6
	Gymnastik eller friidrott utomhus	5	6	9	6
	Skidåkning i hemorten	27	32	53	32
	Skridskoåkning, bandy eller ishockey	20	19	17	19
	Bollspel utomhus under sommarhalvåret, t. ex. fotboll (ej tennis)	26	26	29	26
	Simning utomhus	69	63	58	65
Idrott inomhus					
	Simning	19	12	18	16
	Gymnastik	22	21	21	21
	Annan motionsidrott	5	4	5	5

Ser man till friluftsmönstret för personer inom olika bostadsorter¹⁾, återfinns obetydliga skillnader (*tabell 9*). De skillnader, som i vissa fall uppträder, torde i första hand böra tillskrivas tillgången på anläggningar och geografiska förutsättningar. Däremot synes materialet icke böra tolkas på så sätt att skillnader i intresse föreligger.

Friluftslivet är i stort sett av samma omfattning oavsett om familjen har barn eller inte. De ogifta personerna i åldern 18—45 år uppvisar däremot något större aktivitet än de gifta i samma åldersgrupp. Detta gäller speciellt de sportbetonade aktiviteterna. Med hänsyn till familjen väljer man för denna mer passande friluftssysselsättningar. Beträffande de gifta personerna visar *tabell 10*, att friluftsliv oftast idkas tillsammans med familjen i övrigt.

Tabell 10. Utövandet av friluftsliv tillsammans med andra familjemedlemmar. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. (Fråga 14, bilaga 1.)

	Andel personer, procent, som utövar friluftsliv tillsammans med andra familjemedlemmar				Summa, absoluta och relativa tal
	Aldrig	Någon enstaka gång	Ofta	Nästan alltid	
<i>Icke barnfamiljer</i>					12 000
Ej gifta 18—45 år	41	41	18	—	100
46—65 år	—	12	59	29	5 000
Gifta 18—45 år	2	12	18	68	100
46—65 år	8	20	19	53	404 000
<i>Barnfamiljer</i>					543 000
Yngsta barnet under 7 år	3	10	15	72	100
Yngsta barnet 7—19 år	3	12	17	68	633 000
Totalt:	4	14	17	65	1 770 000
					100

Sammanfattningsvis kan alltså sägas, att det stora flertalet människor ägnar sig åt någon form av friluftsliv. 70—80 % av befolkningen har utövat ett relativt omfattande friluftsliv med tyngdpunkt på sådana populära aktiviteter som bad, motionspromenader, strövande i skog och mark och arbete med den egna stugan eller trädgården. Ca 60 % har utövat någon form av mer sportbetonat friluftsliv såsom camping, bollspel, orientering, terräng-

¹⁾ Definition sid. 29.

löpning, skridskoåkning, skidåkning eller annan motionsidrott. Friluftsliv i vidare bemärkelse är alltså en angelägenhet för praktiskt taget alla. Sådana aktiviteter som kräver relativt liten förberedelse och skicklighet dominerar, medan mer specialiserade aktiviteter, som ofta kräver fysisk ansträngning, kommer längre ned på skalan och utövas av ett färre antal personer. Valet av det personliga aktivitetsprogrammet påverkas av olika socioekonomiska förhållanden. Således är aktiviteten större inom de yngre åldersgrupperna, speciellt då vad gäller de mer specialiserade och sportbetonade grenarna av friluftslivet. Stigande ålder och familjebildning medför att man övergår till enklare och mindre ansträngande aktiviteter.

3.3. Tätortsbefolkningens attityder rörande friluftsvanorna

Som framgått av det tidigare materialet spelar friluftslivet för många människor en betydande roll som fritidssysselsättning. Flera verkligt rekreationsbefrämjande sysselsättningar förekommer emellertid i relativt begränsad utsträckning. En viktig fråga är därför, om man har anledning räkna med att den totala volymen av friluftslivet kommer att öka ytterligare. Avgörande härvidlag är i första hand den enskilda individens behov och önskemål och arten av de faktorer som hittills hindrat vederbörande att realisera dessa önskemål.

Mot denna bakgrund tillfrågades intervjupersonerna, i vad mån de ansåg sig ägna för mycket tid, för litet tid eller tillräcklig tid åt friluftsliv. Materialet på denna punkt (*tabell 11*) ger vid handen, att ca 60 % av befolkningen i tätorter över 10 000 invånare själva anser, att de ägnar för litet tid åt friluftsliv, medan ca 35 % har bedömt, att de ägnar tillräcklig tid åt friluftsliv. I tabell 11 redovisas även bedömning av den tid make resp. maka ägnar åt friluftsliv. De som anser sig ägna för litet tid åt friluftsliv åter-

Tabell 11. *Inställningen till den tid som ägnas åt friluftsliv. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.*

(Frågorna 15 och 17, bilaga 1.)

	Bedömning rörande den egna aktiviteten. Procent	Bedömning av makas resp. makes aktivitet. Procent
Ägnat för mycket tid åt friluftsliv	0	2
Ägnat för litet tid åt friluftsliv	63	52
Ägnat tillräcklig tid åt friluftsliv	36	44
Vet ej	1	2
Summa	100	100

finns i första hand bland sådana som inte utövat någon eller endast 1—2 sportgrenar. Detta tyder på att strävan hos den enskilde är att få ett rikt och stimulerande friluftsliv genom att utöva aktivare sysselsättningar som komplement till exempelvis bilutflykter, motionspromenader etc. Det blir då frågan om aktiviteter, som kräver speciella anläggningar eller områden.

Vid intervjun ställdes vidare följande fråga: »Vilket ägnar Ni mest t.d åt: TV eller friluftsliv? Att läsa böcker eller idka friluftsliv? Nöjesliv eller friluftsliv? Hobbyverksamhet eller friluftsliv?»

Den vuxna tätortsbefolkningens uppfattning framgår av *tabell 12*. Tabel-

Tabell 12. Andel personer, procent, som bedömt att de ägnar mer tid åt nöjen, TV, böcker resp. hobby än åt friluftsliv. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 10, bilaga 1.)

		Åldersgrupper, kön										Totalt
		18-25		26-35		36-45		46-55		56-65		
		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	
	Ägnar mer tid åt nöjen än åt friluftsliv	48	32	16	7	6	4	6	7	6	6	13
	Ägnar lika mycket tid åt nöjen som åt friluftsliv	18	14	9	9	9	8	6	9	14	11	11
	Ägnar mer tid åt TV än åt friluftsliv	38	48	55	51	46	51	42	57	50	51	49
	Ägnar lika mycket tid åt TV som åt friluftsliv	15	14	11	20	19	19	15	18	16	14	16
	Ägnar mer tid åt böcker än åt friluftsliv	38	41	33	28	27	27	27	38	44	42	34
	Ägnar lika mycket tid åt böcker som åt friluftsliv	11	9	10	16	11	17	14	13	14	15	13
	Ägnar mer tid åt hobby än åt friluftsliv	27	39	25	24	23	25	18	28	19	35	26
	Ägnar lika mycket tid åt hobby som åt friluftsliv	16	12	12	12	13	16	13	12	15	12	13

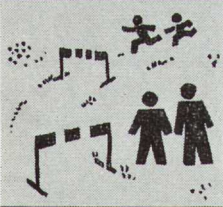

Tabell 13. Uppgiven orsak till att för litet tid ägnas åt friluftsliv. Procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 16, bilaga 1.)

Orsak	I första hand	I andra hand	I tredje hand
Brist på fritid	65	12	8
Andra fritidsintressen överväger	7	20	15
Dålig hälsa	8	7	4
Brist på lämpliga anläggningar och områden i närheten	6	19	13
Brist på utrustning	2	9	13
Saknar intresse för friluftsliv	1	3	4
Oföretagsamhet	10	20	25
Uppgift saknas	1	10	18
Summa:	100	100	100

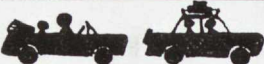
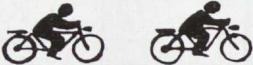
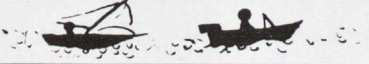

Tabell 14. Andel personer, procent, som anser att de skulle ägna mer tid åt friluftsliv om vissa anläggningar resp. mer fritid fanns till förfogande. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 22, bilaga 1.)

		Åldersgrupper					Totalt
		18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	
	Skulle ägna mer tid åt friluftsliv om fler iordningställda friluftsområden fanns	37	33	29	19	14	27
	Skulle ägna mer tid åt friluftsliv om fler anläggningar för sport och friluftsliv fanns	46	41	35	20	11	31
	Skulle idka mer friluftsliv om mer fritid fanns	75	77	71	58	40	65

Tabell 15. Andel personer, procent, som önskar utöva vissa friluftssysselsättningar i större utsträckning. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med ner än 10 000 invånare.

(Fråga 12, bilaga 1.)

Friluftssysselsättningar		
	Bilutflykter utan samband med utövande av sport och friluftsliv	10%
	Bilutflykter i samband med utövande av sport och friluftsliv	7%
	Cykelutflykter	8%
	Utfärder med motor- eller segelbåt	18%
	Utflykter på annat sätt, t. ex. med buss eller tåg	4%
	Skogspromenader, svamp- eller bärplockning	19%
	Motionspromenader av annat slag	7%
	Rodd eller paddling	3%
	Ridning	6%
	Skridskoåkning, bandy eller ishockey	7%
	Camping	8%
	Golf, ej miniatyrgolf	5%
	Tennisspel utomhus	9%
	Annat bollspel utomhus under sommarhalvåret, t. ex. fotboll	3%
	Skytte	6%

	Simning utomhus	11 %
	Orientering eller terränglöpning	3 %
	Gymnastik eller friidrott utomhus	3 %
	Skidåkning i hemorten	14 %
	Skidåkning i fjällen	21 %
	Fiske	15 %
	Jakt	4 %
	Motionsgivande hobby, t. ex. trädgårdsarbete	6 %
	Annan friluftsverksamhet	2 %

Idrott inomhus

	Tennisspel	8 %
	Annat bollspel	4 %
	Gymnastik	15 %
	Annan motionsidrott	3 %
	Simning	12 %

- len visar att 30—50 % av ungdomarna ägnar mer tid åt nöjen än åt friluftsliv, att genomgående i de olika åldersgrupperna 50 % ägnar mer tid åt TV än åt friluftsliv, att man i regel ägnar mer tid åt friluftsliv än åt böcker och att man ägnar mer tid åt friluftsliv än åt hobbyverksamhet.

Orsakerna till att i många fall relativt liten tid ägnas åt friluftsliv kan vara flera. Bl. a. torde följande faktorer påverka friluftsmönstret:

brist på fritid

andra fritidsintressen överväger

dålig hälsa

brist på lämpliga anläggningar och områden i närheten av bostaden

brist på utrustning

bristande intresse för friluftsliv

oföretagsamhet.

- För att ge en uppfattning om dessa faktorers styrka, har intervjupersonerna fått ange förstahandsorsak, andrahandsorsak och tredjehandsorsak till att för litet tid ägnas åt friluftsliv. Resultatet har sammanställts i *tabell 13*. Av denna framgår att 65 % av tätortsbefolkningen ägnar för litet tid åt friluftsliv beroende på att fritiden är begränsad. Vidare skulle var tionde person av ren oföretagsamhet avstå från ett friluftsliv, som han själv anser önskvärt. Andra orsaker som spelar in är, att andra fritidsintressen överväger, att hälsan är dålig, samt att det råder brist på lämpliga anläggningar och områden i närheten av bostaden. Även detta material tyder på att tätortsbefolkningen i stort har intresse för ett utökat friluftsliv. I verkligheten torde emellertid det begränsade friluftslivet i större utsträckning än vad som framgår av tabellen bero på ren oföretagsamhet eller på att man saknar intresse för friluftsliv. Av prestigeskäl torde dessa orsaker icke kommit till fullt uttryck.

- Det finns alltså skäl att antaga, att fler personer skulle utöva ett mera omväxlande och rikt friluftsliv, om man hade mera fritid till sitt förfogande, om det fanns fler anläggningar för sport och friluftsliv och om det fanns iordningställda friluftsområden. Att så är fallet understrykes av *tabell 14*, som redovisar svaren på frågan: »Skulle Ni ägna mer tid åt friluftsliv, om det fanns iordningställda friluftsområden, fler anläggningar för sport och friluftsliv eller om Ni hade mer fritid?» Mellan 25 och 30 % skulle alltså ägna mer tid åt friluftsliv, om det fanns iordningställda friluftsområden eller anläggningar i större omfattning. Intresset för ett utökat friluftsliv koncentrerar sig uppenbarligen till personer i åldrarna 18—45 år. Inte mindre än — 75 % av de yngre personerna anser, att de skulle ägna mer tid åt friluftsliv, om de hade mer fritid till sitt förfogande. Även om det i detta ligger ett visst önsketänkande, har man uppenbarligen att räkna med att friluftslivet kommer att expandera mycket snabbt.

En mera detaljerad bild av vilka grenar av friluftslivet, som anses mest attraktiva vid en utvidgning av aktiviteterna, har slutligen erhållits genom att vid intervjuundersökningen ställts frågan, om det bland de sysselsättningar, som angivits i tabell 6 (sid. 42) fanns sådana, som man önskade utöva oftare eller hade lust att börja med. Dessa önskemål har sammanställts i tabell 15.

Detta material kan sägas tyda på en ganska jämnt fördelad utvidgning av flertalet friluftaktiviteter. Ett inslag av stort intresse är det starka önskemålet om skidåkning i fjällen. Denna företeelse beröres ytterligare i 5 kap. Vidare föreligger ett klart utslag för intresse för båtsport. Men även vissa företeelser, som nu är mycket vanliga, tenderar att öka ytterligare, exempelvis skogs promenader, bär- och svampplockning, simning, skidåkning i hemorten och fiske. Det bör emellertid samtidigt noteras, att det finns klara utslag för önskemål på inomhusidrottens område, särskilt gymnastik inomhus och simning i simhall.

Anläggningar för det rörliga friluftslivet

4.1. Utnyttjandet av anläggningar för det rörliga friluftslivet

Såsom framgått av 3 kap. är åtskilliga friluftsaktiviteter beroende av tillgången till särskilt iordningställda anläggningar och områden. Den aktuella situationen i fråga om anläggningar på en viss ort eller inom en region blir därmed bestämmande för friluftsvanorna. Friluftslivet varierar såväl beträffande former som rörelsefält. De anläggningar som efterfrågas kommer därvid att vara av vitt skilda typer. Den dagliga fritiden och veckoslutsledigheten kräver anläggningar i den permanenta bostadens närmaste omgivning, s. k. *näranläggningar*, medan den årliga semestern, annan längre ledighet och till viss del även veckoslutsledigheten blir beroende av s. k. *fjärranläggningar*, dvs. anläggningar belägna utanför hemortsregionen. Många av anläggningarna, som utnyttjas för ett aktivt friluftsliv, är säsongbetonade och används antingen under sommar- eller vinterhalvåret. Därutöver finns det givetvis anläggningar, som är av sådan karaktär, att de kan utnyttjas under hela året.

För att erhålla en uppfattning om tillgången på anläggningar och deras utnyttjande har ett särskilt avsnitt av intervjuundersökningen ägnats åt dessa frågor. Även härvidlag har utredningen eftersträvat att få en bild av utnyttjandet av anläggningar i vidaste bemärkelse och därför i undersökningen medtagit sådana av vitt skilda slag. För jämförelsens skull har också medtagits vissa anläggningar för inomhusidrott.

För att få ett grepp om utnyttjandefrekvensen ställdes inledningsvis frågan, hur många gånger de anläggningar, som specificerats i *tabell 16*, utnyttjats av intervjupersonen under året. Av tabellen framgår, att tätortsbefolkningen i första hand utnyttjar utomhusbad, rastplatser vid bilutflykter och friluftsområden. Friluftsgårdar, campingplatser, idrottsplatser, skidspår och isbanor utnyttjas även i betydande utsträckning. Ca 70 % av tätortsbefolkningen har utnyttjat utomhusbad, ca 40 % friluftsområden, 30 % friluftsgårdar och raststugor och ca 25 % campingplatser. Exempel på friluftsanläggningar, som utnyttjas av mindre än 10 % av befolkningen, är vandrarestugor i fjällen och fasta orienteringskontroller. Detta gäller också tennisbanor, golfbanor och skjutbanor. Slalombackar har utnyttjats av ungefär 15 % av befolkningen, dvs. i mindre omfattning än iordningställda skidspår men i ungefär samma omfattning som idrottsplatser, fotbollsplaner m. m.

Tabell 16. Tätortsbefolkningens utnyttjande av vissa friluftsanläggningar. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter antal gånger vissa anläggningar utnyttjats under år 1963.

(Fråga 18, bilaga 1.)

		Antal gånger						Totalt
		0	1-2	3-5	6-20	21-50	51-	
<i>Friluftsanläggningar</i>								
	Friluftsgårdar och raststugor	71	9	10	9	1	0	100
	Rastplatser vid bilutflykter	41	6	16	26	8	3	100
	Friluftsområden, frididsreservat	60	7	13	13	4	3	100
	Campingplatser	74	7	7	10	2	0	100
	Utomhusbad	31	4	10	27	19	9	100
	Iordningställda skidspår	76	3	7	11	2	1	100
	Skid- och slalombackar	85	3	5	6	1	0	100
	Vandrarstugor i fjällen	96	2	1	1	0	0	100
	Fasta orienteringskontroller	96	1	1	1	1	0	100
	Idrottsplatser, fotbollsplaner	83	2	4	6	3	2	100
	Tennisbanor utomhus	94	1	2	2	1	0	100
	Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor	98	1	1	0	0	0	100
	Isbanor	80	4	6	7	2	1	100
	Skjutbanor	93	2	1	2	1	1	100
	Andra friluftsanläggningar	88	4	4	3	1	0	100
<i>Anläggningar för inomhusidrott</i>								
	Simhallar	80	4	5	7	3	1	100
	Tennishallar	97	0	1	1	1	0	100
	Idrottshallar	88	2	2	3	3	2	100

Antalet uppräknade individer = 2,46 milj.

Beträffande idrottshallar har dessa utnyttjats av drygt 10 % av befolkningen och simhallar av ungefär 20 %. Beräknas utnyttjandegraden av olika anläggningar genom att se till antalet besök av de personer som över huvud taget utnyttjat resp. anläggning, framgår, att ca 40 % av den tätortsbefolkning, som över huvud taget besökt friluftsbad, har gjort detta i genomsnitt mer än 20 gånger under året. För idrottsplatser, tennisbanor och isbanor varierar motsvarande tal mellan 20 och 30 %. Även om endast en mindre del av den totala tätortsbefolkningen utnyttjar anläggningar regelbundet, är alltså denna användning ganska intensiv.

I nedanstående sammanställning har den vuxna tätortsbefolkningen fördelats efter *antalet* anläggningar, som utnyttjats minst tre gånger under ett år. Som synes av tabellen har 13 % över huvud taget icke besökt någon anläggning i den angivna omfattningen.

Antal anläggningar som besökts minst 3 gånger	Procent
0	13
1	19
2	17
3—4	28
5—7	17
8—12	6
13—18	0
Summa	<u>100</u>

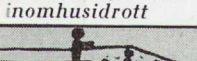

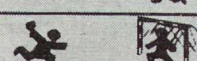
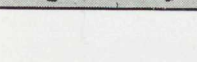
I *tabell 17* anges beräknat antal personer i tätorter med mer än 10 000 invånare, som besökt viss anläggning 1—5 och mer än 5 gånger. De absoluta talen är givetvis behäftade med avsevärd osäkerhet och skall främst användas som ett grovt mått på anläggningens relativa utnyttjandefrekvens.

Av tabellen framgår, att utomhusbad någon gång besökts av 1,7 milj. människor, friluftsgårdar och raststugor av drygt 700 000, campingplatser av ca 600 000, idrottsplatser av 400 000 och friluftsområden av närmare 1 milj. människor. En mycket stor del av de personer, som utnyttjat olika anläggningar, har besökt dem högst 5 gånger under året. Därvid använder man sig av idrottsplatser regelbundnare än exempelvis av friluftsgårdar. Den faktiska besöksfrekvensen är naturligtvis avsevärt större än den i *tabell 17* angivna, eftersom denna endast illustrerar utnyttjandet från de större tätorternas befolkning.

Gör man ett försök att beräkna *antalet besök* vid de olika anläggningarna genom att multiplicera antalet personer som besökt anläggningen ifråga med det genomsnittliga antalet gånger anläggningen har utnyttjats, och härvid utgår ifrån ett något lägre tal än det som representerar klassmitten, skulle enligt detta beräkningssätt antalet besök mycket grovt kunna anges så som framgår av sammanställningen å sid. 62. — Fortfarande avses endast utnyttjandet från invånarna i de större tätorterna.

Tabell 17. Antal personer som utnyttjat vissa friluftsanläggningar (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Absoluta tal.

(Fråga 18, bilaga 1.)

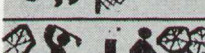
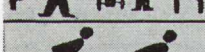

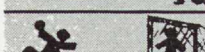
Anläggning	Antal personer som utnyttjat resp. anläggning		Totalt
	1-5 gånger	mer än 5 ggr	
<i>Friluftsanläggningar</i>			
 Friluftsgårdar och raststugor	455 000	245 000	700 000
 Campingplatser	346 000	299 000	645 000
 Utomhusbad	347 000	1 351 000	1 698 000
 Iordningställda skidspår	257 000	345 000	602 000
 Skid- och slalombackar	192 000	174 000	366 000
 Vandrarstugor i fjällen	76 000	36 000	112 000
 Fasta orienteringskontroller	53 000	40 000	93 000
 Idrottsplatser, fotbollsplaner	151 000	258 000	409 000
 Tennisbanor utomhus	72 000	72 000	144 000
 Golfbanor, ej miniatyr-golfbanor	30 000	15 000	45 000
 Isbanor	229 000	267 000	496 000
 Skjutbanor	78 000	89 000	167 000
 Rastplatser vid bilutflykter	520 000	914 000	1 434 000
 Friluftsområden, fritidsreservat	485 000	480 000	965 000
 Andra friluftsanläggningar	187 000	97 000	284 000
<i>Anläggningar för inomhusidrott</i>			
 Simhallar	216 000	277 000	493 000
 Tennishallar	29 000	32 000	61 000
 Idrottshallar	86 000	198 000	284 000

Friluftsgårdar och raststugor	4 — 4,5	milj. besök	
Campingplatser	5 — 6	»	»
Utomhusbad	30 — 35	»	»
Simhallar	5,5— 6,5	»	»
Iordningställda skidspår	5,5— 6,5	»	»
Skid- och slalombackar	3 — 3,5	»	»
Vandrarstugor i fjällen	0,5— 0,7	»	»
Idrottsplatser, fotbollsplaner	5,5— 6,5	»	»
Tennisbanor utomhus	1,5— 2	»	»
Golfbanor, ej miniatyrgolf	0,5	»	»
Isbanor	5 — 6	»	»
Skjutbanor	2 — 2,5	»	»
Friluftsområden, fritidsreservat	10 — 12	»	»
Andra friluftsanläggningar	2 — 2,5	»	»
Tennishallar	0,5— 0,8	»	»
Idrottshallar	5 — 6	»	»

Några statistiska uppgifter över antalet besök vid olika anläggningar finns med några få undantag f. n. inte att tillgå. Campingkommittén har för 1963 beräknat antalet campare till 840 000 och antalet övernattningar till 3,5 milj. Vid de ca 180 friluftsgårdarna som ägs av Skid- och Friluftsfrämjandet har antalet besök under 1963 uppskattats till ca 1 milj. Vad utomhusbaden beträffar innebär det beräknade antalet besök, att den vuxna tätortsbon i genomsnitt besöker ett utomhusbad 1,5 gång per vecka under en tioveckorsperiod under sommaren.

Yngre personer utnyttjar anläggningar av olika slag betydligt oftare än äldre personer, vilket framgår av *tabell 18*. Detta sammanhänger givetvis med att de yngre personerna uppvisar ett mer specialbetonat friluftsliv såsom tidigare framgått av 3 kap. Friluftsgårdar och raststugor har använts minst 3 gånger av ca 30 % av personerna i åldersgruppen 18—25 år. Liknande är förhållandet beträffande campingplatser. I åldersgrupperna 26—35 och 36—45 år har 25 resp. 22 % av personerna använt dessa anläggningar minst 3 gånger. Beträffande idrottsplatser och fotbollsplaner föreligger en markant skillnad mellan de olika åldersgrupperna. Således har ca 35 % av personerna i åldersgruppen 18—25 år använt fotbollsplaner minst 3 gånger, medan motsvarande tal för personer i åldersgruppen 36—45 år endast är 11 %. Skid- och slalombackar har använts av ca 20 % av personerna i åldersgruppen 18—25 år och av ca 15 % av personerna i åldersgruppen 26—35 år. Vad anläggningar för inomhusidrott beträffar, har idrottshallar använts av drygt 20 % av individerna i åldersgruppen 18—25 år 3 eller fler

Tabell 18. Sambandet mellan ålder och utnyttjande av vissa friluftsanläggningar. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Andel personer, procent, inom olika åldersgrupper, som utnyttjat resp. anläggning minst tre gånger under 1963.

Anläggning	Åldersgrupper					Totalt
	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	
<i>Friluftsanläggningar</i>						
 Friluftsgårdar och raststugor	31	23	25	11	7	20
 Rastplatser vid bilutflykter	59	58	58	50	38	53
 Friluftsområden, fritidsreservat	36	39	43	26	16	32
 Campingplatser	31	25	22	13	6	19
 Utomhusbad	82	83	71	54	33	65
 Iordningställda skidspår	28	25	29	17	5	21
 Skid- och slalombackar	21	17	15	5	2	12
 Vandrarstugor i fjällen	4	3	3	2	1	3
 Fasta orienteringskontroller	7	2	4	1	1	3
 Idrottsplatser, fotbollsplaner	36	14	11	8	3	14
 Tennisbanor utomhus	12	6	3	2	0	5
 Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor	2	2	1	1	0	1
 Isbanor	34	22	18	7	2	17
 Skjutbanor	8	5	8	3	1	5
 Andra friluftsanläggningar	10	10	8	8	3	8
<i>Anläggningar för inomhusidrott</i>						
 Simhallar	30	19	15	11	6	16
 Tennishallar	7	2	1	1	—	2
 Idrottshallar	23	12	10	4	1	10

gångar men endast av drygt 10 % av personerna i åldersgruppen 26—35 år. Även simhallarna har i första hand använts av yngre personer. Friluftsbad, rastplatser vid bilutflykter, friluftsområden och fritidsreservat synes i stort sett utnyttjas i samma omfattning inom alla åldrar. De yngre använder sig också av betydligt fler anläggningar i jämförelse med äldre personer, vilket framgår av *tabell 19*.

Tabell 19. Antal utnyttjade anläggningar (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter antal anläggningar, som utnyttjats inom olika åldersgrupper.

(Fråga 18, bilaga 1.)

Ålder	Antal anläggningar som utnyttjats minst 3 gånger							Summa
	0	1	2	3—4	5—7	8—12	13—18	
18—25 år	3	9	13	30	30	14	1	100
26—35 år	5	13	15	36	24	6	1	100
36—45 år	5	18	19	32	19	7	—	100
46—55 år	18	23	21	27	8	3	—	100
56—65 år	37	30	15	14	4	—	—	100
Totalt	13	19	17	28	17	6	0	100

Utredningen har även undersökt, om det föreligger skillnader i utnyttjandefrekvensen regionalt¹⁾ eller i förhållande till tätortens storlek. Resultatet återfinns i *tabell 20*. Skillnaderna är emellertid så obetydliga, att några säkra slutsatser knappast kan dragas. I utnyttjandet av speciellt utomhusbad, isbanor och idrottsplatser uppvisar dock storstäderna en något lägre frekvens.

Sammanfattningsvis visar intervjuundersökningen, att tätortsbefolkningen i första hand och då i betydande utsträckning utnyttjar anläggningar och replipunkter för friluftaktiviteter av allmän karaktär. Utomhusbad och rastplatser vid bilutflykter har utnyttjats av 60—70 % av tätortsbefolkningen, friluftsområden och fritidsreservat av ca 40 %. Även anläggningar för mera specialiserade aktiviteter i närheten av tätorten (isbanor, skidspår och idrottsplatser) utnyttjas i betydande utsträckning eller av 20—25 % av befolkningen. Exempel på utnyttjande av en fjärranläggning är campingplatsen, som används av drygt 25 % av tätortsbefolkningen. Tätortsbefolkningens friluftaktivitet synes i betydande grad vara beroende av tillgången på anläggningar. Speciellt anläggningar för sportbetonat friluftsliv utnyttjas i större utsträckning av yngre personer jämfört med övriga.

¹⁾ Definition sid. 29.

Tabell 20. Andel personer, procent, i olika bostadsorter, som utnyttjat vissa anläggningar minst tre gånger under 1963. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 18, bilaga 1.)

Anläggning	Bostadsort				Totalt
	Stock- holm Göteborg, Malmö	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	
		Över 35 000 inv.	Under 35 000 inv.		
<i>Friluftsanläggningar</i>					
Friluftsgårdar och raststugor	20	22	16	23	20
Rastplatser vid bilutflykter	46	59	61	52	53
Friluftsområden, fritidsreservat	34	34	33	24	32
Campingplatser	15	23	25	19	19
Utomhusbad	60	69	71	63	65
Iordningställda skidspår	18	24	15	39	21
Skid- och slalombackar	11	13	8	19	12
Vandrarstugor i fjällen	3	2	2	6	3
Fasta orienteringskontroller	2	3	3	3	3
Idrottsplatser, fotbollsplaner	12	14	16	20	14
Tennisbanor utomhus	4	6	4	5	5
Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor	1	2	1	0	1
Isbanor	15	18	18	18	17
Skjutbanor	4	4	7	7	5
Andra friluftsanläggningar	7	7	8	11	8
<i>Anläggningar för inomhusidrott</i>					
Simhallar	20	15	9	19	16
Tennishallar	2	2	2	2	2
Idrottshallar	8	12	11	10	10

4.2. Tillgång till och behov av anläggningar för det rörliga friluftslivet

För att få behovet av anläggningar av olika slag närmare belyst ställdes följande fråga i intervjuundersökningen: »Är Ni i stort sett nöjd eller missnöjd beträffande anläggningar för sport och friluftsliv i Er hemort?» Som svarsalternativ angavs nöjd, missnöjd, likgiltig, vet ej. Svaren framgår av nedanstående sammanställning:

nöjd	58 0/0
missnöjd	23 0/0
likgiltig, vet ej	19 0/0

Den vuxna tätortsbefolkningen synes alltså efterfråga ytterligare möjligheter för att idka ett aktivt friluftsliv. Som också tidigare framgått av 3 kap. är en av orsakerna till att för litet tid ägnas åt friluftsliv just bristen på lämpliga anläggningar.

För att erhålla en klarare uppfattning om bristerna efterfrågades för var och en av de anläggningar, som finns angivna i tabell 16, i vad mån man ansåg hemorten tillfredsställande eller otillfredsställande försedd med resp. slag av anläggning. I det senare fallet angavs såsom svarsalternativ: anläggningarna är för få, anläggningar saknas helt, anläggningarna är otillfredsställande i övrigt.

Resultatet har sammanställts i *tabell 21*. Beträffande friluftsgårdar har 30 % av den vuxna tätortsbefolkningen uttalat, att förhållandena i hemorten är otillfredsställande, dvs. att detta slag av anläggningar saknas eller att det finns för få. Samma bedömning har gjorts i fråga om friluftsområden. De största bristerna synes föreligga beträffande utomhusbad, där drygt 40 % förklarar sig missnöjda, dels på grund av att bad saknas eller är för få och dels till följd av att befintliga bad är i dåligt skick. Medan tillgången på idrottsplatser och fotbollsplaner tycks vara relativt god — 13 % anser hemorten otillfredsställande försörjd — synes en betydande brist föreligga beträffande tennisbanor — 22 % bedömer situationen som bristfällig. Betydande brister föreligger också för viktiga anläggningar för vintersport, exempelvis skidåkning och skridskoåkning. 27 % saknar isbanor eller anser att det finns för få, och ca 30 % anser att tillgången till skid- och slalombackar är otillfredsställande. Vad anläggningar för inomhusidrott beträffar saknas sådana eller bedöms befintliga anläggningar vara för få i betydande utsträckning. Detta gäller såväl simhallar som tennishallar och idrottshallar, där 30—45 % förklarar förhållandena otillfredsställande. — Det bör observeras, att dessa uttalanden avser näranläggningar och icke fjärranläggningar.

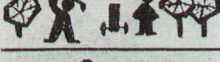

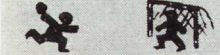
Av tabell 21 kan vidare utläsas andelen personer, som över huvud taget varit intresserade av anläggningar av skilda slag. Största intresset föreligger beträffande utomhusbad, simhallar och friluftsområden, där 70—80 % eller mer uttalat sin åsikt. Anläggningar såsom tennisbanor, golfbanor, skjutbanor, dvs. avsedda för specialiserade sportgrenar, synes sakna intresse för ungefär 40 % av tätortsbefolkningen. Det bristande intresset, dvs. att man förklarar sig ligkiltig, beror givetvis på att man icke själv och icke heller någon annan inom familjen utnyttjar anläggningen ifråga. Då det kan förutsättas, att andelen ligkiltiga är störst i de högre åldersgrupperna, bör resultatet tolkas mot bakgrunden av att 40 % av den undersökta tätortsbefolkningen finns i åldersgruppen 46—65 år.

Bedömningen av de tillgängliga anläggningarna varierar i viss mån beroende av bostadsortens storlek och läge. (*Tabell 22.*)

För ett antal viktiga typer av anläggningar har en specialbearbetning gjorts rörande befolkningens inställning i orter av olika storlek och läge, *tabell 23*. Tabellen ger vissa anvisningar om regionala skillnader i försörjningen av anläggningar, som bör kunna tjäna som utgångspunkt för detaljundersökningar. Några exempel må anföras.

Tabell 21. Tätortsbefolkningens åsikter om hemortens anläggningar för det rörliga friluftslivet (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Andel personer, procent, som bedömt vissa anläggningar som tillfredsställande, otillfredsställande etc.

(Fråga 20, bilaga 1.)

Anläggning	Åsikt					Summa
	Tillfredsställande	Ottillfredsställande			Likgiltig, vet ej	
		Ottillräckligt antal	Dåligt skick	Summa		
<i>Friluftsanläggningar</i>						
 Friluftsgårdar och raststugor	39	29	1	30	31	100
 Friluftsområden, frididsreservat	45	30	2	32	23	100
 Utomhusbad	48	27	16	43	9	100
 Iordningställda skidspår	43	15	1	16	41	100
 Skid- och slalombackar	31	27	3	30	39	100
 Fasta orienteringskontroller	20	10	0	10	70	100
 Idrottsplatser, fotbollsplaner	65	10	3	13	22	100
 Tennisbanor utomhus	36	21	1	22	42	100
 Golfbanor, ej miniatyr-golfbanor	31	26	0	26	43	100
 Isbanor	54	25	2	27	19	100
 Skjutbanor	41	7	1	8	51	100
 Hamnar för båtsport	29	22	5	27	44	100
<i>Anläggningar för inomhusidrott</i>						
 Simhallar	42	38	6	44	14	100
 Tennishallar	30	28	1	29	41	100
 Idrottshallar	37	34	2	36	27	100

Tabell 22. Åsikterna bland befolkningen i olika orter om hemortens anläggningar för det rörliga friluftslivet (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Andel personer, procent, som bedömt vissa anläggningar som otillfredsställande.

Anläggning	Bostadsort				Totalt
	Stock- holm, Göteborg, Malmö	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	
		Över 35 000 inv.	Under 35 000 inv.		
<i>Friluftsanläggningar</i>					
Friluftsgårdar och raststugor	25	27	41	35	30
Friluftsområden, fritidsreservat	30	31	34	43	33
Utomhusbad	41	45	42	54	43
Iordningställda skidspår	17	13	22	12	16
Skid- och slalombackar	28	27	39	29	30
Fasta orienteringskontroller	9	6	18	9	10
Idrottsplatser, fotbollsplaner	14	12	12	16	13
Tennisbanor utomhus	27	17	18	23	22
Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor	26	11	40	35	27
Isbanor	30	21	31	24	27
Skjutbanor	11	5	7	9	8
Hamnar för båtsport	29	17	33	34	28
<i>Anläggningar för inomhusidrott</i>					
Simhallar	38	39	58	53	44
Tennishallar	28	22	35	36	29
Idrottshallar	34	25	42	53	36

Tillgång till anläggningar för simsport, simhallar och utomhusbad har ansetts vara mer otillfredsställande än några andra. Medan bristen på lämpliga utomhusbad är ganska jämnt fördelad över hela landet, anses bristen på simhallar särskilt framträdande i de mindre tätorterna i södra och mellersta Sverige och i norra Sverige (Norrland och Kopparbergs län).

Den grupp anläggningar, som närmast av ett stort antal personer, mellan 30 och 33 %, ansetts vara otillfredsställande, är friluftsområden och friluftsrervat, skid- och slalombackar samt friluftsgårdar och raststugor. Dessa anläggningar bör ses i ett sammanhang, då de ofta är inbördes beroende av varandra. Bristerna är även här någorlunda jämnt fördelade över landet men visar för den egentliga anläggningssidan en särskilt utpräglad brist för de mindre tätorterna i södra och mellersta Sverige.

Idrottsplatserna företer, jämfört med övriga anläggningar, en gynnsam bild utan något påtagligt bristområde.

För idrottshallar och golfbanor föreligger däremot en klar bristsituation, som är särskilt utpräglad i de smärre tätorterna och i norra Sverige.

Materialet ger allmänt sett underlag för slutsatsen, att storstäderna och de större tätorterna lyckats bäst med att förse sin befolkning med näranläggningar för både idrotts- och friluftsliv.

Tabell 23. Andel personer, procent, i orter av olika storlek och olika geografiskt läge, som bedömt vissa anläggningar som tillfredsställande, otillfredsställande etc. (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

Bostadsort	Åsikt			Summa
	Tillfreds- ställande	Otillfreds- ställande	Likgiltig, vet ej	
<i>Friluftsgårdar och raststugor</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	42	25	33	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	41	26	33	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	32	41	27	100
Norra Sverige	38	35	27	100
<i>Friluftsområden, fritidsreservat</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	48	30	22	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	45	31	24	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	45	34	21	100
Norra Sverige	36	43	21	100
<i>Utomhusbad</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	47	41	12	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	49	45	6	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	52	42	6	100
Norra Sverige	39	54	7	100
<i>Skid- och slalombackar</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	27	28	45	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	31	27	42	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	29	39	32	100
Norra Sverige	49	29	22	100
<i>Idrottsplatser, fotbollsplaner</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	62	14	24	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	64	12	24	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	71	12	17	100
Norra Sverige	65	16	19	100
<i>Tennisbanor utomhus</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	29	27	44	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	36	17	47	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	52	18	30	100
Norra Sverige	39	23	38	100

forts.

forts. tab. 23

Bostadsort	Åsikt			Summa
	Tillfreds- ställande	Otillfreds- ställande	Likgiltig, vet ej	
<i>Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	25	26	49	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	45	11	44	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	31	40	29	100
Norra Sverige	28	35	37	100
<i>Isbanor</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	48	30	22	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	62	21	17	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	54	31	15	100
Norra Sverige	59	24	17	100
<i>Hamnar för båtsport</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	26	29	45	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	29	18	53	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	35	32	33	100
Norra Sverige	25	34	41	100
<i>Simhallar</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	45	38	17	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	49	39	12	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	30	58	12	100
Norra Sverige	41	52	7	100
<i>Tennishallar</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	27	28	45	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	33	22	45	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	35	35	30	100
Norra Sverige	28	37	35	100
<i>Idrottshallar</i>				
Stockholm, Göteborg, Malmö	33	34	33	100
Södra, mell. Sverige, orter över 35 000 inv.	48	25	27	100
Södra, mell. Sverige, orter under 35 000 inv.	39	42	19	100
Norra Sverige	29	53	18	100

För att få en allmän bakgrund för investeringspolitiken på anläggningsområdet har utredningen slutligen i intervjuundersökningen ställt frågan: »Ange högst tre slag av anläggningar för sport och friluftsliv, som Ni anser bör komma till stånd i Eder hemort.» Resultatet framgår av *tabell 24*. Vid ett studium av materialet bör till en början beaktas, att det endast belyser

Tabell 24. Uppgivet behov av anläggningar för friluftsliv i hemorten (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter önskad anläggning. (Fråga 21, bilaga 1.)

Anläggning	I första hand önskad anläggning	I andra hand önskad anläggning	I tredje hand önskad anläggning
Friluftsgårdar och raststugor	3	2	2
Utomhusbad	10	6	3
Simhallar	19	9	4
Skid- och slalombackar	1	1	1
Idrottsplatser, fotbollsplaner	3	3	2
Tennisbanor utomhus..	2	3	2
Golfbanor	2	2	2
Isbanor	10	7	4
Friluftsområden, fritidsreservat	4	2	2
Småbåtshamnar	2	2	1
Campingplatser	0	0	0
Iordningställda skidspår	0	1	0
Fasta orienteringskontroller	0	0	0
Skjutbanor	1	1	1
Miniatyrgolfbanor	0	0	0
Andra friluftsanlägggn. .	3	3	2
Tennishallar	3	3	2
Idrottshallar	10	8	3
Ingen önskad anlägggn.	27	47	69
Summa	100	100	100

tätortsbefolkningens önskemål om *näranläggningar* inom eller i omedelbart grannskap av tätorten. Behovet av fjärranläggningar för de längre ledigheternas friluftsliv, som är avsevärt, bör studeras i tabellerna 16 och 17 (sid. 59 o. 61). Av intresse är vidare att se, hur nära sambandet är mellan anläggningar för friluftsliv och anläggningar för olika slag av inomhusidrott.

Det mest slående utslaget i tabellen torde vara önskemålet om fler anläggningar för simning. För såväl simhallar som utomhusbad redovisas höga värden för första- och andrahandsönskemål. Vidare framträder ett starkt intresse för skridskosport och motionsidrott i allmänhet i önskemålen om fler isbanor och idrottshallar. De anmärkta tendenserna kan också betraktas som en önskan att komplettera vinterhalvårets fattigare friluftsliv med vintersport eller inomhusmotion. Högt på listan kommer vidare önskemål om friluftsområden, fritidsreservat och andra friluftsanläggningar samt friluftsgårdar och raststugor, företeelser som ofta uppträder i kombination.

De anmälda önskemålen om nya anläggningar kan var för sig betraktas som obetydliga. Summan av förstahandsönskemål om olika slag av anläggningar (73 %) är emellertid mycket hög jämfört med andelen personer, som icke önskat någon anläggning (27 %).

Materialet i tabell 24 bestyrker i stora drag tidigare redovisade bedömningar.

Sammanfattningsvis ger intervjuundersökningen i denna del vid handen, att en stor del av tätortsbefolkningen saknar tillgång till en rad viktiga anläggningar och att det föreligger ett betydande behov av nya anläggningar för det rörliga friluftslivet. Efterfrågan belyses bl. a. av att 70 % uttalat önskemål om ytterligare anläggningar, att mer än 30 % ansett hemorten otillfredsställande försörjd med bl. a. friluftsgårdar, utomhusbad och isbanor och att i genomsnitt 60—80 % uttalat sitt intresse för hemortens försörjning med anläggningar av olika slag.

Semester och semesterförhållanden

5.1. Semestrar under 1963

Semestern utgör den längre, samlade fritiden i form av ett avbrott i arbetsåret och är avsedd att skänka vila, avkoppling och rekreation. För att fysiskt och psykiskt tillgodogöra sig semestern ägnar man sig dels åt sådana aktiviteter som man är intresserad av, dels åt sådana som är konditionsbefrämjande, dvs. åt sådana sysselsättningar som den enskilde individen uppfattar som stimulerande och avkopplande. Resor, hobbies och friluftsliv i olika former dominerar semester sysselsättningarna.

Den tilltagande biltätheten och den höjda levnadsstandarden har bidragit till att allt fler människor söker sig bort från bostadsorten under semestern. Behovet av anläggningar av god standard för att ta emot den semesterfirande allmänheten är utomordentligt stort. Många av dessa s. k. fjärranläggningar — hotell, campingplatser, friluftsbad, vintersportanläggningar etc. — blir starkt säsongbetonade och används endast under viss del av året.

Utredningen har ur flera synpunkter funnit det angeläget att få närmare kännedom om semestervanorna, bl. a. boendeformer under semestern, plats där semestern tillbringas, semesterns längd, sysselsättning under semestern etc. Dessa förhållanden är nödvändiga att känna till för att kunna analysera semesterfirarnas efterfråge- och intresseinriktning, krav på anläggningar osv. Vidare har det ansetts önskvärt att få ett grepp om de faktorer, som är avgörande för folks val av semesterform.

Inledningsvis efterfrågades i intervjuundersökningen, huruvida man haft semester¹⁾ under 1963 och i så fall i vilken form. Som framgår av *tabell 25* var det endast 10 % av befolkningen i de större tätorterna, som icke åtnjutit någon sammanhängande semester under 1963. Ca 70 % har haft en sammanhängande semesterperiod och ca 20 % två eller flera. Av dem som haft semester, har 23 % delat upp semestern på två perioder och 4 % på tre perioder.

Sådana som icke haft semester återfinnes i första hand i grupperna 18—25 och 56—65 år. I båda dessa grupper har således beträffande de manliga ca 12 % icke haft någon semester mot ca 4 % i åldersgruppen 36—45 år. Detta har delvis sin förklaring i att den yngre gruppen bl. a. innehåller studerande

¹⁾ Definition av semester sid. 28.

Tabell 25. Tätortsbefolkningens semesterförhållanden 1963. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Fördelning, procent, efter sammanhängande, delad eller ingen semester för män resp. kvinnor i olika åldrar.

(Fråga 25, bilaga 1.)

Kön/ålder	Typ av semester				Summa	
	Ingen semester	En sammanhängande semester	Flera semesterperioder	Spridda dagar		
Män	8	68	23	1	100	
18—25 år	12	71	16	1	100	
26—35 år	5	66	28	1	100	
36—45 år	4	65	31	—	100	
46—55 år	7	72	19	2	100	
56—65 år	12	69	18	1	100	
Kvinnor	11	67	21	1	100	
18—25 år	8	73	18	1	100	
26—35 år	7	70	22	1	100	
36—45 år	7	70	23	0	100	
46—55 år	10	66	22	2	100	
56—65 år	24	58	17	1	100	
Totalt	Antal	233 000	1 670 000	531 000	26 000	2 460 000
	Procent	9	68	22	1	100

som arbetar under ferierna och den äldre åldersgruppen bl. a. personer som är pensionerade. Bland dem som icke haft semester torde vidare ingå relativt många fria företagare.

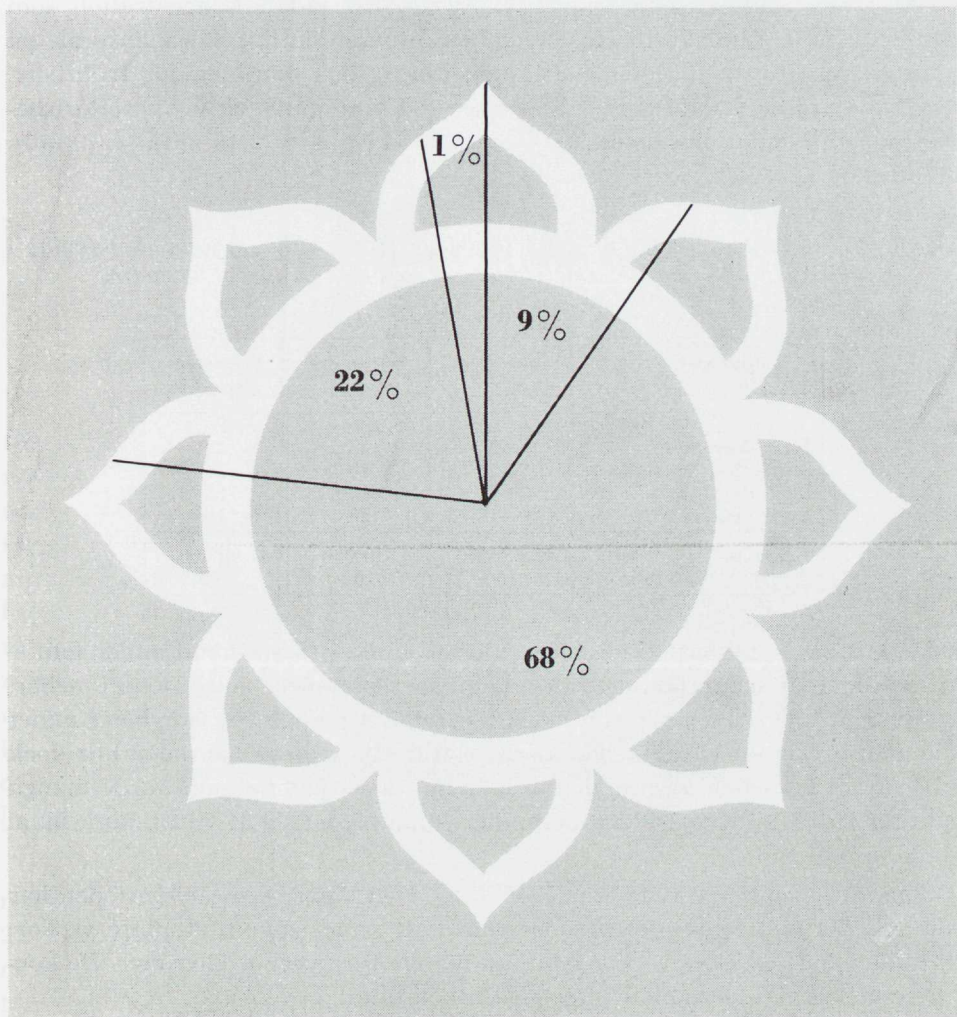
Materialet tyder på att det föreligger en tendens till att dela upp semestern på flera perioder. Bland de manliga i åldern 36—45 år har ungefär var tredje person delat på semestern. Den s. k. rekreationsprincipen, vilken lett till att i semesterlagen intagits bestämmelsen om att semestern såvitt möjligt bör uttagas i ett sammanhang under sommaren, synes således icke längre vara allmängiltig. Diskussionen om semesterns spridning och förläggning av del av semestern till någon annan del av året har ju för övrigt åter aktualiserats i och med införandet av den fjärde semesterveckan.

5.2. Semestertid och semesterplats

Den extrema ansamlingen av semestrar till viss tidpunkt på året framgår av tabell 26, som visar 1963 års semestrar fördelade efter årstid. Semesterperiod 1 betecknar här den längsta semesterledigheten. Tabellen visar, att icke mindre än 90 % av dem som haft semester förlagt den till perioden juni—augusti. Endast ca 5 % har haft den längre semestern under september—

Semester 1963

Semester 1963: ingen semester 9 0/0, en sammanhängande semester 68 0/0, flera semesterperioder 22 0/0, spridda dagar 1 0/0.

november och 2 0/0 under tiden april—maj. Bland dessa torde i första hand återfinnas sådana som rest utomlands. Flertalet av utlandsresenärerna synes dock även de välja juni—augusti. Semestrarnas förläggning sammanhänger givetvis med industrisemestrar, skollov etc. En sådan koncentration som den som f. n. faktiskt föreligger, ställer utomordentligt stora anspråk på näringslivet, trafikapparaten och anläggningar och områden för friluftsliv. Under tiden juni—augusti har således av den sammanlagda vuxna tätortsbefolkningen i städer och köpingar över 10 000 invånare (2,46 milj.) ca 2 milj. människor semester.

Tabell 26. Semesterperioder år 1963 fördelade efter årstid, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.
(Fråga 24 a, bilaga 1.)

Tidpunkt för resp. semesterperiod	Semesterperiod 1 ¹⁾	Semesterperiod 2	Semesterperiod 3
Juni—augusti	92	38	33
September—november .	5	19	26
December—mars	1	23	25
April—maj	2	20	16
Summa	2 200 000	510 000	90 000
Antal Procent	100	100	100

De kortare semesterperioderna infaller även de i första hand under juni—augusti men är sedan jämnt fördelade under september—maj. Detta innebär, att av dem som delar upp semestern, har relativt många två ledigheter under sommaren. Tidpunkten för den andra och tredje semesterperioden blir dock i hög grad beroende av hur denna ledighet utnyttjas. Sålunda torde många som tar ledigt under perioden december—mars ägna sig åt vintersport, bl. a. skidåkning i fjällen.

Semestrarnas längd redovisas i *tabell 27*. Den längre semesterperioden har för ungefär hälften av de personer som haft semester, omfattat tre veckor, 25 0/0 har haft en—två veckor och lika många fyra veckor eller mer. De kortare semesterperioderna har i flertalet fall omfattat en vecka.

I huvudsak torde det vara personer med mer än tre veckors semester som delar upp denna i två eller fler fristående semesterveckor. Uppenbarligen föredrar dessutom en del personer med tre veckors sammanlagd semester att dela sin semester, varvid man tar två veckor i en följd och sedan en vecka vid senare tidpunkt. Med införandet av fyra veckors semester kommer givetvis mönstret att ändras.

För att få en uppfattning om semestrarnas regionala spridning, dvs. vart tätortsbefolkningen vanligen reser, frågades om var huvuddelen av semestern

1) Med semesterperiod 1 menas den längsta sammanhängande semestern.

Tabell 27. Semesterperioderna år 1963 fördelade efter längd, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 24 b, bilaga 1.)

Semesterns längd	Semesterperiod 1	Semesterperiod 2	Semesterperiod 3
Högst 1 vecka	5	66	87
Mer än 1 vecka men högst 2	20	30	11
Mer än 2 veckor men högst 3	50	3	2
Mer än 3 veckor men högst 4	14	1	—
Mer än 4 veckor men högst 5	3	—	—
Mer än 5 veckor	8	0	—
Summa	100	100	100

tillbringats. Som alternativ angavs Götaland, Svealand, Norrland, Skandinavien, Sydeuropa, Centraleuropa och övriga utlandet. Förutom intresse- och efterfrågeinriktningen beträffande övernattningsmöjligheter och anläggningar för friluftslivet, dvs. konsumtionsbehovet i olika regioner, visar materialet också utlandssemesterens betydelse. *Tabell 28* illustrerar semesterplats under olika semesterperioder, medan *tabell 29* redovisar sambandet mellan vistelseort och tidpunkt för semestern. Beträffande den längre semesterperioden framgår av de båda tabellerna, att södra Sverige är en synnerligen attraktiv region för sommarsemestern. Bland dem som haft semester under juni—augusti, har 42 % uppehållit sig i Götaland, 32 % i Svealand och 12 % i Norrland. Av den undersökta befolkningen är 45 % bosatt i Götaland, 45 % i Svealand och 10 % i Norrland.

Då semestern infaller under september—november framstår en helt annan regional fördelning. I detta fall har vad avser den längre semesterperioden 21 % uppehållit sig i södra Sverige, 23 % i mellersta Sverige och 12 % i norra Sverige. Under perioden december—mars har de som tillbringat semestern inom landet i betydande del uppehållit sig i norra Sverige, medan under perioden april—maj den regionala omfördelningen inom landet kan anses vara rätt ringa. Semesterperioderna 2 och 3 visar en annan regional spridning än semesterperiod 1. Genomgående är den regionala omfördelningen mindre, även om en intresseinriktning mot Norrland kan utläsas speciellt under december—maj.

Beträffande utlandssemestrarna visar undersökningen, att under huvudsemestern har 6 % av den vuxna tätortsbefolkningen (*tabell 28*) rest till något skandinaviskt land, närmare 5 % till Sydeuropa och drygt 4 % till Centraleuropa. Detta innebär, att 15—20 % tillbringar huvuddelen av den

Tabell 28. Semesterperioderna 1963 fördelade efter huvudsaklig vistelseort, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 24 c, bilaga 1.)

Semesterplats		Semester- period 1	Semester- period 2	Semester- period 3
	Götaland	40 %	35 %	22 %
	Svealand	31 %	29 %	44 %
	Norrland	12 %	20 %	24 %
	Skandinavien	6 %	5 %	5 %
	Sydeuropa	5 %	4 %	—
	Centraleuropa	4 %	6 %	3 %
	Övriga utlandet	2 %	1 %	2 %
Summa	Antal Procent	2 200 000 100	510 000 100	90 000 100

Tabell 29. Sambandet mellan semesterplats och semestertid. Semester under olika årstider, fördelad efter vistelseort, procent, (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 24 a och 24 c, bilaga 1.)

Semesterplats	Semestertid			
	Juni— augusti	September— november	December— mars	April— maj
<i>Semesterperiod 1</i>				
Götaland	42	21	21	25
Svealand	32	23	8	22
Norrland	12	12	29	9
Skandinavien	6	4	7	4
Sydeuropa	3	20	16	24
Centraleuropa	4	5	7	11
Övriga utlandet	1	15	12	5
Summa	100	100	100	100
<i>Semesterperiod 2</i>				
Götaland	45	44	18	27
Svealand	30	23	34	26
Norrland	12	15	27	33
Skandinavien	3	5	10	3
Sydeuropa	3	5	3	5
Centraleuropa	6	7	6	5
Övriga utlandet	1	1	2	1
Summa	100	100	100	100

längre semestern utomlands. Av dem som haft semester under april—maj, har ca 40 % rest utomlands, medan motsvarande tal för juni—augusti är ca 15 %. Utlandsresorna är också relativt vanliga under de kortare semesterperioderna oavsett årstid.

Antalet personer i åldern 18—65 år, boende i de större tätorterna, som tillbringat huvuddelen av sin semester utomlands, framgår av nedanstående sammanställning.

Semesterplats	Semester- period 1	Semester- period 2	Semester- period 3
Skandinavien	135 000	25 000	5 000
Sydeuropa	103 000	20 000	—
Centraleuropa	95 000	31 000	2 500
Övriga utlandet	46 000	5 000	1 500
Summa	379 000	81 000	9 000

Detta material representerar således endast de 2,46 milj. människor i åldern 18—65 år, som bor i städer och köpingar över 10 000 invånare, dvs. ungefär hälften av landets befolkning. I övriga städer och köpingar bor ytterligare 10 %. I tätorter över 1 000 invånare finns sammanlagt 65 %

av rikets folkmängd. Som jämförelse kan nämnas, att enligt material från statens utlänningskommission reste under 1963 674 000 svenskar till icke-nordiska länder. I andra sammanhang har beräknats, att sammanlagt 3 milj. svenskar reser till de nordiska grannländerna. Beträffande det färd sätt som resenärerna till de icke-nordiska länderna begagnat sig av, har uppskattats, att ca 450 000 rest i egen bil, 150 000 använt charterplan och 100 000 rest individuellt med tåg, båt eller flyg. Av det sammanlagda antalet utlandsresenärer till icke-nordiska länder har 50 000—60 000 rest under vardera månaderna april, maj och september, 100 000—130 000 under vardera juni—juli och ca 80 000 under augusti. Italien framstår som det i särklass mest populära resmålet. Antalet svenska besök i Italien har beräknats för 1962 uppgå till ca 330 000, medan antalet resenärer som besökte Spanien och Frankrike utgjorde 106 000 resp. 93 000.

Tabell 30. Semesterperiod 1 fördelad efter årstid och huvudsaklig vistelseort, procent, (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

Semesterplats	Semestertid				Totalt
	Juni— augusti	September— november	December— mars	April— maj	
Götaland	38	1	0	1	40
Svealand	30	1	0	1	31
Norrland	10	1	0	0	12
Skandinavien	6	0	0	0	6
Sydeuropa	3	1	0	1	5
Centraleuropa	4	0	0	0	4
Övriga utlandet	1	1	0	0	2
					100

Studerar man samtliga som haft semester under 1963 och fördelar huvudsemestern med avseende på semestertid och semesterplats, tabell 30, finner man, att 38 % har tagit ut sin semester i juni—augusti och uppehållit sig i Götaland, 30 % har tagit semester under samma tid och befunnit sig i Svealand, 10 % har förlagt sin semester till Norrland, och ca 14 % har haft utlandssemester under denna tid. Ungefär 1 % av samtliga personer, som haft semester under året, har förlagt denna till södra Sverige under tiden september—november och lika många till mellersta Sverige. 2 % har haft utlandssemester under denna tid.

Vissa människor tillbringar en s. k. rörlig semester, andra reser till en ort och stannar där, medan andra återigen stannar hemma. I tabell 31 belyses dessa förhållanden. Hälften av semesterfirarna har alltså under den längre semestern rest till en ort och stannat där. Ungefär 15 % har rest till två—tre orter och ungefär lika många har tillbringat en alltigenom rörlig semester.

De som rest till två—tre orter har alltså föredragit, att under kortare eller längre tid stanna på någon plats, där man badat, besökt släkt och vänner etc.

Tabell 31. Andel personer, procent, som utnyttjat semestern under 1963 för resor. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 24 d, bilaga 1.)

Rörlighet	Semester- period 1	Semester- period 2	Semester- period 3
Stannat i bostaden	16	26	26
Rest till en ort	54	60	63
Rest till 2—3 orter . . .	14	6	5
Rörlig semester	15	8	6
Uppgift saknas	1	0	—
Summa	100	100	100

Sammanfattningsvis visar materialet, att semestrarna i stor omfattning används till kortare och längre resor. Resandeströmmen går härvid i olika riktningar. Under sommaren går den starkaste strömmen till kusterna i södra och mellersta Sverige, men även mot mellersta och norra delarna av landet drar turisterna. Under vinterhalvåret framstår Norrland som ett attraktivare turistmål än andra delar av landet. Efterfrågeinriktningen blir här givetvis beroende av områdenas olika naturliga förutsättningar. Jämföres utlandssemestrar och semester i Sverige kan man vidare konstatera, att även om utlandssemester tenderar att bli allt vanligare, är sommarsemesteren i Sverige den helt dominerande.

5.3. Hur man bor på semestern

Uppgifterna om hur man bor under semestern är i många avseenden av stort intresse, då de bl. a. belyser speciella sidor av efterfrågan, exempelvis utnyttjandet av olika anläggningar. För att man skulle få en uppfattning om berörda förhållanden har intervjupersonerna fått uppge, hur de bott under större delen av semestern inom ramen för de i tabell 32 nämnda alternativen. Av svaren framgår, att semesterfirarna i mycket stor omfattning gästar släkt och vänner. Inte mindre än en fjärdedel har således bott på detta sätt under huvudsemesteren. Ungefär lika många har bott i eget eller hyrt fritidshus. Tält och husvagn spelar, av allt att döma, en betydande roll såsom semesterbostad. Inte mindre än 13 % har föredragit att övernatta på detta sätt. Den grupp, som bott på hotell eller pensionat, är ungefär lika stor. Anmärkningsvärt är, att hela 16 % stannat kvar i den egna bostaden.

Tabell 32. Semesterperioderna 1963 fördelade efter semesterbostad, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 24 e, bilaga 1.)

Semesterbostad	Semester- period 1	Semester- period 2	Semester- period 3	
 Bostaden	16 %	26 %	26 %	
 Eget fritidshus	13 %	8 %	12 %	
 Hyrt fritidshus	10 %	6 %	6 %	
 Annat fritidshus	3 %	2 %	7 %	
 Hos släkt och vänner	24 %	26 %	18 %	
 Hotell, pensionat	14 %	23 %	24 %	
 Vandrarhem	1 %	1 %	—	
 Tält, husvagn	13 %	4 %	4 %	
 Båt	1 %	2 %	—	
 Annan semesterbostad	4 %	2 %	3 %	
 Uppgift saknas	1 %	0 %	—	
Summa	Antal Procent	2 200 000 100	510 000 100	90 000 100

Dessa personer har givetvis i många fall gjort kortare resor och utflykter. Boendeformen under de kortare semesterperioderna visar i viss mån ett avvikande mönster, bl. a. stannar betydligt fler (26 %) kvar i bostaden. Vidare utnyttjas hotell och pensionat i större omfattning, vilket bl. a. torde innebära, att sådana som bor i eget eller hyrt fritidshus under den längre semesterperioden eller stannar hemma, reser bort och bor på hotell eller pensionat under den kortare semestern.

Valet av semesterbostadens art blir givetvis beroende av tidpunkten för semestern, *tabell 33*. Under sommaren väljer man i större omfattning än eljest fritidshus och tält. Medan 40—60 % bor på hotell och pensionat under september—maj, anlitar endast 11 % detta inkvarteringssätt under sommaren. Boendeformen måste dock i detta sammanhang även ses mot bakgrunden av semestersysselsättningen. Utlandsresenärerna är exempelvis i första hand hänvisade till hotell och pensionat.

Tabell 33. Sambandet mellan semesterbostad och semestertid. Semester under olika årstider, fördelad efter semesterbostad, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 24 a och 24 e, bilaga 1.)

Semesterbostad	Semestertid			
	Juni— augusti	September— november	December— mars	April— maj
<i>Semesterperiod 1</i>				
Bostaden	16	18	20	17
Eget fritidshus	14	3	9	5
Hyrt fritidshus	11	7	5	7
Annat fritidshus	3	1	—	—
Hos släkt och vänner	24	24	10	29
Hotell, pensionat	11	41	56	42
Vandrarhem	1	—	—	—
Tält, husvagn	14	2	—	—
Båt	1	1	—	—
Annan semesterbostad	4	2	—	—
Uppgift saknas	1	1	—	—
Summa	100	100	100	100
<i>Semesterperiod 2</i>				
Bostaden	19	34	30	26
Eget fritidshus	12	8	1	10
Hyrt fritidshus	4	2	11	10
Annat fritidshus	2	1	3	1
Hos släkt och vänner	29	34	19	21
Hotell, pensionat	16	20	35	26
Vandrarhem	1	—	—	—
Tält, husvagn	10	—	—	1
Båt	3	—	1	1
Annan semesterbostad	4	—	0	4
Uppgift saknas	0	1	—	—
Summa	100	100	100	100

Återigen framgår att den kortare semesterledigheten (semesterperioderna 2 och 3), speciellt då den infaller under september—maj, i mycket stor omfattning tillbringas i bostaden.

De semesterfirare som campar, bor hos släkt och vänner eller bor på hotell och pensionat, tillbringar en mer eller mindre rörlig semester vilket tidigare belysts i tabell 31.

5.4. Semestersysselsättningar

Tidigare har framhållits, att semestern skall skänka stimulans och avkoppling samt vara konditionsbefrämjande. Ett annat krav som brukar uppställas är, att den dessutom skall öka sammanhållningen inom familjen, dvs. familjens olika intresseinriktningar skall tillgodoses. Utifrån dessa synpunkter ägnar sig den enskilde personen åt aktiviteter som han anser fyller dessa krav, dvs. man sysselsätter sig med hobbies, resor, idkar friluftsliv etc. För att närmare klargöra intresseinriktningar och värderingar i detta avseende har intervjupersonerna fått uppge i vad mån de aktiviteter, som anges i *tabell 34*, utövats eller icke utövats.

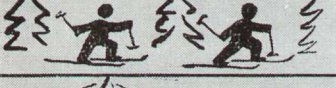

Härvid bör observeras, att varje person har uttalat sig om varje aktivitet. Flertalet semesterfirare ägnar sig troligen åt flera aktiviteter. De vanligaste sysselsättningarna är besök hos släkt och vänner, bad, olika former av friluftsliv, men även resor ägnar man sig åt i betydande utsträckning. Av materialet framgår, att nästan varje semesterfirare utövat friluftsliv i någon form, att ca 80 % badat och att ca 60 % någon gång besökt släkt och vänner. Som främsta friluftaktivitet framstår strövande i skog och mark. Fiske och båtutflykter är andra viktiga semestersysselsättningar. Sålunda har 40 % någon gång ägnat sig åt fiske. Även mera specialiserade friluftaktiviteter förekommer i betydande utsträckning. I 3 kap. har bl. a. framhållits, att en stor del av friluftaktiviteterna utövas just under semestern.

Att ett betydande antal personer reser under sin semester framgår av att 40 % rest inom landet och 30 % rest utomlands någon gång under semestern. I tabell 28 har redan konstaterats, att 15—20 % förlägger hela eller större delen av sin semester utomlands. Skillnaden mellan här anförda uppgifter beror på att vissa personer, som tillbringar sin semester i Sverige, gör en kortare utlandsresa, vilket alltså här registrerats i form av semestersysselsättning men icke såsom semester utomlands. Sammanlagt skulle alltså 700 000—750 000 personer i åldern 18—65 år, som bor i tätorter med mer än 10 000 invånare, ha rest utomlands någon gång under året.

Tabell 34 visar vidare i vilken utsträckning vissa anläggningar utnyttjats. Ungefär 25 % har campat någon gång under semestern. Flertalet har härvid

Tabell 34. Tätortsbefolkningens semestersysselsättningar 1963. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 25, bilaga 1.)

Semestersysselsättningar	Andel personer, som utövat resp. aktivitet, procent	
	Reste och besökte släkt eller vänner	61 %
	Reste för att se sig omkring i Sverige	40 %
	Reste utomlands	30 %
	Besökte sevärdheter	41 %
	Badade	80 %
	Fiskade	43 %
	Åkte skidor	8 %
	Gjorde utfärder med segel- eller motorbåt	29 %
	Idkade annat friluftsliv	89 %
	Besökte friluftsområden, fritidsreservat	32 %
	Besökte natur- eller nationalpark	28 %
	Campade	24 %

besökt en eller flera campingplatser. Jämföres detta tal med vad som framgår av tabell 29, kan man dra den slutsatsen, att många semesterfirare, som bor hos släkt och vänner, på hotell och pensionat, eller i fritidshus eller den egna bostaden dessutom campat någon kortare tid. Som också kan utläsas av tabellen, utnyttjas områden och anläggningar för det rörliga friluftslivet i betydande omfattning under semestern. Ca 30 % har besökt friluftsområden och 25 % natur- eller nationalparker.

5.5. Önskemål om utbyte av semestern

För att få en uppfattning om orsakerna bakom valet av olika semesterformer tillfrågades de som haft semester, huruvida de ansåg det väsentligt eller mindre väsentligt att under semestern ha möjlighet till nöjesliv, att se sig omkring, besöka sevärdheter, vara i lugn och ostörd miljö, få sol och bad eller utöva sport och friluftsliv. Svaren har sammanställts i *tabell 35*. 77 %

Tabell 35. Värderingar av vissa semestersysselsättningar, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. (Endast personer som haft semester under 1963.)

(Fråga 32, bilaga 1.)

Semestersysselsättning	Andel personer, procent, som bedömt resp. sysselsättning som		Summa
	mindre väsentlig	mycket väsentlig	
Nöjesliv	83	17	100
Se sig omkring, besöka sevärdheter	31	69	100
Vara i lugn och ostörd miljö	23	77	100
Få sol och bad	4	96	100
Sport och friluftsliv ...	22	78	100

uppgav som mycket väsentligt att få koppla av i lugn och ostörd miljö medan 96 % underströk vikten av att få sola och bada. Däremot uttalade endast 17 %, att det är väsentligt att ha tillfälle till nöjesliv. Rekreativmönstret varierar klart med åldern, *tabell 36*. Sålunda avtar intresset för nöjesliv med åren. I viss mån finns samma tendens beträffande bad och friluftsliv. Önskan om att få tillbringa semestern i lugn och ostörd miljö tilltar däremot med stigande ålder.

Tabell 36. Andel personer, procent, i olika åldersgrupper, som bedömt vissa semesterysselsättningar såsom mycket väsentliga. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

Semestersysselsättning	Åldersgrupper					Totalt
	18—25	26—35	36—45	46—55	56—65	
Nöjesliv	38	14	13	12	9	17
Se sig omkring, besöka sevärdheter	63	63	73	75	70	69
Vara i lugn och ostörd miljö	65	79	77	81	83	77
Få sol och bad	98	99	96	94	90	96
Sport och friluftsliv	82	82	87	77	58	78

5. 6. Semestercampingen

Materialet har som tidigare nämnts givit vid handen, att ett betydande antal människor, 20—30 % av tätortsbefolkningen, campat någon gång under det senaste året. Med hänsyn till den starkt ökande campingen och det tilltagande behovet av ändamålsenliga campingplatser har några frågeställningar, som speciellt berör campingen, närmare penetrerats i undersökningen.

Svaret på frågan, hur många campingplatser varje campare besökt, framgår av tabell 37. Som anges i tabellen har ca 15 % av camparna icke besökt någon campingplats utan campat fritt, 24 % har besökt en campingplats, medan 40 % har besökt fyra eller flera platser. Även om många ligger stilla på en plats, stannar dock huvuddelen endast en kort tid på varje ställe, dvs. camparna tillbringar i stor utsträckning en rörlig semester. Undersökningen visar vidare, att 40 % stannar en—två dagar, 35 % tre dagar — en vecka, 16 % en — två veckor samt 7 % två veckor eller längre.

Tabell 37. Camparna fördelade efter antal besökta campingplatser (1963). Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 29, bilaga 1.)

Antal besökta campingplatser	Procent
0	15
1	24
2	12
3	9
4 eller fler	40
Summa	100

Erfarenheterna visar, att en del av camparna någon tid bor på hotell eller övernattar på annat sätt inomhus. I intervjuundersökningen visade det sig,

att 61 % hela tiden bott i tält, 14 % någon gång på hotell och 22 % på annat sätt, t. ex. hos släkt och vänner. En fjärdedel av dem som bott på hotell har gjort det minst var fjärde natt. Skälen till att man bott på hotell uppgavs i första hand vara dåligt väder och i andra hand önskan att få bättre komfort.

Under den tid man campat har mathållningen ordnats på olika sätt. Drygt hälften av de campande har lagat all mat själva, en tredjedel har omväxlat med att äta ute, och ungefär 10 % har ätit samtliga mål på restaurang.

5.7. Planerade semesterar för 1964

Det är sannolikt, att semestervanorna undergår successiva förskjutningar. För att i någon mån få utvecklingstendenserna belysta ställdes i intervjuundersökningen samma frågor rörande semesterplanerna för 1964 som tidigare redovisats för den faktiska semestern 1963. Resultatet har sammanställts i *tabell 38*.

Ca 90 % har uppgivit att de planerar att ta semester under 1964, medan 4 % inte tänker ha semester och 8 % ännu inte bestämt sig. Vad avser tilltänkt semestertid önskar det stora flertalet sommarsemester. Endast 6 % har gjort upp definitiva planer på att ha den längre sammanhängande semestern under någon annan period än juni—augusti. Ca 16 % har dock ännu icke närmare tänkt på när de skall ha semester. Ungefär hälften av dem som planerat att dela sin semester avser att förlägga den andra semesterperioden till tiden december—mars. Här föreligger således en intressant tendens att komplettera sommarsemestern med någon veckas sammanhängande ledighet under vintern.

Tabell 38. Planerade semesterperioder för år 1964, fördelade efter årstid, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 34 a, bilaga 1.)

Semestertid	Semesterperiod 1	Semesterperiod 2	Semesterperiod 3
Juni—augusti	78	18	18
September—november	2	15	21
December—mars	2	45	40
April—maj	2	11	21
Uppgift saknas	16	11	—
Summa	2 177 000	400 000	43 000
Antal procent	100	100	100

Tabell 39 visar den planerade semesterns längd. Av materialet framgår att man tänker sig något längre semester under 1964 än under 1963, vilket är fullt i linje med införandet av fyra veckorssemester. Ca 40 % planerar således en sammanhängande semester om fyra veckor eller mera, medan endast 15 % nöjer sig med en till två veckor. Vad den andra semesterperioden beträffar, vill ca 30 % ha två veckor i följd. Man önskar sig alltså en lång ledighet för att få tillräcklig avkoppling och rekreation samt tillfälle att ägna sig åt familjeliv etc.

Tabell 39. Planerade semesterperioder för år 1964, fördelade efter längd, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. (Fråga 34 c, bilaga 1.)

Semesterns längd	Semesterperiod 1	Semesterperiod 2	Semesterperiod 3
1 vecka	3	65	81
Högst 2 veckor	12	29	12
Högst 3 veckor	39	3	1
Högst 4 veckor	29	2	—
Högst 5 veckor	4	—	—
Mer än 5 veckor	6	0	3
Uppgift saknas	7	1	3
Summa	100	100	100

På frågan om var man skall tillbringa semestern har endast 65 % uppgett närmare planer, *tabell 40*. Ca 20 % har tänkt sig Götaland, 17 % Svealand, 10 % Norrland, medan ca 20 % avser att resa utomlands. Relativt många tänker sig till Syd- och Centraleuropa. För de kortare semesterperioderna, för vilka man givetvis inte planerar så långt i förväg, har man i betydande omfattning tänkt sig fjällsemester i Norrland. Då ett relativt

Tabell 40. Planerade semesterperioder för år 1964 fördelade efter semesterplats, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 34 d, bilaga 1.)

Semesterplats	Semesterperiod 1	Semesterperiod 2	Semesterperiod 3
Götaland	22	17	23
Svealand	17	20	27
Norrland	10	30	16
Skandinavien	5	3	—
Sydeuropa	7	5	—
Centraleuropa	5	4	—
Övriga utlandet	2	2	—
Uppgift saknas	32	19	34
Summa	100	100	100

stort antal personer icke uppgivit några semesterplaner, tillåter materialet knappast några slutsatser rörande förändringar i semestervanorna. Emellertid förefaller det som om en viss tendens finns till ökad utomlandssemester förlagd till Syd- och Centraleuropa och kanske någon mindre koncentration till södra Sverige. Vad de kortare semesterperioderna beträffar, synes utvecklingen gå emot en ökad vintersemester förlagd till Norrland.

I *tabell 41* redovisas hur man tänkt bo under den kommande semestern. Även i detta fall påverkas resultatet rätt betydligt av att åtskilliga personer ännu icke närmare bestämt hur de skall tillbringa semestern. Enligt tabellen skulle fler personer än tidigare komma att campa, hyra fritidshus eller bo på hotell och pensionat, dvs. färre stannar kvar i bostaden eller gästar släkt och vänner. Det är emellertid troligt, att man lätt överskattar sådana semesterformer som att bo på hotell och pensionat och hyra fritidshus, dvs. de tänkta eller önskade planerna kan av olika anledningar icke realiseras.

Tabell 41. Planerade semesterperioder för år 1964 fördelade efter semesterbostad, procent. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 34 f, bilaga 1.)

Semesterbostad	Semesterperiod 1	Semesterperiod 2	Semesterperiod 3
Bostaden	5	17	27
Eget fritidshus	12	7	5
Hyrt fritidshus	9	10	10
Annat fritidshus	2	2	—
Hos släkt och vänner . .	17	14	13
Hotell, pensionat	16	28	13
Vandrarhem	1	1	—
Tält, husvagn	11	2	—
Båt	1	1	—
Annan semesterbostad .	2	2	—
Uppgift saknas	24	16	32
Summa	100	100	100

Vad beträffar den tilltänkta semestersysselsättningen framgår av *tabell 42*, att man i betydande omfattning avser att ägna sig åt resor och olika former av friluftsliv. Närmare 30 % planerar således att resa utomlands, och dessutom lämnar ca 17 % denna fråga tills vidare öppen. Vid en jämförelse mellan planerna för 1964 års semester och förhållandena vid 1963 års semester bekräftas tendensen till ökad utlandssemester, men också resorna inom landet synes öka. Semestern tenderar alltså att bli allt rörligare. Planerna för 1964 års semester visar dock inga markanta skillnader i jämförelse med 1963 års semestervanor. Huvuddelen av befolkningen önskar sig en 3—4 veckors semester i Sverige under juni—augusti.

Tabell 42. Planerade semestersysselsättningar för år 1964. Befolkning i åldern 18—65 år i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

(Fråga 35, bilaga 1.)

Semestersysselsättning	Andel personer, procent, som planerar utöva resp. aktivitet	Andel personer, procent, som icke planerar utöva resp. aktivitet	Vet ej, procent
Resa och besöka släkt eller vänner	58	30	12
Resa för att se sig omkring i Sverige	44	41	15
Resa utomlands	29	54	17
Idka friluftsliv	90	6	4
Campa	23	67	10

Fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering m. m. samt utvecklingstendenser

6.1. Inledning

Fritidsbebyggelsen omnämnes ofta som den dubbla bosättningen. En dubbel bosättning uppträdde i andra former mycket tidigt i vårt samhälle. Denna yttrade sig i att man, främst i norra och mellersta Sverige, under sommaren flyttade ut till brygghuset eller gårdens lillstuga. På samma sätt flyttade fiskarbefolkningen från vinterhuset till sommarhuset intill fångstplatserna. Sommarvistelsen i fäbodarna och skogskojorna var också en form av dubbel bosättning. Även i städerna uppstod tidigt en dubbel bosättning. Flyttningarna var dock i regel mycket korta, som t. ex. i Stockholm, där man flyttade ut till malmarna och i Göteborg till Örgryte, Gamlestad och Slottsskogen.

Den dubbla bosättningen fick så småningom en helt annan karaktär, innebärande en övergång från nyttobosättning till sommarnöje. Ur dessa aspekter blev den dubbla bosättningen föremål för stadsbornas intresse i slutet av 1800-talet. I och med att ångbåtslinjer öppnades började de s. k. grosshandlarvillorna och badortsvillorna att växa upp i anslutning till ångbåtsbryggorna i framför allt Stockholms och Göteborgs skärgårdar. Intresset för sommarvillor ökade alltmer omkring sekelskiftet, och i början av 1900-talet fanns exempelvis i Stockholms skärgård ett 1 000-tal villor. Sommarvillor började också uppföras i anslutning till övriga städer, såsom Malmö, Hälsingborg och Gävle. En annan form av fritidsbebyggelse, som tillkom under 1900-talets början, var kolonistugorna. Vidare förekom att stadsbefolkningen hyrde sommarnöjen hos jordbruks- och fiskarbefolkningen och då disponerade vinterhuset, som blev ledigt då den fasta befolkningen själv flyttade ut till gårdens lillstuga.

Under 1920- och 1930-talen ändrade fritidsbebyggelsen på nytt karaktär genom att den enkla, billiga sportstugan kom i bruk. Genom den ökade busstrafiken, växande antal motorbåtar och bilar blev nya områden åtkomliga för stadsbefolkningen. Bättre ekonomiska villkor och åttatimmars arbetsdag bidrog vidare till att fritidsbebyggelsen utvecklades snabbt. På såväl ostkusten som västkusten togs skärgårdarna i allt större utsträckning i anspråk. Bebyggelsen började nu också sätta sina spår i landskapet.

Fritidsbebyggelsens omfattning uppskattades i Stockholms skärgård år 1938 till 17 000 fritidshus. Den avflyttning från landsbygden, som började

i och med att industrin drog till sig alltmer folk, innebar att bostäder på landsbygden övergick från permanenta bostäder till fritidshus. Efter en stagnationsperiod under kriget har fritidsbebyggelsen efter kriget ökat mycket kraftigt, och nya områden har successivt tagits i anspråk. Fritidsbebyggelsen har vidare i olika delar genomgått en stark strukturförändring såväl byggnadstekniskt, planmässigt som socialt och ekonomiskt. Bakgrunden till denna utveckling är bl. a. den höjda levnadsstandarden, befolkningens allt starkare koncentration till städer och tätorter, ökad fritid, förbättrade kommunikationer m. m. I fortsättningen av detta kapitel lämnas en redogörelse för fritidsbebyggelsens omfattning och lokalisering m. m. enligt den av utredningen genomförda totalinventeringen.

6.2. Den nuvarande fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering och struktur

6.2.1. Fritidsbebyggelsens omfattning och lokalisering

Som framgår av *tabell 43* uppgick antalet fritidshus vid inventeringstillfället — dvs. vid början av 1963 — till 297 000. Av länsstyrelsernas kommentarer framgår, att denna siffra torde vara något för låg, då bl. a. omfattningen av den okontrollerade bebyggelsen sannolikt är större än vad som uppgivits vid inventeringen.

Enligt 1960 års folkräkning uppgick antalet privata hushåll till 2 645 014, varav bostadshushåll med föreståndare utgjorde 2 581 214. Antalet privata hushåll med gift samboende föreståndare redovisades till 1 718 048. Av bostadshushållen fanns 1 583 167 i städer och köpingar, varav 1 360 099 i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Detta innebär alltså, att ungefär vart åttonde hushåll i landet har ett fritidshus. Om man sätter antalet hushåll i städer och köpingar i relation till den totala fritidsbebyggelsen, får man relationstalet 1 : 5. Överslagsmässigt torde man kunna utgå från att ungefär 1 milj. människor har tillgång till fritidshus.

Variationerna mellan länen är mycket stora, vilket bl. a. framgår av *kartbilaga 1*. Största omfattningen har fritidsbebyggelsen — som man helt naturligt kan vänta sig — i Stockholms län, där antalet fritidshus beräknats uppgå till ca 65 000. För Göteborgs och Bohus län visar inventeringen 27 700 fritidshus, för Hallands län 23 600 och för Östergötlands län 14 600. Vidare har Södermanlands (11 800), Malmöhus (12 000), Älvsborgs (13 100), Kopparbergs (14 000), Gävleborgs (12 900) och Västernorrlands län (11 400) mer än 10 000 fritidshus. Värmlands, Norrbottens och Västerbottens län re-

Tabell 43. Antal fritidshus vid början av 1963 fördelade på planområden, annan tätare bebyggelse och spridd bebyggelse. Absoluta tal samt procentuell andel av den totala fritidsbebyggelsen.

Län	Inom planområden			Inom annan tätare fritidsbebyggelse		Spridd bebyggelse		Summa antal fritidshus
	Antal hus			Antal hus	%	Antal hus	%	
	Summa	Därav inom gällande detaljplan	%					
Stockholms	43 365	40 883	68	11 848	18	9 143	14	64 356
inland	9 551	8 704	62	3 377	22	2 423	16	15 351
kustland	33 814	32 179	69	8 471	17	6 720	14	49 005
Uppsala	3 171	2 770	51	1 147	19	1 874	30	6 192
inland	3 037	2 636	58	634	12	1 565	30	5 236
kustland	134	134	14	513	54	309	32	956
Södermanlands	3 851	3 309	33	4 285	36	3 716	31	11 852
inland	2 961	2 453	37	2 526	31	2 625	32	8 112
kustland	890	856	24	1 759	47	1 091	29	3 740
Östergötlands	4 716	4 490	32	3 908	27	5 996	41	14 620
inland	3 660	3 494	33	3 358	30	4 101	37	11 119
kustland	1 056	996	30	550	16	1 895	54	3 501
Jönköpings	1 166	606	18	2 355	37	2 881	45	6 402
Kronobergs	466	376	13	667	18	2 569	69	3 702
Kalmar (kustland)	3 160	2 284	41	1 947	25	2 594	34	7 701
Gotlands	1 075	845	34	705	22	1 430	44	3 210
Blekinge	1 634	992	43	1 322	34	894	23	3 850
inland	8	8	3	—	—	274	97	282
kustland	1 626	984	46	1 322	37	620	17	3 568
Kristianstads	4 705	3 634	60	1 399	18	1 768	22	7 872
inland	705	578	27	852	33	1 034	40	2 591
kustland	4 000	3 056	76	547	10	734	14	5 281
Malmöhus	7 990	6 227	67	2 852	24	1 133	9	11 975
inland	822	658	30	1 122	41	773	29	2 717
kustland	7 168	5 569	77	1 730	19	360	4	9 258
Hallands	19 879	15 908	84	2 083	9	1 635	7	23 597
inland	509	450	26	736	38	689	36	1 934
kustland	19 370	15 458	90	1 347	6	946	4	21 663
Göteborgs och Bohus	14 545	11 811	53	5 630	20	7 535	27	27 710
inland	4 644	3 645	52	1 864	21	2 385	27	8 893
kustland	9 901	8 166	53	3 766	20	5 150	27	18 817
Älvsborgs	4 717	4 236	36	4 566	35	3 862	29	13 145
Skaraborgs	1 842	923	40	938	21	1 787	39	4 567
Värmlands	1 729	853	18	3 379	35	4 480	47	9 588
Örebro	1 835	911	22	3 488	43	2 903	35	8 226
Västmanlands	2 201	1 446	33	2 432	37	1 957	30	6 590
Kopparbergs	2 056	318	15	5 986	43	5 919	42	13 961
Gävleborgs	2 167	1 658	17	5 383	42	5 310	41	12 860
inland	366	70	5	2 394	37	3 769	58	6 529
kustland	1 801	1 588	29	2 989	47	1 541	24	6 331
Västernorrlands	2 618	1 677	23	4 019	35	4 717	42	11 354
inland	143	35	4	1 217	35	2 094	61	3 454
kustland	2 475	1 642	31	2 802	36	2 623	33	7 900
Jämtlands	420	200	9	1 229	25	3 237	66	4 886
Västerbottens	1 654	606	17	5 236	54	2 869	29	9 759
inland	186	108	5	1 732	47	1 789	48	3 707
kustland	1 468	498	24	3 504	58	1 080	18	6 052
Norrbottnens	2 074	294	23	2 803	30	4 377	47	9 254
inland	844	24	24	982	28	1 689	48	3 515
kustland	1 230	270	21	1 821	32	2 688	47	5 739

Län	Inom planområden			Inom annan tätare fritidsbebyggelse		Spridd bebyggelse		Summa antal fritidshus
	Antal hus			Antal hus	%	Antal hus	%	
	Summa	Därav inom gällande detaljplan	%					
Hela landet	133 036	107 257	45	79 607	27	84 586	28	297 229
inland	43 868	32 732	30	45 834	32	54 805	38	144 507
kustland	89 168	74 525	58	33 773	22	29 781	20	152 722
Norrland	8 933	4 435	18	18 670	39	20 510	43	48 113
inland	1 959	437	9	7 554	34	12 578	57	22 091
kustland	6 974	3 998	27	11 116	43	7 932	30	26 022
Svealand	58 208	50 490	48	32 565	27	29 992	25	120 765
inland	23 370	17 321	35	21 822	32	21 872	33	67 064
kustland	34 838	33 169	65	10 743	20	8 120	15	53 701
Götaland	65 895	52 332	51	28 372	22	34 084	27	128 351
inland	18 539	14 974	33	16 458	30	20 355	37	55 352
kustland	47 356	37 358	65	11 914	16	13 729	19	72 999

dovisar 9 000—10 000 hus. Fritidsbebyggelsen har däremot en relativt ringa omfattning i Kronobergs (3 700), Blekinge (3 900), Skaraborgs (4 600) och Jämtlands län (4 900).

Stockholms stad och län rymmer 17 % av rikets totala folkmängd, och samtidigt finns inom området 22 % av det totala antalet fritidshus (*tabell 44*). Detta tyder på att en relativt hög andel av befolkningen skaffat sig fritidshus, vilket bl. a. bör ses mot bakgrunden av att 83 % av invånarna bor i städer och köpingar. I Hallands län, där 2,3 % av rikets folkmängd är bosatt, finns 8 % av fritidsbebyggelsen. Detta pekar i sin tur på att personer från andra län söker sig till den halländska kusten. Liknande tendenser kan utläsas beträffande exempelvis Södermanlands, Gävleborgs och Kopparbergs län m. fl. Studerar man Malmöhus, Kronobergs, Jönköpings, Kristianstads, Skaraborgs, Örebro och Västmanlands län framgår, att andelen befolkning är betydligt större än andelen fritidshus. Detta kan då bero på dels att befolkningen i relativt stor utsträckning bor i glesbygd eller i mindre städer, dels att man i viss utsträckning skaffat sig fritidshus i annat län.

I *kartbilaga 2* har ett försök gjorts att åskådliggöra fritidsbebyggelsens koncentration genom att sätta antalet fritidshus i relation till resp. kommuns landareal. Områden med mer än 26 hus per km² återfinns i Stockholms närmaste omgivning, Göteborgsområdet, spridda områden utmed Hallandskusten, Åhusområdet i Kristianstads län, Falsterboområdet i Malmöhus län samt Nyköpingsområdet i Södermanlands län. Endast ett fåtal kommuner i Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands, Örebro, Östergötlands samt Göteborgs och Bohus län har mindre än ett hus per km². Däremot framträder betydande områden med ingen eller mycket

ringa fritidsbebyggelse i Malmöhus, Kristianstads, Hallands, Kalmar, Kronobergs, Jönköpings, Skaraborgs, Värmlands och Kopparbergs län samt norrlandslänen.

Tabell 44. Totala antalet fritidshus vid början av 1963 samt den totala folkmängdens procentuella fördelning på län.

Län	Andel av rikets folkmängd, procent	Andel av länets folkmängd boende i städer och köpingar, procent	Andel av samtliga fritidshus, procent	Antal fritidshus 1963	Antal lägenheter enligt Bostadsräkningen 1960
Stockholms stad	10,6)	100)	—)	—	320 395
Stockholms län	6,8)	57,5)	21,7)	64 356	157 159
Uppsala	2,3	57,4	2,1	6 192	62 115
Södermanlands	3,0	64,6	4,0	11 852	82 530
Östergötlands	4,7	68,2	4,9	14 620	130 911
Jönköpings	3,8	59,6	2,2	6 402	99 064
Kronobergs	2,1	48,7	1,3	3 702	55 040
Kalmar	3,1	42,7	2,6	7 701	84 011
Gotlands	0,7	34,5	1,1	3 210	16 924
Blekinge	1,9	46,2	1,3	3 850	50 927
Kristianstads	3,4	42,9	2,7	7 872	90 261
Malmöhus	8,4	74,9	4,0	11 975	236 702
Hallands	2,3	45,8	8,0	23 597	58 065
Göteborgs och Bohus	8,4	77,4	9,3	27 710	230 009
Älvsborgs	5,0	48,4	4,4	13 145	132 267
Skaraborgs	3,3	44,8	1,5	4 567	88 225
Värmlands	3,8	53,7	3,2	9 588	102 062
Örebro	3,5	68,8	2,8	8 226	96 453
Västmanlands	3,1	67,8	2,2	6 590	82 256
Kopparbergs	3,8	39,4	4,5	13 961	99 666
Gävleborgs	3,9	46,0	4,3	12 860	104 637
Västernorrlands	3,7	40,7	3,8	11 354	98 994
Jämtlands	1,8	26,7	1,7	4 886	46 022
Västerbottens	3,1	30,2	3,3	9 759	74 653
Norrbottnens	3,5	33,9	3,1	9 254	75 747
Hela riket	100	59,9	100	297 229	2 675 095

Fritidsbebyggelsen är således i hög grad koncentrerad till våra storstadsregioner och då i första hand Stockholm och Göteborg. Lägger man tillsammans antalet fritidshus i Stockholms, Västmanlands, Uppsala, Södermanlands och Östergötlands län, uppgår antalet till ca 35 % av det totala antalet fritidshus. Göteborgs och Bohus, Hallands och Älvsborgs län svarar vidare för mer än 20 % av den sammanlagda fritidsbebyggelsen. Resultaten från inventeringen visar emellertid också att fritidsbebyggelsen har en relativt betydande omfattning i de mellansvenska inlandslänen och de norrländska kustlänen.

Av den totala fritidsbebyggelsen är ungefär hälften belägen i kustkommuner. I Götaland är ca 60 % av bebyggelsen förlagd till kusten, medan motsvarande tal för Svealand är ca 45 %.

För kustlänen redovisas följande andel av bebyggelsen på kustkommuner:

Stockholms län	76 %	Malmöhus län	77 %
Uppsala län	15 %	Hallands län	92 %
Södermanlands län	32 %	Göteborgs o. Bohus län	68 %
Östergötlands län	24 %	Gävleborgs län	49 %
Kalmar län ¹⁾	100 %	Västernorrlands län	70 %
Gotlands län	100 %	Västerbottens län	62 %
Blekinge län	93 %	Norrbottnens län	62 %
Kristianstads län	67 %		

För Stockholms län kan man vidare konstatera, att en mycket stor del av husen finns i Stockholms närhet. Kommuner inom ett avstånd av ca tre mil från stadens centrum har således ca 40 000 hus eller 60 % av det totala antalet fritidshus i länet.

Av tabell 45 framgår frekvensen av fritidshus i de inventerade kommunerna. I Stockholms län har 42 % av kommunerna en fritidsbebyggelse, som överstiger 1 000 hus. Endast 7 av de undersökta kommunerna har mindre än 100 hus. I Hallands län har 41 % av kommunerna mer än 500

Tabell 45. De inventerade kommunerna, fördelade efter antal fritidshus (1963).

Län	Antal kommuner med ett antal fritidshus av								Summa inventerade kommuner
	över 5000	3000—5000	1000—3000	500—1000	250—500	100—250	50—100	mindre än 50	
Stockholms	2	5	15	9	9	5	1	6	52
Uppsala	—	—	1	3	5	8	6	2	25
Södermanlands	—	—	1	7	7	14	6	4	39
Östergötlands	—	—	3	7	8	11	7	8	44
Jönköpings	—	—	—	—	8	18	10	18	54
Kronobergs	—	—	—	—	3	11	15	13	42
Kalmar	—	—	—	4	9	7	—	4	24
Gotlands	—	—	—	1	4	6	3	—	14
Blekinge	—	—	—	1	7	4	3	6	21
Kristianstads	—	—	1	1	5	16	10	24	57
Malmöhus	—	1	—	7	5	13	4	40	70
Hallands	—	—	11	5	4	1	3	15	39
Göteborgs och Bohus	—	1	8	12	6	5	3	7	42
Älvsborgs	—	—	1	4	10	21	13	14	63
Skaraborgs	—	—	—	2	3	7	11	33	56
Värmlands	—	—	—	3	9	18	14	7	51
Örebro	—	—	2	2	8	8	7	4	31
Västmanlands	—	—	—	4	5	10	3	5	27
Kopparbergs	—	—	2	6	12	13	6	8	47
Gävleborgs	—	—	—	8	16	8	4	3	39
Västernorrlands	—	—	2	4	10	12	7	4	39
Jämtlands	—	—	—	1	3	18	7	5	34
Västerbottens	—	—	—	8	6	8	5	6	33
Norrbottnens	—	—	2	2	7	6	1	12	30
Hela riket	2	7	49	101	169	248	149	248	973

¹⁾ Endast kustkommuner har redovisats.

hus. Motsvarande siffra för Göteborgs och Bohus län är 50 %, för Östergötlands 23 %, för Södermanlands 21 %, för Gävleborgs 21 % och för Västerbottens län 24 %. Ser man till totalsiffrorna för hela riket finner man, att av de 973 inventerade kommunerna endast 9 har mer än 3 000 hus per kommun, medan ca 400 eller ca 40 % har mindre än 100 hus. 43 % av de inventerade kommunerna har mellan 100 och 500 fritidshus. Detta innebär alltså, att en betydande del av landets kommuner har en relativt omfattande fritidsbebyggelse.

Med hänsyn till fritidsbebyggelsens betydelse för den enskilda kommunen har utredningen redovisat antal fritidshus 1963 samt nytillkomna sådana åren 1960—1962 kommunvis i *bilaga 4*.

Den mest omfattande fritidsbebyggelsen inom resp. län finns inom följande kommuner:

Län	Antal	Kommun	Län	Antal	Kommun
Stockholms	5 992	Österåker	Göteb. o. Bohus	3 400	Torslanda
Uppsala	1 023	Upplands-Bro	Älvsborgs	2 240	St. Lundby
Södermanlands	1 350	Kafjården	Skaraborgs	825	N:a Kålland
Östergötlands	2 200	Norrköping	Värmlands	720	Hammarö
Jönköpings	450	Tenhult	Örebro	1 095	Axbergs
Kronobergs	340	Annerstad	Västmanlands	930	Kolbäck
Kalmar	880	Torslunda	Kopparbergs	1 520	Mora köping
Gotlands	700	Stenkumla	Gävleborgs	862	Hille
Blekinge	500	Gammalstorp	Västernorrlands	1 450	Njurunda
Kristianstads	709	Barkåkra	Jämtlands	612	Tännäs
Malmöhus	3 300	Räng	Västerbottens	950	Vilhelmina lk
Hallands	2 800	Särö	Norrbottnens	2 500	Nederluleå

Den spridda bebyggelsen förekommer i varierande landskapstyper och miljöförhållanden. Den tätare fritidsbebyggelsen däremot är i mycket stor utsträckning lokaliserad till kuster och sjöar i inlandet. Detta förhållande illustreras närmare av de schematiserade översiktskartorna utvisande fritidsbebyggelsens lokalisering i Blekinge, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Östergötlands, Södermanlands, Stockholms, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Västernorrlands län (*kartogram 1—11*). Vad beträffar Blekinge, Hallands och Göteborgs och Bohus län framträder en mycket utpräglad koncentration av fritidsbebyggelsen till kustzonerna. I södra delen av Göteborgs och Bohus län har dock en viss spridning skett till vissa inlandskommuner. Fritidsbebyggelsen i Skaraborgs län finns i första hand utmed Väneren, i städernas omedelbara närhet samt kring de större sjöarna. Förhållandena är liknande i Värmlands län. I Östergötland grupperar sig fritidsbebyggelsen kring länets större städer och i anslutning till de större sjöarna. Någon markant tyngdpunkt i kustbygden kan således icke urskiljas. I Södermanlands län är fritidsbebyggelsen i stort spridd över hela länet,

dock med en tyngdpunkt utmed Mälaren och en annan utmed Östersjön. I såväl Stockholms som Gävleborgs län har fritidsbebyggelsen en relativt betydande omfattning i inlandskommunerna, även om koncentrationen till kustregionerna framträder starkt.

6. 2. 2. Fritidsbebyggelsens struktur

6. 2. 2. 1. Fritidsbebyggelsens fördelning på tätare bebyggelse och spridd bebyggelse

Vid inventeringen har bebyggelsen klassificerats i följande tre grupper:

- a) bebyggelse inom detaljplanerat område,
- b) bebyggelse i form av annan tätare bebyggelse,¹⁾
- c) spridd bebyggelse.

Huvuddelen av nuvarande fritidsbebyggelse finns i form av tätare bebyggelse dels inom planområden och dels utanför detaljplanerat område. Följande fördelning av de ca 300 000 husen framgår av tabell 43.

Bebyggelse inom detaljplanerat område	133 000	45 %
Bebyggelse i form av annan tätare bebyggelse	80 000	27 %
Bebyggelse i form av spridd bebyggelse	85 000	28 %

Detta betyder att drygt 50 % av bebyggelsen är att betrakta som oreglerad. Betydande regionala skillnader föreligger. I Stockholms län finns exempelvis 68 % av bebyggelsen inom detaljplanerat område, 18 % i form av annan tätare bebyggelse och 14 % i form av spridd bebyggelse. Det bör i detta fall anmärkas, att bebyggelse inom detaljplanerade områden i första hand förekommer i Stockholms närhet. I Göteborgs och Bohus län har den spridda bebyggelsen något större omfattning, eller 27 %, medan bebyggelsen inom detaljplan utgör 53 % och tätare bebyggelse utanför sådan plan 20 %. I övrigt har följande län mer än 50 % av fritidsbebyggelsen inom detaljplanerade områden, nämligen Hallands, Malmöhus, Kristianstads och Uppsala län. Dessutom har Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Blekinge, Gotlands, Älvsborgs, Skaraborgs och Västmanlands län mer än 30 % av bebyggelsen inom detaljplanerade områden.

Tätare fritidsbebyggelse utanför detaljplan förekommer i betydande omfattning i bl. a. Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Blekinge, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Västmanlands län samt norrlandslänen. Detta tyder på att myndigheterna tillåter en relativt omfattande gruppbebyggelse utan att kräva detaljplan.

¹⁾ Se definition å sid. 31.

Med undantag av Stockholms, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Västerbottens län omfattar den spridda bebyggelsen minst 30 %. Relativt sett har den spridda bebyggelsen (kartbilaga 1) sin största utbredning i län med liten fritidsbebyggelse, exempelvis Kronobergs, Jämtlands och Värmlands län.

6. 2. 2. 2. Antalet fritidshus på ofri grund m. m.

Av inventeringen framgår vidare (tabell 46) att 60 % eller ca 180 000 av fritidshusen ligger på egen grund, medan närmare 35 % eller 100 000 hus är belägna på arrenderad mark. De regionala skillnaderna är relativt stora.

Tabell 46. Antal fritidshus vid början av 1963 fördelade på egen grund, arrenderad mark, fritidsbyar samt j. d. permanentbebyggelse. Absoluta tal samt procentuell andel av den totala fritidsbebyggelsen.

Län	Hus på egen grund		Hus på arrenderad mark		Hus i form av fritidsbyar eller enstaka hus för uthyrning		Hus, som kan hänföras till kategorien f. d. permanenta bost.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Stockholms	55 126	86	5 127	8	4 103	6	3 307	5
inland	13 146	86	1 531	10	674	4	867	6
kustland	41 980	86	3 596	7	3 429	7	2 440	5
Uppsala	4 017	65	1 618	26	557	9	893	14
inland	3 715	71	1 104	21	417	8	768	15
kustland	302	32	514	54	140	14	125	13
Södermanlands	5 099	43	6 035	51	718	6	2 120	18
inland	3 272	40	4 452	55	388	5	1 657	20
kustland	1 827	49	1 583	42	330	9	463	12
Östergötlands	7 366	50	4 985	34	2 269	16	3 413	23
inland	5 088	46	4 401	40	1 630	14	2 426	22
kustland	2 278	65	584	17	639	18	987	28
Jönköpings	2 519	39	3 532	55	351	6	838	13
Kronobergs	2 122	57	1 344	36	236	7	1 622	44
Kalmar (kustland)	4 097	53	2 779	36	825	11	1 410	18
Gotlands	1 675	52	1 010	32	525	16	830	26
Blekinge	2 035	53	1 507	39	308	8	601	16
inland	227	81	45	16	10	3	198	70
kustland	1 808	51	1 462	41	298	8	403	11
Kristianstads	5 716	73	1 880	24	276	3	959	12
inland	1 859	72	693	27	39	1	471	18
kustland	3 857	73	1 187	23	237	4	488	9
Malmöhus	6 021	50	5 416	45	538	5	915	8
inland	1 609	59	855	32	253	9	374	14
kustland	4 412	48	4 561	49	285	3	541	6
Hallands	13 073	55	9 832	42	692	3	383	2
inland	1 655	86	274	14	5	0	166	9
kustland	11 418	53	9 558	44	687	3	217	1
Göteborgs och Bohus	20 649	74	6 332	23	729	3	2 707	10
inland	6 400	72	2 317	26	176	2	439	5
kustland	14 249	76	4 015	21	553	3	2 268	12
Älvsborgs	8 934	68	3 919	30	292	2	1 289	10
Skaraborgs	2 042	45	2 384	52	141	3	495	11
Värmlands	3 732	39	5 503	57	353	4	1 538	16

Län	Hus på egen grund		Hus på arrenderad mark		Hus i form av fritidsbyar eller enstaka hus för uthyrning		Hus, som kan hänföras till kategorien f. d. permanenta bost.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Örebro	2 362	29	5 617	68	247	3	1 156	14
Västmanlands	3 120	47	3 031	46	439	7	934	14
Kopparbergs	10 054	72	3 577	26	330	2	3 613	26
Gävleborgs	2 998	23	9 358	73	504	4	1 205	9
inland	1 906	29	4 378	67	245	4	837	13
kustland	1 092	17	4 980	79	259	4	368	6
Västernorrlands	7 312	64	3 825	34	217	2	1 299	11
inland	1 867	54	1 546	45	41	1	622	18
kustland	5 445	69	2 279	29	176	2	677	9
Jämtlands	3 113	64	1 256	26	517	10	378	8
Västerbottens	3 229	33	6 232	64	298	3	411	4
inland	1 370	37	2 127	57	210	6	236	6
kustland	1 859	31	4 105	68	88	1	175	3
Norrbottnens	3 750	40	5 330	58	174	2	660	7
inland	1 419	40	2 053	59	43	1	361	10
kustland	2 331	41	3 277	57	131	2	299	5
Hela landet	180 161	61	101 429	34	15 639	5	32 976	11
inland	81 531	56	55 939	39	7 037	5	21 285	15
kustland	98 630	65	45 490	30	8 602	5	11 691	8
Norrland	20 402	42	26 001	54	1 710	4	3 953	8
inland	9 675	44	11 360	51	1 056	5	2 434	11
kustland	10 727	41	14 641	56	654	3	1 519	6
Svealand	83 510	69	30 508	25	6 747	6	13 561	11
inland	39 401	59	24 815	37	2 848	4	10 533	16
kustland	44 109	82	5 693	11	3 899	7	3 028	6
Götaland	76 249	59	44 920	35	7 182	6	15 462	12
inland	32 455	58	19 764	36	3 133	6	8 318	15
kustland	43 794	60	25 156	35	4 049	5	7 144	10

I många län är mer än hälften av fritidshusen uppförda på ofri grund, vilket framgår av nedanstående sammanställning, som utvisar procent fritidshus på arrenderad mark.

Södermanlands län	51 %	Örebro län	68 %
Jönköpings län	55 %	Gävleborgs län	73 %
Skaraborgs län	52 %	Västerbottens län	64 %
Värmlands län	57 %	Norrbottnens län	58 %

Bebyggelse på ofri grund har tillkommit genom att staten, kommun eller enskild markägare upplåtit mark för bebyggelse. Motiven till denna form av upplåtelse är flera. De huvudsakliga skälen torde vara, att markägaren icke vill avhända sig marken, att ett fritidshus sätts upp mot villkor att det står kvar endast under kortare period eller att ägare och köpare vill undvika planläggning eller fastighetsbildningsprövning. Arrendeformerna växlar starkt. Sålunda förekommer mycket kortvariga, t. o. m. ettåriga arrenden, medan i andra fall avtal med maximal upplåtelsestid förekommer. Fördelar resp. nackdelar beror givetvis helt på villkoren för upplåtelsen.

Endast en mycket liten del av fritidsbebyggelsen, eller ca 5 % finns i form av fritidsbyar eller enstaka hus, avsedda för uthyrning. Denna form har sin största utbredning i Östergötlands, Gotlands, Kalmar, Uppsala och Jämtlands län. I vissa av dessa län har bl. a. fritidsbyar tillkommit i betydande omfattning under senare år.

6. 2. 2. 3. Byggnader, tidigare använda som permanenta bostäder

Av de ca 300 000 fritidshusen har 11 % eller 33 000 hänförs till kategorien f. d. permanenta bostadshus. I regel har dessa byggnader tidigare tillhört jordbruk, skogsbruk och fiske. Övergången från permanenta bostadshus till byggnader för fritidsändamål får ses som ett utslag av de strukturförändringar, som försiggår inom sagda näringsgrenar och som kännetecknas av att små, ofullständiga jordbruk nedlägges i allt snabbare takt och att i samband härmed en betydande förskjutning i markanvändningen inträffar. Många av de bygder, där jordbruket viker, framstår som mycket attraktiva ur fritidssynpunkt — det må vara kustbygder, områden kring sjöar eller skogsbygder. Då mindre jordbruk läggs ned eller skogsarbetarbostäder överges och den i jord- och skogsbruket förvärvsarbetande befolkningen avflyttar, efterfrågas bostaden ofta för fritidsändamål. Denna förändring har under senare år skett i allt snabbare takt. F. n. beräknas att 5 000—7 000 jordbruk per år läggs ned. Liknande är utvecklingen i våra fiskelägen, där fiskarbefolkningen avflyttar och bebyggelsen alltmer övergår till fritidsbostäder.

Ser man till länsammansättningen (tabell 46), finner man, att i Södermanlands län 18 % av bebyggelsen kan hänföras till kategorien f. d. permanenta bostadshus. Drygt 2 000 fritidshus skulle alltså tillhöra denna kategori. Under senaste tioårsperioden har antalet jordbruk i Södermanlands län minskat med ca 1 500. I Östergötlands län utgör den f. d. permanentbebyggelsen 23 %, i Kronobergs 44 %, i Kalmar 18 %, i Gotlands 26 %, i Värmlands 16 % och i Kopparbergs län 26 % av hela fritidsbebyggelsen. Minskningen i antalet jordbruk i Kopparbergs län uppgick för perioden 1951—1961 till ca 4 000.

6. 3. Fritidsbebyggelsens hittillsvarande utveckling

Enligt kommunernas bedömningar har antalet fritidshus (tabell 47) ökat med 45 000 från den 1 jan. 1960, dvs. i stort sett med 18 % under en period av tre år. Det årliga tillskottet har således under senare år varit ca 15 000 hus. Av de efter den 1 jan. 1960 nytillkomna husen hänför sig ca 19 800 till Götaland, 18 300 till Svealand och 7 800 till Norrland. Stockholms län redovisar ett årligt tillskott på ca 3 300, dvs. 10 200 under treårsperioden. Un-

Tabell 47. Utvecklingstendenser rörande fritidsbebyggelsen 1960—1962.

Län	Antal nybildade fastigheter för fritidshus				Uppskattning av antalet hus som tillkommit 1960—1962
	1960	1961	1962	Summa 1960—62	
Stockholms	1 849	2 021	2 119	5 989	10 181
inland	240	689	170	1 099	1 802
kustland	1 609	1 332	1 949	4 890	8 379
Uppsala	196	251	606	1 053	1 290
inland	181	238	574	993	1 140
kustland	15	13	32	60	150
Södermanlands	288	395	290	973	1 603
inland	241	164	258	663	1 093
kustland	47	231	32	310	510
Östergötlands	253	445	181	879	1 529
inland	153	267	91	511	1 162
kustland	100	178	90	368	367
Jönköpings	100	84	85	269	880
Kronobergs	5	12	6	23	375
Kalmar (kustland)	152	289	193	634	1 173
Gotlands	147	89	101	337	835
Blekinge	170	153	153	476	1 027
inland	0	2	4	6	44
kustland	170	151	149	470	983
Kristianstads	296	291	300	887	1 804
inland	132	117	188	437	797
kustland	164	174	112	450	1 007
Malmöhus	516	343	429	1 288	2 172
inland	112	109	223	444	865
kustland	404	234	206	844	1 307
Hallands	504	509	596	1 609	3 784
inland	87	79	73	239	338
kustland	417	430	523	1 370	3 446
Göteborgs o. Bohus	1 060	1 361	1 167	3 588	4 006
inland	360	339	334	1 033	1 432
kustland	700	1 022	833	2 555	2 574
Älvsborgs	349	288	372	1 009	1 614
Skaraborgs	159	137	130	426	571
Värmlands	158	134	176	468	1 387
Örebro	139	157	158	454	696
Västmanlands	222	197	216	635	967
Kopparbergs	358	628	434	1 420	2 104
Gävleborgs	158	192	177	527	1 672
inland	81	103	107	291	846
kustland	77	89	70	236	826
Västernorrlands	486	393	426	1 305	1 611
inland	117	90	99	306	606
kustland	369	303	327	999	1 005
Jämtlands	325	317	480	1 122	1 241
Västerbottens	213	273	257	743	1 618
inland	100	121	158	379	701
kustland	113	152	99	364	917
Norrbottens	327	252	365	944	1 619
inland	132	120	124	376	779
kustland	195	132	241	568	840
Hela landet	8 430	9 211	9 417	27 058	45 759
inland	3 751	4 392	4 460	12 603	21 440
kustland	4 679	4 819	4 957	14 455	24 319
Norrland	1 509	1 427	1 705	4 641	7 761
inland	755	751	968	2 474	4 173
kustland	754	676	737	2 167	3 588

forts.

forts. tab. 47.

Län	Antal nybildade fastigheter för fritidshus				Uppskattning av antalet hus som tillkommit 1960—1962
	1960	1961	1962	Summa 1960—62	
Svealand	3 210	3 783	3 999	10 992	18 228
inland	1 539	2 207	1 986	5 732	9 189
kustland	1 671	1 576	2 013	5 260	9 039
Götaland	3 711	4 001	3 713	11 425	19 770
inland	1 457	1 434	1 506	4 397	8 078
kustland	2 254	2 567	2 207	7 028	11 692

gefär 20 % av dessa har tillkommit i inlandskommuner. Den snabbaste tillväxten inom detta län har varit i de norra kustkommunerna, medan utbyggnaden närmast Stockholm varit relativt liten. Göteborgs och Bohus län uppvisar den näst största tillväxten under perioden, 4 000, varav ca 1 400 i inlandskommunerna. I Hallands län har tillväxten varit starkt koncentrerad till kustkommunerna. Av de under perioden nybyggda 3 800 husen har 3 450 byggts i kustkommuner. Övriga län med en relativt snabbt expanderande fritidsbebyggelse och med ett årligt tillskott på mer än 500 fritidshus under senare år är Norrbottens (1 619 för treårsperioden), Västerbottens (1 618), Västernorrlands (1 611), Gävleborgs (1 672), Kopparbergs (2 104), Älvsborgs (1 614), Malmöhus (2 172), Kristianstads (1 804), Östergötlands (1 529) och Södermanlands län (1 603). Av intresse är att konstatera, att en mycket betydande del av fritidsbebyggelsen i Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kristianstads och Malmöhus län tillkommer i inlandet. Förhållandena är liknande i Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. Den minsta tillväxten — mindre än 300 hus per år — redovisas i Jönköpings, Gotlands, Kronobergs, Skaraborgs och Örebro län.

I de områden, där det redan finns en omfattande fritidsbebyggelse, sker tillväxten snabbast. Närheten till storstäderna, tillgången till skärgårdar, stränder, vattendrag och sjöar utövar en stark dragningskraft. Konkurrensen om mark för andra ändamål, inte minst för det rörliga friluftslivet, är stor i dessa typer av områden. Materialet visar emellertid, att exploateringstrycket icke endast riktas mot våra kuster i syd- och mellansverige, utan också i hög grad dels mot den norrländska kusten, dels mot inlandsområden i såväl syd- och mellansverige som norra Sverige. Denna utveckling av fritidsbebyggelsen får ses mot bakgrunden dels av den ökande bilismen, som medger större avstånd mellan huvudbostad och fritidsbostaden, dels önskan att nå ett mer avskilt läge och dels knappheten på mark i vissa områden, bl. a. Stockholms inre skärgård.

Beräknar man den procentuella tillväxten inom de olika länen med avseende på nytillkomna hus efter den 1 jan. 1960 i förhållande till antalet fritidshus 1960, erhålles följande procenttal.

Län	%	Län	%
Stockholms	19	Älvsborgs	14
Uppsala	26	Skaraborgs	14
Södermanlands	16	Värmlands	17
Östergötlands	12	Örebro	9
Jönköpings	16	Västmanlands	17
Kronobergs	11	Kopparbergs	18
Kalmar	18	Gävleborgs	15
Gotlands	35	Västernorrlands	17
Blekinge	36	Jämtlands	34
Kristianstads	30	Västerbottens	20
Malmöhus	22	Norrbottnens	21
Hallands	19	Hela riket	18
Göteborgs o. Bohus	17		

Som framgår av *tabell 48* har endast ett ringa antal kommuner en årlig tillväxt på mer än 50 hus. Ca 80 % av kommunerna har haft ett årligt nytillskott på mindre än 30 hus.

Av *tabell 47* framgår vidare antalet nybildade fastigheter för fritidshus. Sammanlagt har under perioden 1960—1962 nybildats 27 000 fastigheter. Detta innebär att ca 20 000 fritidshus uppförts på tidigare bildade fastigheter eller i form av hus på ofri grund. Som tidigare nämnts, kan ungefär 30 % av fritidsbebyggelsen hänföras till bebyggelse å arrenderad mark, där alltså i regel avstyckning av tomterna icke förekommit. Antalet nybildade fastigheter uppgår i Stockholms län till ca 6 000, Göteborgs och Bohus län till 3 600, Hallands län 1 600, Kopparbergs län 1 400, Västernorrlands län 1 300 och Malmöhus län 1 300.

Betraktar man läget i enskilda kommuner så har följande kommuner haft den snabbaste tillväxten inom resp. län under perioden 1960—1962.

Län	Antal nytillkomna hus	Kommun	Län	Antal nytillkomna hus	Kommun
Stockholms	900	Frötuna	Göteb. o. Bohus	490	Östra Orust
Uppsala	325	Upplands-Bro	Älvsborgs	110	St. Lundby
Södermanlands	200	Vagnhärad	Skaraborgs	90	Hasslerör
Östergötlands	169	Stegeborg	Värmlands	115	Visnum
Jönköpings	150	Tenhult	Örebro	70	Linde
Kronobergs	60	Annerstad	Västmanlands	186	Nora
Kalmar	150	Köpingsvik	Kopparbergs	190	Mora
Gotlands	130	Klintehamn	Gävleborgs	150	Ovansjö
Blekinge	279	Gammalstorp	Västernorrlands	200	Säbrå
Kristianstads	420	Åhus köping	Jämtlands	190	Tännäs
Malmöhus	450	Räng	Västerbottens	180	Sävar
Hallands	681	Laholms lk	Norrbottnens	300	Gällivare
					Nederluleå

Tabell 48. De inventerade kommunerna fördelade med hänsyn till den genomsnittliga årliga ökningen av antalet fritidshus.

Län	Antal kommuner med en årlig ökning av antalet fritidshus med					
	1—30	31—50	51—100	101—200	200—	Ej angivet
Stockholms	19	5	10	8	4 ¹⁾	6
Uppsala	20	2	1	1	—	1
Södermanlands	28	3	2	—	—	6
Östergötlands	30	1	3	—	—	10
Jönköpings	46	1	—	—	—	7
Kronobergs	32	—	—	—	—	10
Kalmar	15	4	—	—	—	5
Gotlands	11	3	—	—	—	—
Blekinge	16	—	3	—	—	2
Kristianstads	37	4	—	1	—	15
Malmöhus	25	3	3	1	—	38
Hallands	15	10	3	2 ²⁾	1 ³⁾	8
Göteborgs och Bohus ...	20	7	6	3 ⁴⁾	—	6
Älvsborgs	54	1	—	—	—	8
Skaraborgs	28	—	—	—	—	28
Värmlands	47	2	—	—	—	2
Örebro	26	—	—	—	—	5
Västmanlands	19	2	2	—	—	4
Kopparbergs	29	7	1	—	—	10
Gävleborgs	33	4	—	—	—	2
Västernorrlands	33	2	2	—	—	2
Jämtlands	27	2	1	—	—	4
Västerbottens	24	5	1	—	—	3
Norrbottnens	19	2	3	—	—	6

6. 4. Översikt av förhållanden, vilka reglerar fritidsbebyggelsen

6. 4. 1. Översiktsplan

Fritidsbebyggelsen regleras genom översiktlig planläggning, detaljplanering och utomplansbestämmelser. Förhållandena inom resp. län framgår närmare av *tabell 49*. Flertalet, eller ca 75 % av landets kommuner, saknar någon form av översiktsplan i form av regionplan, generalplan eller annan översiktlig dispositionsplan eller vägledande utredning. Av de undersökta kommunerna har 146 eller ca 15 % uppgivit sig ha översiktsplan för del av kommunen, medan endast 82 kommuner, dvs. 9 %, har översiktsplan för hela kommunen. I Göteborgs och Bohus samt Stockholms län har emellertid en betydande översiktlig planering ägt rum. I Göteborgs och Bohus län har således 60 % av kommunerna någon form av översiktsplan, medan motsvarande tal för Stockholms län är 50 %. Kommuner med översiktsplan för hela kommunens område förekommer i någon större

1) Frötuna, Österåker, Värmdö, Djurö.

2) Särö, Onsala.

3) Laholms lk.

4) Skaftö, Hermansby, Östra Orust.

Tabell 49. Översikt över vissa förhållanden som reglerar fritidsbebyggelsen (1963).
 Antal kommuner med översiktsplan, utomplansbestämmelser etc. samt andel kommuner i förhållande till antalet kommuner inom resp. län som besvarat frågan.

Län	Översiktsplan						Utomplansbestämmelser						Antal detaljplaner	
	Kommuner utan översiktsplan		Kommuner där översiktsplan finns för del av kommunen		Kommuner där översiktsplan finns för hela kommunen		Kommuner utan utomplansbestämmelser		Kommuner där utomplansbestämmelser finns för del av kommunen		Kommuner där utomplansbestämmelser finns för hela kommunen			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Gäl-lande	Plan-förslag
Stockholms	26	51	13	26	12	23	6	12	14	27	31	61	805	210
inland	19	70	4	15	4	15	5	18	11	41	11	41	155	38
kustland	7	29	9	38	8	33	1	4	3	13	20	83	650	172
Uppsala	21	84	3	12	1	4	—	—	4	16	21	84	64	27
inland	18	86	2	9	1	5	—	—	4	19	17	81	59	23
kustland	3	75	1	25	—	—	—	—	—	—	4	100	5	4
Södermanlands	29	74	9	23	1	3	12	31	27	69	—	—	59	53
inland	24	80	6	20	—	—	11	37	19	63	—	—	42	42
kustland	5	56	3	33	1	11	1	11	8	89	—	—	17	11
Östergötlands	39	89	5	11	—	—	8	18	32	73	4	9	127	19
inland	34	87	5	13	—	—	8	21	27	69	4	10	90	13
kustland	5	100	—	—	—	—	—	—	5	100	—	—	37	6
Jönköpings	44	86	4	8	3	6	—	—	34	67	17	33	20	19
Kronobergs	39	95	2	5	—	—	4	10	27	66	10	24	15	17
Kalmar (kustland)	12	50	8	33	4	17	4	17	18	75	2	8	78	38
Gotlands	12	86	2	14	—	—	7	50	6	43	1	7	75	17
Blekinge	17	81	2	9	2	10	2	9	5	24	14	67	35	30
inland	5	100	—	—	—	—	—	—	1	20	4	80	1	—
kustland	12	75	2	12	2	13	2	12	4	25	10	63	34	30
Kristianstads	45	80	9	16	2	4	8	14	22	39	26	47	57	43
inland	35	88	5	12	—	—	3	7	18	45	19	48	33	12
kustland	10	63	4	25	2	12	5	31	4	25	7	44	24	31
Malmöhus	34	72	8	17	5	11	7	15	29	62	11	23	48	53
inland	23	96	1	4	—	—	5	21	15	62	4	17	14	19
kustland	11	48	7	30	5	22	2	9	14	61	7	30	34	34
Hallands	26	67	5	13	8	20	5	13	19	49	15	38	285	132
inland	18	95	—	—	1	5	4	21	10	53	5	26	34	12
kustland	8	40	5	25	7	35	1	5	9	45	10	50	251	120
Göteborgs och Bohus	17	41	17	40	8	19	3	7	8	19	31	74	378	164
inland	10	48	7	33	4	19	2	10	3	14	16	76	112	44
kustland	7	33	10	48	4	19	1	5	5	24	15	71	266	120
Älvsborgs	41	65	10	16	12	19	13	21	27	43	23	36	134	40
Skaraborgs	46	82	10	18	—	—	7	13	46	82	3	5	35	30
Värmlands	39	76	8	16	4	8	2	4	35	69	14	27	54	45
Örebro	23	74	8	26	—	—	5	16	25	81	1	3	40	78
Västmanlands	25	93	2	7	—	—	4	15	18	67	5	18	41	27
Kopparbergs	39	83	4	8	4	9	11	23	28	60	8	17	18	84
Gävleborgs	35	90	2	5	2	5	3	8	31	79	5	13	30	34
inland	25	93	—	—	2	7	3	11	22	82	2	7	4	20
kustland	10	83	2	17	—	—	—	—	9	75	3	25	26	14
Västernorrlands	21	54	5	13	13	33	17	44	11	28	11	28	54	74
inland	17	77	1	5	4	18	14	64	5	23	3	13	3	18
kustland	4	24	4	23	9	53	3	18	6	35	8	47	51	56
Jämtlands	33	100	—	—	—	—	7	21	25	76	1	3	19	23
Västerbottens	29	88	3	9	1	3	12	36	19	58	2	6	12	93
inland	17	90	2	10	—	—	6	32	12	63	1	5	1	18
kustland	12	86	1	7	1	7	6	43	7	50	1	7	11	75

forts.

forts. tab. 49.

Län	Översiktsplan						Utomplansbestämmelser						Antal detaljplaner	
	Kommuner utan översiktsplan		Kommuner där översiktsplan finns för del av kommunen		Kommuner där översiktsplan finns för hela kommunen		Kommuner utan utomplansbestämmelser		Kommuner där utomplansbestämmelser finns för del av kommunen		Kommuner där utomplansbestämmelser finns för hela kommunen			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Gäl-lande	Plan-förslag
Norrbottens	22	76	7	24	—	—	16	55	11	38	2	7	14	116
inland	17	90	2	10	—	—	12	63	7	37	—	—	1	46
kustland	5	50	5	50	—	—	4	40	4	40	2	20	13	70
Hela landet	714	76	146	15	82	9	163	17	521	56	258	27	2 497	1 466
inland	591	83	83	12	39	5	126	18	419	59	168	23	925	668
kustland	123	54	63	27	43	19	37	16	102	45	90	39	1 572	798
Norrland	140	81	17	10	16	9	55	32	97	56	21	12	129	340
inland	109	91	5	4	6	5	42	35	71	59	7	6	28	125
kustland	31	58	12	23	10	19	13	25	26	49	14	26	101	215
Svealand	202	75	47	17	22	8	40	15	151	56	80	29	1 081	524
inland	187	80	34	14	13	6	38	16	140	60	56	24	409	337
kustland	15	41	13	35	9	24	2	5	11	30	24	65	672	187
Götaland	372	75	82	16	44	9	68	14	273	55	157	31	1 287	602
inland	295	82	44	12	20	6	46	13	208	58	105	29	488	206
kustland	77	56	38	27	24	17	22	16	65	47	52	37	799	396

omfattning endast bland kommuner i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Västernorrlands län.

Av inventeringen framgår således att en mycket betydande del av fritidsbebyggelsen lokaliserats utan översiktlig planering.

6. 4. 2. Detaljplaner

Antalet detaljplaner för fritidsbebyggelsen uppgick för hela riket vid inventeringstillfället till ca 2 500 och planförslagen till ca 1 500. Det sammanlagda antalet detaljplaner — 4 000 — rymmer ca 45 % av fritidshusen. Av antalet detaljplaner hänför sig 1 000 eller 25 % till Stockholms län och ungefär lika många till Göteborgs och Bohus samt Hallands län. Hälften av alla detaljplanerade områden är samlade till Stockholms- och västkustregionerna.

De ca 43 000 husen inom planområden i Stockholms län är fördelade på 1 000 planområden, dvs. i medeltal omfattar varje planområde 43 hus. I Göteborgs och Bohus län är ca 15 000 hus fördelade på ca 550 planområden. Motsvarande siffror är för Hallands län 20 000 hus och 420 planområden, för Östergötlands län 4 800 hus och ca 150 planområden.

I följande län finns mer än 100 detaljplaneområden.

Stockholms	Göteborgs och Bohus
Södermanlands	Älvsborgs
Östergötlands	Örebro
Kalmar	Kopparbergs
Kristianstads	Västernorrlands
Malmöhus	Västerbottens
Hallands	Norrbottnens

Planförslagen intar i förhållande till de gällande detaljplanerna en dominerande plats i Örebro, Kopparbergs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

De befintliga planområdena är, som kan utläsas av *tabell 50*, f. n. icke helt utnyttjade. Sammanlagt har för hela landet dessa områden beräknats kunna rymma ytterligare ca 82 000 fritidshus.

Tabell 50. Antal fritidshus, som väntas tillkomma inom befintliga planområden (1963).

Län	Befintliga planområden		Län	Befintliga planområden	
	Inom gällande detaljplan	Planförslag eller planutredn.		Inom gällande detaljplan	Planförslag eller planutredn.
Stockholms	8 189	13 788	Älvsborgs	1 331	921
inland	2 074	255	Skaraborgs	509	630
kustland	6 115	13 533	Värmlands	312	722
Uppsala	1 047	835	Örebro	537	1 510
inland	946	735	Västmanlands	321	765
kustland	101	100	Kopparbergs	367	1 566
Södermanlands	1 101	2 849	Gävleborgs	379	627
inland	850	2 219	inland	31	240
kustland	251	630	kustland	348	387
Östergötlands	1 371	389	Västernorrlands	754	1 837
inland	764	289	inland	8	142
kustland	607	100	kustland	746	1 695
Jönköpings	220	495	Jämtlands	327	457
Kronobergs	107	284	Västerbottens	206	978
Kalmar (kustland)	1 568	1 721	inland	36	185
Gotlands	525	465	kustland	170	793
Blekinge	505	1 125	Norrbottnens	277	1 180
inland	15	0	inland	20	630
kustland	490	1 125	kustland	257	550
Kristianstads	1 041	1 863	Hela landet	34 555	47 689
inland	367	712	inland	10 336	14 419
kustland	674	1 151	kustland	24 219	33 270
Malmöhus	1 315	3 074	Norrland	1 943	5 079
inland	251	729	inland	422	1 654
kustland	1 064	2 345	kustland	1 521	3 425
Hallands	9 383	6 344	Svealand	11 874	22 035
inland	32	226	inland	5 407	7 772
kustland	9 351	6 118	kustland	6 467	14 263
Göteborgs och Bohus	2 863	3 264	Götaland	20 738	20 575
inland	911	707	inland	4 507	4 993
kustland	1 952	2 557	kustland	16 231	15 582

6. 4. 3. Utomplansbestämmelser

Ett relativt stort antal kommuner redovisar utomplansbestämmelser för hela kommunen (27 0/0) eller för del av kommunen (56 0/0). Av de drygt 900 inventerade kommunerna har endast 163 uppgivit sig över huvud taget icke ha utomplansbestämmelser. I kommuner, där efterfrågan på tomter för fritidshus är stor — speciellt kustkommuner — har utomplansbestämmelser antagits i större omfattning än i övriga kommuner. Som framgår av tabell 49 förekommer det relativt få kustkommuner utan utomplansbestämmelser. I Uppsala och Jönköpings län har samtliga av de inventerade kommunerna utomplansbestämmelser. I Hallands län saknar endast 5, dvs. 13 0/0 av de inventerade kommunerna, utomplansbestämmelser. Motsvarande siffror är för Göteborgs och Bohus län 7 0/0 och Södermanlands län 31 0/0.

6. 4. 4. Aktuella planer på åtgärder för att reglera fritidsbebyggelsen

Av de upplysningar utredningen erhållit från kommunerna framgår otvetydigt, att en ökad aktivitet förestår i syfte att styra fritidsbebyggelsens fortsatta utveckling genom planering.

Kommunerna har vid inventeringen lämnat uppgifter om i vilken utsträckning det är aktuellt med ytterligare översiktsplaner, detaljplaner och

Tabell 51. De inventerade kommunerna fördelade efter kommunens planer på översiktlig planläggning, detaljplanläggning eller införande av utomplansbestämmelser (1963).

Län	Antal kommuner där det är		
	aktuellt	icke aktuellt	icke angivet
Stockholms	23	6	22
inland	11	5	11
kustland	12	1	11
Uppsala	16	4	5
inland	13	4	4
kustland	3	—	1
Södermanlands	32	5	2
inland	25	3	2
kustland	7	2	—
Östergötlands	25	15	4
inland	21	14	4
kustland	4	1	—
Jönköpings	31	20	—
Kronobergs	30	7	4
Kalmar (kustland)	22	2	—
Gotlands	14	—	—
Blekinge	13	6	2
inland	1	4	—
kustland	12	2	2

Län	Antal kommuner där det är		
	aktuellt	icke aktuellt	icke angivet
Kristianstads	33	17	6
inland	24	12	4
kustland	9	5	2
Malmöhus	34	13	—
inland	17	7	—
kustland	17	6	—
Hallands	27	12	—
inland	10	9	—
kustland	17	3	—
Göteborgs och Bohus	31	11	—
inland	14	7	—
kustland	17	4	—
Älvsborgs	37	21	5
Skaraborgs	15	30	11
Värmlands	36	15	—
Örebro	29	2	—
Västmanlands	16	6	5
Kopparbergs	32	13	2
Gävleborgs	31	8	—
inland	21	6	—
kustland	10	2	—
Västernorrlands	26	13	—
inland	14	8	—
kustland	12	5	—
Jämtlands	21	7	5
Västerbottens	22	7	4
inland	10	6	3
kustland	12	1	1
Norrbottnens	22	7	—
inland	12	7	—
kustland	10	—	—
Hela landet	618	247	77
inland	440	213	60
kustland	178	34	17
Norrland	122	42	9
inland	78	34	8
kustland	44	8	1
Svealand	184	51	36
inland	162	48	24
kustland	22	3	12
Götaland	312	154	32
inland	200	131	28
kustland	112	23	4

utomplansbestämmelser. Ca 600 kommuner har därvid uppgivit, att det är aktuellt med planläggning i form av översiktsplaner eller detaljplaner. Fördelningen av kommunernas svar, länsvis, framgår av *tabell 51*, som visar att det i första hand är fråga om inlandskommuner. Detta får ses mot bakgrunden dels av att kustkommunerna till så stor del tidigare varit föremål för planläggning, dels av att fritidsbebyggelsen i allt större utsträckning sprider sig till inlandskommuner. Det är också av speciellt intresse att notera, att i län, där fritidsbebyggelsen hittills varit av ringa omfattning, exempelvis Kronobergs län, kommunerna nu har för avsikt

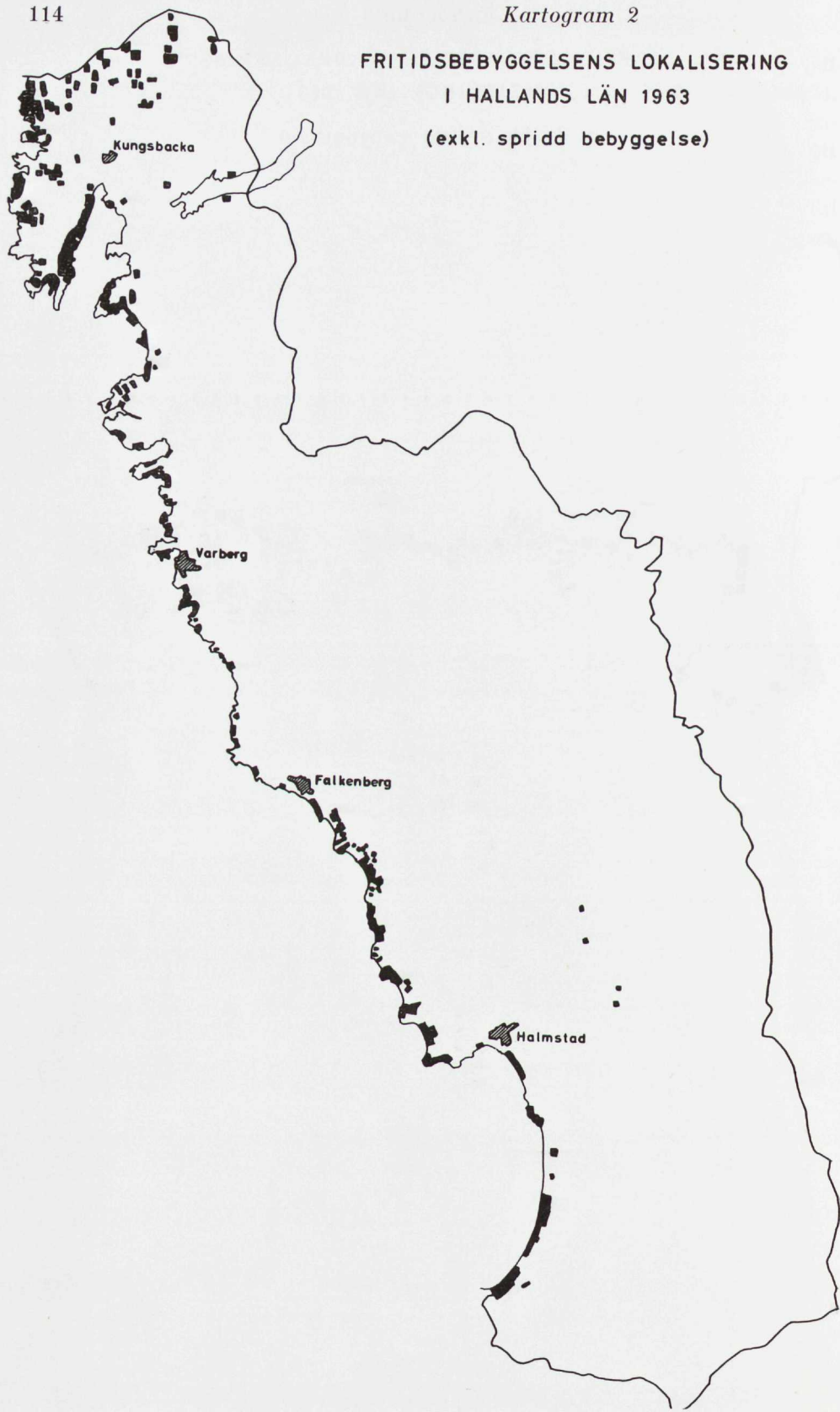
att utföra planering av olika slag, vilket får ses som ett uttryck för att man väntar sig en betydande bebyggelse inom den närmaste tidsperioden.

Beträffande planeringen av den befintliga fritidsbebyggelsen visar inventeringen sammanfattningsvis, att allvarliga brister föreligger och att planeringen släpar efter. Man har alltså inte fått det grepp om fritidsbebyggelsen som lagstiftningen syftar till. Emellertid står idag ett stort antal kommuner beredda att sätta igång med planering i en eller annan form.

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I BLEKINGE LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

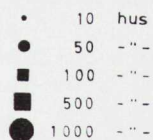
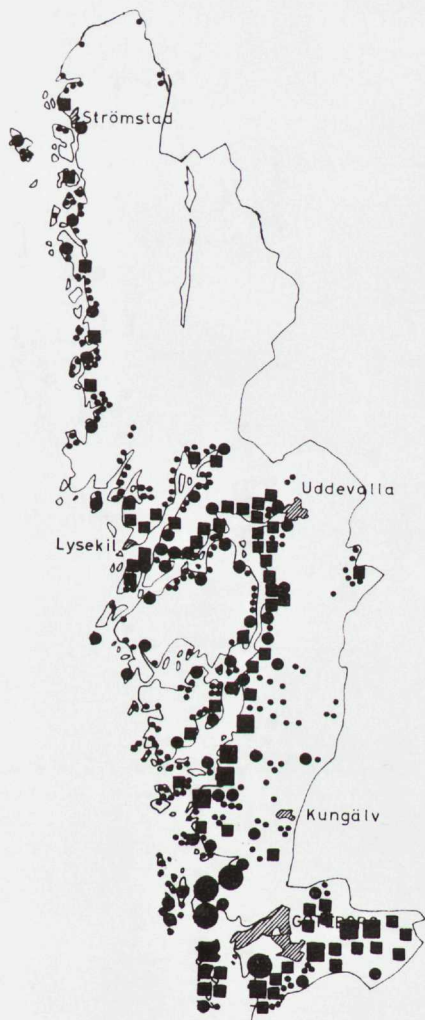

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I HALLANDS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

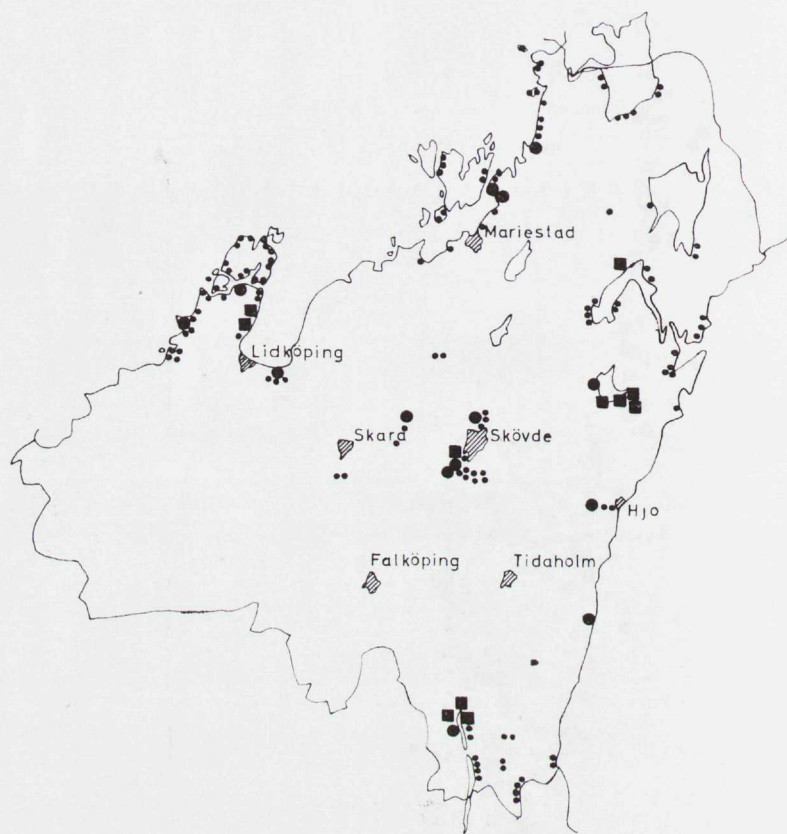

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN 1963

(exkl. spridd bebyggelse)

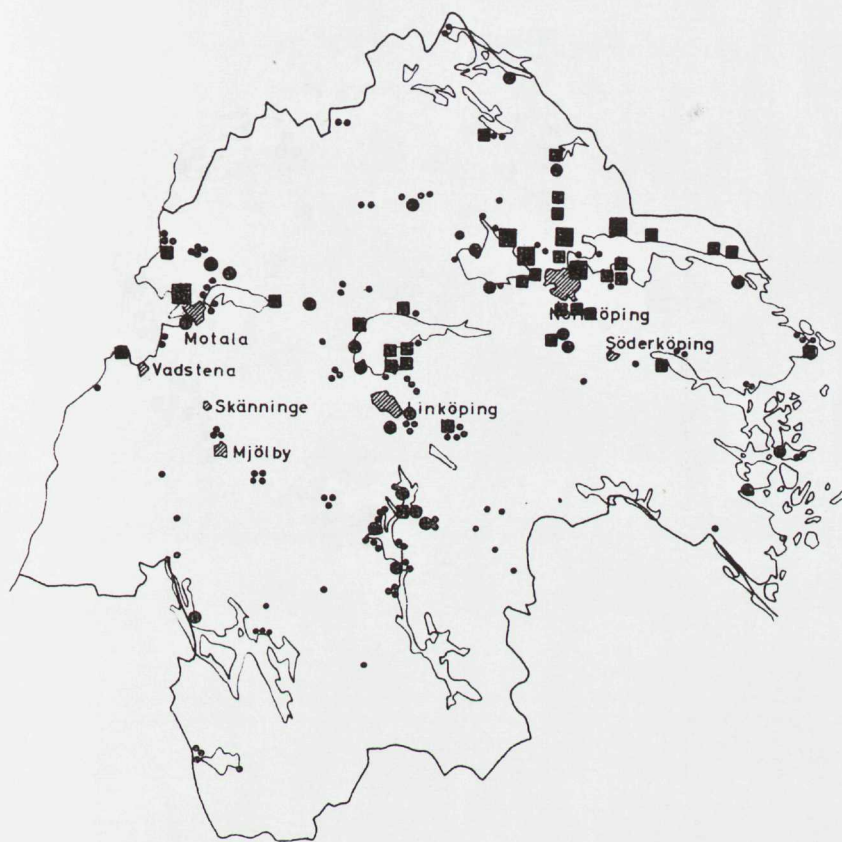

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I SKARABORGS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

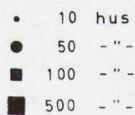
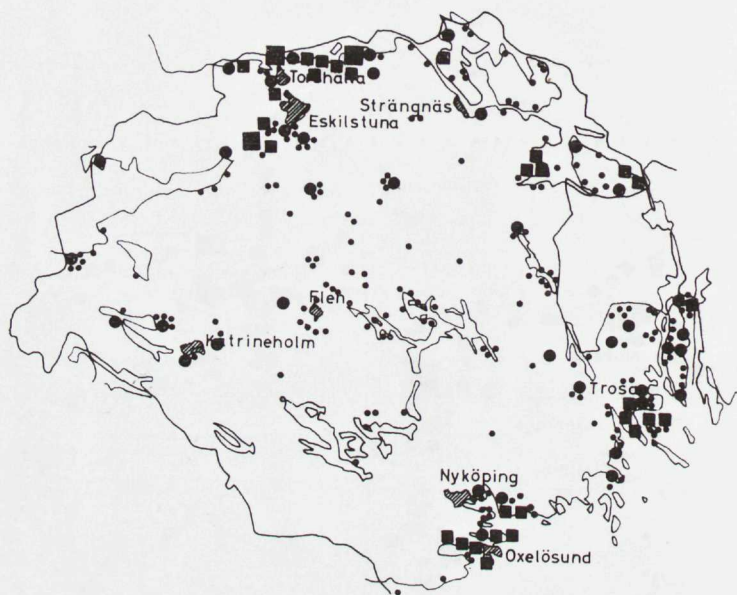
- 10 hus
- 50 -"-
- 100 -"-

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I ÖSTERGÖTLANDS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

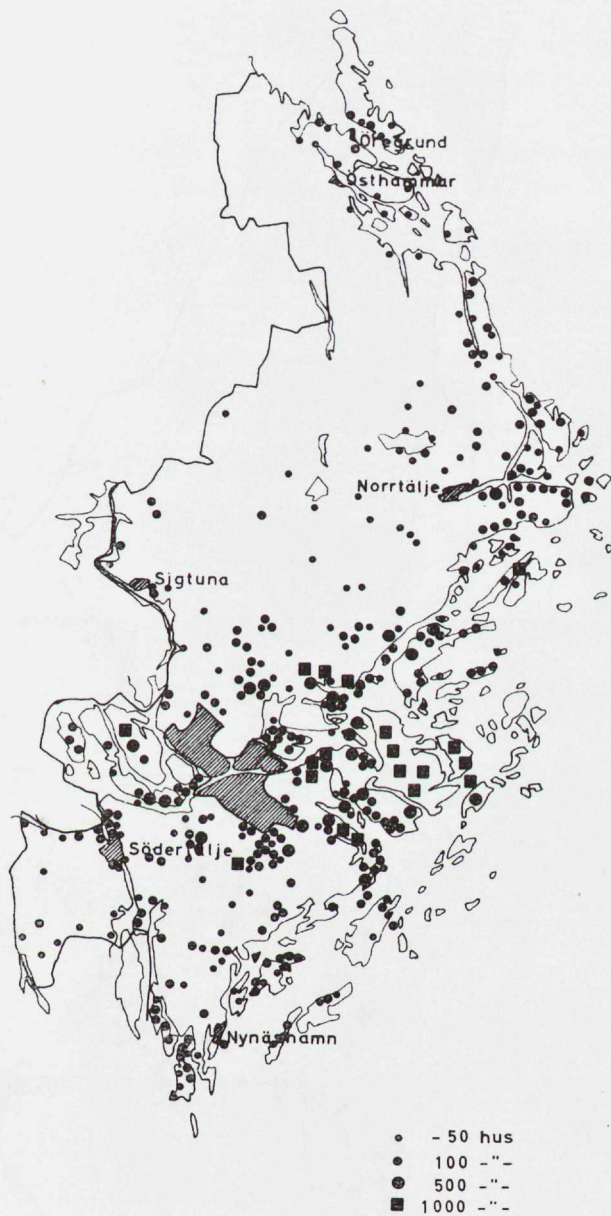

- 10 hus
- 50 - " -
- 100 - " -
- 500 - " -

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I SÖDERMANLANDS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I STOCKHOLMS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

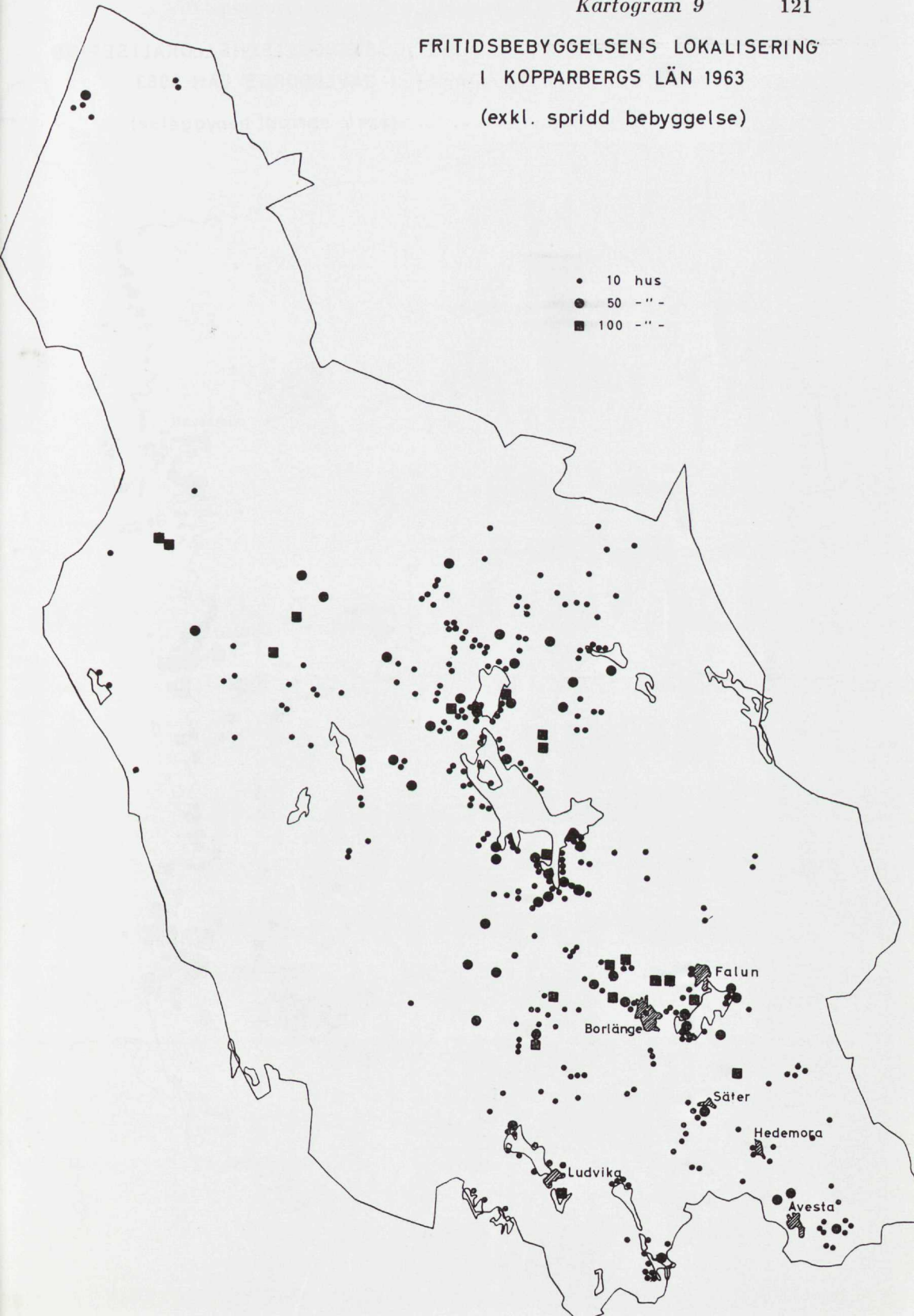

FRITIDSBEBYGGESENS LOKALISERING
I VÄRMLANDS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I KOPPARBERGS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

- 10 hus
- 50 " -
- 100 " -

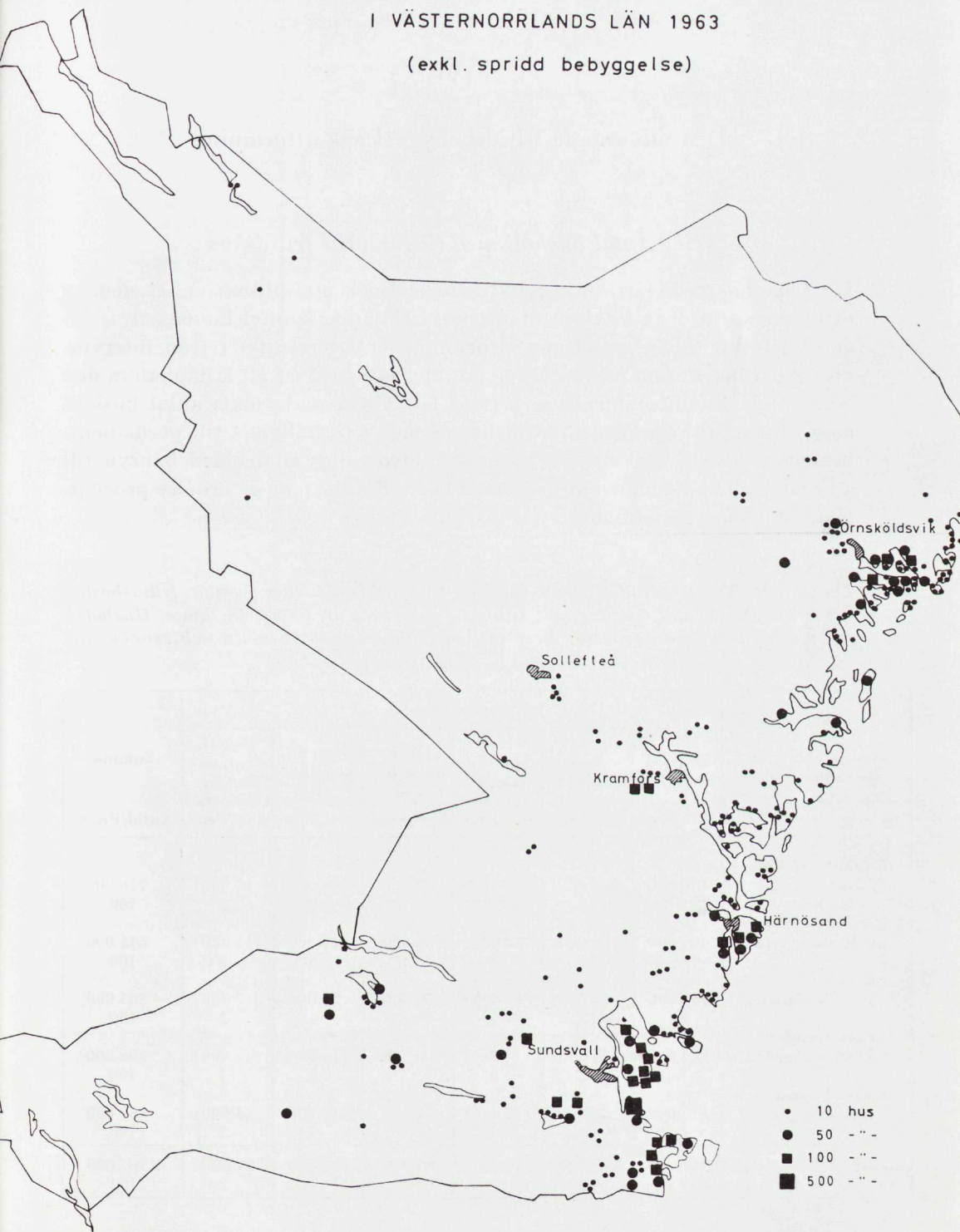

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I GÄVLEBORGS LÄN 1963
(exkl. spridd bebyggelse)

FRITIDSBEBYGGELSENS LOKALISERING
I VÄSTERNORRLANDS LÄN 1963

(exkl. spridd bebyggelse)

KAPITEL 7

Den nuvarande fritidsbebyggelsens utformning

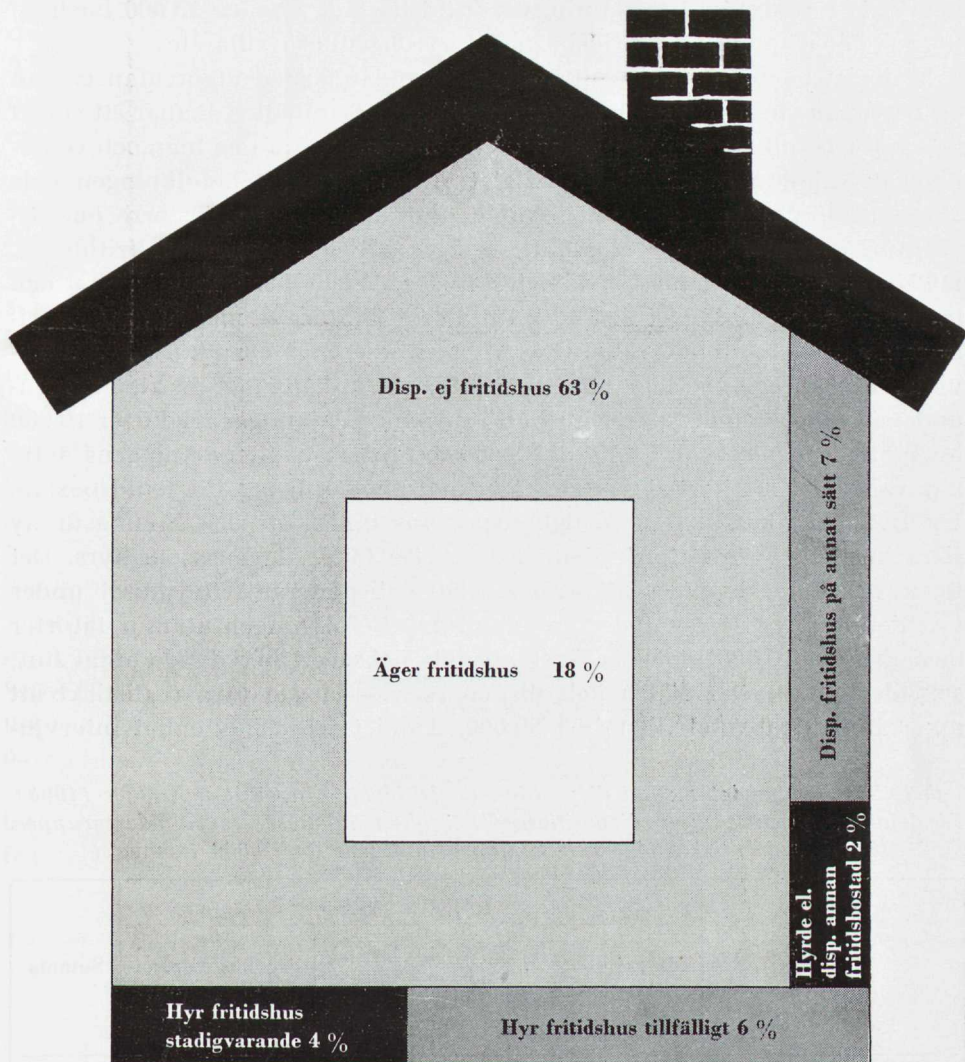
7.1. Antal hushåll med tillgång till fritidshus

I 6 kap. har redogjorts för fritidsbebyggelsens omfattning enligt den av utredningen utförda totalinventeringen. I följande kapitel lämnas en redogörelse för fritidsbebyggelsens utformning enligt resultatet från intervjuundersökningen, som på väsentliga punkter eftersträvat att komplettera den omnämnda totalinventeringen. Härvid har alltså undersökts antal hushåll med tillgång till fritidshus, fritidshusets läge i förhållande till permanentbostaden, husets utnyttjande, standard, utrustning m. m. Med hänsyn till att materialet i denna del är begränsat bör tolkningen av de mindre procenttalen ske med försiktighet.

Tabell 52. Tätortsbefolkningens tillgång till fritidshus eller annan fritidsbostad 1963. Familjehushåll i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Hushåll i olika orter fördelade, procent, efter typ av fritidsbostad. Absoluta och relativa tal. (Fråga 3, bilaga 2.)

Den permanenta bostadens läge	Dispositionssätt						Summa Antal/Proc.	
	Disp. ej fritidshus	Äger fritidshus	Hyr fritidshus stadigvarande	Hyr fritidshus tillfälligt	Disp. hus på annat sätt	Hyr el. disp. annan fritidsbostad		
	Ant./Proc.	Ant./Proc.	Ant./Proc.	Ant./Proc.	Ant./Proc.	Ant./Proc.		
Stockholm, Göteborg, Malmö	408 000 57	159 000 22	30 000 4	42 000 6	64 000 9	(13 000) 2	716 000 100	
Tätorter i södra och mellersta Sverige ..	465 000 69	92 000 14	24 000 4	36 000 5	43 000 6	(11 000) 2	671 000 100	
tätorter över 35 000 invånare ...	238 000 65	55 000 15	17 000 5	20 000 5	28 000 8	(7 000) 2	365 000 100	
tätorter under 35 000 invånare ...	227 000 74	37 000 12	(7 000) 3	16 000 5	15 000 5	(4 000) 1	306 000 100	
Tätorter i norra Sverige	116 000 64	36 000 20	(2 000) 1	11 000 6	12 000 7	(3 000) 2	180 000 100	
Totalt	Antal Procent	989 000 63	287 000 18	56 000 4	89 000 6	119 000 7	27 000 2	1 567 000 100

Tillgång till fritidshus (se tab. 52).

I tabell 52 redovisas för tätorter med mer än 10 000 invånare det antal hushåll¹⁾, som under 1963 i någon form haft tillgång till fritidshus. Undersökningen visar, att drygt vart tredje hushåll i de större tätorterna på ett eller annat sätt disponerat fritidshus eller fritidsbostad under året. — 18 % (ca 290 000 hushåll) ägde fritidshus, 4 % (ca 55 000 hushåll) hyrde fritidshus under längre tid, 6 % (ca 90 000 hushåll) hyrde tillfälligt och 7 % (ca

¹⁾ Som hushåll räknas

a) gifta par och deras (ev.) hemmavarande barn under 20 år

b) ogifta personer i åldern 20 år el. däröver och deras (ev.) hemmavarande barn under 20 år.

120 000 hushåll) hade på annat sätt tillgång till fritidshus, exempelvis disponerade föräldrars eller släktingars fritidsbostad. 2 % (ca 25 000 hushåll) hyrde eller disponerade fritidsbostad, t. ex. lägenhet i villa etc.

Systemet med en permanent och en sekundär bostad utgör utan tvekan ett betydande inslag i våra bostadsvanor. Tätortssambhällen skapar ett starkt behov för befolkningen att tillbringa en del av sin fritid i en lugn och vederkvikande landsbygdsmiljö. Materialet visar också, att befolkningen i de större städerna skaffat sig en sekundär bostadsmöjlighet i större omfattning än övriga. I de tre storstäderna äger 22 % av hushållen fritidshus, medan motsvarande tal för tätorter under 35 000 invånare i södra och mellersta delen av landet är 12 %. En direkt jämförelse mellan antalet fritidshus enligt totalundersökningen å ena sidan samt å andra sidan intervjuundersökningen är icke möjlig att göra, bl. a. beroende på att intervjuundersökningen endast avser hushåll i städer och köpingar med över 10 000 invånare och personer i åldern 20—65 år. Intervjuundersökningens syfte har varit just att kartlägga *antalet hushåll* med tillgång till fritidsbostad. Ett fritidshus kan helt naturligt disponeras under ett och samma år av flera hushåll. Främst torde detta gälla beträffande de hus som hyrs. Det torde också förekomma, att ägarna själva disponerar fritidshuset under viss del och hyr ut det under en annan del. Befolkningen utanför tätorter med mer än 10 000 invånare äger givetvis också ett betydande antal hus, som de hyr ut eller själva helt disponerar. Det torde vara realistiskt att uppskatta detta antal till minst 50 000. Antalet fritidshus enligt intervju-

Tabell 53. Sambandet mellan disposition av fritidshus, inkomst och ålder (1963). Fördelning, procent, efter dispositionssätt i olika inkomst- resp. åldersgrupper. Familjehushåll i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.

	Dispositionssätt						Summa
	Disp. ej fritidshus	Äger fritidshus	Hyr fritidshus stadigvarande	Hyr fritidshus tillfälligt	Disp. hus på annat sätt	Hyr el. annan fritidsbostad	
<i>Hushållets bruttoinkomst kr/år</i>							
— 5 000	75	3	—	5	14	3	100
5 000—10 000	77	6	2	6	8	1	100
10 000—20 000	71	14	2	5	6	2	100
20 000—30 000	56	23	5	7	8	1	100
30 000—	36	40	9	6	7	2	100
<i>Hushållsföreståndarens ålder</i>							
20—30 år	70	4	1	7	16	2	100
31—40 år	61	17	4	8	7	3	100
41—50 år	55	28	7	4	5	1	100
51—60 år	61	26	3	5	4	1	100
61— år	74	15	3	5	1	2	100

undersökningen skulle således kunna beräknas till lägst 340 000. Enligt totalundersökningen var antalet vid årsskiftet 1962/63 300 000. Det torde dock finnas anledning att antaga, att denna uppskattning är något, ca 5 %, för låg. Beräknar man vidare, att nyproduktionen under sista året uppgick till ca 15 000 fritidshus, ger totalinventeringen vid årsskiftet 1963/64 ca 330 000 fritidshus.

Tabell 53 visar sambandet mellan disposition av fritidsbostad och vissa socioekonomiska förhållanden, ålder och inkomst. Beträffande inkomstförhållandenas inverkan framgår, att även lägre inkomsttagare i betydande utsträckning skaffat sig fritidsbostad. Hushåll inom de högre inkomstklasserna äger emellertid fritidshus i större utsträckning än sådana med lägre inkomst. Likaså hyr personer med hög inkomst fritidshus stadigvarande oftare än övriga. Däremot förefinns inga skillnader inom kategorien som hyrt tillfälligt.

Undersökningen visar också, att dispositionen av fritidshus varierar med hushållsföreståndarnas ålder. Hushållsföreståndare i åldersgruppen 40—50 år äger fritidshus i större utsträckning än de yngre, som i sin tur disponerar fritidshus på annat sätt eller hyr fritidshus tillfälligt oftare än äldre hushållsföreståndare.

Innehav av fritidshus påverkas även av vissa familjeförhållanden, exempelvis antalet barn, vilket framgår av nedanstående sammanställning. Barnfamiljer äger fritidshus i större utsträckning än familjer utan barn, där man dock hyr fritidshus i samma omfattning som barnfamiljer. Hos familjer med barn finns således en betydande strävan att skaffa sig en fast replipunkt för rekreation och friluftsliv. Att skaffa fritidshus är bl. a. ett led i omsorgen om familjen. För barnfamiljer är det ju inte lika lätt som för andra att exempelvis åka omkring under semestern.

Antal hemmavarande barn	Andel hushåll som äger fritidshus, procent
0	14
1	24
2	26
3 eller fler	21

7.2. *Avståndet permanenta bostaden - fritidshuset*

Var hushållen geografiskt disponerar sin fritidsbostad — ägd, hyrd eller på annat sätt disponerad — framgår av sammanställningen på sid. 128.

Sammanlagt skulle således drygt 45 % av hushållen under 1963 ha disponerat fritidsbostad i Götaland och 40 % i Svealand. Som jämförelse kan nämnas, att totalinventeringen av fritidsbebyggelsen redovisade 43 % av husen i Götaland, 41 % i Svealand och 16 % i Norrland.

	Ägd, procent	Tillfälligt hyrd, procent	Totalt, procent
Götaland			
västkust	19	30	20
sydkust	4	5	4
ostkust	7	10	7
inland	17	6	15
Svealand			
ostkust	18	16	17
inland	22	14	23
Norrland			
ostkust	5	2	5
inland	7	12	7
Utlandet	1	3	2
Uppgift saknas	—	2	—
Summa	100	100	100

Av hushållen i Stockholm, Göteborg och Malmö har 23 % sina fritidshus på västkusten, 5 % på ostkusten i Götaland, 12 % i inlandet i Götaland, 30 % på ostkusten i Svealand och 20 % i inlandet i Svealand. Av antalet hushåll med tillgång till fritidsbostad på västkusten kommer 60 % från någon av storstäderna Stockholm, Göteborg eller Malmö. Hushållen i tätorter i södra och mellersta Sveriges inland har i stor omfattning (65 %) sina fritidshus i inlandet. I flertalet fall söker man få den sekundära bostaden inom ett rimligt avstånd från den permanenta bostaden. Studeras fritidshusets läge med fördelning på hyrt resp. ägt, framgår att av de hushåll, som äger fritidshusen, har 19 % hus på västkusten, medan 30 % av dem som hyrt tillfälligt, valt västkusten. Detta innebär, att då man önskar disponera en fritidsbostad enbart för några sommarmånader, föredrar man i stor utsträckning västkusten. Detta understrykes av att man över huvud taget icke hyrt i inlandet i samma utsträckning som utmed kusten.

Den geografiska fördelningen innebär också, att huvuddelen av fritidsbostäderna återfinns i annan kommun än den egna. Endast 8 % av fritidshusen hänför sig till den egna kommunen.

Avståndet mellan fritidsbostaden och den permanenta bostaden har studerats närmare, och resultatet framgår av *tabell 54*. Av de tätortshushåll som äger fritidshus, har i det närmaste 30 % det beläget inom ett avstånd av två mil från den permanenta bostaden, medan ca 20 % har det mer än tio mil bort. De hyrda fritidsbostäderna är oftast belägna mera avlägset, och således har drygt 30 % av de hushåll, som hyr fritidshus, mer än tio mil dit. För flertalet av dem som äger fritidshus, ca 80 %, understiger restiden två timmar. Närmare 60 % av fritidshusägarna når sin stuga på en timme.

För att få en uppfattning om fritidshusägarnas inställning till avståndet frågades, huruvida man ansåg, att det tar för lång tid att komma till fritidshuset. Tre fjärdedelar förklarade sig helt nöjda. Bland dem som äger fritidshus beläget på ett avstånd av 10—30 mil, anser 65 %, att resan tar

Tabell 54. Avstånd mellan fritidsbostaden och den permanenta bostaden (1963).
 Familjehushåll i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.
 (Fråga 6, bilaga 2.)

Dispositionssätt	Andel hushåll, procent, med fritidshus beläget inom					Summa
	2 mil	2—5 mil	5—10 mil	10—30 mil	30— mil	
Äger fritidshus	29	37	14	10	10	100
Övrigt	17	28	23	12	20	100
Totalt	23	32	19	11	15	100

för lång tid. Då reseavståndet överstiger 30 mil, tycker drygt 80 %, att restiden blir för lång. Man accepterar således två till tre timmars restid. De personer, som godtar en restid längre än tre timmar, torde främst vara sådana som i första hand utnyttjar fritidshuset under längre ledigheter. Utöver avståndet nämns trafikstockningar och dåliga allmänna kommunikationer som orsaker till att restiden blir för lång.

Färdmedlet till fritidsbostaden framgår av *tabell 55*, som visar, att bilen genomgående är det vanligaste färdmedlet till och från fritidsbostaden. Allmänna kommunikationsmedel, buss eller tåg, används endast av var sjätte fritidshusinnehavare.

Tabell 55. Färdmedel till fritidsbostaden (1963). Familjehushåll i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare.
 (Fråga 7, bilaga 2.)

Huvudsakligaste färdmedlet	Andel personer, procent, efter använt färdmedel
Bil	68
Buss eller tåg	15
Båt, allmänna kommunikationer	3
Privat båt	1
Cykel, motorecykel eller moped	5
Bil i kombination med annat färdmedel ..	6
Kombination med andra färdmedel än bil ..	2
Summa	100

7.3. Fritidshusets utnyttjande

De följande frågeställningarna rörande utnyttjandet, utrustning, förekomst av självverksamhet, orsaker till innehav av fritidshus m. m. berör endast hushåll, som ägt fritidshus under 1963.

En del personer utnyttjar fritidshuset enbart under sommarhalvåret, medan andra använder det oberoende av årstid. Enligt *tabell 56* använder ungefär hälften av fritidshusinnehavarna fritidshuset året om. I första

hand är det givetvis de fritidshus som ligger i relativ närhet till den permanenta bostaden, som kan disponeras under olika delar av året. I vilken utsträckning man sedan använder sitt fritidshus framgår av nedanstående sammanställning.

Utnyttjandet av fritidshuset under olika ledigheter	Procent
Enbart under semestrar	7
Enbart under helger och veckoslut	8
Helger, veckoslut och semestrar	37
Permanent sommarbostad och för övrigt under längre ledigheter	48
Summa	100

Materialet ger på denna punkt en antydning om att antalet dagar per år, som fritidshuset används, är betydande. Ungefär hälften av innehavarna har använt fritidshuset dels som permanent sommarbostad, dels under helger och veckoslut eller annan längre ledighet, och en tredjedel har utnyttjat huset under längre ledigheter samt under helger och veckoslut men alltså icke som permanent sommarbostad. För att sommarbostaden skall betraktas som permanent har krävts, att *hela* familjen eller *en del* av den använt fritidshuset som bostad under en längre sammanhängande period med undantag av semester. Relativt få personer har disponerat huset enbart under semestrar.

Tabell 56. *Andel hushåll, procent, som utnyttjat fritidshuset året om (1963). Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus.*

(Fråga 22, bilaga 2.)

Fritidshusets läge	Procent
Götaland	
västkusten	30
sydkusten	47
ostkusten	53
inlandet	54
Svealand	
ostkusten	47
inlandet	55
Norrland	
ostkusten	51
inlandet	45
Totalt	47

Fritidshusets utnyttjande sammanhänger till viss del med avståndet mellan fritidshuset och den permanenta bostaden, *tabell 57*. De fritidshus, som ligger nära bostadsorten, används till stor del dels under helger och veckoslut och semestrar året om, dels som permanent bostad under sommarhalvåret, medan de längre bort belägna fritidshusen disponeras huvudsakligen under längre ledigheter. Materialet ger här stöd för påståendet, att män-

niskorna är relativt rörliga i sina friluftsvanor. Fritidshusägarna accepterar exempelvis att under helger och veckoslut resa 10—30 mil för att komma till fritidshuset. I detta sammanhang kanske också bör påpekas att i vissa fall fritidshuset övergår till helårsbostad.

Tabell 57. Sambandet mellan avståndet till fritidshuset och dess utnyttjande under olika ledigheter. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus. Fördelning, procent, efter utnyttjande vid olika reseavstånd.

(Fråga 23, bilaga 2.)

Fritidshusets utnyttjande	Avstånd i mil					Totalt
	—2	2—5	5—10	10—30	30—	
Enbart under semestern ...	1	2	2	8	50	7
Enbart under helger och veckoslut	10	6	11	11	6	8
Helger, veckoslut och semestrar	31	41	47	46	11	37
Permanent sommarbostad, i övrigt under längre ledigheter	58	51	40	35	33	48
Summa	100	100	100	100	100	100

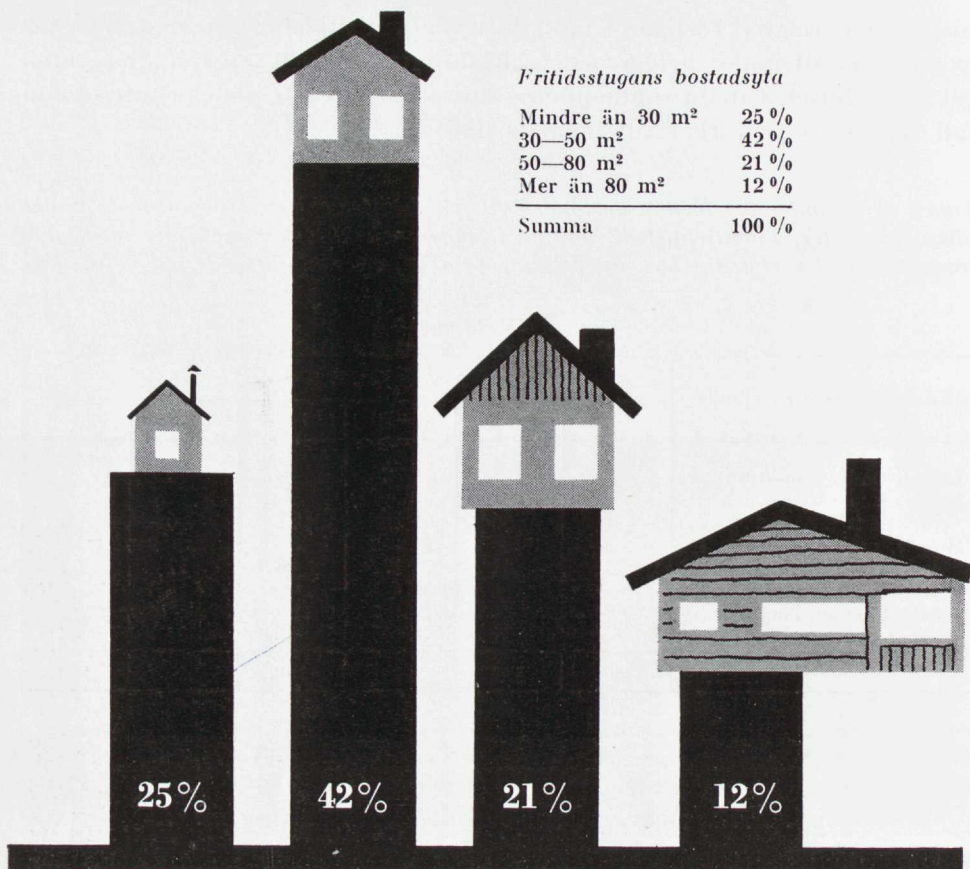
7.4. Fritidsbebyggelsens standard, utrustning m. m.

Fritidsbebyggelsens standard och utrustning varierar mycket starkt. Som ytterlighetsexempel kan nämnas »byschorna» utmed Hallandskusten och det stora exklusiva fritidshuset med alla moderna bekvämligheter och med flera tusen kvadratmeters tomt.

För att få en uppfattning om storleken och utrustningen innefattade undersökningen vissa mera allmänna frågeställningar. Vid tolkningen av materialet bör hållas i minnet de stora variationer som förekommer just i dessa avseenden.

Beträffande den nuvarande bebyggelsens bostadsyta visar materialet, att den övervägande delen av fritidsbebyggelsen har en yta understigande 50 m².

Den äldre bebyggelsen, dvs. f. d. permanentbebyggelsen, har i regel en större yta än övrig fritidsbebyggelse. Närmare 30 % av denna typ har en bostadsyta på mer än 80 m², medan inom den större gruppbebyggelsen 30 % har en bostadsyta om mindre än 30 m² och drygt hälften 30—50 m² yta. Den fritidsbebyggelse, som ligger i mindre grupper, synes däremot vara något rymligare. De friliggande fritidshusen är ytterligare något större: ca 35 % har en yta om 30—50 m², och lika många har en yta som är större

än 50 m². Materialet pekar vidare på att personer med en inkomst av mer än 20 000 kronor har relativt sett större fritidshus än de som har lägre inkomst. Av fritidshusägare med inkomster på 10 000—20 000 kronor har således drygt 30 % fritidshus, som är mindre än 30 m². Motsvarande tal för personer i gruppen över 30 000 kronor är 10 %.

Fritidshusägarna har fått uttala sig om huruvida de anser sitt fritidshus tillräckligt stort eller ej. Av innehavarna av hus med mindre yta än 30 m² har hälften uppgivit, att denna yta är för liten. Drygt 15 % av ägarna till hus på mellan 30—50 m² anser, att detta är otillräckligt. Sammanlagt har 20—25 % uttalat, att fritidshuset har en alltför liten bostadsyta. Mycket talar således för att en tillbyggnad av de mindre husen är sannolik och att bostadsstandarden ökar.

Tabell 58 anger tomstorleken, som vanligen ligger mellan 1 000—4 000 m². Till ett betydande antal hus finns dock tomter med mer än 4 000 m². Detta gäller främst den äldre bebyggelsen. Vad gruppbebyggelsen beträffar, har ungefär 20 % tomter understigande 1 000 m².

Tabell 58. Tomtstorlek vid olika typer av fritidshus (1963), procent. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus. (Fråga 10, bilaga 2.)

Typ av fritidshus	Tomtens storlek					Summa
	mindre än 1 000 m ²	1 000—2 000 m ²	2 000—4 000 m ²	större än 4 000 m ²	tomtens storlek ej best.	
Huset f. d. permanent bostad	16	26	15	36	7	100
Huset ligger i grupp om minst 10 hus	22	44	23	5	6	100
Huset ligger i grupp om 2—9 hus	18	41	33	3	5	100
Huset friliggande	14	25	27	25	9	100
Totalt	17	34	24	18	7	100

mindre än 1000 m² 17 %

1000—2000 m² 34 %

2000—4000 m² 24 %

större än 4000 m² 18 %

Tomtens storlek ej best. 7 %

Totalt Summa 100 %

Fritidshusägarna har även uttalat sin åsikt om storleken på tomterna. Härav framgår, att man genomgående är nöjd även då tomten är relativt liten. Då man väl vant sig, har man funnit även en liten tomt funktionsduglig och tillräcklig. Av dem som har tomter, som är mindre än 1 000 m², anser ca 90 %, att denna storlek är tillräcklig. Krav på tomtens storlek sammanhänger ofta med önskan att vara ostörd. På frågan om grannar ökar eller minskar trivseln, har 35 % av fritidshusägarna uppgivit, att trivseln minskar med grannar i närheten av fritidshuset. Många människor är således icke störda av att bo tätt tillsammans. Fritidshusägare inom fritidshusområden anser i mindre utsträckning än personer med friliggande hus att grannar minskar trivseln. Detta kan då givetvis bero på att dessa personer från början haft en positiv inställning till grannar och därför bosatt sig inom fritidsstugeområden, eller att de av erfarenhet lärt, att grannar ej är till någon nackdel. Andra personer anser kanske att de fördelar, som kan uppnås inom gruppbebyggelsen genom koncentrerad bebyggelseform, bättre standard, mer friytor och kontakt med andra människor uppväger vissa nackdelar.

Beträffande den sanitära standarden har efterfrågats hur man löst vattenförsörjningen, avloppsfrågan och renhållningen. *Tabell 59* visar, att drygt hälften av fritidshusen saknar avlopp. Ca 20 % har avlopp enbart från kök och endast 10 % avlopp från kök, tvättställ och wc. Avsaknaden av avlopp torde bl. a. bero på att man tidigare i stor omfattning infört förbud mot anordnande av avlopp. Avloppsfrågan har lösts bäst vid den äldre bebyggelsen. Två tredjedelar av dessa hus har avlopp. Den mindre gruppbebyggelsen har en något sämre standard än den större gruppbebyggelsen, vilket torde bero på att det i senare fallet funnits bättre förutsättningar att anordna gemensamma anläggningar av olika slag. I många fall torde också exploatören av det större området ha tillsett, att avloppsfrågan lösts på ett mer tillfredsställande sätt. Av hus med avlopp har huvuddelen eller 85 % separat avlopp, medan endast 10 % har kommunalt avlopp, som i första hand förekommer vid den äldre bebyggelsen. Av de fritidshus som har avlopp, har två tredjedelar detta knutet till infiltrationsbrunn och en femtedel har avloppet knutet till slamavskiljare; ca 10 % har varken slamavskiljare eller infiltrationsbrunn.

Av ägarna till hus, som helt saknar avlopp, har ungefär hälften förklarat sig missnöjda, medan i de fall där det finns köksavlopp man är tillfredsställd i betydligt större utsträckning; endast 20 % är missnöjda. Detta missnöje kan då vara förorsakat av att köksavloppet är dåligt eller av att man önskar avlopp även från tvättställ etc. Tendensen är alltså den, att man önskar att få avloppsfrågan ordnad. Man anser det med andra ord önskvärt, att fritidshuset förses med avlopp icke blott från kök utan även från tvättställ. Orsakerna till att avlopp från wc endast förekommer i begränsad

Tabell 59. Avloppsfrågans lösning vid olika typer av fritidsbebyggelse (1963), procent. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus.
(Fråga 15, bilaga 2.)

Typ av fritidshus	Typ av avlopp					Summa
	Avlopp saknas	Enbart från kök	Enbart från kök och tvättställe	Från kök, tvättställe och wc	Annan kombination	
Huset f. d. permanent bostad	36	28	13	22	1	100
Huset ligger i grupp om minst 10 hus	59	22	13	6	—	100
Huset ligger i grupp om 2—9 hus	63	19	12	4	2	100
Huset friliggande	58	15	19	7	1	100
Totalt	54	21	15	9	1	100

Avlopp saknas 54 %

Enbart från kök 21 %

Enbart från kök och tvättställe 15 %

Från kök, tvättställe och WC 9 %

Annan kombination 1 %

Totalt Summa 100 %

Tabell 60. Vattenförsörjningen vid olika typer av fritidsbebyggelse (1963), procent. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus.

(Fråga 14, bilaga 2.)

Typ av fritidshus	Vattenförsörjning						Summa
	Egen brunn på tomten utan vattenledning	Gemensam brunn utan vattenledning	Egen el. gemensam brunn. Vattenledning indragen	Gemensam brunn. Vattenpost vid tomtgräns	Vatten på annat sätt	Uppgift saknas	
Huset f. d. permanent bostad	48	9	33	3	7	—	100
Huset ligger i grupp om minst 10 hus	41	36	11	4	8	0	100
Huset ligger i grupp om 2—9 hus	40	20	13	—	27	—	100
Huset friliggande	41	18	13	5	22	1	100
Totalt	42	22	17	4	15	0	100

omfattning torde bl. a. vara, att denna typ av avlopp i allmänhet anses innebära en icke oväsentlig merkostnad.

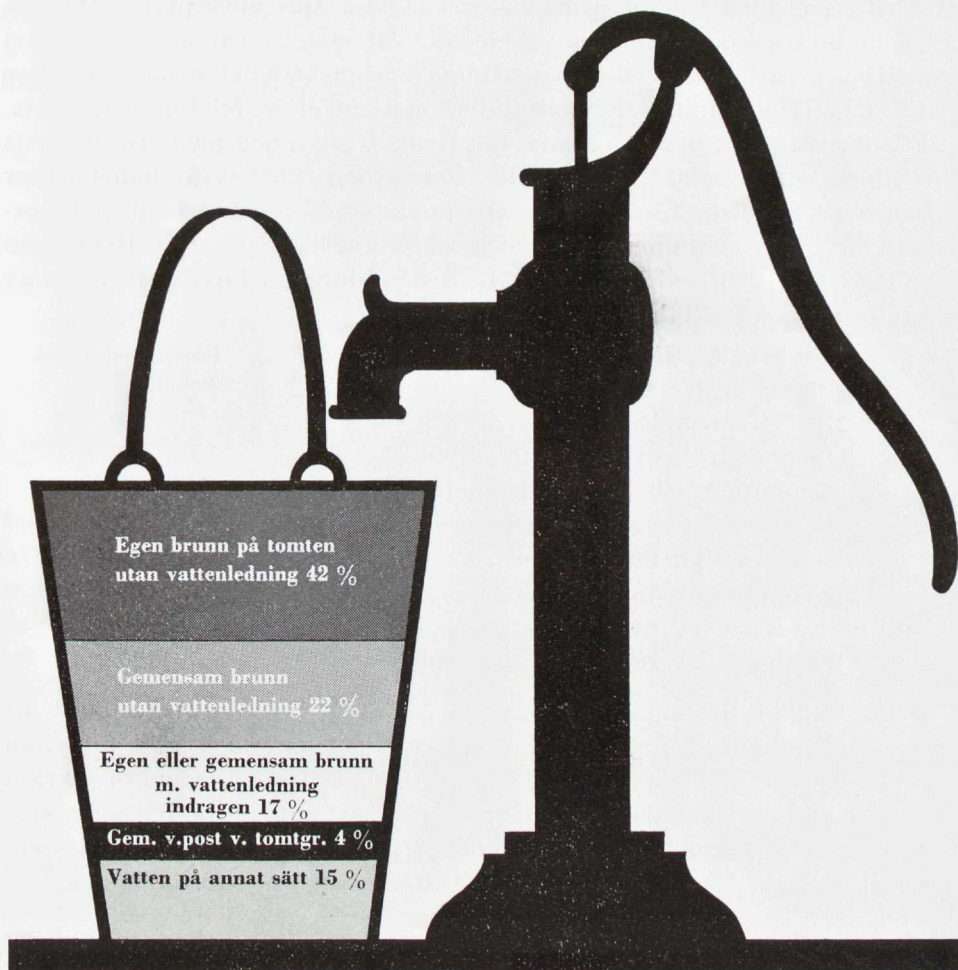
Hur vattenförsörjningen ordnats anges i *tabell 60*, som bl. a. visar, att drygt 40 % har brunn på tomten och 17 % vattenledning indragen. Inom den större gruppbebyggelsen förekommer egen brunn och gemensam brunn ungefär lika ofta. Även vattenfrågan har lösts bäst vid den äldre bebyggelsen. Därnäst verkar den större gruppbebyggelsen vara bäst tillgodosedd.

Vad renhållningen beträffar visar materialet, att bortforslingen av sopor endast i en tredjedel av fallen sker genom kommunal försorg och i övrigt av ägarna själva. Den kommunala sophämtningen är då i första hand knuten till den större gruppbebyggelsen och i andra hand till den äldre bebyggelsen. En tredjedel av de fritidshusägare, som själva har att bortforsla sina sopor, har förklarat sig missnöjda. Då bortforslingen av sopor sker i kommunal regi, synes fritidshusägarna däremot vara i det närmaste helt nöjda.

Beträffande standarden upptog frågeformuläret även frågor rörande uppvärmningsanordning, elektrifiering etc.

Som framgår av nedanstående sammanställning är större delen av fritidshusen vinterbonade. Anspråken torde härvid i vissa fall ha varit relativt små, vilket bl. a. framgår av att uppvärmningen till mycket stor del endast sker genom öppen spis.

Vattenförsörjningen (se tab. 60).

	Procent
Fritidshusets vinterutrustning	
Huset ej vinterbonat	24
Huset vinterbonat och uppvärmning sker genom:	
öppen spis	37
el.element	14
värmeledning	5
övrigt	20
Summa	100

Även en del av de hus, som icke är vinterbonade, har uppvärmningsanordning. Sammanlagt har 85 % av fritidshusen någon form av uppvärmning.

Drygt hälften av fritidshusen är elektrifierade, och ungefär 70 % av de elektrifierade husen är utrustade med elektrisk spis eller platta. Hälften av dem som saknar elspis har gasolkök. Att standarden höjs successivt bekräftas av att uppvärmningsanordning och elektricitet installeras efter hand. I hälften av fallen har elinstallation skett efter det huset uppförts.

Fritidshusägarna har tillfrågats, huruvida de är nöjda med fritidshusets utrustning och standard. Beträffande standarden och bekvämligheten har närmare en fjärdedel förklarat sig missnöjda, 34 % har ansett att avloppsfrågan är otillfredsställande löst, och 24 % konstaterar, att vattenfrågan icke lösts på ett tillfredsställande sätt. Bedömningarna i övrigt framgår av följande sammanställning.

Äsikt beträffande fritidshusets standard m. m.	Procentuell andel missnöjda
Husets utseende	9
Omgivande bebyggelses utseende	9
Standarden och bekvämligheten i huset	22
De allmänna kommunikationerna till huset	27
Framkomligheten med bil	9
Lösningen av vattenfrågan	24
Lösningen av avloppsfrågan	34
Lösningen av renhållningsfrågan	20

Dessa samlade bedömningar visar otvivelaktigt en klar strävan till att nå en högre standard. Detta framgår också av att man på frågan, huruvida man var beredd att betala de anläggnings- och driftskostnader, som krävs för att få en högre standard vad gäller vatten, avlopp och renhållning, svarade jakande i stor omfattning, se *tabell 61*. Sistnämnda fråga ställdes endast till hushåll, som uttalat missnöje beträffande dessa förhållanden.

Tabell 61. Inställningen till att betala de anläggnings- och driftskostnader, som krävs för att få en högre standard. Hushåll som anser sig missnöjda med lösningen av vattenförsörjningen, avloppssystemet resp. renhållningen. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus.

(Fråga 31, bilaga 2.)

	Beredd att betala för att få högre standard, procent				Summa
	Ja	Nej	Till viss del	Vet ej	
Vattenförsörjningen	17	56	20	7	100
Avloppssystemet	24	48	22	6	100
Renhållningen	17	57	21	5	100

Bland sådana, som har vattenpost vid tomtgränsen, har 90 % av de med detta arrangemang missnöjda förklarat sig beredda att påtaga sig den kostnadsökning, som följer om vattenledning indrages.

Fritidsbebyggelsen kräver serviceanläggningar av olika slag. Tillgången till olika anläggningar i anslutning till fritidsbebyggelsen varierar starkt. I vad mån fritidshusägarna har tillgång till vissa anläggningar inom en kilometers avstånd från fritidshuset, framgår av följande.

	Andel fritidshus- ägare, som sak- nar resp. anlägg- ning inom en km, procent	Andel fritidshus- ägare, som är missnöjda be- träffande tillgång till resp. anlägg- ning, procent
Livsmedelsbutik	44	16
Nöjeslokal	74	5
Badplats	24	21
Idrottsplats	65	14
Lekplats för barn	68	12

Ungefär hälften av fritidshusägarna har alltså tillgång till livsmedelsbutik inom ett avstånd av 1 km. Tre fjärdedelar har badplats inom 1 km:s avstånd, medan däremot endast en tredjedel har tillgång till idrottsplats och lekplats för barn inom ifrågasvarande avstånd. Av fritidshusägarnas åsikt om tillgången till de olika anläggningarna framgår, att man i stort sett är nöjd. Detta innebär, att många accepterar att ha längre än 1 km till exempelvis livsmedelsbutik. Av dem som saknar badplats inom 1 km från fritidshuset, har ungefär hälften sagt sig vara missnöjda. Tillgång till bad är visserligen väsentligt för flertalet av fritidshusägarna men ej ett absolut krav hos alla.

En viss uppfattning om standarden kan erhållas genom att se till taxeringsvärdena å fritidsbebyggelsen, *tabell 62*. Tabellen visar, att huvuddelen av de fritidshus, som åsatts taxeringsvärde, har ett taxeringsvärde mellan

Tabell 62. Taxeringsvärden å fritidsbebyggelsen 1963. Fördelning efter typ av bebyggelse, procent. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, med eget fritidshus.

(Fråga 36, bilaga 2.)

Typ av fritidshus	Tax. värde ej åsatt		Taxeringsvärde kronor					Vet ej	Summa
	Nyupp- fört	För lågt värde	—4 999	5 000— 9 999	10 000— 19 999	20 000— 29 999	30 000—		
F. d. permanent bostad	1	7	11	26	27	8	2	18	100
Hus i grupp om minst 10 hus...	17	11	13	18	23	6	5	7	100
Hus i grupp om 2—9 hus	14	11	21	25	17	2	2	8	100
Friliggande hus ..	9	12	9	23	22	8	6	11	100
Totalt	11	10	12	23	23	6	4	11	100

5 000—20 000 kronor. Ca 45 % av husen har ett lägre värde än 10 000 kronor. Speciellt beträffande den tätare fritidsbebyggelsen gäller vidare, att ett betydande antal icke åsatts taxeringsvärde eller har ett värde understigande 5 000 kronor.

Beträffande fritidsbebyggelsens standard visar undersökningen sammanfattningsvis, att standarden varierar mycket starkt. Vidare framgår, att de nuvarande ägarna har ambitioner att successivt höja standarden. Många fritidshus blir från början eller så småningom genom standardhöjning likvärdiga med helårsbostaden. Sammanställes de uppgifter som framkommit i intervjuundersökningen mot det material som redovisas i 6 kap. rörande förekomst av oreglerad bebyggelse, framstår att inom många områden betydande saneringsproblem föreligger.

7.5. Förekomst av självverksamhet

Utredningen har ansett det betydelsefullt att få närmare klarlagt i vilken utsträckning ägaren aktivt medverkat vid tillkomsten av sitt fritidshus (fråga 12, bilaga 2). Resultatet framgår av följande sammanställning.

Nuvarande ägarens medverkan vid uppförandet av fritidshuset	Procent
Byggt på egen hand	27
Byggt delvis på egen hand	16
Låtit bygga	9
Köpt uppfört hus	48
Summa	100

I själva verket har givetvis fler fritidshus än vad som framgår av sammanställningen byggts helt eller delvis på egen hand. I vissa fall då fritidshuset köpts såsom ett uppfört hus, är det troligt att en tidigare fritidshusägare helt eller delvis byggt huset själv. I 15 % av de fall, där ägaren byggt på egen hand eller delvis på egen hand, har man köpt ett monteringsfärdigt hus.

Självverksamheten vid fritidsbebyggelsen är alltså betydande. Man bygger uppenbarligen själv dels för att hålla kostnaden nere, dels för att ha fritidssysselsättning.

7.6. Vissa orsaker till innehav av fritidshus

Motiven till dubbelboendet är flera och mångskiftande — längtan ut till naturen, behov av annan miljö, avkoppling och omväxling etc. Detta berörs kortfattat i 8 kap. (avd. 7). Fritidshusets betydelse som semesterbostad framgår vidare av 5 kap.

Av speciellt intresse i detta avsnitt har varit att få en uppfattning om fritidshusets betydelse såsom replipunkt för familjens friluftsliv. På frågan om fritidshuset kunde anses ha betydelse för familjesammanhållningen har de flesta fritidshusägarna svarat jakande, som framgår av nedanstående sammanställning.

Yngsta barnet	Andel hushåll med hemmavarande barn, där man anser fritidshuset väsentligt för familjesammanhållningen, procent
under 7 år	80
7—12 år	86
13—19 år	87
Totalt	<u>84</u>

Denna inställning kan väl närmast tolkas så, att det blir lättare att samla hela familjen, då man har en fast punkt att resa till under fritiden. I jämförelse med den permanenta bostaden erbjuder fritidshuset en mer isolerad miljö, vilket i och för sig medför att familjesammanhållningen ökar. Möjligheten att samla familjen till fritidshuset är givetvis beroende bl. a. av barnens ålder. Av svaret på frågan huruvida det är svårt att få alla familjemedlemmar med till fritidshuset framgår, att när det finns barn i åldern 12—19 år kan vissa svårigheter föreligga. Av denna grupp, dvs. de med barn i tonåren, har 20 % hävdad denna åsikt. Att fritidshuset är av väsentlig betydelse för möjligheterna till ett ökat friluftsliv understrykes av att 95 % av fritidshusägarna bedömt fritidshuset vara av stor betydelse i detta sammanhang. Fritidshuset ligger ju ofta i en lämplig miljö och i dess omgivning har man möjligheter till promenader, skidåkning, båtutfärder, fiske eller mer specialiserade aktiviteter. Oftast kan familjemedlemmarna välja friluftssysselsättning allt efter intresseinriktning.

Efterfrågan och önskemål rörande den framtida fritidsbebyggelsen

8.1. Önskemål beträffande innehav av fritidshus

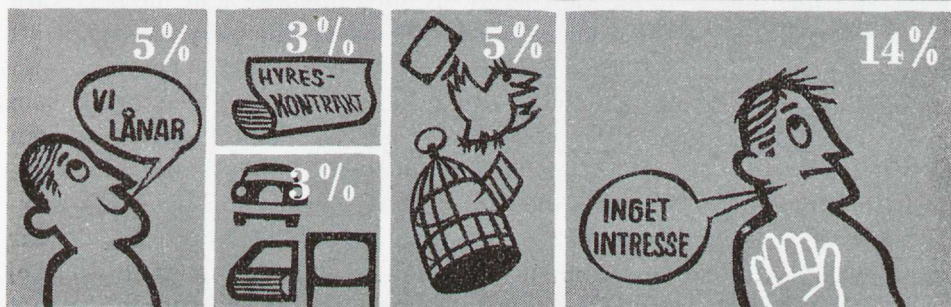
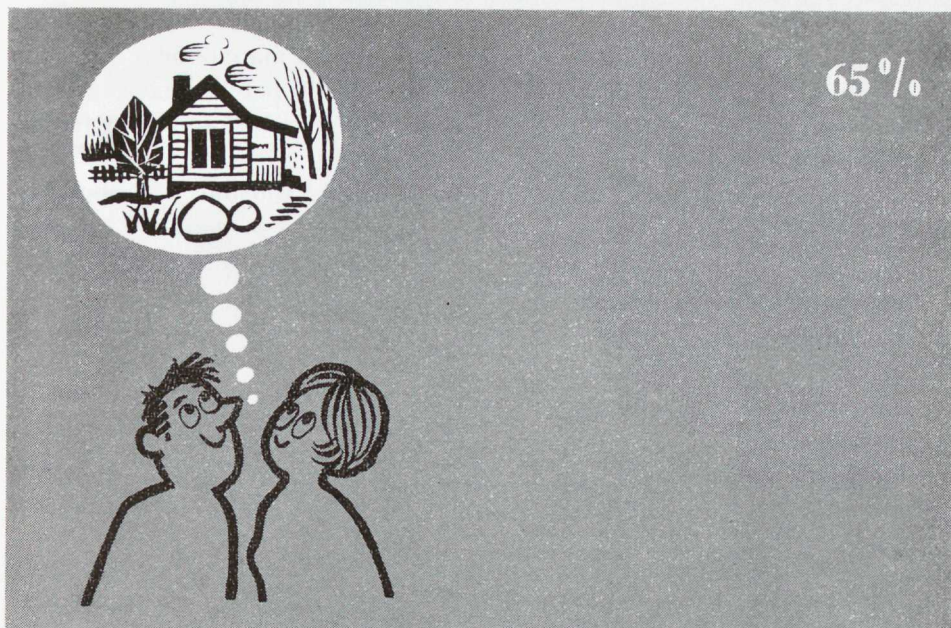
Människorna söker i allt större utsträckning förlägga fritiden till annan miljö än vardagens, varvid det blivit allt vanligare att vid sidan av den permanenta bostaden skaffa sig en sekundär bostadsmöjlighet. Många faktorer talar för en fortsatt sådan utveckling, bl. a. fortsatt urbanisering, ökad fritid, höjd levnadsstandard och bättre kommunikationer.

De personer som vid undersökningstillfället icke innehade eget fritidshus tillfrågades, huruvida de önskade äga en fritidsbostad. Sådana som icke ansåg sig vilja äga något hus ombads vidare att ange huvudorsaken, som klassificerats enligt följande: föredrar att ej vara bunden; vill hellre investera pengar i annat; olika intressen inom familjen; föredrar att hyra fritidsbostad; får disponera annans fritidsbostad; över huvud taget ej intresserad eller i behov av fritidshus.

Av det sammanlagda antalet hushåll i tätorter över 10 000 inv. (1,57 milj.) ägde 1963, enligt 7 kap., ca 300 000 hushåll fritidshus. Av de tätortshushåll, som icke ägde fritidshus (1,3 milj.), uppgav ca 65 % (0,85 milj.) att de skulle vilja äga ett. Som skäl till att de icke vill inneha fritidshus har ca 5 % uppgivit, att de får disponera annan persons fritidsbostad, 3 % att de föredrar att hyra, lika många att de vill investera pengarna i annat, ca 5 % att de föredrar en rörlig fritid framför att vara bundna vid ett fritidshus och 14 % att de över huvud taget ej är intresserade. De yngre har en starkare önskan än övriga att själva äga fritidshuset. Största intresset synes vara för handen i åldern 25—35 år, vilket bl. a. sammanhänger med familjebildning etc.

Önskan att äga ett fritidshus är i viss mån beroende av inkomsten. De högre inkomstagarna har uttryckt en något starkare önskan att äga ett fritidshus än övriga. Detta korresponderar även med nuvarande förhållanden, som visar att högre inkomstagare äger fritidshus i större utsträckning än andra.

Hushållsföreståndarens ålder	Andel hushållsföreståndare, procent, som önskar äga fritidshus
20—30 år	75
31—40 år	76
41—50 år	66
51—60 år	54
61— år	37

Önskemål om fritidshus:

65 % önskar äga, 35 % ointresserade — 5 % disponerar annans, 3 % hyr, 3 % andra sparmål, 5 % föredrar rörlighet, 14 % allmänt ointresserade, 5 % annan orsak.

Bruttoinkomst kr/år	Andel hushållsföreståndare, procent, som önskar äga fritidshus
— 5 000	60
5 000—10 000	58
10 000—20 000	68
20 000—30 000	68
30 000—	63

Undersökningen visar vidare, att de som bor i flerfamiljshus önskar fritidshus i större utsträckning än sådana, som bor i villa. Vidare finner man, att barnfamiljer är angelägnare att skaffa sig fritidshus än familjer utan barn. Familjer utan barn önskar i 60 % av fallen ha fritidshus, medan familjer med tre barn eller fler önskar en sekundär bostad i 75 % av fallen.

Några direkta skillnader beträffande önskan att inneha fritidshus tycks inte förefinnas mellan stockholmare, göteborgare och malmöbor å ena sidan samt å andra sidan övriga tätortsbor. Med hänsyn till befolkningens geografiska fördelning finns drygt 40 % av de hushåll, som önskar sig ett fritidshus, i de tre storstäderna.

Fördelas de hushåll, som uttalat önskan att äga fritidshus, efter bostadsort erhålles följande:

Stockholm, Göteborg och Malmö	43 %
Södra och mellersta Sverige	
kustland	15 %
inland	30 %
Norra Sverige (Norrland och Kopparbergs län)	
kustland	7 %
inland	5 %
Summa	<u>100 %</u>

Varför har då de som önskar skaffa sig ett fritidshus icke gjort det? Orsakerna torde vara flera, men några av de vanligaste kan antagas vara att man icke haft råd, ej funnit lämpligt hus, eller att man föredragit att investera pengar i annat. Intervjupersonerna har bland de faktorer, som upptagits i den följande sammanställningen, fått ange vilken orsak som varit den tyngst vägande. Huvuddelen av de hushåll, som ej skaffat sig men som önskar inneha fritidshus, har därvid uppgivit, att de ej haft råd. Framförallt har denna orsak framhållits av de lägre inkomsttagarna. Ett betydande antal hushåll anger som orsak: ej funnit lämpligt hus eller önskar investera pengar i annat. Sambandet mellan orsaken till att fritidshus ej förvärvats och bostadsortens läge är intressant. Svaret »Ej funnit lämpligt hus» dominerar således i storstadsområdena. Beträffande kustborna synes dessa tidigare ha varit tillfredsställda med att ha sin permanenta bostad i närheten av kusten, men nu vill de också skaffa sig ett fritidshus. I övrigt har följande huvudorsak angivits:

Orsak till varför fritidshus ej köpts (endast hushåll som önskar äga fritidshus)	Procent
ej haft råd	58
ej funnit lämpligt hus	9
föredragit att investera pengar i annat	7
hyr eller har hyrt	3
får disponera annans fritidshus	6
olika intressen inom familjen	1
tidigare ej intresserad	8
annan orsak	8
Summa	<u>100</u>

Av dem som icke önskar förvärva eget hus uttalade 20 % önskemål om att hyra. Detta innebär, att utom de 800 000—900 000 hushåll, som önskar äga ett fritidshus, vill ca 90 000 hyra ett hus. På frågan om man absolut föredrar att äga fritidshuset uppgav den övervägande delen av dem som önskar skaffa sig fritidshus, att de själva vill äga sitt hus, vilket framgår av nedanstående fördelning (avseende hushållsföreståndare, som önskar äga eller hyra fritidshus):

föredrar ej absolut att äga fritidshuset	13 %
» absolut att äga fritidshuset	82 %
vet ej	5 %
Summa	<u>100 %</u>

Av dem som önskar äga fritidshuset föredrar ca 10 % att arrendera tomt framför att köpa sådan. Hushållsföreståndarens inställning till egen resp. arrenderad tomt framgår i övrigt av nedanstående:

har redan köpt tomt eller förhandlar om inköp av tomt	4 %
föredrar en arrenderad tomt	8 %
föredrar att köpa egen tomt	78 %
vet ej	10 %
Summa	<u>100 %</u>

8.2. Hushållens planer på köp av fritidshus

För att få en närmare uppfattning om efterfrågeutvecklingen har utredningen sökt åstadkomma en kartläggning av hushållens planer på att köpa fritidshus. Hushåll, som icke ägde fritidshus men som uttryckt önskan att äga ett (0,85 milj. hushåll), har fått ange enligt de alternativ, som framgår av *tabell 63*, i vilken utsträckning man planerar att skaffa ett inom de närmaste fem åren. Av tabellen framgår, att 2 % av hushållen i städer och köpingar med över 10 000 invånare redan köpt tomt, och att 2 % förhandlar om inköp. 10 % letar efter lämplig tomt eller lämpligt hus, ytterligare 33 % har planer på att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren, medan 35 % anser, att de sannolikt inte kommer att köpa fritidshus inom den närmaste femårsperioden, och 14 % är säkra på att de icke kommer att köpa något fritidshus.

Ett mycket stort antal människor i de större tätorterna är alltså inställda på att söka skaffa sig fritidshus. I volymmässigt avseende innebär det, att i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, där det idag bor ca 3,8 milj. människor, håller f.n. mellan 100 000 och 150 000 hushåll på att skaffa fritidshus eller tomt, och ytterligare mellan 250 000 och 300 000 hushåll räknar med att köpa hus inom de närmaste fem åren. Därest hälften av de sistnämnda realiserar sina planer, skulle nytillskottet under de närmaste

Tabell 63. Tätortsbefolkningens planer beträffande köp av fritidshus. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar äga fritidshus. Fördelning, procent, inom olika åldersgrupper efter uppgivna planer. (Fråga 41, bilaga 2.)

	Hushållsföreståndarens ålder					Totalt Antal/Proc.
	20—30 år	31—40 år	41—50 år	51—60 år	61— år	
Köpt tomt	1	2	3	2	—	14 000 2
Förhandlingar om köp på- går	1	2	2	3	3	17 000 2
Letar f. n. efter lämplig tomt	5	14	17	10	4	87 000 10
Kommer troligen att skaffa fritidshus inom de när- maste fem åren	38	38	38	21	7	282 000 33
Kommer <i>nog inte</i> att skaf- fa fritidshus inom de när- maste fem åren ...	43	33	31	31	28	300 000
Kommer <i>absolut inte</i> att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren ..	9	10	5	25	47	35 115 000
Vet ej	3	1	4	8	11	14 38 000 4
Summa	100	100	100	100	100	853 000 100

2%

2%

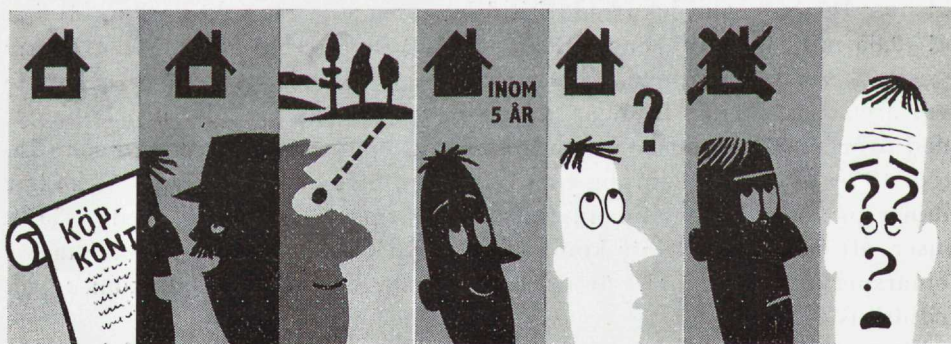
10%

33%

35%

14%

4%

fem åren bli ca 250 000 hus. Detta skulle då i sin tur innebära, att vart tredje hushåll i de större tätorterna skulle komma att äga ett fritidshus. För en uppskattning av den totala tillväxten bör hänsyn tagas till dels att befolkningen i de större tätorterna växer genom inflyttning, dels att inkomststandarden höjs och dels att befolkningen i övriga tätorter skaffar sig fritidshus i ökad omfattning. I tätorter under 10 000 invånare bor idag ca 1,9

milj. människor. Mot bakgrunden härav torde tillväxten inom de närmaste fem åren komma att ganska väsentligt överstiga 300 000 hus.

Intresset för och planerna på att skaffa ett fritidshus avtar något i åldern omkring 45 år. Undersökningen visar också, att familjer med små barn inte bara har uttryckt starkare önskan än övriga familjer att skaffa sig fritidshus utan också i högre grad än övriga har planer på att förvärva ett hus. Detta tyder då på att man till stor del skaffar fritidshus för att tillfredsställa familjens behov. Då barnen icke längre kan tänkas följa med, avtar intresset för att skaffa fritidshus. Sambandet mellan planer på köp av fritidshus och yngsta barnets ålder framgår av nedanstående.

Procentuell andel, som köpt tomt eller troligen kommer att köpa fritidshus

inga barn	39
barn under 7 år	59
» 7—12 år	59
» 13—19 år	52

Några större skillnader beträffande planerna föreligger icke mellan dem som bor i storstäderna och i övriga tätorter, vilket framgår av nedanstående sammanställning.

Procentuell andel, som köpt tomt eller troligen kommer att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren	Stockholm,	Södra och mellersta Sverige	Norra Sverige
	Göteborg, Malmö	över 35 000 inv.	under 35 000 inv.
	48	44	52

Till följd av befolkningens regionala fördelning finns huvuddelen av de hushåll, som i en eller annan form planerar att skaffa ett fritidshus, i våra tre storstadsregioner. Av dem som köpt tomt bor 56 % i Stockholm, Göteborg och Malmö, 28 % i södra och mellersta Sverige och 16 % i norra Sverige (Norrland och Kopparbergs län). Av dem som troligen kommer att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren finns 45 % i storstadsregionerna, 43 % i södra och mellersta Sverige och 12 % i norra Sverige. Efterfrågan på mark för fritidsbebyggelse i närheten av våra storstäder kommer således ytterligare att öka.

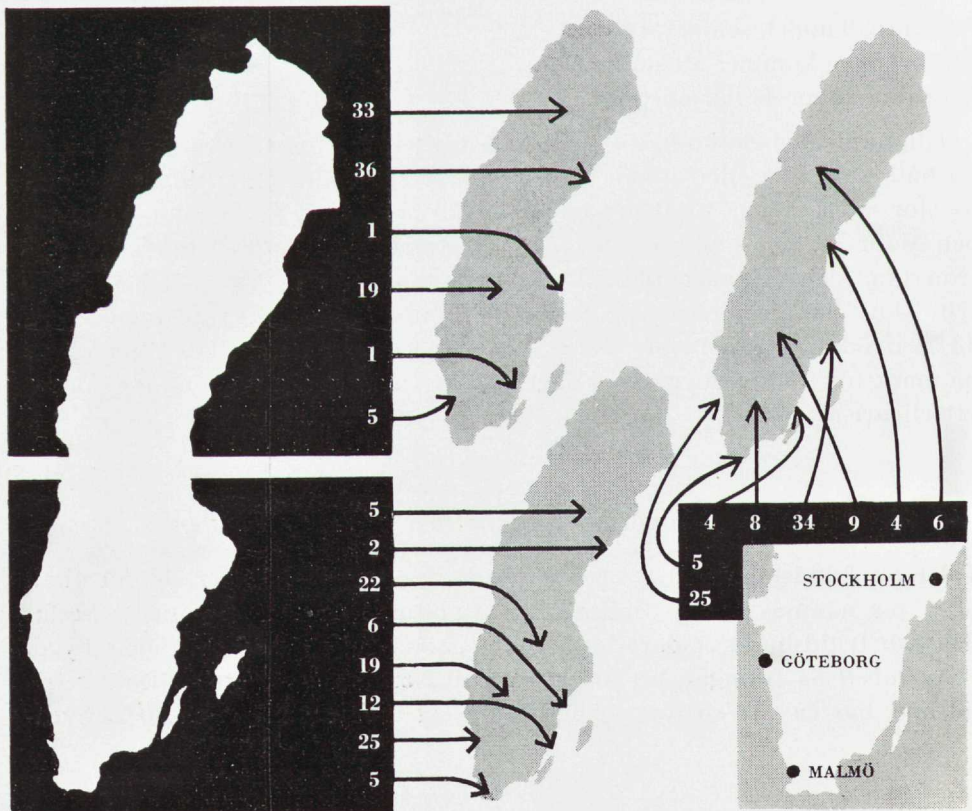
8.3. Önskemål beträffande läge och utnyttjande

Valet av fritidshusets läge blir beroende av en rad faktorer, bland vilka bl. a. må nämnas krav på miljö och avstånd mellan den permanenta bostaden och fritidshuset. Vidare torde många söka sig objekt i sin födelsebygd.

Av tabell 64 framgår, att av de hushåll, som planerar att skaffa sig fritidshus, har ca 25 % i första hand tänkt sig västkusten och ca 30 % Svea-

Tabell 64. Önskemål beträffande det ägda fritidshusets läge. Familjehushåll, bostatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar äga fritidshus. Hushåll i olika orter fördelade, procent, efter önskat läge för ett ägt fritidshus. (Fråga 46, bilaga 2.)

Permanentastadens läge	Fritidshusets önskade läge										Summa Antal/ Proc.
	Götaland				Svealand		Norrland		Utlandet	Vet ej	
	väst-kust	syd-kust	ost-kust	in-land	ost-kust	in-land	ost-kust	in-land			
Stockholm, Göteborg, Malmö	25	5	4	8	34	9	4	6	1	4	371 000 100
Södra och mellersta Sverige kustland	33	11	24	13	9	4	0	2	1	3	131 000 100
inland	21	2	6	22	4	32	3	6	—	4	252 000 100
Norra Sverige kustland	5	—	1	—	2	1	56	30	—	5	58 000 100
inland	5	—	1	—	—	44	6	39	—	5	41 000 100
Totalt	193 000	39 000	62 000	103 000	150 000	136 000	59 000	72 000	5 000	34 000	853 000
Antal Procent	23	5	7	12	17	16	7	8	1	4	100

land med ungefär lika fördelning på kust- och inland. Av dem som bor i södra och mellersta Sveriges inland vill 20 % ha sitt fritidshus på västkusten. I stor utsträckning synes man eftersträva att få fritidshuset i närheten av sin bostadsort, vilket bl. a. framgår av att de som bor i inlandet, till stor del också vill ha fritidshuset där. Relativt få, ca 10 %, anser det möjligt eller önskvärt att skaffa fritidshus i den egna kommunen.

För sådana som önskar hyra fritidsbostad (*tabell 65*) framstår västkusten som ännu mera attraktiv jämfört med dem som planerar att köpa fritidshus. Om man endast skall ha en fritidsbostad under några semestermånader, vill man gärna ha den vid kusten och då i första hand på västkusten.

Tabell 65. Önskemål beträffande det hyrda fritidshusets läge. Familjehushåll, bostatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar hyra fritidshus. Hushåll i olika orter fördelade, procent, efter önskat läge för ett hyrt fritidshus.

(Fråga 46, bilaga 2.)

Permanent bostadens läge	Fritidshusets önskade läge					Summa
	Götaland	Svealand	Norrland	I utlandet	Vet ej	
Stockholm, Göteborg, Malmö	36	34	19	2	9	100
Södra och mellersta Sverige	65	12	13	—	10	100
Norra Sverige	22	12	53	3	10	100
Totalt	47	21	21	1	10	100

För att kunna utnyttja fritidshuset så många dagar under året som möjligt vill de som planerar köp av fritidshus ha så kort avstånd dit som möjligt. Avståndet blir dock beroende av faktorer som tillgång på mark och önskemålet om en lämplig miljö. Köparen måste otvivelaktigt göra vissa kompromisser. *Tabell 66* visar, att huvuddelen av dem som önskar köpa eller hyra hus vill kunna nå det på en—två timmar.

De som accepterar ett avstånd över 5 timmar torde vara sådana som vill utnyttja huset endast under semestrar eller annan längre ledighet och vidare sådana som önskar ha den i en speciell miljö, exempelvis utmed kusten eller i fjällen.

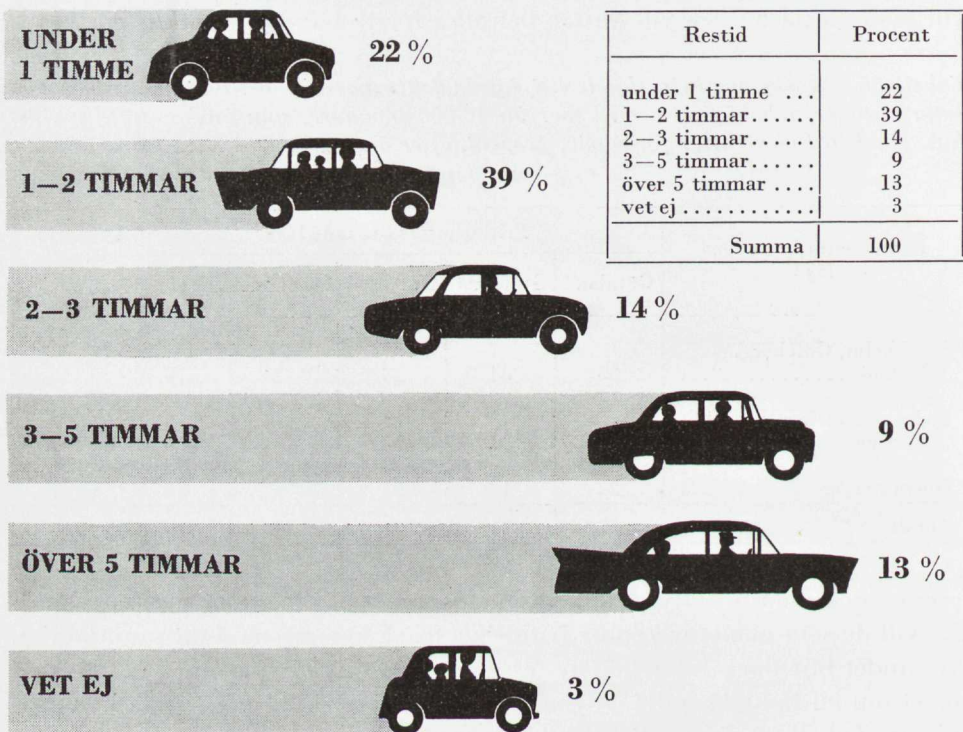
Tidigare har konstaterats, att bilen utgör det väsentliga fortskaffningsmedlet till fritidshuset. Två tredjedelar av dem som önskar sig fritidshus anser, att man skall ta sig dit med egen bil. Endast 20 % accepterar allmänna kommunikationsmedel. Många torde börja med att köpa bil men vill sedan ha ett fast utflyktsmål och skaffar sig då ett hus.

I allt högre grad synes man sträva efter att kunna använda fritidshuset

året om som replipunkt för familjens friluftaktivitet. Resultatet av intervjuundersökningen verifierar detta påstående. Tre fjärdedelar anser, att man bör kunna disponera ett eventuellt fritidshus året om (tabell 67). Önskemålet om åretruntanvändning är något starkare i storstäderna.

Tabell 66. Önskemål rörande restid mellan den permanenta bostaden och fritidshuset, procent. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar äga eller hyra fritidshus.

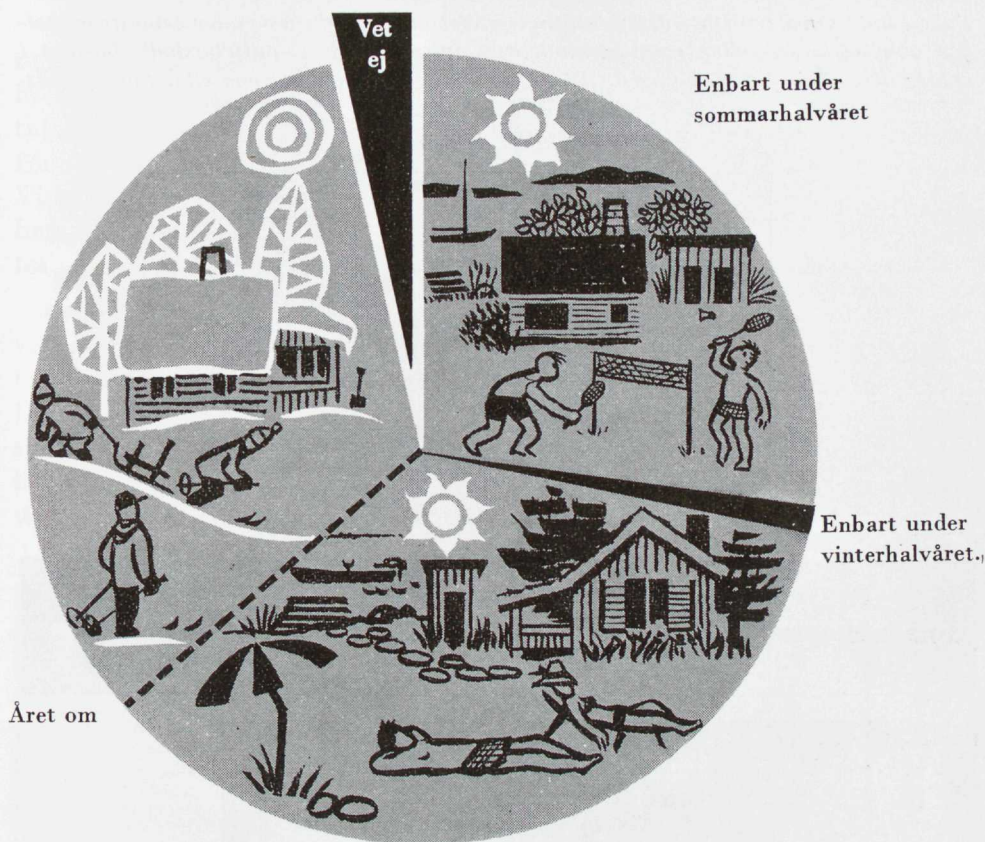
(Fråga 51, bilaga 2.)

Tabell 67. Önskemål beträffande fritidshusets utnyttjande under olika årstider. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar äga eller hyra fritidshus.

(Fråga 49, bilaga 2.)

Årstid	Procent
Enbart under sommarhalvåret	28
Enbart under vinterhalvåret	0
Året om	71
Vet ej	1
Summa	100

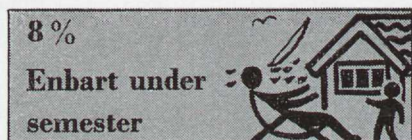

Av svaret på frågan under vilka ledigheter man avser att använda en egen eller hyrd fritidsbostad, där svarsalternativen varit de som redovisas i *tabell 68*, framgår, att närmare hälften önskar disponera fritidshuset såsom permanent sommarbostad. Ett fritidshus har ansetts utgöra en permanent bostad om hela familjen eller en del av den bott där under en längre sammanhängande period under året. En tredjedel anser det tillräckligt att kunna använda det under helger, veckoslut och semester, medan 8 % tycker att det är tillräckligt att kunna disponera fritidsbostaden endast under semester. Strävan är alltså att få en fritidsbostad, som man kan utnyttja ett relativt stort antal dagar om året. Önskan om en sekundär bostad, som kan användas som familjebostad under sommaren, tenderar att öka. Jämför man med nuvarande förhållanden (7 kap.) framgår det, att 47 % disponerar sitt fritidshus året om och vidare, att 48 % använder fritidshuset som permanent sommarbostad. De som önskar sig ett fritidshus vill alltså i högre grad än de nuvarande ägarna använda huset året om, dvs. den dubbla bosättningen framträder allt tydligare.

Tabell 68. Önskemål beträffande utnyttjandet av fritidshuset under semestrar, helger och veckoslut eller som permanent sommarbostad. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar äga eller hyra fritidshus.

(Fråga 50, bilaga 2.)

Utnyttjande	Procent
Enbart under semestrar	8
Enbart helger och veckoslut	5
Helger, veckoslut och semestrar	38
Permanent sommarbostad, i övrigt under helger och veckoslut eller annan längre ledighet	47
Vet ej	2
Uppgift saknas	1
Summa	100

1 % Vet ej

1 % Uppgift saknas

Vad beträffar önskemål rörande typ av fritidshus efterfrågades i vad mån man önskade köpa en äldre byggnad, dvs. en f. d. permanent bostad tillhörande jordbruk, skogsbruk eller fiske etc., ett för ändamålet uppfört fritidshus beläget inom ett fritidsstugeområde eller ett för ändamålet nyuppfört friliggande fritidshus, dvs. utan annan omgivande fritidsbebyggelse. Vidare avsåg frågan huruvida man önskade en tomt, som man själv kunde bebygga, belägen inom ett fritidsstugeområde, alternativt en friliggande tomt.

Övervägande delen, 34 % av hushållen som önskar skaffa sig fritidshus, vill i första hand köpa ett för ändamålet uppfört fritidshus utan anslutning till annan bebyggelse, 30 % vill köpa en friliggande tomt, som de själva kan bebygga, 20 % önskar sig en äldre byggnad, dvs. en f. d. permanent bostad, medan endast ca 12 % antingen vill ha ett för ändamålet uppfört fritidshus inom fritidsstugeområde eller en tomt inom fritidsstugeområde, som de själva kan bebygga.

Ser man till sambandet mellan önskemål beträffande typ av fritidshus och inkomstförhållanden, framträder inga större skillnader. Flertalet av dem som planerar att skaffa ett fritidshus, har således en inneboende önskan att köpa ett hus, som icke ligger inom tätbebyggt fritidsstugeområde. Här torde emellertid ett klart önsketänkande föreligga. Det är också troligt, att vissa personer uppfattat begreppet fritidsstugeområden såsom ett extremt tätbebyggt område. Vidare torde man icke ha gjort klart för sig nödvändigheten av att fritidsbebyggelsen koncentreras, bl. a. med hänsyn till en rationell markanvändning och möjligheterna till att anordna gemensamma anläggningar.

Utvecklingen har gått mot en mer samlad fritidsbebyggelse i åtskilliga trakter. Förutom den normala tätbebyggelsen, bestående av större eller mindre grupper av friliggande hus med tomter om 1 500—2 000 m², förekommer även en mera koncentrerad fritidsbebyggelse med mindre tomter — typ kedjehus eller radhus. För att få en uppfattning om inställningen till den koncentrerade bebyggelsen ställdes följande fråga. »I framtiden kommer utvecklingen troligen att gå mot en mer koncentrerad fritidsbebyggelse, där å ena sidan utrymmet för den enskilde ej blir så stort — med andra ord, små tomter som har insyn men med skyddad uteplats — medan å andra sidan stora fördelar kan vinnas genom att olika gemensamhetsanläggningar — vatten, avlopp, renhållning, platser för bad, sport m. m. — kan anordnas på bättre sätt. Skulle Ni för egen del godta ett fritidshus inom ett sådant område?» Av svaren framgår, att ca 30 % accepterar en sådan koncentrerad bebyggelse. Storstadsbon synes här i något större utsträckning än övriga ha insett, att lösningen med mer koncentrerad fritidsbebyggelse är nödvändig och att det i många fall är en rationell lösning. I mycket stor utsträckning är det de relativt unga hushållsföreståndarna, som icke synes acceptera en

koncentrerad fritidsbebyggelse. Det synes då här sammanhånga med att de inte är tillräckligt medvetna eller upplysta om situationen. Förekomsten av en verkligt koncentrerad fritidsbebyggelse har ju för övrigt börjat utvecklas först under senare år.

På frågan om grannar ökar eller minskar trivseln har drygt 40 % uttalat, att grannar skulle öka trivseln, medan ca 30 % ansett, att det skulle minska trivseln. Det föreligger ett klart samband mellan dem som önskar tomt inom fritidsstugeområde och dem som anser att grannar ökar trivseln. De som föredrar glesbebyggelse anser i högre grad än övriga, att grannar minskar trivseln. Man vill helt enkelt vara ensam.

Sammanfattningsvis visar undersökningen, att man i stor utsträckning söker sig en fritidsbosättning så nära sin permanenta bostad, att man kan använda fritidshuset som en kompletterande bostad under hela året. Åtskilliga människor synes dock beredda att resa exempelvis 2—3 timmar, bl. a. för att nå en mer avskild miljö. En annan kategori människor är de som söker sig till en mer speciell miljö för friluftslivet, kusten eller fjällen.

Beträffande den typ av bebyggelse man önskar sig föreligger stora variationer. En del människor vill ha ett hus med stor tomt, utan angränsande bebyggelse, andra finner den koncentrerade bebyggelseformen helt naturlig. I det senare fallet blir alltså utrymmet för den enskilde ej stort, men där finns tillgång till strövområden och där kan gemensamhetsanläggningar anordnas. Den enskildes åsikt beträffande dessa förhållanden torde emellertid vara relativt lätt påverkbar, vilket bl. a. innebär, att man utan större svårigheter anpassar sig till de aktuella förhållandena. Som tidigare redovisats i 7 kap. har ju huvuddelen av dem som bott inom gruppbebyggelse, förklarat sig nöjda med sin fritidsvistelse.

8.4. Självverksamheten

Som framgår av 7 kap. är fritidshusägarna i betydande omfattning engagerade i uppförandet av fritidshuset. Önskemålen i detta avseende hos dem som tänker skaffa sig fritidshus, redovisas i *tabell 69*.

Undersökningen visar, att drygt en tredjedel av dem som önskar sig fritidshus, vill ha en tomt att bygga på, ca 40 % av dessa hushåll vill köpa monteringsfärdigt hus och lika många vill bygga på egen hand. Det är alltså en betydande självverksamhet man önskar utveckla vid det egna fritidshuset. Bakgrunden är, att man önskar genomföra bygget på billigaste sätt samtidigt som man får tillfälle ägna sig åt en trevlig fritidssystemställning.

Tabell 69. Önskemål att bygga själv. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare, som önskar köpa tomt för fritidshus. Fördelning efter grad av självverksamhet.
(Fråga 44, bilaga 2.)

Grad av självverksamhet		Procent
Önskar bygga på egen hand		38
Önskar låta bygga		15
Önskar köpa monteringsfärdigt och komplettera själv		39
Vet ej		8
	Procent	100
Summa	Antal	309 000

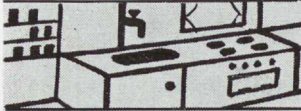

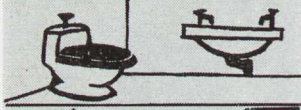

8.5. Önskemål om standard och utrustning

Undersökningen omfattade även vissa frågor rörande önskemål om standard. De som önskar skaffa ett fritidshus har således fått uttala sin åsikt om nödvändigheten resp. önskvärdheten av att fritidshuset är försett med viss utrustning. Som framgår av 3 kap. undergår den nuvarande fritidsbebyggelsen successivt en standardhöjning. Av *tabell 70* kan utläsas, att de personer, som skulle vilja äga fritidshus, genomsnittligt har höga krav på sanitär standard. Flertalet vill ha vattenledning indragen, avlopp från kök, ordnad renhållning etc. Fyra femtedelar av hushållen anser, att vattenledning är nödvändig eller åtminstone önskvärd, och ännu fler betraktar avlopp från kök och tvättställ som mer eller mindre nödvändigt. Tre fjärdedelar anser det t. o. m. nödvändigt eller önskvärt med avlopp från wc. Avlopp från kök och tvättställ anses sålunda viktigare än indragen vattenledning. I hög grad önskar man, att kommunen ordnar gemensamhetsanläggningar av olika slag. Även om resultatet i viss mån kan ha påverkats av att man fäst alltför litet avseende vid kostnadernas storlek, framträder en mycket klar strävan mot en högre standard än den som utmärker den nuvarande fritidsbebyggelsen. Variationerna är givetvis rätt stora, och fortfarande finns det således människor, som önskar sig ett enkelt och mindre påkostat fritidshus.

Utredningen har funnit det vara av intresse att få fram hur stor årskostnad de hushåll, som önskar sig ett fritidshus, är beredda att betala. Intervjupersonerna har därför fått ange detta med hjälp av de kostnadsintervaller, som framgår av *tabell 71*. Materialet visar, att 40 % av dem som önskar äga ett fritidshus, är beredda att betala högst 1 000 kronor/år i form av driftskostnader, amorteringar, räntor, reparationer och underhåll, och 67 % anser sig kunna acceptera en årskostnad på upp till 2 000 kronor, dvs. ca 170 kronor/månad. Vartannat hushåll i inkomstgruppen 10 000—20 000 kronor anser 1 000 kronor vara den maximala årskostnaden. Att så många

Tabell 70. Önskemål rörande fritidshusets standard. Familjehushåll, bosatta i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. Andel hushåll, procent, som ansett viss utrustning nödvändig resp. önskvärd.

(Fråga 45, bilaga 2.)

Utrustning	Angelägenhetsgrad				
	Nöd- vändigt	Önsk- värt	Mindre viktigt	Vet ej	Summa
 Vattenledning indragen	37	46	16	1	100
 Avlopp från kök och tvättställ	49	43	7	1	100
 Avlopp från WC	39	39	21	1	100
 Sophämtning anordnad av kommunen	25	43	31	1	100
 Vattenförsörjning anordnad av kommunen	27	48	23	2	100
 Avloppssystem anordnat av kommunen	27	49	22	2	100
 Ordnad latrintömning om avlopp ej finns	49	36	13	2	100
 Elektricitet	38	39	22	1	100
 Uppvärmningsanordning	57	33	10	0	100
 Stugan vinterbonad	38	41	20	1	100
 Telefon	9	13	77	1	100

8.6. Miljöfaktorer, som påverkar valet av fritidshusets läge

Faktorer, som påverkar valet av fritidsmiljö, är bl. a. tillgång till vacker natur, öppet och fritt läge, inbäddat läge i skogsnatur, ostört läge, tillgång till skog eller andra strövområden, hav eller sjö, bad, god service och goda gemensambetsanläggningar, goda allmänna kommunikationer, samhälle inom räckhåll, livsmedelsbutik, nöjeslokaler, idrottsplatser eller bollplan, lekplats för barn och båtplats. De hushåll, som önskar sig ett fritidshus, har uttalat sin åsikt i vad mån man fäster avseende vid tillgång till de ovan nämnda anläggningarna och miljöförhållandena. Härvid framgår, att de som önskar skaffa sig ett fritidshus, i första hand synes fästa avseende vid tillgång till vacker natur, strövområden, hav eller sjö och ostört läge. Däremot är kraven betydligt lägre beträffande tillgång till vissa serviceanordningar, vissa gemensambetsanläggningar, goda allmänna kommunikationer och samhälle inom räckhåll. I *tabell 73* anges inverkan av tillgången till strövområden på valet av plats för fritidshus.

Tabell 73. Inverkan av tillgången till strövområden på valet av plats för fritidshus. Familjehushåll i städer och köpingar med mer än 10 000 invånare. (Fråga 53, bilaga 2.)

Önskat läge för fritidshuset	Andel hushåll, procent, som ansett tillgång till strövområden som				Summa
	nödvändigt	önskvärt	mindre viktigt	vet ej	
Götaland					
kusten	28	62	9	1	100
inlandet	51	47	2	—	100
Svealand					
kusten	37	56	7	0	100
inlandet	38	55	7	—	100
Norrland					
kusten	31	57	11	1	100
inlandet	48	48	4	—	100
Totalt	35	56	8	1	100

Önskan att ha tillgång till strövområden i närheten av fritidshuset är mycket stark och sammanhänger givetvis bl. a. med att man vill ha fritidshuset som replipunkt för olika former av friluftsliv och med att grönområden ger den eftertraktade miljön. Framförallt är det personer, som vill ha ett fritidshus i inlandet, som lägger stor vikt vid tillgång till strövområde och skogsnatur. På frågan om det anses nödvändigt med hav eller sjö har 60 % angivit, att det är nödvändigt och 35 %, att det är önskvärt. Hälften av dem som tänker sig ett fritidshus i inlandet, anser tillgång till sjö nödvändig.

8.7. Fritidshusets funktion i friluftslivet

De faktorer, som hittills påverkat utvecklingen av den dubbla bosättningen, höjd levnadsstandard, ökad fritid, bättre kommunikationer, starkare koncentration av befolkningen till tätorter osv., synes komma att verka än starkare i framtiden. Intervjuundersökningen har också visat, att allt fler människor vill söka sig ut i naturen genom att skaffa sig ett fritidshus.

Tillgång till ett fritidshus innebär, att man kan söka sig ifrån stadens jäkt och buller och få avkoppling i en vederkvickande landsbygdsmiljö. Vidare utgör fritidshuset en viktig replipunkt för det rörliga friluftslivet. Fritidshuset blir en plats, där familjen samlas och där familjemedlemmarna kan få utlopp för sin verksamhetslust, utöva sin hobby osv.

I 7 kap. redovisas de nuvarande ägarnas bedömningar rörande fritidshusets betydelse som replipunkt för friluftslivet. För att därutöver ge en belysning av motiven till att man önskar sig ett fritidshus har de personer, som uttryckt önskan om att skaffa sig ett, ombetts att bland följande alternativ ange det motiv, som för dem framstår som det främsta:

- att komma ut i naturen,
- att få vila och avkoppling,
- att ha ett fast utflyktsmål,
- att få möjlighet att idka friluftsliv,
- att ha en fast plats att vara på under semestern,
- att ha en plats att vara på under helger och veckoslut,
- att ha en plats att samla familjen på.

Att komma ut i naturen har av en tredjedel angivits som det viktigaste skälet. För lika många är tillfälle till vila och avkoppling det främsta motivet. Som andrahands- och tredjehandskäl nämns, att man vill ha en plats att vara på under helger och veckoslut, att ha en plats att samla familjen på, att ha en plats att kunna idka friluftsliv på och att ha ett fast utflyktsmål. Familjer med barn har i större utsträckning än familjer utan barn framhållit, att de vill ha fritidshuset att vara i under längre ledigheter. Med andra ord, utredningen visar i detta avseende, att motiven till dubbelboendet är mångskiftande.

Utredningens sammanfattande synpunkter

9.1. Allmänna synpunkter

Den av utredningen verkställda intervjuundersökningen har vissa betydelsefulla begränsningar. Den främsta ligger däri, att intervjuerna endast omfattat tätorter med minst 10 000 invånare. En annan är att urvalet begränsats till personer mellan 18 och 65 år. På grund av sistnämnda omständighet faller exempelvis skolungdomsaktiviteten delvis utanför undersökningen.

Icke desto mindre torde undersökningen få anses representativ för en mycket betydande del av svenska folket. Man torde enligt utredningens erfarenhet kunna utgå ifrån, att befolkningen i övriga tätorter har i stort sett samma fritids- och friluftsvanor som den i de större. Som framgår av materialet finns heller inga avgörande skillnader i beteendemönstret i undersökta tätorter över eller under 35 000 invånare.

En brist i undersökningen är givetvis, att den ej kunnat omfatta den egentliga glesbygdsbefolkningen. Inom denna finns bl. a. ett betydande inslag av egna företagare inom jordbruk och skogsbruk. Många av dessa torde fortfarande ha en mycket begränsad fritid men tillbringar i gengäld en stor del av arbetstiden med sysslor ute i skog och mark. Redan nu och i alltmer ökad utsträckning på längre sikt torde man emellertid få räkna med att glesbygdsbefolkningen närmar sig tätortsbefolkningens allmänna fritidsmönster, i varje fall för de längre ledigheternas friluftsliv.

9.2. Några karakteristiska huvuddrag i svenskt friluftsliv

Även om förhållandena varierar avsevärt framgår av undersökningen att *friluftslivet redan nu har ansenliga dimensioner* (3 kap.). Mer än hälften av tätortsbefolkningen utövar sålunda genomsnittligt någon friluftssysselsättning minst en gång i veckan och ytterligare ca 17 % någon gång i månaden (sid. 34). En femtedel placerar friluftsliv som sin främsta fritidssysselsättning. En fjärdedel av tätortsbefolkningen synes vara mer eller mindre likgiltig för friluftsliv.

Ett annat mycket betydelsefullt drag i friluftslivet, som givetvis ligger bakom de angivna frekvensuppgifterna, är att såväl män som kvinnor i

praktiskt taget alla åldrar intresserar sig för någon form av friluftsliv. Man kan utan överdrift säga, att *friluftsliv är en angelägenhet för alla* — ungdomarna, barnfamiljerna, de ensamstående och t. o. m. åldringarna. *Att befrämja friluftslivet blir därför ett allmänt samhällsintresse, icke ett gruppintresse.*

En av de intressantaste frågorna ur utredningens synpunkt är, om den nuvarande volymen av friluftaktiviteterna är konstant, minskande eller ökande. Genom undersökningen får anses klarlagt att vi sannolikt står inför *en allmän och avsevärd ökning*. Det bästa allmängiltiga utslaget för denna tendens torde vara, att en majoritet av intervjupersonerna anser att de f. n. ägnar för litet tid åt friluftsliv och att de angivna orsakerna härtill är av den karaktär, att de successivt elimineras eller kan elimineras (tabellerna 11 och 13, sid. 51 och 53).

På speciella områden är utvecklingstendensen särskilt stark. Detta gäller i synnerhet önskemålen att skaffa sig fritidshus (8 kap.). Där pekar undersökningen på en så hastig tillväxt under 60-talet, att man kan hysa allvarliga betänkligheter, hur det skall vara möjligt att tillgodose efterfrågan.

Utredningen anser sig knappast på det nu föreliggande materialet kunna göra några uttalanden om hur stor volymökningen i friluftslivet totalt kommer att bli vid olika tidpunkter i framtiden. Denna ökning är nämligen intimt beroende av andra faktorer i samhällsutvecklingen, främst den allmänna välståndsökningen och den successivt ökande fritiden. Utvecklingen kommer naturligtvis även att påverkas av samhällets friluftspolitik och av de många ideella organisationernas insatser. Enbart den nu förutsebara ökningen av vårt personbilsbestånd — från 1,6 milj. år 1964 till 2,3—2,5 milj. år 1970 — medför med visshet en liknande tillväxt av friluftaktiviteterna.

I den 1962 publicerade amerikanska utredningen »Outdoor recreation for America» har en prognos framlagts om friluftslivets utveckling i USA. Den totala friluftaktiviteten har där beräknats öka med närmare 60 % till 1970 och tredubblas fram till år 2000 jämfört med omfattningen år 1960. Prognosen bygger på en analys av en rad faktorer, som ansetts väsentliga för friluftslivet, bl. a. befolkningstillväxten, befolkningens lokalisering till tätorter, inkomstutvecklingen, arbetstidsförkortningen och den allmänna rörligheten. I dessa avseenden företer utvecklingen i Sverige många likheter med den i USA. Det är därför icke osannolikt, att vi här i landet kan emotse en liknande tillväxt av friluftslivet som den som förutspåts i USA.

De av utredningen verkställda undersökningarna ger en mycket klar bild av *friluftslivets stora variationsrikedom*. Den enskilde individen ägnar sig i regel åt en knippa aktiviteter, ej endast en (sid. 44). Man bör därför iaktta stor försiktighet gentemot alla standardiserande eller urvals begränsande åtgärder på detta område.

Friluftslivet har f. n. starka *årstidsvariationer*. Helt naturligt har friluftslivet sin höjdpunkt under sommarhalvåret, men är till följd av våra goda vintersportmöjligheter ingalunda obetydligt under vinterhalvåret. Man kan i vissa avsnitt av undersökningen (3 kap. och 5 kap.) se tendenser att utjämna skillnaden i aktivitet mellan sommar och vinter, exempelvis växande efterfrågan på vintersemester i fjällen, önskemål om fler isbanor, skidbackar m. m. i tätorternas närhet osv. Det förefaller vara en viktig uppgift att i framtiden med olika åtgärder befrämja en lämplig balans mellan sommarens och vinterns aktivitetsmönster.

Särskilt sommarhalvåret, men även vinterhalvåret, uppvisar vidare starka variationer i friluftslivets intensitet beroende på *ledighetens längd*. Man kan sålunda tala om semestervanor, helg- och veckoslutsvanor och mönstret för det dagliga friluftslivet. Utredningen har lagt jämförelsevis stor vikt vid att erhålla en aktuell bild av svenska folkets *semestervanor* (5 kap.). Denna ger många utgångspunkter för olika slag av åtgärder för att ytterligare berika denna den längsta ledigheten. Här skall endast beröras några få av de mest karakteristiska dragen.

Det mest iögonenfallande draget i tätortsbefolkningens semestervanor är *den oerhört starka koncentrationen av semestrar till månaderna juni—augusti* (tabell 26, sid. 76). Denna koncentration har naturligtvis flera orsaker. Förutom huvudskälet att dessa sommarmånader alltid ansetts vara de lämpligaste för bad och friluftsliv bidrar naturligtvis det nuvarande schemat för industrisemestrarna och — för barnfamiljerna — förläggningen av skolornas sommarferier. En alltför ensidig förläggning av semesterledigheten till mitten på sommaren medför emellertid även avsevärda olägenheter i form av toppbelastning av kommunikationsmedel, badstränder och friluftsanläggningar. Varje förlängning av semestersäsongen, vilket med hänsyn till själva rekreativsvärdet är fullt möjligt i åtskilliga delar av landet, skulle otvivelaktigt medföra fördelar för de flesta. Icke minst betydelsefull är den ekonomiska fördelen att vinna längre utnyttjandetider och därmed rationellare användning av våra friluftsanläggningar.

En för utredningen central fråga är *bosättningsformerna under långledigheterna*. På denna punkt får den verkställda undersökningen anses ha gett värdefulla och delvis överraskande resultat (tabellerna 32—33, sid. 82—83). Det ojämförligt vanligaste sättet att lösa bostadsfrågan under semestern är att hälsa på släkt och vänner. Detta får väl närmast ses som ett utslag av strukturomvandlingen i samhället. Stora delar av befolkningen i våra större tätorter har nyligen flyttat dit eller bor där i första generationen och har fortfarande föräldrar eller släkt på landsbygden. Dessa möjligheter kommer dock sannolikt att successivt avta i takt med den fortgående nedläggningen av mindre företag i jordbruket och föranleda andra boendemönster.

En annan företeelse av intresse är att det fortfarande är en betydande grupp, som stannar hemma i sin vanliga bostad under semestern. Man torde få anta, att många av dessa gärna velat tillbringa semestern på annan ort, men saknat de ekonomiska möjligheterna härtill.

Undersökningen gav vidare klart besked om *campingens stora fram-marsch* under senare år. Under sommarmånaderna juni—augusti är så-lunda de som begagnar sig av tält eller husvagn talrikare än de som utnyttjar hotell och pensionat (tabell 33, sid. 83). Över huvud taget präglas det nutida semesterlivet av en mycket stor rörlighet (tabell 31, sid. 81). en självklar effekt av det växande personbilsbeståndet.

Trots vårt redan mycket betydande bestånd av fritidshus (6 kap. och 7 kap.) och den mycket starka efterfrågan på nya fritidshus (8 kap.) bör man icke bortse från, att den del av svenska folket som nu och i framtiden av olika skäl föredrar att ägna sig åt ett rörligt friluftsliv är den ojämför-ligt större delen. För denna kategori spelar olika slag av kollektiva anlägg-ningar en avgörande roll. Dessa är av mångahanda slag. Man kan bland dem urskilja anläggningar för boendet, exempelvis campingplatser, se-mesterbyar, raststugor osv., anläggningar för utövande av en viss akti-vitet eller vistelse under dagen, exempelvis badstränder och friluftsbad, naturreservat eller nationalparker, fiskevatten osv. samt anläggningar som underlättar själva färdandet eller rastandet, såsom parkeringsplatser och rastplatser i anslutning till det allmänna eller enskilda vägnätet, småbåts-hamnar osv. Alla dessa typer av anläggningar är givetvis i många fall av stort intresse även för ägarna av fritidshus; över huvud taget finns ingen skarp gräns i praktiken mellan de två huvudkategorierna.

Bland friluftsanläggningarna kan man urskilja både typiska *fjärranlägg-ningar*, exempelvis turistanläggningarna och raststugorna i fjällen eller cam-pingplatserna på västkusten och på Gotland, och *näranläggningar*, huvud-sakligen frekventerade av invånarna i en närbelägen storstad, exempelvis friluftsbad eller golfbanor. Men i eller nära flertalet av våra större tätorter finns även anläggningar som skall tjäna en turistisk funktion, dvs. ta emot besökare från andra delar av landet eller utlänningar. På grund av rörlig-heten i friluftslivet är lokaliseringen av anläggningar av olika slag en sär-präglad och komplicerad fråga.

I den nu genomförda undersökningen har behovet av *anläggningar i hem-ortens närhet* studerats särskilt (avd. 4.2, sid. 65). Detta har gjorts bl. a. därför att det synes vara en förstahandsuppgift för våra kommuner att be-redda sina invånare rimliga möjligheter till ett rikt och omväxlande dagligt friluftsliv. Då man studerar intervju svaren får man goda belägg för varia-tionsrikedomen i det kontinuerliga friluftslivet på hemorten. Av särskild vikt synes det utredningen vara att beakta det inbördes samband, som finns mellan vissa slag av anläggningar eller områden. Bland de tolv olika typer,

utredningen rört sig med (tabell 16, sid. 59), torde detta särskilt gälla olika slag av friluftreservat, friluftsgårdar och raststugor, utomhusbad samt olika anordningar för skidsport.

Såsom framgår av 4 kap. föreligger högst betydande önskemål om flera och bättre friluftsanläggningar inom bekvämt räckhåll för tätorternas invånare. Särskilt önskar man sig flera och bättre anläggningar för simsport, såväl friluftsbad som simhallar (tabell 24, sid. 71).

Det framgår även av utredningen att vissa klassiska inslag i det svenska friluftslivet hävdar sig med överväldigande styrka. Dit hör att njuta av sol och bad, det enkla strövandet i skog och mark för att uppleva en vacker natur, sysslandet med den egna stugan samt vissa sportbetonade sysselsättningar i naturmiljö, såsom skidåkning, segling eller annan båtsport, fiske och jakt. Alla dessa aktiviteter har gammal hävd i Sverige och kan här utövas bättre än i många andra länder i Europa. Parallellt härmed och framför allt uppburna av den yngre generationen har växt fram andra aktiviteter, huvudsakligen baserade på specialanläggningar för sport. Till denna typ av anläggningar kan räknas våra välrustade simbad, isbanor och slalombackar.

Enligt utredningens mening ger de verkställda undersökningarna en god ögonblicksbild av det svenska folkets friluftsvanor och önskemål för den närmaste framtiden. Man måste emellertid ha klart för sig, att undersökningen gäller ett område, som är stätt i snabb utveckling och där hastigt nya beteendemönster kan växa fram. Den fritid, som nu flertalet svenskar disponerar och som möjliggör ett rikt friluftsliv för de flesta, har kommit så sent att några mer slutgiltiga vanemönster ännu icke hunnit utbildas. Vissa avsnitt av undersökningen visar en mångskiftande aktivitet i de yngre åldersgrupperna och relativt få intresseinriktningar hos de äldre. Detta torde icke i första hand böra tolkas så, att medelålders eller äldre människor av fysiska eller andra skäl skulle vara hänvisade endast till några få sysselsättningar. Det torde i stället förhålla sig så, att dessa personer icke efterfrågar sådana friluftaktiviteter, som de icke haft tillfälle stifta bekantskap med i yngre dagar. Däremot är det sannolikt, att den yngre generationen, som fått helt andra möjligheter att pröva på olika slag av sport och friluftsliv än den äldre, bibehåller sitt intresse för en mångfald aktiviteter med stigande ålder. Man bör på grund härav enligt utredningens mening räkna med ett mångsidigare aktivitetsprogram på längre sikt än det som intervjuundersökningen i och för sig ger utslag för. I samma riktning verkar inkomstutvecklingen, som medger att allt fler ägnar sig åt olika slags sport, som tidigare av kostnadsskäl var förbehållna ett exklusivt fåtal, t. ex. segling, ridning, tennis och golf.

Ett betydande utrymme i betänkanudet ägnas åt fritidsbebyggelsen. Denna representerar kanske det mest typiska och traditionella draget i svenskt friluftsliv. Redan nu kan man utgå från, att fritidshusen utgör basen för

ungefär 1 milj. människors friluftsliv (6 kap., sid. 93, 7 kap., sid. 124). Den av utredningen verkställda inventeringen har otvivelaktigt givit ur flera synpunkter viktiga resultat. Bland annat erhålles en god bild av lokaliseringen och strukturen. Kartläggningen visar, att fritidsbebyggelsen i våra storstadsregioner och utmed kusterna redan nått sådan omfattning att naturvårdens och det rörliga friluftslivets behov av mark på många håll är allvarligt hotade. Undersökningarna påvisar också åtskilliga brister, i första hand den stora omfattningen av oreglerad tätare bebyggelse samt den anmärkningsvärda frekvensen av hus på arrenderad mark med i många fall mycket otillfredsställande lösningar för fritidshusägaren. Spridd bebyggelse och oreglerad tätbebyggelse omfattar ungefär hälften av den totala fritidsbebyggelsen (tabell 43, sid. 94), medan ungefär en tredjedel av husen ligger på ofri grund (tabell 46, sid. 100). Intervjuundersökningen har starkt understrukit behovet av en successiv sanitär standardhöjning. Huvuddelen av de hushåll, som har för avsikt att skaffa sig ett fritidshus, anser att vattenledning och avlopp från kök är nödvändigt (tabell 70, sid. 156). Önskemålen går vidare mycket klart ut på ett hus för året-runt-utnyttjande (tabell 68, sid. 152). Analysen av totalinventeringens och intervjuundersökningens material ger bilden av ett verksamhetsområde, där samhället haft ett betydande ansvar men resurserna icke varit tillräckliga. Denna situation får betraktas som särskilt allvarlig mot bakgrunden av den synnerligen stora efterfrågan, som framkommit genom intervjuundersökningarna och som pekar mot en fördubbling av antalet fritidshus under den närmaste 5—10 årsperioden (sid. 146). På grund av dessa förhållanden har utredningen bedömt denna del av utredningsuppdraget särskilt brådskande och angelägen.

De verkställda undersökningarna riktar med stor skärpa uppmärksamheten på de punkter, där samhällets ansvar för att befrämja friluftslivet kommer in. I första hand anmäler sig uppgiften att lokalisera och dimensionera de arealer av land och vatten, som erfordras på längre sikt för det rörliga friluftslivet och för fritidsbebyggelsen. I detta sammanhang kan icke nog understrykas den betydelse, som stranden och vattnet har för friluftslivet och som får talrika utslag i undersökningarna. Det är också uppenbart, att här berörda uppgifter får en tyngdpunkt i våra storstadsregioner.

Den stora rörligheten och aktionsvidden i friluftslivet ger upphov till mycket höga anspråk på våra trafikleder och kommunikationer, eftersom friluftslivet i så utomordentligt hög grad är bilburet. Men rörligheten innebär även organisatoriska och finansiella problem, eftersom dess yttringar endast till en del går att fånga inom ramen för våra sedvanliga administrativa förvaltningsenheter — län och kommuner.

Bilagor

1962 års fritidsutrednings- undersökning rörande friluftsvanor och fritidsbebyggelse

A: Frågor till urvalspersonen

Loko nr Intervju den / 1963

Intervjutid från kl. till kl.

**Glöm ej att Du innan intervjun börjar skall visa Ip Ditt legitimationskort
och låta Ip läsa det. Detta bör Du göra även om inte Ip begär det av Dig.**

Stansas i samtliga korttyper:

Kol nr

	1	2	3	4	5
1 korttyp					
2 formulärtyp				1	
3 pue nr					
4—12 blanka					
13—15 Ip nr					

I korttyp 1 tillkommer dessutom:

16—24 blanka

<p>1</p> <p>Korttyp 1 25—26</p> <p>27</p>	<p>UPPGIFTER FRÅN UB:</p> <table border="1" data-bbox="360 194 518 273"> <tr> <td colspan="4">Födelseår</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> <p>KÖN OCH CIVILSTÅND:</p> <p>1 Gift man</p> <p>2 Ogift eller förut gift man</p> <p>3 Gift kvinna</p> <p>4 Ogift eller förut gift kvinna</p>	Födelseår								<p>Kontrollera att Ip:s födelseår och civilstånd stämmer. Om fel, anteckna rätt födelseår och civilstånd nedan.</p> <p>Född år</p> <p>Civilstånd</p>														
Födelseår																								
<p>2</p> <p>28 för Ui: ☐</p>	<p>Har Ni bytt hemadress sedan Ni mantalsskrev Er den 1 november 1962?</p> <p>1 Nej → 3</p> <p>2 Ja</p> <p>I vilken kommun och församling är Er nya bostad?</p> <p>Om förflyttningen skett inom samma församling som enligt UB, ange endast »samma».</p> <p>Kommun:</p> <p>Församling:</p>																							
<p>3</p> <p>29 för Ui: ☐</p>	<p>Har Ni några hemmavarande barn födda 1944 eller senare?</p> <p>Om Up är gift: Jag skall också be att få uppgift om Er makes/makas födelseår.</p> <p>Gör i nedanstående tablå en förteckning över inkomstenhetens sammansättning. Ange för varje person i inkomstenheten, utom Up, dess födelseår.</p> <table data-bbox="394 1043 652 1422"> <thead> <tr> <th></th> <th>Födelseår</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Up</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Make, maka</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>Barn 1</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 2</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 3</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 4</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 5</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 6</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 7</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>» 8</td> <td>.....</td> </tr> </tbody> </table> <p>När vi i fortsättningen talar om »Ert hushåll» menar vi Er själv,</p> <p>Räkna upp de personer som ingår i Up:s inkomstenhet.</p>		Födelseår	Up		Make, maka	Barn 1	» 2	» 3	» 4	» 5	» 6	» 7	» 8	
	Födelseår																							
Up																								
Make, maka																							
Barn 1																							
» 2																							
» 3																							
» 4																							
» 5																							
» 6																							
» 7																							
» 8																							

<p>4</p> <p>för Ui: <input type="text"/></p> <p>30—31</p>	<p>Vad har Ni för huvudsakligt yrke eller sysselsättning?</p> <p>Yrke eller sysselsättning:</p> <p>.....</p> <p>Beskrivning av arbetsuppgifter:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>						
<p>5</p> <p>Antal</p> <table border="1" style="width: 50px; height: 100px;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> </table> <p>32—36</p>							<p>Äger någon i Ert hushåll</p> <p>bil för privat bruk</p> <p>motorecykel eller moped för privat bruk</p> <p>motorbåt</p> <p>segelbåt</p> <p>fritidsstuga d. v. s. sommarstuga, sportstuga eller annan byggnad för fritidsändamål, ej kolonistuga</p> <p>Ange antalet i rutorna i marginalen. Svaret nej markeras med nolla.</p>
<p>6</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>37</p>	<p>Frågan ställs endast om hushållet äger motor- eller segelbåt enligt fråga 5.</p> <p>Har Ni tillgång till någon form av båtplats?</p> <p>Om nej:</p> <p>Har Ni behov av båtplats?</p> <p>Nej } → 7</p> <p>Ja } → 7</p> <p>Om ja:</p> <p>Har Ni båtplats på egen tomt, i båtklubb eller i kommunal anläggning?</p> <p>3 på egen tomt (villatomt eller fritidsstugetomt)</p> <p>4 i båtklubb</p> <p>5 i kommunal anläggning</p> <p>6 annan båtplats</p> <p>Anm.:</p>						
<p>7</p> <p>för Ui: <input type="text"/></p> <p>38—39</p>	<p>Vad sysslar Ni mest med på Er fritid?</p> <p>Endast en sysselsättning anges.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>						

8

för Ui:

40—41

för Ui:

42—43

Vi kommer i fortsättningen att fråga en del om Ert friluftsliv och med friluftsliv eller friluftsverksamhet menar vi exempelvis promenader, motionsidrott, hobbyverksamhet och dylikt som utövas ute i det fria.

Vilken friluftsverksamhet utövar Ni mest under sommarhalvåret?

Endast en sysselsättning anges.

.....

Och vilken friluftsverksamhet utövar Ni mest under vinterhalvåret?

Endast en sysselsättning anges.

.....

9

I vilken omfattning har Ni under det gångna året d. v. s. 1963 ägnat Er åt följande sysselsättningar på Er fritid? Skulle Ni vilja svara med något av de alternativ som finns på kortet här.

Överlämna kort 1

Läs upp en i sänder av nedanstående sysselsättningar och invänta svar enligt kortets svarsalternativ för var och en.

	Aldrig	Någon enstaka gång	Någon gång i månaden	Någon gång i veckan	Varje dag	
44	Besökt släkt eller vänner	0	1	2	3	4
45	Gått på bio, teater eller konsert	0	1	2	3	4
46	Gått på dans	0	1	2	3	4
47	Sett på TV	0	1	2	3	4
48	Deltagit i studiecirklar eller kurs- verksamhet	0	1	2	3	4
49	Läst böcker	0	1	2	3	4
50	Gått på bibliotek	0	1	2	3	4
51	Deltagit i föreningsliv	0	1	2	3	4
52	Gått på idrottsvenemang som åskåd- dare	0	1	2	3	4
53	Läst veckotidningar	0	1	2	3	4
54	Utfört extraarbeten	0	1	2	3	4
55	Tagit arbete med hem eller arbetat på övertid	0	1	2	3	4
56	Utövat någon slags tävlingsidrott	0	1	2	3	4
57	Utövat motionsidrott inomhus	0	1	2	3	4
58	Utövat någon form av friluftsliv	0	1	2	3	4
59	Utövat någon annan hobbyverksam- het	0	1	2	3	4

Anm.:

för Ui:

--	--	--

60—61

TOTAL FRITIDSAKTIVITET

10	<table border="1"> <tr> <th data-bbox="644 126 750 206">TV Böcker Nöjesliv Hobbies</th> <th data-bbox="750 126 857 206">Friluftsliv</th> <th data-bbox="857 126 964 206">Lika mycket åt båda</th> <th data-bbox="964 126 1072 206">Vet ej</th> </tr> </table>				TV Böcker Nöjesliv Hobbies	Friluftsliv	Lika mycket åt båda	Vet ej
	TV Böcker Nöjesliv Hobbies	Friluftsliv	Lika mycket åt båda	Vet ej				
	62—65	Vilket ägnar Ni mest tid åt: TV eller friluftsliv?	1	2	3	4		
		Och vilket ägnar Ni mest tid åt: att läsa böcker eller idka friluftsliv?	1	2	3	4		
		Och vilket ägnar Ni mest tid åt: nöjesliv eller friluftsliv?	1	2	3	4		
	Och vilket ägnar Ni mest tid åt: hobbyverksamhet eller friluftsliv?	1	2	3	4			
66	för Ui: ☐	ÖVERFÖRES FRÅN FRÅGA 36						
Empty space for answer								

11

Hur många gånger under det gångna året d. v. s. 1963 har Ni ägnat hela dagen eller någon del av dagen åt följande former av sport och friluftsliv?

Läs upp en i sänder av nedanstående sysselsättningar och invänta svar för var och en.

Antal gånger						Fråga 12
0	1-2	3-5	6-20	21-50	51-	

Korttyp 2

16-17	1. Bilutflykter utan samband med utövande av sport och friluftsliv	0	1	2	3	4	5	0	1
18-19	2. Bilutflykter i samband med utövande av sport och friluftsliv	0	1	2	3	4	5	0	1
20-21	3. Cykelutflykter	0	1	2	3	4	5	0	1
22-23	4. Utfärder med motor- eller segelbåt	0	1	2	3	4	5	0	1
24-25	5. Utflykter på annat sätt t. ex. med buss eller tåg	0	1	2	3	4	5	0	1
26-27	6. Rodd eller paddling	0	1	2	3	4	5	0	1
28-29	7. Ridning	0	1	2	3	4	5	0	1
30-31	8. Skridskoåkning, bandy eller ishockey	0	1	2	3	4	5	0	1
32-33	9. Camping	0	1	2	3	4	5	0	1
34-35	10. Tennisspel inomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
36-37	11. Annat bollspel inomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
38-39	12. Gymnastik inomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
40-41	13. Annan motionsidrott inomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
42-43	14. Golf, ej miniatyrgolf	0	1	2	3	4	5	0	1
44-45	15. Tennisspel utomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
46-47	16. Annat bollspel utomhus under sommarhalvåret, t. ex. fotboll	0	1	2	3	4	5	0	1
48-49	17. Skytte	0	1	2	3	4	5	0	1
50-51	18. Simning utomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
52-53	19. Simning i simhall	0	1	2	3	4	5	0	1
54-55	20. Skogspromenader, svamp- eller bärplockning	0	1	2	3	4	5	0	1
56-57	21. Motionspromenader av annat slag	0	1	2	3	4	5	0	1
58-59	22. Orientering eller terränglöpning	0	1	2	3	4	5	0	1
60-61	23. Gymnastik eller friidrott utomhus	0	1	2	3	4	5	0	1
62-63	24. Skidåkning i hemorten	0	1	2	3	4	5	0	1
64-65	25. Skidåkning i fjällen	0	1	2	3	4	5	0	1
66-67	26. Fiske	0	1	2	3	4	5	0	1
68-69	27. Jakt	0	1	2	3	4	5	0	1
70-71	28. Motionsgivande hobby t. ex. trädgårdsarbete	0	1	2	3	4	5	0	1
72-73	29. Annan friluftsverksamhet	0	1	2	3	4	5	0	1

Anm.:

för Ui:

74-75

TOTAL FRILUFTSAKTIVITET

<p>12</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>76</p>	<p>Finns det bland de sysselsättningar som just nämnts och som finns upptagna på detta kort något som Ni skulle vilja göra oftare eller som Ni har stor lust att börja med?</p> <p>Överlämna kort 2</p> <p>Nej → 13</p> <p>Ja</p> <p>Vilken eller vilka?</p> <p>Inför svaret i tablan i fråga 11 genom att ringa in ettan om Ip önskar utöva motsvarande sysselsättning oftare, i annat fall inringas nollan.</p>																																			
<p>13</p> <p>Korttyp 3</p> <p>16—21</p>	<p>Skulle Ni vilja ange hur ofta Ni utövar friluftsliv på vardagar, under helger och veckoslut samt under längre ledigheter t. ex. semesterperioder och svara med ledning av de svarsalternativ som finns på kortet här.</p> <p>Överlämna kort 3</p> <p>Hur ofta utövar Ni då friluftsliv</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>aldrig</th> <th>någon enstaka gång</th> <th>regelbundet men ej varje dag</th> <th>varje dag eller nästan varje dag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>under vinterhalvåret på vardagarna</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>under helger och veckoslut</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>under längre ledigheter</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>och under sommarhalvåret på vardagarna</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>under helger och veckoslut</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>under längre ledigheter</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>		aldrig	någon enstaka gång	regelbundet men ej varje dag	varje dag eller nästan varje dag	under vinterhalvåret på vardagarna	0	1	2	3	under helger och veckoslut	0	1	2	3	under längre ledigheter	0	1	2	3	och under sommarhalvåret på vardagarna	0	1	2	3	under helger och veckoslut	0	1	2	3	under längre ledigheter	0	1	2	3
	aldrig	någon enstaka gång	regelbundet men ej varje dag	varje dag eller nästan varje dag																																
under vinterhalvåret på vardagarna	0	1	2	3																																
under helger och veckoslut	0	1	2	3																																
under längre ledigheter	0	1	2	3																																
och under sommarhalvåret på vardagarna	0	1	2	3																																
under helger och veckoslut	0	1	2	3																																
under längre ledigheter	0	1	2	3																																
<p>14</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>22</p> <p>4</p>	<p>Frågan ställs ej till ensamstående Ip.</p> <p>När Ni utövar friluftsliv gör Ni det tillsammans med någon i familjen? Händer det aldrig, någon enstaka gång, ofta eller nästan alltid?</p> <p>aldrig</p> <p>någon enstaka gång</p> <p>ofta</p> <p>nästan alltid</p>																																			

<p>15</p> <p>23</p>	<p>Tycker Ni att Ni för närvarande ägnar för mycket eller för litet tid åt friluftsliv?</p> <p>1 för mycket → 17</p> <p>2 för litet</p> <p>3 lagom } → 17</p> <p>4 vet ej }</p>
<p>16</p> <p>24—26</p> <p>1:a <input type="text"/></p> <p>2:a <input type="text"/></p> <p>3:e <input type="text"/></p>	<p>Vilka av följande anser Ni vara de tre viktigaste orsakerna till att Ni ägnar för litet tid åt friluftsliv?</p> <p>Överlämna kort 4</p> <p>Vill Ni ange de tre orsakerna i rangordning efter den betydelse de har för Er, den viktigaste först o. s. v.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brist på fritid 2. Andra fritidsintressen överväger 3. Dålig hälsa 4. Brist på lämpliga anläggningar och områden i närheten 5. Brist på utrustning 6. Saknar intresse för friluftsliv 7. Oföretagsamhet <p>Ange i rutorna i marginalen de siffror som svarar mot de orsaker Ip anser komma i 1:a, 2:a och 3:e hand.</p>
<p>17</p> <p>27</p>	<p>Frågan ställs endast om Ip är gift.</p> <p>Tycker Ni att Er make/maka ägnar för mycket eller för litet tid åt friluftsliv?</p> <p>1 för mycket</p> <p>2 för litet</p> <p>3 lagom</p> <p>4 vet ej</p>

18

Hur många gånger under det gångna året d. v. s. 1963 har Ni utnyttjat någon av följande anläggningar för sport och friluftsliv?

Läs upp en i sänder av nedanstående anläggningar och invänta svar för var och en.

Antal gånger					
0	1-2	3-5	6-20	21-50	51--

28	Friluftsgårdar och raststugor	0	1	2	3	4	5
29	Campingplatser	0	1	2	3	4	5
30	Utomhusbad	0	1	2	3	4	5
31	Simhallar	0	1	2	3	4	5
32	Iordningställda skidspår	0	1	2	3	4	5
33	Skid- och slombaekar	0	1	2	3	4	5
34	Vandrarstugor i fjällen	0	1	2	3	4	5
35	Fasta orienteringskontroller	0	1	2	3	4	5
36	Idrottsplatser, fotbollsplaner	0	1	2	3	4	5
37	Tennisbanor utomhus	0	1	2	3	4	5
38	Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor	0	1	2	3	4	5
39	Tennishallar	0	1	2	3	4	5
40	Idrottshallar	0	1	2	3	4	5
41	Isbanor	0	1	2	3	4	5
42	Skjutbanor	0	1	2	3	4	5
43	Rastplatser vid bilutflykter	0	1	2	3	4	5
44	Friluftsområden, fritidsreservat	0	1	2	3	4	5
45	Andra friluftsanläggningar	0	1	2	3	4	5

Anm.:

för Ui:

--	--

46-47

TOTALT UTNYTTJANDE AV FRILUFTSANLÄGGNINGAR

19

Är Ni i stort sätt nöjd eller missnöjd beträffande anläggningar för sport och friluftsliv i Er hemort?

	1	nöjd
	2	missnöjd
	3	likgiltig
48	4	vet ej p. g. a. nyinflyttning

20

Tycker Ni det är tillfredsställande eller otillfredsställande här i orten och omgivningarna med följande slag av anläggningar för sport och friluftsliv?

Överlämna kort 5

Läs upp en i sänder av nedanstående anläggningar och invänta svar för var och en. Om frågan besvaras med otillfredsställande ställs direkt därefter följande fråga:

Beror detta på att det finns för få sådana anläggningar, att sådana helt saknas eller att anläggningarna är dåliga på annat sätt?

	tillfredsställande	otillfredsställande			likgiltig vet ej	
		för få	saknas	dåliga		
49	Friluftsgårdar och raststugor	1	2	3	4	5
50	Utomhusbad	1	2	3	4	5
51	Simhallar	1	2	3	4	5
52	Iordningställda skidspår	1	2	3	4	5
53	Skid- och slalombackar	1	2	3	4	5
54	Fasta orienteringskontroller	1	2	3	4	5
55	Idrottsplatser, fotbollsplaner	1	2	3	4	5
56	Tennisbanor utomhus	1	2	3	4	5
57	Golfbanor, ej miniatyrgolfbanor	1	2	3	4	5
58	Tennishallar	1	2	3	4	5
59	Idrottshallar	1	2	3	4	5
60	Isbanor	1	2	3	4	5
61	Skjutbanor	1	2	3	4	5
62	Hamnar för båtsport	1	2	3	4	5
63	Friluftsområden, fritidsreservat	1	2	3	4	5

21

64—65

för Ui:

66—67

68—69

Skulle Ni vilja ange högst tre slag av anläggningar för sport och friluftsliv som Ni anser bör komma till stånd i Er hemort (i Er stadsdel)?

.....

.....

.....

<p>22</p> <p>70—72</p>	<p>Tror Ni att Ni skulle ägna mer tid åt friluftsliv</p> <table border="1" data-bbox="774 175 1094 230"> <thead> <tr> <th>nej</th> <th>ja</th> <th>kanske vet ej</th> </tr> </thead> </table> <p>om det fanns fler iordningställda friluftsområden? 0 1 2</p> <p>om det fanns fler andra anläggningar för sport och friluftsliv? 0 1 2</p> <p>om Ni hade mer fritid? 0 1 2</p>	nej	ja	kanske vet ej
nej	ja	kanske vet ej		
<p>23</p> <p>73</p>	<p>Har Ni haft någon semester under 1963?</p> <p>1 Nej → 33</p> <p> Om ja:</p> <p>Hade Ni</p> <p>2 en sammanhängande semester</p> <p>3 flera semesterperioder</p> <p>4 eller endast spridda semesterdagar? → 25</p>			

24

Ställ delfrågorna a—e nedan för varje semesterperiod om minst en vecka för sig. Sammanfatta svaren på frågorna i tablan nedan genom att införa den kodsiffra som motsvarar Ip:s svar. Observera att frågorna är formulerade så att endast ett svarsalternativ får anges för varje delfråga.

a. När inföll denna semesterperiod?

- 1 = juni, juli, augusti
 2 = september, oktober, november
 3 = december, januari, februari, mars
 4 = april, maj

b. Hur lång var denna semesterperiod?

- 1 = 1 vecka
 2 = högst 2 veckor men längre än 1 vecka
 3 = > 3 > > > > 2 veckor
 4 = > 4 > > > > 3 >
 5 = > 5 > > > > 4 >
 6 = längre än 5 veckor

c. Var tillbringade Ni största delen av den semesterperioden?

- 1 = södra Sverige
 2 = mellersta >
 3 = norra >
 4 = annat Skandinaviskt land
 5 = sydeuropa
 6 = centraleuropa
 7 = i övrigt utomlands

d. Vistades Ni största delen av den semesterperioden på en ort eller reste Ni omkring?

- 1 = företog ej någon resa, d. v. s. vistades i hemmet (dagsutflykter räknas ej)
 2 = företog resa/resor till en uppehållsort
 3 = reste mellan 2—3 uppehållsorter
 4 = helt rörlig semester

e. Hur bodde Ni största delen av den semesterperioden?

- 01 = hemma i bostaden
 02 = i egen fritidsstuga
 03 = i hyrd >
 04 = i annan >
 05 = hos släkt eller vänner
 06 = på hotell eller pensionat
 07 = på vandrarhem
 08 = i tält eller husvagn
 09 = på båt
 10 = i annan semesterbostad

Korttyp 4

16—21

22—27

28—33

a. Tidpunkt	b. Längd	c. Plats	d. Rörlighet	e. Bostad	Semester- period
					1
					2
					3

Som semesterperiod 1 anges den längsta semesterperiod Ip haft.

<p>25</p> <p>nej ja</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>0 1</p> <p>34—47 0 1</p>	<p>Har Ni använt någon del av Er semester tid till att . . . ?</p> <p>Läs upp en i sänder av nedanstående sysselsättningar och invänta svar för var och en. Ringa in ettan om Ip utövat denna sysselsättning, i annat fall ringa in nollan.</p> <p>resa och besöka släkt eller vänner</p> <p>resa för att se Er omkring i Sverige</p> <p>resa utomlands</p> <p>bada</p> <p>fiska</p> <p>åka skidor</p> <p>göra utfärder med segel- eller motorbåt</p> <p>idka friluftsliv</p> <p>besöka friluftsområden, fritidsreservat</p> <p>besöka naturpark eller nationalpark</p> <p>besöka sevärdheter t. ex. monument, museer</p> <p>campa</p> <p>Om hushållet äger fritidsstuga enligt fråga 5:</p> <p>0 1 arbeta med fritidsstugan</p> <p>Om Ip bor i villa:</p> <p>0 1 arbeta med villan eller tomten</p>
<p>26</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>48 3</p>	<p>Frågorna 26—31 ställs endast om Ip campat enligt fråga 25.</p> <p>Bodde Ni i tält eller husvagn hela tiden under den semesterperioden?</p> <p>Ja → 29</p> <p>Om nej:</p> <p>Bodde Ni på hotell någon tid?</p> <p>Nej → 29</p> <p>Ja</p>
<p>27</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>49 3</p>	<p>Bodde Ni på hotell oftare än var fjärde dag i genomsnitt?</p> <p>Nej</p> <p>Ja</p> <p>Vet ej</p>
<p>28</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>50 3</p>	<p>Varför bodde Ni på hotell ibland?</p> <p>för att få bättre komfort</p> <p>på grund av dåligt väder</p> <p>av annan orsak, nämligen:</p> <p>.....</p>

<p>29</p> <p>0 1 2 3 51 4</p>	<p>Hur många iordningställda campingplatser besökte Ni?</p> <p>0 → 31 1 2 3 4 eller fler</p>
<p>30</p> <p>1 2 3 52 4</p>	<p>Hur lång tid stannade Ni som längst på någon campingplats?</p> <p>1—2 dagar 3 dagar—1 vecka 1—2 veckor 2 veckor eller mer</p>
<p>31</p> <p>1 2 53 3</p>	<p>Hur skötte Ni mathållningen? Lagade Ni all mat själva eller åt Ni ute på matservering?</p> <p>lagade all mat själva åt ute ibland åt alltid ute</p>
<p>32</p> <p>mindre mycket</p> <p>1 2 1 2 1 2 1 2 54—58 1 2</p>	<p>Anser Ni att det är mycket väsentligt eller mindre väsentligt att under semestern ha möjligheter...?</p> <p>Läs upp en i sänder av nedanstående sysselsättningar och ringa in tvåan om Ip anser det är mycket väsentligt, i annat fall ringa in ettan.</p> <p>att utöva nöjesliv att se sig omkring, besöka sevärdheter att vara i lugn och ostörd miljö att få sol och bad att utöva sport eller friluftsliv</p>
<p>33</p> <p>1 2 59 3</p>	<p>Kommer Ni att ha någon sammanhängande semester eller ledighet om minst en vecka under 1964?</p> <p>Ja Nej Vet ej } → 36</p>

34

a. När kommer Ni att ha semester?

- 1 = juni, juli, augusti
 2 = september, oktober, november
 3 = december, januari, februari, mars
 4 = april, maj
 9 = vet ej

Om Ip nämner endast en tidsperiod ställs delfråga b.

b. Kommer Ni att ta semestern i ett sammanhang eller uppdelad på flera perioder?

Ställ delfrågorna c—f nedan för varje semesterperiod om minst en vecka för sig. Sammanfatta svaren på frågorna (ej b) i tablan nedan genom att införa den kodsifra som motsvarar Ip:s svar. Observera att frågorna är formulerade så att endast ett svarsalternativ får anges för varje delfråga.

c. Hur lång tror Ni att denna semesterperiod blir?

- 1 = 1 vecka
 2 = högst 2 veckor men längre än 1 vecka
 3 = » 3 » » » 2 veckor
 4 = » 4 » » » 3 »
 5 = » 5 » » » 4 »
 6 = längre än 5 veckor
 9 = vet ej

d. Var planerar Ni att tillbringa största delen av den semesterperioden?

- 1 = södra Sverige
 2 = mellersta »
 3 = norra »
 4 = annat Skandinaviskt land
 5 = sydeuropa
 6 = centraleuropa
 7 = i övrigt utomlands
 9 = vet ej

e. Kommer Ni största delen av den semesterperioden att vistas på en ort eller resa omkring?

- 1 = ej företa någon resa d. v. s. vistas i hemmet (dagsutflykter räknas ej)
 2 = företa resa/resor till en uppehållsort
 3 = resa mellan 2—3 uppehållsorter
 4 = helt rörlig semester
 9 = vet ej

f. Hur tror Ni att Ni kommer att bo största delen av den semesterperioden?

- 01 = hemma i bostaden
 02 = i egen fritidsstuga
 03 = i hyrd »
 04 = i annan »
 05 = hos släkt eller vänner
 06 = på hotell eller pensionat
 07 = på vandrarhem
 08 = i tält eller husvagn
 09 = på båt
 10 = i annan semesterbostad
 99 = vet ej

Korttyp 5

16—21

22—27

28—33

a. Tidpunkt	b. Längd	c. Plats	d. Rörlighet	e. Bostad	Semester- period
					1
					2
					3

Som semesterperiod 1 anges Ip:s längsta planerade semesterperiod.

35

Tänker Ni utnyttja någon del av Er semestertid till att...?

Läs upp en i sänder av nedanstående sysselsättningar och invänta svar för var och en.

	nej	ja	vet ej	
34	resa och besöka släkt eller vänner	0	1	2
35	resa för att se Er omkring i Sverige	0	1	2
36	resa utomlands	0	1	2
37	bada	0	1	2
38	fiska	0	1	2
39	åka skidor	0	1	2
40	göra utfärder med segel- eller motorbåt	0	1	2
41	idka friluftsliv	0	1	2
42	besöka friluftsområden, fritidsreservat	0	1	2
43	besöka naturpark eller nationalpark	0	1	2
44	besöka sevärdheter t. ex. monument, museer	0	1	2
45	campa	0	1	2
	Om hushållet äger fritidsstuga enligt fråga 5:			
46	arbeta med fritidsstugan	0	1	2
	Om Ip bor i villa:			
47	arbeta med villan eller tomten	0	1	2

36

Till gifta Ip:

Hur stor beräknar Ni att Er och Er makes/makas sammanlagda årsinkomst före skatt blir under 1963? Lägg ihop Er egen inkomst innan skatten dragits med Er makes/makas inkomst innan skatten dragits. Räkna även med inkomst av pensioner, räntor och liknande!

Till ej gifta Ip:

Hur stor beräknar Ni att Er sammanlagda inkomst före skatt blir under 1963? Räkna även med inkomst av pensioner, räntor och liknande!

Överlämna kort 6

1	mindre än 5.000 kr
2	5.000—10.000 kr
3	10.000—20.000 kr
4	20.000—30.000 kr
5	mer än 30.000 kr

1962 års fritidsutrednings- undersökning rörande friluftsvanor och fritidsbebyggelse

B: Frågor till hushållsföreståndaren

Loko nr Intervju den / 1963

Intervjutid från kl. till kl.

Glöm ej att Du innan intervjun börjar skall visa Ip Ditt legitimationskort och låta Ip läsa det. Detta bör Du göra även om inte Ip begär det av Dig.

Stansas i samtliga korttyper:

Kol nr

	1	2	3
1 korttyp			
2 formulärtyp		2	
3 pue nr			
4—12 blanka			
13—15 Ip nr			

I korttyp 1 tillkommer dessutom:

16—24 blanka

för Ui: <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr></table> Korttyp 1 25—29 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr></table>											ÖVERFÖRES FRÅN FORMULÄR A: HUSHÅLLSFÖRESTÄNDARENS ÅLDER KÖN OCH CIVILSTÅND ANTAL BARN HUSHÅLLSTYP MED HÄNSYN TILL BARNENS ÅLDER
1 30—31 för Ui: <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr></table>			Frågan ställs ej om hushållsföreståndaren är densamma som Ip i formulär A. Vad har Ni (hushållsföreståndaren) för huvudsakligt yrke eller sysselsättning? Yrke eller sysselsättning: Beskrivning av arbetsuppgifter:								
2 32	Bor Ni i 1 flerfamiljshus 2 rad- eller kedjehus 3 eller villa (en- eller tvåfamiljshus)?										
3 33	Disponerade Ni fritidsstuga eller annan fritidsbostad under någon del av år 1963? Med fritidsbostad menar vi en bostad vid sidan av den vanliga bostaden och som används för fritidsändamål. Kolonistugor och tillfälliga övernattningsstugor räknas här inte som fritidsstugor. 1 Nej → 37 Om ja: 2 äger fritidsstugan 3 hyr fritidsstugan stadigvarande 4 hyrde fritidsstugan tillfälligt 5 disponerade fritidsstugan på annat sätt (t.ex. föräldrars stuga för personer som är 20 år och däröver) 6 disponerade annan typ av fritidsbostad										

4	<p>Var är denna fritidsbostad belägen? Ange kommunens namn samt markera ett av alternativen nedan.</p> <p>Kommun:</p> <p>1 Götaland, västkusten (kustkommun) 2 > , sydkusten (kustkommun) 3 > , ostkusten (kustkommun) 4 > , inlandet 5 Svealand, ostkusten (kustkommun) 6 > , inlandet 7 Norrland, ostkusten (kustkommun) 8 > , inlandet 34 9 I utlandet → (57) intervjun avslutas</p>
5	<p>Ligger fritidsbostaden i Er hemortskommun?</p> <p>1 Nej 2 Ja 35 3 Vet ej</p>
6	<p>Hur långt är det mellan Er vanliga bostad och fritidsbostaden?</p> <p>1 mindre än 2 mil 2 2— 5 mil 3 5—10 mil 4 10—30 mil 36 5 mer än 30 mil</p>
7	<p>Hur färdas/färdades Ni vanligen till Er fritidsbostad?</p> <p>1 med bil 2 med buss eller tåg 3 med båt, allmänna kommunikationer 4 med privat båt 5 med cykel, motorcykel eller moped 6 med bil i kombination med annat färd sätt 37 7 kombinationer med andra färd sätt än bil</p>
8	<p>Hur lång tid tar/tog det med detta färdmedel från Er vanliga bostad till fritidsbostaden?</p> <p>1 mindre än 1 timme 2 1—2 timmar 3 2—3 timmar 4 3—5 timmar 38 5 mer än 5 timmar</p>

<p>9</p> <p>Korttyp 2</p> <p>16</p>	<p>Frågorna 9—36 ställs endast till Ip som äger fritidsstuga (alternativ 2) enligt fråga 3.</p> <p>Hur stor ungefär är fritidsstugans bostadsyta?</p> <p>1 mindre än 30 m²</p> <p>2 30—50 m²</p> <p>3 50—80 m²</p> <p>4 mer än 80 m²</p>
<p>10</p> <p>17</p>	<p>Hur stor är tomten som hör till fritidsstugan?</p> <p>1 mindre än 1 000 m²</p> <p>2 1 000—2 000 m²</p> <p>3 2 000—4 000 m²</p> <p>4 större än 4 000 m²</p> <p>5 tomtens storlek ej bestämd</p>
<p>11</p> <p>18</p>	<p>Är fritidsstugan före detta permanent bostad, där man bott året runt, eller en för fritidsändamål uppförd stuga?</p> <p>1 före detta permanent bostad</p> <p>2 för fritidsändamål uppförd stuga</p> <p>Om före detta permanent bostad:</p> <p>Tillhör stugan överbliven bebyggelse inom jordbruk, skogsbruk eller fiske?</p> <p>1 Nej</p> <p>2 Ja</p> <p>Om för fritidsändamål uppförd stuga:</p> <p>Ligger stugan</p> <p>3 i grupp om minst 10 fritidsstugor</p> <p>4 i grupp om 2—9 fritidsstugor</p> <p>5 eller friliggande?</p>
<p>12</p> <p>19</p>	<p>Har Ni byggt fritidsstugan helt eller delvis på egen hand, låtit bygga den eller köpt ett redan uppfört hus?</p> <p>1 byggt helt på egen hand</p> <p>2 byggt delvis på egen hand</p> <p>3 låtit bygga</p> <p>4 köpt uppfört hus</p> <p>5 erhållit stugan på annat sätt t. ex. som gåva, arv } → 14</p>
<p>13</p> <p>20</p>	<p>Köptes huset monteringsfärdigt?</p> <p>1 Nej</p> <p>2 Ja</p>

14	<p>Hur är vattenförsörjningen ordnad i fritidsstugan?</p> <p>1 egen vattenbrunn på tomten 2 gemensam vattenbrunn för flera tomter 3 vattenledning indragen i huset 4 vattenpost vid tomtgränsen 5 vattenförsörjning på annat sätt</p>
15	<p>Hur är det med avlopp? Finns det avlopp från kök, tvättställ och WC?</p> <p>1 inget avlopp → 19 2 avlopp enbart från kök 3 avlopp från kök och tvättställ men ej WC 4 avlopp från kök, tvättställ och WC 5 annan kombination, än 2—4</p>
16	<p>Är avloppet</p> <p>1 separat för tomten 2 anslutet till avloppssystem anordnat av kommunen 3 eller anslutet till annat gemensamt avloppssystem för flera fritidsstugor?</p>
17	<p>Är infiltrationsbrunn knuten till avloppet?</p> <p>Med infiltrationsbrunn menas utledande av avloppsvattnet under markytan i stället för i vattendrag, dike eller liknande.</p> <p>1 Nej 2 Ja → 19 3 Vet inte</p>
18	<p>Är slamavskiljare knuten till avloppet?</p> <p>Med slamavskiljare menas en brunn eller ett system av brunnar som avskiljer föroreningar.</p> <p>1 Nej 2 Ja 3 Vet inte</p>
19	<p>Sker bortforslingen av sopor</p> <p>1 i kommunens regi 2 av Er själv 3 eller på annat sätt?</p>

<p>20</p> <p>27—32</p>	<p>Är fritidsstugan utrustad med...?</p> <p>Läs upp en i sänder av nedanstående typer av utrustning och invänta svar för var och en. Om frågan besvaras med ja ställs direkt därefter följande fråga:</p> <p>Installerades detta då huset byggdes eller senare?</p> <table border="1" data-bbox="657 312 1086 392"> <thead> <tr> <th rowspan="2">nej</th> <th colspan="3">ja:</th> </tr> <tr> <th>då huset byggdes</th> <th>senare</th> <th>vet ej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>elektricitet</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Om elektricitet: elektrisk spis</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>gasolkök</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>kylskåp</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>uppvärmningsanordning</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>murad skorstensstock</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	nej	ja:			då huset byggdes	senare	vet ej	elektricitet	0	1	2	3	Om elektricitet: elektrisk spis	0	1	2	3	gasolkök	0	1	2	3	kylskåp	0	1	2	3	uppvärmningsanordning	0	1	2	3	murad skorstensstock	0	1	2	3
nej	ja:																																					
	då huset byggdes	senare	vet ej																																			
elektricitet	0	1	2	3																																		
Om elektricitet: elektrisk spis	0	1	2	3																																		
gasolkök	0	1	2	3																																		
kylskåp	0	1	2	3																																		
uppvärmningsanordning	0	1	2	3																																		
murad skorstensstock	0	1	2	3																																		
<p>21</p> <p>33</p>	<p>Är fritidsstugan vinterbonad?</p> <p>1 Nej</p> <p>Om ja:</p> <p>Uppvärms den genom</p> <p>2 öppen spis eller kakelugn</p> <p>3 elektriska element</p> <p>4 värmeledning</p> <p>5 eller på annat sätt?</p> <p>Endast ett alternativ får markeras.</p>																																					
<p>22</p> <p>34</p>	<p>Används fritidsstugan</p> <p>1 enbart under sommarhalvåret</p> <p>2 enbart under vinterhalvåret</p> <p>3 eller året om?</p>																																					
<p>23</p> <p>35</p>	<p>Används fritidsstugan enbart under semesterperioder, under helger och veckoslut också eller som permanent bostad under sommaren?</p> <p>1 enbart under semesterperioder</p> <p>2 enbart under helger och veckoslut</p> <p>3 under både helger, veckoslut och semesterperioder</p> <p>4 som permanent bostad under sommaren</p> <p>5 under sommaren som permanent bostad och för övrigt under helger och veckoslut</p>																																					

24	<p>Har Ni tillgång till följande anläggningar inom en kilometer från fritidsstugan?</p> <p>Läs upp en i sänder av nedanstående anläggningar och invänta svar för var och en.</p> <table border="1" data-bbox="727 235 1051 263"> <thead> <tr> <th></th> <th>ja</th> <th>nej</th> <th>vet ej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Livsmedelsbutik</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Nöjeslokal t. ex. biograf, dansbana, samlingslokal</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Badplats</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Idrottsplats eller bollplan</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Lekplats för barn</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>		ja	nej	vet ej	Livsmedelsbutik	0	1	2	Nöjeslokal t. ex. biograf, dansbana, samlingslokal	0	1	2	Badplats	0	1	2	Idrottsplats eller bollplan	0	1	2	Lekplats för barn	0	1	2
	ja	nej	vet ej																						
Livsmedelsbutik	0	1	2																						
Nöjeslokal t. ex. biograf, dansbana, samlingslokal	0	1	2																						
Badplats	0	1	2																						
Idrottsplats eller bollplan	0	1	2																						
Lekplats för barn	0	1	2																						
36—40	<p>25</p> <p>Anser Ni att det tar för lång tid att komma från Er vanliga bostad till fritidsstugan?</p> <p>1 Nej</p> <p>Om ja:</p> <p>Beror detta på</p> <p>2 avståndet</p> <p>3 dåliga allmänna kommunikationer</p> <p>41 4 eller trafikstockningar?</p> <p>Endast ett alternativ får markeras.</p>																								
26	<p>Vad anser Ni om fritidsstugans storlek?</p> <p>Är den</p> <p>1 för liten</p> <p>2 lagom</p> <p>42 3 eller för stor?</p>																								
27	<p>Vad anser Ni om storleken på fritidsstugans tomt?</p> <p>Är den</p> <p>1 för liten</p> <p>2 lagom</p> <p>43 3 eller för stor?</p>																								
28	<p>Ligger fritidsstugan inom ett område där det finns byggnadsplan?</p> <p>1 Nej</p> <p>2 Ja</p> <p>44 3 Vet ej</p>																								

<p>29</p> <p>45—51</p>	<p>Är Ni nöjd eller missnöjd beträffande tillgången till följande i närheten av Er fritidsstuga?</p> <p>Överlämna kort 1</p> <p>Läs upp en i sänder av nedanstående anläggningar och invänta svar för var och en</p> <table border="1" data-bbox="734 307 1056 614"> <thead> <tr> <th></th> <th>nöjd</th> <th>missnöjd</th> <th>vet ej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Livsmedelsbutik</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Nöjeslokal</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Badplats</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Idrottsplats eller bollplan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Lekplats för barn</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Strövområden</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Om Ip svarat enligt alternativ 2 på fråga 28:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Speciella grönområden</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>		nöjd	missnöjd	vet ej	Livsmedelsbutik	1	2	3	Nöjeslokal	1	2	3	Badplats	1	2	3	Idrottsplats eller bollplan	1	2	3	Lekplats för barn	1	2	3	Strövområden	1	2	3	Om Ip svarat enligt alternativ 2 på fråga 28:				Speciella grönområden	1	2	3
	nöjd	missnöjd	vet ej																																		
Livsmedelsbutik	1	2	3																																		
Nöjeslokal	1	2	3																																		
Badplats	1	2	3																																		
Idrottsplats eller bollplan	1	2	3																																		
Lekplats för barn	1	2	3																																		
Strövområden	1	2	3																																		
Om Ip svarat enligt alternativ 2 på fråga 28:																																					
Speciella grönområden	1	2	3																																		
<p>30</p> <p>52—59</p>	<p>Är Ni nöjd eller missnöjd med följande när det gäller Er fritidsstuga?</p> <p>Kort 1</p> <table border="1" data-bbox="734 700 1056 1024"> <thead> <tr> <th></th> <th>nöjd</th> <th>missnöjd</th> <th>vet ej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Utseendet på stugan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Utseendet på omgivande bebyggelse</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Standarden, bekvämligheten i stugan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>De allmänna kommunikationerna till stugan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Framkomligheten med bil</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Lösningen av vattenfrågan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Lösningen av avloppsfrågan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Lösningen av renhållningsfrågan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>		nöjd	missnöjd	vet ej	Utseendet på stugan	1	2	3	Utseendet på omgivande bebyggelse	1	2	3	Standarden, bekvämligheten i stugan	1	2	3	De allmänna kommunikationerna till stugan	1	2	3	Framkomligheten med bil	1	2	3	Lösningen av vattenfrågan	1	2	3	Lösningen av avloppsfrågan	1	2	3	Lösningen av renhållningsfrågan	1	2	3
	nöjd	missnöjd	vet ej																																		
Utseendet på stugan	1	2	3																																		
Utseendet på omgivande bebyggelse	1	2	3																																		
Standarden, bekvämligheten i stugan	1	2	3																																		
De allmänna kommunikationerna till stugan	1	2	3																																		
Framkomligheten med bil	1	2	3																																		
Lösningen av vattenfrågan	1	2	3																																		
Lösningen av avloppsfrågan	1	2	3																																		
Lösningen av renhållningsfrågan	1	2	3																																		
<p>31</p> <p>60—62</p>	<p>Är Ni beredd att betala de anläggnings- och driftskostnader som krävs för att få bättre...?</p> <p>Läs upp de av nedanstående alternativ som Ip är missnöjd med d. v. s. som besvarats med alternativ 2 i fråga 30.</p> <table border="1" data-bbox="625 1204 1056 1323"> <thead> <tr> <th></th> <th>nej</th> <th>ja</th> <th>till viss del</th> <th>vet ej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>vattenförsörjning</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>avloppssystem</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>renhållning</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>		nej	ja	till viss del	vet ej	vattenförsörjning	0	1	2	3	avloppssystem	0	1	2	3	renhållning	0	1	2	3																
	nej	ja	till viss del	vet ej																																	
vattenförsörjning	0	1	2	3																																	
avloppssystem	0	1	2	3																																	
renhållning	0	1	2	3																																	

<p>32</p> <p>63</p>	<p>Tycker Ni att det ökar eller minskar trivseln att ha grannar i närheten av en fritidsstuga?</p> <p>1 ökar trivseln 2 minskar trivseln 3 likgiltig, vet ej</p>
<p>33</p> <p>64</p>	<p>Frågorna 33—35 ställs endast till Ip med hemmavarande barn (fråga 3, formulär A).</p> <p>Tycker Ni att fritidsstugan är väsentlig när det gäller familjesammanhållningen?</p> <p>1 Nej 2 Ja 3 Vet ej</p>
<p>34</p> <p>65</p>	<p>Tycker Ni att fritidsstugan är väsentlig när det gäller att ge familjen möjligheter till friluftsliv?</p> <p>1 Nej 2 Ja 3 Vet ej</p>
<p>35</p> <p>66</p>	<p>Tycker Ni det är svårt att få alla familjemedlemmarna med till fritidsstugan?</p> <p>1 Nej 2 Ja 3 Vet ej</p>
<p>36</p> <p>67</p>	<p>Är fritidsstugan åsatt taxeringsvärde?</p> <p>Om nej:</p> <p>Vad beror det på?</p> <p>1 stugan nyuppförd 2 stugan har för lågt värde</p> <p>Om ja:</p> <p>Hur högt är taxeringsvärdet för stugan och tomten?</p> <p>3 — 4.999 kr 4 5.000— 9.999 kr 5 10.000—19.999 kr 6 20.000—29.999 kr 7 30.000 kr eller däröver 8 Vet ej</p> <p>→ (57) intervjun avslutas</p>

<p>37</p> <p>Korttyp 3 16</p>	<p>Frågorna 37—56 ställs endast till Ip som ej äger fritidsstuga enligt fråga 3.</p> <p>Önskar Ni att Ni ägde en egen fritidsstuga?</p> <p>1 Ja } 2 Vet ej } → 39</p> <p>Om nej:</p> <p>Varför vill Ni inte ha en egen fritidsstuga?</p> <p>3 föredrar att ej vara bunden 4 vill hellre investera pengar i annat 5 olika intresse inom familjen 6 föredrar att hyra fritidsbostad → 46 7 får disponera annans fritidsstuga 8 överhuvudtaget ej intresserad eller i behov av fritidsstuga 9 annan orsak, nämligen:</p> <p>.....</p> <p>Endast ett alternativ får markeras.</p>
<p>38</p> <p>17</p>	<p>Skulle Ni önska att hyra fritidsstuga?</p> <p>1 Nej } 2 Vet ej } → (57) intervjun avslutas</p> <p>Om ja:</p> <p>Skulle Ni i så fall vilja hyra en stuga stadigvarande år från år eller olika stugor för kortare perioder?</p> <p>3 stadigvarande } 4 för kortare perioder } → 46 5 vet ej }</p>
<p>39</p> <p>18</p>	<p>Varför har Ni inte skaffat Er en egen fritidsstuga?</p> <p>1 har ej haft råd 2 har ej funnit lämplig fritidsstuga 3 har hellre investerat pengar i annat 4 hyr/har hyrt en fritidsbostad 5 får disponera annans fritidsstuga 6 olika intressen inom familjen 7 har tidigare överhuvudtaget ej varit intresserad eller i behov av fritidsstuga 8 annan orsak, nämligen:</p> <p>.....</p> <p>Endast ett alternativ får markeras.</p>
<p>40</p> <p>19</p>	<p>Föredrar Ni absolut att äga en fritidsstuga framför att hyra en?</p> <p>1 Nej 2 Ja 3 Vet ej</p>

41 20	<p>Vilka planer har Ni för de närmaste fem åren när det gäller köp av egen fritidsstuga? Vilka av de svarsalternativ som finns upptagna på detta kort passar bäst in på Er?</p> <p style="text-align: center;">Överlämna kort 2</p> <p>1 Har redan köpt tomt 2 Förhandling om köp av tomt eller stuga pågår } → 43 3 Letar för närvarande efter lämplig tomt eller stuga 4 Har för närvarande ej bestämda planer, men kommer nog att skaffa fritidsstuga inom de närmaste fem åren 5 Kommer nog inte att skaffa fritidsstuga inom de närmaste fem åren 6 Kommer absolut inte att skaffa fritidsstuga inom de närmaste fem åren 7 Vet ej</p>
42 21	<p>Vilket skulle Ni föredra — att arrendera eller köpa egen tomt?</p> <p>1 arrendera tomt 2 köpa egen tomt 3 vet ej</p>
43 22	<p>Vid köp av fritidsstuga, vilket skulle Ni i första hand välja av det som står på detta kort?</p> <p style="text-align: center;">Överlämna kort 3</p> <p>1 Före detta permanent bostad, där man bott året om 2 Stuga uppförd för fritidsändamål inom fritidsstugeområde } → 45 3 Stuga uppförd för fritidsändamål utan direkt anslutning till annan bebyggelse d. v. s. friliggande stuga 4 Tomt som kan bebyggas inom fritidsstugeområde 5 Tomt som kan bebyggas utan direkt anslutning till annan bebyggelse 6 Vet ej → 45</p>
44 23	<p>Skulle Ni helst vilja</p> <p>1 bygga på egen hand 2 låta bygga 3 eller köpa monteringsfärdigt men komplettera själv? 4 Vet ej</p>

45

Hur viktigt anser Ni det vara med följande utrustning och service när det gäller fritidsstugan? Skulle Ni på det följande vilja svara med ledning av de tre svarsalternativ som vi har här.

Överlämna kort 4

Läs upp en i sänder av nedanstående typer av utrustning och invänta svar enligt kortets svarsalternativ för var och en.

	nödvändigt	önskvärt	mindre viktigt	vet ej	
24	Vattenledning indragen	1	2	3	4
25	Avlopp från kök och tvättstall	1	2	3	4
26	Avlopp från WC	1	2	3	4
27	Sophämtning anordnad av kommunen	1	2	3	4
28	Vattenförsörjning anordnad av kommunen	1	2	3	4
29	Avloppssystem anordnat av kommunen	1	2	3	4
30	Ordnad latrintömning, om avlopp ej finns	1	2	3	4
31	Elektricitet	1	2	3	4
32	Uppvärmningsanordning	1	2	3	4
33	Stugan vinterbonad	1	2	3	4
34	Telefon	1	2	3	4

46

Var önskar Ni köpa/hyra fritidsstuga?

Markera om möjligt ett av alternativen nedan, i annat fall ange Ip:s svar på raderna nedan.

01	Götaland, västkusten
02	» , sydkusten
03	» , ostkusten
04	» , inlandet
05	Svealand, ostkusten
06	» , inlandet
07	Norrland, ostkusten
08	» , inlandet
09	I utlandet
35—36	99 Vet ej

Svar:

.....

47

Tror Ni att Ni skaffar/hyr fritidsstuga i Er hemortskommun?

1	Nej
2	Ja
37	3 Vet ej

<p>48</p> <p>38—40</p> <p>1:a ☐</p> <p>2:a ☐</p> <p>3:e ☐</p>	<p>Vilka av följande anser Ni vara de tre viktigaste orsakerna till att Ni önskar ha tillgång till egen fritidsstuga?</p> <p>Överlämna kort 5</p> <p>Vill Ni ange de tre viktigaste orsakerna i rangordning efter den betydelse de har för Er, den viktigaste först o. s. v.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komma ut i naturen 2. Få vila och avkoppling 3. Ha ett fast utflyktsmål 4. Få möjlighet att idka friluftsliv 5. Ha en plats att vara på under semestern 6. Ha en plats att vara på under veckoslut och helger 7. Ha en plats att samla familjen <p>Ange i rutorna i marginalen de siffror som svarar mot de orsaker Ip anser komma i 1:a, 2:a och 3:e hand.</p>
<p>49</p> <p>41</p>	<p>Vill Ni kunna använda fritidsstugan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 enbart under sommarhalvåret 2 enbart under vinterhalvåret 3 eller året om? 4 vet ej
<p>50</p> <p>42</p>	<p>Vill Ni kunna använda fritidsstugan enbart under semesterperioder, under helger och veckoslut också eller som permanent bostad under sommaren?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 enbart under semesterperioder 2 enbart under helger och veckoslut 3 undre både helger, veckoslut och semesterperioder 4 som permanent bostad under sommaren 5 under sommaren som permanent bostad och för övrigt under helger och veckoslut 6 vet ej
<p>51</p> <p>43</p>	<p>Vilken är den längsta restid Ni kan acceptera mellan Er bostad och en fritidsstuga?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 mindre än 1 timme 2 1—2 timmar 3 2—3 timmar 4 3—5 timmar 5 mer än 5 timmar 6 vet ej

<p>52</p> <p>1 2 3 4 5 6 7 44 8</p>	<p>Om Ni hade tillgång till en fritidsstuga, vilket färdmedel tror Ni då Ni skulle använda för att komma dit?</p> <p>bil buss eller tåg båt, allmänna kommunikationer privat båt cykel, motorcykel eller moped bil i kombination med annat färd sätt kombinationer med andra färd sätt än bil vet ej</p>																																																																															
<p>53</p> <p>45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59</p>	<p>Vad fäster Ni i övrigt stor vikt vid då det gäller att välja plats för egen eller hyrd stuga? Skulle Ni på det följande vilja svara med något av de svarsalternativ som står på detta kort.</p> <p style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">Överlämna kort 4</p> <p>Läs upp en i sänder av nedanstående alternativ och invänta svar enligt kortets svarsalternativ för var och en.</p> <table border="1" data-bbox="629 672 1058 719"> <thead> <tr> <th>nödvändigt</th> <th>önskvärt</th> <th>mindre viktigt</th> <th>vet ej</th> </tr> </thead> </table> <table border="1" data-bbox="97 731 1058 1328"> <tbody> <tr> <td>Tillgång till vacker natur</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Öppet och fritt läge</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Inbäddat läge i skogsnatur</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till skog eller andra strövområden</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Att stugan ligger ostört från annan bebyggelse</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till hav eller sjö</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till bad</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till god service och goda gemensambetsanläggningar</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till goda allmänna kommunikationer till stugan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till samhälle inom räckhåll</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till livsmedelsbutik</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till nöjeslokaler</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till idrottsplats eller bollplan</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till lekplats för barn</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Tillgång till båtplats</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>	nödvändigt	önskvärt	mindre viktigt	vet ej	Tillgång till vacker natur	1	2	3	4	Öppet och fritt läge	1	2	3	4	Inbäddat läge i skogsnatur	1	2	3	4	Tillgång till skog eller andra strövområden	1	2	3	4	Att stugan ligger ostört från annan bebyggelse	1	2	3	4	Tillgång till hav eller sjö	1	2	3	4	Tillgång till bad	1	2	3	4	Tillgång till god service och goda gemensambetsanläggningar	1	2	3	4	Tillgång till goda allmänna kommunikationer till stugan	1	2	3	4	Tillgång till samhälle inom räckhåll	1	2	3	4	Tillgång till livsmedelsbutik	1	2	3	4	Tillgång till nöjeslokaler	1	2	3	4	Tillgång till idrottsplats eller bollplan	1	2	3	4	Tillgång till lekplats för barn	1	2	3	4	Tillgång till båtplats	1	2	3	4
nödvändigt	önskvärt	mindre viktigt	vet ej																																																																													
Tillgång till vacker natur	1	2	3	4																																																																												
Öppet och fritt läge	1	2	3	4																																																																												
Inbäddat läge i skogsnatur	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till skog eller andra strövområden	1	2	3	4																																																																												
Att stugan ligger ostört från annan bebyggelse	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till hav eller sjö	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till bad	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till god service och goda gemensambetsanläggningar	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till goda allmänna kommunikationer till stugan	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till samhälle inom räckhåll	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till livsmedelsbutik	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till nöjeslokaler	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till idrottsplats eller bollplan	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till lekplats för barn	1	2	3	4																																																																												
Tillgång till båtplats	1	2	3	4																																																																												

<p>54</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>60</p> <p>3</p>	<p>Tycker Ni att det skulle öka eller minska trivseln att ha grannar i närheten av fritidsstugan?</p> <p>öka trivseln</p> <p>minska trivseln</p> <p>likgiltig, vet ej</p>
<p>55</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>7</p> <p>61</p> <p>8</p>	<p>Vilken är den högsta årskostnad/årshyra Ni anser Er kunna lägga ned på en fritidsstuga?</p> <p>Om I p enligt fråga 37 önskar äga fritidsstuga:</p> <p>Med årskostnad avses driftskostnader, amorteringar, räntor, reparationer och underhåll, men däremot inte de eventuella extrautgifter i form av resor m.m. som kan uppkomma i och med att man köper fritidsstuga.</p> <p>Kan Ni ange beloppet i någon av de klasser som finns angivna här på kortet?</p> <p>Överlämna kort 6</p> <p>mindre än 500 kr</p> <p>500—1.000 kr</p> <p>1.000—2.000 kr</p> <p>2.000—3.000 kr</p> <p>3.000—4.000 kr</p> <p>4.000—5.000 kr</p> <p>mer än 5.000 kr</p> <p>vet ej</p>
<p>56</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>62</p> <p>3</p>	<p>I framtiden kommer utvecklingen troligen att gå mot en mer koncentrerad fritidsbebyggelse, där å ena sidan utrymmet för den enskilde ej blir så stort — med andra ord små tomter, som har insyn men med skyddad uteplats — medan å andra sidan stora fördelar kan vinnas genom att olika gemensambetsanläggningar, vatten, avlopp, renhållning, platser för bad och sport m. m. kan anordnas på bättre sätt.</p> <p>Skulle Ni för Er egen del godta en fritidsstuga inom ett sådant område?</p> <p>Nej</p> <p>Ja</p> <p>Vet ej</p>
<p>57</p> <p>Korttyp 2, kol 68</p> <p>1</p> <p>Korttyp 3, kol 63</p> <p>2</p>	<p>INTERVJUN UTFÖRD MED:</p> <p>Gift man eller ej gift person</p> <p>Gift kvinna</p>

1962 års fritidsutredning

adress: Kungl. lantbruksstyrelsen,
Box 16307, Stockholm 16.
Tel. 23 46 20.

Län

Kommun

**Frågeformulär angående fritidsbebyggelsens omfattning, lokalisering,
utvecklingstendenser m. m.**

Frågorna besvaras med ett frågeformulär för varje kommun.

I. Förhållanden, vilka reglerar fritidsbebyggelsen.

- A. 1) Finns någon form av aktuell översiktsplan där fritidsbebyggelse ingår? Nej
För del av kommunen
För hela kommunen

2) Hur stor del av den befintliga fritidsbebyggelsen innefattas?

- B. 1) Finns det utomplansbestämmelser? Nej
För del av kommunen
För hela kommunen

2) Hur stor del av den befintliga fritidsbebyggelsen innefattas?

C. Antal detaljplaner (till övervägande del avsedda för fritidsbebyggelse):

1) gällande

2) i form av planförslag eller planutredning

D. Är det aktuellt med ytterligare översiktsplaner, utomplansbestämmelser eller detaljplaner?

.....
.....
.....

II. Fritidsbebyggelsens omfattning och inriktning.

A. Uppskatta antalet fritidsstugor¹⁾ med hänsyn till nedanstående fördelning.

a) Detaljplaneområden.²⁾

1) Hur många fritidsstugor finns inom planområdena?

2) Hur många stugor kan ytterligare beräknas tillkomma inom planområdena?

gällande	planförslag eller planutredning

b) Annan tätare fritidsbebyggelse utanför detaljplan.

Hur många stugor finns?

c) Övrig fritidsbebyggelse (spridd bebyggelse).

Hur många stugor finns?

B. Uppskatta antalet fritidsstugor med hänsyn till följande kategorier.

a) Stugor på egen grund

b) Stugor på arrenderad mark

c) Stugor i form av fritidsbilar eller enstaka hus avsedda för uthyrning

C. Hur många av det totala antalet fritidsstugor kan hänföras till kategorin f. d. permanenta byggnader, som numera disponeras huvudsakligen för fritidsändamål.

III. Utvecklingstendenser.

A. Ange antalet nybildade fastigheter för fritidsstugor.

1) 1960

2) 1961

3) 1962

B. Ange en grov uppskattning av antalet stugor, som tillkommit (färdigställda) efter den 1 januari 1960 och före den 1 januari 1963.

IV. Fritidsbebyggelsens lokalisering.

Markera på kartbilaga

a) områden med fritidsbebyggelse inom detaljplan;

b) områden med annan tätare fritidsbebyggelse utanför detaljplan.

¹⁾ färdigställda eller påbörjade den 1 januari 1963.

²⁾ enstaka fritidsbebyggelse inom detaljplaneområden avsedda för annan bebyggelse än fritidsbebyggelse hänföres icke till kategori a utan till kategori c.

Antal fritidshus per kommun vid början av år 1963
samt nytillkomna hus 1960—1962¹⁾

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
<i>Stockholms län</i>	64 356	10 181
Almunge lk	180	50
Blidö lk	1 350	450
Boo lk	3 500	300
Botkyrka lk	910	90
Danderyd kp	10	—
Djursholm st	—	—
Djurö lk	4 555	696
Ekerö lk	2 339	150
Frötuna lk	2 600	900
Färingsö lk	1 800	150
Grödinge lk	824	120
Gustavsberg lk	2 550	430
Huddinge lk	2 600	350
Häverö lk	935	232
Järfälla lk	250	10
Järna lk	415	70
Knivsta lk	275	60
Knutby lk	157	50
Lidingö st	742	10
Ljusterö lk	3 450	500
Lyhundra lk	1 347	306
Märsta lk	200	20
Nacka st	600	10
Norrtälje st	35	5
Nynäshamn st	76	1
Roslags-Länna lk	1 250	450
Salem lk	558	50
Saltsjöbaden kp	645	90
Sigtuna st	316	58
Sjuhundra lk	405	100
Skepptuna lk	200	200
Sollentuna kp	275	—
Solna st	—	—
Sorunda lk	1 090	240
Stocksund kp	—	—
Sundbyberg st	—	—
Södertälje st	325	30
Turinge lk	308	165
Tyresö lk	3 265	225
Täby kp	1 653	19
Upplands-Väsby lk	245	25
Vallentuna lk	630	150
Vaxholm st	1 040	80
Väddö lk	1 540	300
Värmdö lk	5 100	700

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Västerhaninge lk	1 401	268
Öregrund st	530	200
Ösmo lk	1 250	194
Össeby lk	338	50
Österhaninge lk	3 300	500
Österåker lk	5 992	727
Östhammar st	1 000	400
<i>Uppsala län</i>	6 192	1 290
Björklinge lk	300	40
Bälinge lk	215	100
Dannemora lk	50	5
Enköping st	129	4
Håbo lk	713	230
Hällnäs lk	380	60
Lagunda lk	86	15
Norra Hagunda lk	140	35
Norra Trögd lk	266	70
Oland lk	70	40
Rasbo lk	25	5
Söderfors lk	53	4
Södra Hagunda lk	370	25
Södra Trögd lk	257	10
Tierp lk	95	20
Tierp kp	10	—
Upplands-Bro lk	1 023	325
Uppsala st	577	5
Vaksala lk	525	125
Vattholma lk	85	40
Vendel lk	110	20
Västland lk	138	25
Åsunda lk	137	22
Älvkarleby lk	241	12
Österlövsta lk	197	53
<i>Södermanlands län</i>	11 852	1 578
Bettna lk	182	56
Björkvik lk	60	—
Daga lk	518	137
Enhörna lk	555	175
Eskilstuna st	235	15
Flen st	45	5
Floda lk	86	10
Gnesta kp	263	40
Hysby-Rekarne lk	245	40

¹ För kommuner med obetydlig fritidsbebyggelse redovisas icke antalet hus.

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Hällby lk	195	30
Hölö lk	760	75
Julita lk	20	—
Jönåker lk	126	50
Kafjärden lk	1 350	40
Katrineholm st	10	—
Malmköping kp	228	20
Mariefred st	390	100
Mellösa lk	85	15
Nyköping st	224	20
Oxelösund st	942	43
Rönö lk	48	10
Sköldinge lk	130	25
Sparreholm lk	185	30
Stallarholmen lk	150	30
Stigtomta lk	70	20
Stora Malm lk	230	40
Strängnäs st	60	5
Svärta lk	330	25
Torshälla st	906	25
Tosterö lk	335	—
Trosa st	276	15
Tunaberg lk	215	—
Tystberga lk	207	82
Vagnhärad lk	660	200
Vingåker lk	266	30
Vårfruberga lk	150	—
Västra Rekarne lk	745	130
Åker lk	50	10
Ärla lk	320	30
<i>Östergötlands län</i>	14 620	1 529
Alvastra lk	60	1
Aska lk	93	5
Aspveden lk	340	16
Björsäter lk	41	6
Boberg lk	52	—
Borensberg lk	143	14
Boxholm kp	105	3
Finspång kp	385	60
Folkunga lk	51	4
Godegård lk	234	156
Gryt lk	281	41
Hällestad lk	118	29
Hävla lk	423	53
Kolmården lk	1 000	30
Kvillinge lk	1 223	70
Kärna lk	95	—
Linköping st	160	20
Mjölby st	45	—
Motala st	630	70
Norra Kinda lk	472	45
Norra Valkebo lk	—	—
Norrköping st	2 200	25
Ringarum lk	148	10
Skänninge st	—	—
Skärblacka lk	345	8
Stegeborg lk	894	169

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Söderköping st	25	7
Södra Göstring lk	277	20
Södra Kinda lk	99	10
Södra Valkebo lk	220	50
Tjällmo lk	50	8
Vadstena st	9	—
Valdemarsvik kp	3	—
Vifolka lk	144	—
Vreta Kloster lk	557	60
Vårdnäs lk	838	98
Västra Kinda lk	153	—
V:a Vikbolandet lk	578	53
Ydre lk	330	90
Åkerbo lk	786	160
Åtvidaberg kp	135	30
Ödeshög lk	10	—
Östgöta-Dal lk	120	34
Östra Vikbolandet lk	748	74
<i>Jönköpings län</i>	6 402	880
Alseda lk	45	5
Anderstorp kp	20	2
Bankeryd lk	75	3
Björkö lk	160	10
Bodafors kp	17	—
Bor lk	118	20
Bredaryd lk	30	7
Bredestad lk	105	10
Burseryd lk	23	4
Bäckaby lk	61	24
Eksjö st	137	10
Forserum lk	40	5
Forsheda lk	149	29
Gislaved kp	127	10
Gnosjö lk	150	35
Gränna st	157	25
Hakarp lk	27	—
Hjälmseryd lk	40	8
Hullaryd lk	117	20
Huskvarna st	—	—
Hylte lk	78	2
Höreda lk	302	30
Ingatorp lk	70	10
Jönköping st	404	5
Klevshult lk	90	10
Korsberga lk	21	1
Lannaskede lk	20	—
Lekeryd lk	280	50
Linderås lk	89	30
Malmbäck lk	121	20
Mariannelund kp	12	—
Månsarp lk	80	10
Norrahammar kp	36	1
Norra Mo lk	60	20
Norra Sandsjö lk	115	35
Nye lk	162	10
Nässjö st	340	25
Reftele lk	58	5

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Rydaholm	lk	30	5
Skillingaryd	kp	—	—
Skärstad	lk	210	9
Solberga	lk	256	20
Sävsjö	st	140	10
Södra Mo	lk	35	15
Tenhult	lk	450	150
Tranås	st	250	20
Unnaryd	lk	322	40
Vaggeryd	kp	150	60
Vetlanda	lk	207	30
Vetlanda	st	—	—
Villstad	lk	26	4
Visingsö	lk	70	4
Vrigstad	lk	100	10
Värnamo	st	220	12
<i>Kronobergs län</i>		3 702	375
Algutsboda	lk	33	1
Almundsryd	kp	68	—
Alvesta	kp	77	11
Annerstad	lk	340	60
Berga	lk	69	20
Bergunda	lk	152	6
Braås	lk	50	5
Ekeberga	lk	23	1
Göteryd	lk	260	50
Hamneda	lk	95	7
Hovmantorp	kp	61	12
Hälleberga	lk	9	2
Lammhult	lk	66	5
Lenhovda	kp	9	—
Lessebo	kp	18	—
Lidhult	lk	128	9
Linneryd	lk	35	20
Ljuder	lk	25	—
Ljungby	st	5	—
Markaryd	kp	103	8
Mellersta Kinne- vald	lk	69	15
Moheda	lk	147	12
Nottebäck	lk	52	7
Rottne	lk	320	36
Ryssby	lk	160	8
Skatelöv	lk	51	3
Stenbrohult	lk	148	—
Södra Sandsjö	lk	41	8
Tingsryd	kp	60	3
Traryd	kp	107	—
Urshult	lk	159	15
Virestad	lk	102	10
Vislanda	lk	99	6
Väckelsång	lk	53	6
Västra Torsås	lk	102	—
Växjö	st	210	5
Åseda	lk	53	12
Åseda	kp	—	—

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Älghult	lk	26	5
Älmeboda	lk	41	2
Älmhult	kp	6	—
Östra Torsås	lk	70	5
<i>Kalmar län¹⁾</i>		7 701	1 173
Alsterbro	lk	—	—
Borgholm	st	232	20
Döderhult	lk	335	21
Dörby	lk	390	75
Emmaboda	kp	—	—
Fagerhult	lk	—	—
Fliseryd	lk	—	—
Gamleby	lk	485	44
Gladhammar	lk	385	75
Gärdslösa	lk	118	10
Hallingeberg	lk	—	—
Hjorted	lk	—	—
Hultsfred	kp	—	—
Högsby	lk	—	—
Kalmar	st	45	—
Kristdala	lk	—	—
Köpingsvik	lk	415	150
Ljungbyholm	lk	40	—
Locknevi	lk	—	—
Loftahammar	lk	570	60
Läckeby	lk	4	—
Lönneberga	lk	—	—
Madesjö	lk	—	—
Misterhult	lk	249	35
Mortorp	lk	—	—
Målilla	lk	—	—
Mönsterås	kp	600	120
Mörbylånga	lk	222	28
Mörlunda	lk	—	—
Nybro	st	—	—
Oskarshamn	st	290	60
Ottenby	lk	142	—
Ryssby	lk	370	30
Sevede	lk	—	—
Södermøre	lk	376	60
Söderåkra	lk	428	80
Södra Vi	lk	—	—
Tjust-Ed	lk	190	25
Torslunda	lk	880	110
Torsås	lk	—	—
Tuna	lk	—	—
Uknadalen	lk	—	—
Vena	lk	—	—
Vimmerby	st	—	—
Virserum	lk	—	—
Vissefjärda	lk	—	—
Västervik	st	25	—
Ålem	lk	225	60
Ölands-Åkerbo	lk	685	110
Överum	lk	—	—

¹⁾ Endast kustkommuner redovisade.

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
<i>Gotlands län</i>	3 210	835
Dalhem lk	70	10
Fårösund lk	370	100
Havdhem lk	115	45
Hemse lk	50	20
Hoburg lk	180	40
Klintehamn lk	310	130
Ljugarn lk	210	45
Lärbro lk	245	75
Romakloster lk	225	80
Slite kp	55	15
Stenkumla lk	700	120
Stånga lk	155	60
Tingstäde lk	255	65
Visby st	270	30
<i>Blekinge län</i>	3 850	1 027
Asarum lk	75	27
Bräkne-Hoby lk	197	30
Fridlevstad lk	234	34
Gammalstorp lk	500	279
Hasslö lk	40	19
Hällaryd lk	283	40
Jämjö lk	399	175
Jämshög lk	12	—
Kallinge lk	350	55
Karlshamn st	70	30
Karlskrona st	270	35
Kyrkhult lk	5	1
Listerby lk	238	—
Lyceby lk	184	20
Mjällby lk	326	184
Mörrum lk	29	4
Nättraby lk	260	30
Olofström kp	6	2
Ronneby st	55	5
Rödeby lk	25	7
Sölvesborg st	292	50
<i>Kristianstads län</i>	7 872	1 804
Araslöv lk	—	—
Ausås lk	—	—
Barkåkra lk	709	60
Bjärnum lk	50	10
Borrby lk	310	40
Broby lk	70	12
Bromölla kp	34	13
Brösarp lk	163	125
Båstad kp	200	14
Degeberga lk	221	75
Everöd lk	—	—
Fjälkinge lk	206	25
Förslövsholm lk	336	77
Glemmingebro lk	7	5
Glimåkra lk	10	3

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Hammenhög lk	10	—
Hjärnarp lk	78	35
Hjärsås lk	70	15
Hässleholm st	145	5
Hästveda lk	150	50
Ivetofta lk	58	10
Kivik lk	134	6
Klippan kp	50	20
Knislinge lk	3	—
Kristianstad st	—	—
Kvidinge lk	106	30
Loshult lk	5	2
Löderup lk	225	40
Munka-Ljungby lk	131	50
Nosaby lk	10	—
Näsum lk	16	10
Onslunda lk	10	—
Oppmanna och Vånga lk	158	15
Osby kp	75	20
Perstorp kp	90	40
Riseberga lk	120	25
Simrishamn st	77	10
Skånes-Fagerhult lk	82	25
Smedstorp lk	10	—
Stoby lk	47	15
Sösåla lk	250	120
Tollarp lk	120	60
Tomelilla kp	1	—
Tommarp lk	8	—
Träne lk	30	12
Tyringe lk	125	25
Vinslöv kp	—	—
Vinslöv lk	26	10
Vittsjö lk	130	50
Vä lk	—	—
Västra Bjäre lk	365	100
Åhus kp	2 110	420
Åstorp kp	—	—
Ängelholm st	170	—
Örkelljunga lk	300	100
Örkened lk	45	15
Östra Ljungby lk	16	10
<i>Malmöhus län</i>	11 975	2 172
Alstad lk	—	—
Anderslöv lk	26	—
Bara lk	—	—
Billesholm lk	—	—
Bjuv kp	—	—
Bjärsjölagård lk	32	5
Blentarp lk	238	150
Bosarp lk	—	—
Brunnby lk	267	75
Bunkeflo lk	415	30
Burlöv lk	—	—
Dalby lk	119	43
Dösjöebro lk	430	75

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Ekeby	lk	—	—
Eslöv	st	—	—
Furulund	kp	—	—
Genarp	lk	30	—
Gislöv	lk	245	30
Harrie	lk	—	—
Herrestad	lk	110	20
Hälsingborg	st	17	—
Härslöv	lk	100	10
Höganäs	st	—	—
Hörby	kp	—	—
Höör	kp	100	11
Jonstorp	lk	520	—
Kattarp	lk	50	5
Klagstorp	lk	795	200
Kågeröd	lk	65	12
Kävlinge	kp	—	—
Landskrona	st	140	65
Ljunits	lk	—	—
Lomma	kp	160	—
Lund	st	—	—
Långaröd	lk	20	—
Löberöd	lk	17	15
Löddeköpinge	lk	540	150
Malmö	st	—	—
Marieholm	lk	—	—
Månstorp	lk	—	—
Mörarp	lk	—	—
Norra Frosta	lk	582	180
Oxie	lk	8	2
Rydsgård	lk	50	30
Räng	lk	3 300	450
Rönneberga	lk	30	16
Röstånga	lk	50	10
Sjöbo	kp	175	150
Skanör med Falsterbo	st	865	30
Skarhult	lk	—	—
Skegrie	lk	20	—
Skurup	kp	14	2
Snogeröd	lk	528	—
Staffanstorp	lk	10	—
Svalöv	lk	—	—
Svedala	kp	10	—
Södra Sandby	lk	6	—
Teckomatorp	lk	—	—
Torn	lk	—	—
Trelleborg	st	—	—
Vallåkra	lk	15	—
Veberöd	lk	275	50
Vellinge	lk	110	38
Vemmenhög	lk	192	—
Vollsjö	lk	45	35
Väsby	lk	182	26
Ystad	st	590	80
Ödåkra	lk	165	7
Östra Frosta	lk	276	170
Östra Färs	lk	41	—

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
<i>Hallands län</i>		23 597	3 784
Eldsberga	lk	258	—
Enslöv	lk	70	15
Falkenberg	st	1 900	120
Fjärås	lk	180	45
Getinge	lk	—	—
Halmstad	st	1 890	60
Harplinge	lk	1 285	150
Himledalen	lk	68	30
Hishult	lk	36	15
Karup	lk	1 202	230
Knäred	lk	49	20
Kvibille	lk	—	—
Kungsbacka	st	—	—
Laholm	lk	1 161	681
Laholm	st	—	—
Lindberga	lk	727	150
Lindome	lk	1 120	135
Löftadalen	lk	1 870	300
Morup	lk	800	100
Onsala	lk	2 080	310
Oskarström	kp	—	—
Ränneslöv	lk	20	5
Simlångsdalen	lk	99	15
Särö	lk	2 800	400
Söndrum	lk	1 690	150
Torup	lk	40	—
Träslöv	lk	610	100
Tvååker	lk	900	150
Tölö	lk	320	50
Ullared	lk	4	1
Varberg	st	1 000	150
Veddige	lk	403	—
Veinge	lk	10	5
Vessigebro	lk	32	6
Vinberg	lk	5	5
Våxtorp	lk	36	31
Värö	lk	500	200
Årstad	lk	407	150
Åtran	lk	25	5
<i>Göteborgs o. Bohus län</i>		27 710	4 006
Askim	lk	2 000	35
Bullaren	lk	44	11
Forshälla	lk	669	96
Göteborg	st	—	—
Hermansby	lk	1 528	310
Inlands-Torpe	lk	454	—
Kode	lk	2 207	279
Kungälv	st	57	8
Kville	lk	567	210
Källered	lk	160	5
Landvetter	lk	1 834	300
Lane-Ryr	lk	37	20
Ljungskile	lk	595	50
Lysekil	st	526	130

Kommun	Antal fritidshus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960-1962
Marstrand st	68	—
Morlanda lk	895	115
Munkedal lk	245	60
Mölnadal st	161	—
Partille lk	525	70
Romelanda lk	266	50
Råda lk	714	75
Skaftö lk	900	350
Skredsvik lk	1 117	138
Smögen lk	37	1
Stenungsund lk	1 120	180
Strömstad st	7	—
Styrsö lk	1 000	60
Stångenäs lk	447	125
Svarteborg lk	13	7
Säve lk	205	25
Södra Sotenäs lk	427	80
Sörbygdén lk	32	11
Tanum lk	930	185
Tjämnö lk	560	110
Tjörn lk	940	—
Torslanda lk	3 400	220
Tossene lk	347	74
Tuve lk	—	—
Uddevallá st	150	10
Vette lk	555	95
Ytterby lk	85	6
Öckerö lk	356	15
Östra Orust lk	1 530	490
<i>Älvsborgs län</i>	13 145	1 614
Alingsås st	365	30
Angered lk	205	5
Axelfors lk	33	3
Bengtstors kp	25	—
Bjärke lk	200	65
Björketorp lk	754	90
Bollebygd lk	261	65
Bolstad lk	91	15
Borås st	520	30
Brålanda lk	236	50
Bråmhult lk	—	—
Bäckefors lk	15	—
Dals-Ed lk	50	5
Dalstorp lk	52	22
Flundre lk	82	20
Fristad lk	400	35
Fritsla lk	25	5
Frändefors lk	235	40
Färgelanda lk	92	35
Gåsene lk	150	30
Hemsjö lk	296	68
Herrljunga kp	15	3
Horred lk	56	10
Högsäter lk	21	1
Högvad lk	29	—

Kommun	Antal fritidshus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960-1962
Hökerum lk	240	70
Kindaholm lk	66	—
Kinna kp	20	2
Kroppefjäll lk	120	10
Kungsäter lk	40	5
Lelång lk	195	15
Lerum lk	700	35
Lilla Edet kp	10	3
Limmared lk	—	—
Lysjö lk	360	70
Långhem lk	120	40
Lödöse lk	131	11
Mellerud kp	210	7
Nödinge lk	166	19
Redväg lk	115	20
Sandhult lk	301	18
Skallsjö lk	495	75
Skene kp	—	—
Skepplanda lk	155	40
Skållerud lk	140	14
Starrkärr lk	130	30
Steneby lk	155	20
Stora Lundby lk	2 240	110
Svansjö lk	50	8
Svenljunga kp	—	—
Sätilla lk	485	70
Södra Väne lk	97	30
Toarp lk	122	18
Tranemo lk	75	15
Trollhättan st	160	20
Tössbo lk	345	35
Ulricehamn st	35	2
Viskafors lk	260	—
Vårgårda lk	200	20
Vänersborg st	80	50
Västra Mark lk	88	30
Västra Tunhem lk	520	50
Åmål st	40	—
Åsunden lk	—	—
Ödeborg lk	57	10
Örby lk	214	15
<i>Skaraborgs län</i>	4 567	571
Amnehärad lk	116	40
Ardala lk	39	8
Binneberg lk	19	5
Dimbo lk	—	—
Essunga lk	5	—
Falköping st	—	—
Fröjered lk	—	—
Frökind lk	—	—
Fågelås lk	90	10
Grästorp lk	—	—
Gudhem lk	40	—
Götene kp	—	—
Habo lk	150	30

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Hasslerör	lk	271	90
Hjo	st	83	10
Hova	lk	75	—
Husaby	lk	170	15
Hökensås	lk	46	5
Järpås	lk	3	—
Karlsborg	lk	—	—
Kinnekulle	lk	40	—
Kvänum	lk	12	4
Källands-Råda	lk	3	—
Larv	lk	15	1
Levene	lk	—	—
Lidköping	st	—	—
Lugnås	lk	72	—
Lyrestad	lk	73	24
Mariestad	st	20	5
Moholm	lk	80	5
Mullsjö	lk	395	30
Mölltorp	lk	650	50
Norra Källand	lk	825	77
Ryda	lk	—	—
Saleby	lk	2	—
Skara	st	—	—
Skultorp	lk	120	—
Skövde	st	260	20
Stenstorp	lk	66	5
Tibro	kp	10	1
Tidan	lk	10	—
Tidaholm	st	—	—
Timmersdala	lk	53	20
Tiveden	lk	15	12
Tun	lk	2	2
Töreboda	kp	15	—
Ullervad	lk	—	—
Udenäs	lk	192	34
Valle	lk	178	40
Vara	kp	—	—
Vartofta	lk	—	—
Vedum	lk	—	—
Vilske	lk	63	15
Vinninga	lk	92	—
Värsås	lk	50	5
Örslösa	lk	147	8
<i>Värmlands län</i>		9 588	1 387
Arvika	st	315	5
Brunskog	lk	240	20
Ed	lk	193	51
Eda	lk	66	10
Ekshärad	lk	120	10
Filipstad	st	65	2
Finnskoga-Dalby	lk	170	50
Forshaga	kp	120	10
Frykerud	lk	158	35
Fryksände	lk	110	10
Gillberga	lk	170	24
Glava	lk	80	20

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Grava	lk	72	20
Grums	kp	120	16
Gräsmark	lk	80	22
Gunnarskog	lk	61	14
Gustav Adolf	lk	190	10
Hagfors	st	98	10
Hammarö	kp	720	80
Holmedal	lk	229	19
Järnskog	lk	45	—
Karlstad	st	550	10
Kristinehamn	st	630	65
Kroppa	lk	10	3
Köla	lk	25	4
Lysvik	lk	81	23
Munkfors	kp	20	1
Nor	lk	257	37
Norra Ny	lk	60	10
Norra Råda	lk	220	40
Nyed	lk	418	110
Rämnen	lk	49	5
Sillerud	lk	82	14
Stavnäs	lk	200	40
Stora Kil	lk	230	39
Storfors	kp	50	—
Sunne	kp	337	18
Svanskog	lk	85	16
Säffle	st	449	37
Töcksmark	lk	102	14
Ullerud	lk	285	50
Ullvättern	lk	345	90
Visnum	lk	437	115
Vitsand	lk	7	2
Väse	lk	456	70
Värmlandsberg	lk	232	35
Värmlandsnäs	lk	123	12
Årjäng	kp	75	15
Ålgä	lk	88	30
Östmark	lk	40	10
Östra Fågelvik	lk	223	34
<i>Örebro län</i>		8 226	696
Asker	lk	200	50
Askersund	st	165	15
Axberg	lk	1 095	40
Degerfors	kp	165	8
Ekeby och Gällersta	lk	96	30
Fellingsbro	lk	75	5
Frövi	kp	122	15
Glanshammar	lk	910	50
Grythyttan	lk	288	15
Hallsberg	kp	326	27
Hammar	lk	115	30
Hällefors	kp	275	30
Karlskoga	st	500	33
Kumla	lk	50	—
Kumla	st	—	—

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962	
Laxå	kp	60	10
Lekeberg	lk	230	20
Lerbäck	lk	495	25
Linde	lk	220	70
Lindesberg	st	25	—
Ljusnarsberg	kp	300	30
Mosjö	lk	30	—
Nora	st	10	—
Noraskog	lk	275	20
Ramsberg	lk	129	31
Sköllersta	lk	70	15
Stora Mellösa	lk	420	30
Svartå	lk	400	57
Tysslinge	lk	90	20
Viby	lk	60	5
Örebro	st	1 030	15
<i>Västmanlands län</i>		6 590	967
Arboga	st	27	—
Dingtuna	lk	780	30
Fagersta	st	272	20
Fjärdhundra	lk	92	10
Hallstahammar	kp	43	5
Kolbäck	lk	930	170
Kolsva	lk	115	30
Kung Karl	lk	121	—
Kungsåra	lk	570	100
Kungsör	kp	101	10
Köping	st	220	10
Medåker	lk	283	70
Munktorp	lk	240	30
Möklinta	lk	98	12
Nora	lk	161	186
Norberg	kp	115	—
Sala	st	353	20
Skinnskatteberg	lk	465	100
Skultuna	lk	155	10
Surahammar	lk	411	60
Tillberga	lk	19	—
Tärna	lk	37	10
Vittinge	lk	10	3
Västerfärnebo	lk	198	35
Västerlövsta	lk	113	30
Västerås	st	605	10
Östervåla	lk	56	6
<i>Kopparbergs län</i>		13 961	2 104
Avesta	st	—	—
Bjursås	lk	195	40
Borlänge	st	10	—
By	lk	172	—
Enviken	lk	85	10
Falun	st	20	—
Floda	lk	330	150
Folkärna	lk	325	60
Gagnef	lk	790	67

Kommun	Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962	
Grangärde	lk	423	40
Grytnäs	lk	220	40
Gustafs	lk	329	100
Hedemora	st	20	—
Hedemora	lk	330	50
Husby	lk	52	20
Idre	lk	166	40
Järna	lk	210	30
Krylbo	kp	—	—
Leksand	lk	882	125
Lima	lk	240	70
Ludvika	st	135	20
Malung	lk	500	100
Mora	kp	1 520	190
Norrbärke	lk	288	40
Nås	lk	18	8
Ore	lk	99	10
Orsa	lk	910	90
Rättvik	lk	333	55
Siljansnäs	lk	350	65
Smedjebacken	kp	1	—
Sollerön	lk	136	52
Stora Kopparberg	lk	604	60
Stora Skedvi	lk	120	20
Stora Tuna	lk	1 130	125
Sundborn	lk	308	—
Svärdsjö	lk	220	—
Säfsnäs	lk	99	2
Särna	lk	35	14
Säter	st	210	50
Söderbärke	lk	356	70
Transtrand	lk	285	100
Venjan	lk	239	10
Vika	lk	180	40
Våmhus	lk	267	11
Ål	lk	90	—
Älvdalen	lk	660	120
Äppelbo	lk	69	10
<i>Gävleborgs län</i>		12 860	1 672
Alfta	lk	230	56
Arbrå	lk	310	15
Bergsjö	lk	205	50
Bjuråker	lk	162	15
Bollnäs	st	208	25
Delsbo	lk	265	20
Forsa	lk	270	35
Färila	lk	60	20
Gnarp	lk	336	78
Gävle	st	701	24
Hamrånge	lk	529	105
Hanebo	lk	160	25
Harmånger	lk	346	76
Hassela	lk	82	19
Hedesunda	lk	335	54
Hille	lk	862	120
Hofors	lk	110	—

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Hudiksvall	st	345	40
Hälsingtuna	lk	752	113
Iggesund	lk	545	30
Järbo	lk	140	15
Järvsö	lk	450	50
Ljusdal	kp	232	50
Los	lk	60	16
Norråla	lk	660	90
Ockelbo	lk	419	52
Ovansjö	lk	730	150
Ovanåker	lk	250	35
Ramsjö	lk	25	5
Rengsjö	lk	85	20
Sandviken	st	400	10
Skog	lk	255	70
Storvik	kp	—	—
Söderåla	lk	400	30
Söderhamn	st	481	40
Torsåker	lk	270	40
Valbo	lk	664	40
Årsunda	lk	477	35
Österfärnebo	lk	49	4
<i>Västernorrlands län</i>		11 354	1 611
Alnö	lk	890	116
Anundsjö	lk	135	25
Bjärträ	lk	174	10
Björna	lk	50	8
Borgsjö	lk	75	15
Boteå	lk	35	—
Fjällsjö	lk	130	40
Gideå	lk	42	30
Grundunda	lk	340	60
Haverö	lk	80	30
Helgum	lk	94	5
Härnösand	st	317	31
Hässjö	lk	370	40
Högsjö	lk	107	8
Indals-Liden	lk	226	95
Junsele	lk	150	25
Kramfors	st	265	10
Långsele	lk	129	20
Matfors	lk	450	70
Njurunda	lk	1 450	180
Noraström	lk	390	40
Nordingrå	lk	280	40
Nätra	lk	435	60
Ramsele	lk	95	40
Resele	lk	20	5
Selånger	lk	275	40
Själevad	lk	650	60
Skön	kp	40	10
Sollefteå	st	273	13
Stöde	lk	187	24
Sundsvall	st	—	—
Säbrå	lk	1 160	200
Timrå	kp	106	10

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Torp	lk	600	45
Trehörningsjö	lk	78	11
Tåsjö	lk	138	40
Ullånger	lk	206	30
Ytterlännäs	lk	132	15
Ådals-Liden	lk	60	10
Ånge	kp	—	—
Örnsköldsvik	st	720	100
<i>Jämtlands län</i>		4 886	1 241
Alsen	lk	23	—
Berg	lk	40	20
Brunflo	lk	242	25
Bräcke	lk	163	30
Fors	lk	65	20
Frostviken	lk	142	40
Frösö	kp	340	10
Föllinge	lk	100	50
Hackås	lk	181	60
Hallen	lk	120	40
Hammerdal	lk	10	—
Hede	lk	357	103
Hogdal	lk	25	3
Hotagen	lk	163	125
Kall	lk	116	45
Kälärne	lk	98	—
Lillhärdal	lk	60	25
Lit	lk	122	24
Mörsil	lk	117	25
Offerdal	lk	65	9
Oviken	lk	145	90
Ragunda	lk	135	40
Revsund	lk	175	35
Rätan	lk	80	8
Rödön	lk	300	50
Ström	lk	155	20
Stugun	lk	70	10
Sveg	lk	160	40
Sveg	kp	—	—
Tännäs	lk	612	190
Undersåker	lk	63	12
Åre	lk	135	75
Östersund	st	153	5
Övre Ljungadalen	lk	154	12
<i>Västerbottens län</i>		9 759	1 618
Bjurholm	lk	75	10
Bureå	lk	310	80
Burträsk	lk	150	6
Bygdeå	lk	310	60
Byske	lk	615	100
Degerfors	lk	210	30
Dorotea	lk	155	40
Fredrika	lk	20	7
Holmsund	kp	802	50

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Holmön	lk	31	7
Hörnefors	lk	675	60
Jörn	lk	50	5
Lycksele	lk	237	50
Lycksele	st	33	—
Lövånger	lk	348	51
Malå	lk	80	40
Nordmaling	lk	514	96
Norsjö	lk	375	100
Nysätra	lk	115	15
Skellefteå	lk	530	60
Skellefteå	st	382	87
Sorsele	lk	226	60
Stensele	lk	60	15
Sävar	lk	485	180
Tärna	lk	800	120
Umeå	lk	810	70
Umeå	st	125	1
Vilhelmina	lk	950	150
Vilhelmina	kp	6	—
Vännäs	lk	140	30
Vännäs	kp	32	—
Åsele	kp	70	30
Örträsk	lk	38	8
<i>Norrbottnens län</i>		9 254	1 619
Arjeplog	lk	100	—
Arvidsjaur	lk	140	40

Kommun		Antal fritids- hus 1963	Uppskattn. av antalet hus, som tillkommit 1960—1962
Boden	st	—	—
Edefors	lk	44	6
Gällivare	lk	1 000	300
Haparanda	st	—	—
Hietaniemi	lk	25	15
Hortlax	lk	450	75
Jokkmokk	lk	224	65
Junosuando	lk	25	5
Karesuando	lk	10	—
Karl Gustav	lk	10	5
Kiruna	st	830	170
Korpilombolo	lk	25	10
Luleå	st	320	30
Nederkalix	lk	450	—
Nederluleå	lk	2 500	300
Nedertorneå	lk	470	100
Norr fjärden	lk	310	90
Pajala	lk	40	5
Piteå	lk	450	150
Piteå	st	249	25
Råneå	lk	310	50
Tärendö	lk	85	28
Töre	lk	230	20
Älvsby	lk	137	—
Älvsbyn	kp	49	15
Överkalix	lk	30	10
Överluleå	lk	700	90
Övertorneå	lk	41	15

Medelfelsberäkningar

Medelfelstabell 1. Fördelning, procent, efter frekvensen för skilda fritidsaktiviteter under 1963 (tabell 2) samt procenttalens medelfel.

Aktivitet	Frekvens					Summa
	Aldrig	Någon enstaka gång	Någon gång i månaden	Någon gång i veckan	Varje dag	
Utövat någon form av friluftsliv	14	12	17	43	14	100
medelfel	0,8	0,7	0,8	1,1	0,8	
Sett på TV	3	7	4	24	62	100
medelfel	0,4	0,6	0,4	1,0	1,1	
Utövat motionsidrott inomhus	75	7	3	12	3	100
medelfel	1,1	0,5	0,4	0,7	0,3	

Medelfelstabell 2. Andel personer, procent, inom olika åldersgrupper, som aldrig utövat resp. aktivitet under 1963 samt procenttalens medelfel.

Aktivitet	Åldersgrupper				
	18—25	26—35	36—45	46—55	56—65
Utövat någon form av friluftsliv	8	11	11	16	26
medelfel	1,4	1,7	1,5	1,8	2,3
Sett på TV	2	2	1	3	6
medelfel	0,7	0,7	0,5	0,8	1,3
Utövat motionsidrott inomhus	61	71	75	82	88
medelfel	2,4	2,2	2,0	1,8	1,8

Medelfelstabell 3. Fördelning, procent, efter antal gånger vissa friluftaktiviteter utövats (tabell 6) samt procenttalens medelfel.

Aktivitet	Antal gånger						Summa
	0	1—2	3—5	6—20	21—50	51—	
Skridskoåkning, bandy eller ishockey	78	3	7	8	3	1	100
medelfel	0,8	0,4	0,6	0,6	0,4	0,2	
Skogs promenader, svamp- eller bärplockning	15	6	18	36	17	8	100
medelfel	0,8	0,5	0,8	1,1	0,8	0,6	
Camping	73	8	5	10	3	1	100
medelfel	1,0	0,6	0,5	0,6	0,4	0,2	
Bilutflykter utan samband med utövande av sport och friluftsliv	20	7	14	29	19	11	100
medelfel	0,9	0,5	0,8	1,0	0,8	0,7	

Medelfelstabell 4. Fördelning, procent, efter antal gånger vissa anläggningar utnyttjats under år 1963 (tabell 16) samt procenttalens medelfel.

	Antal gånger						Summa
	0	1-2	3-5	6-20	21-50	51-	
Friluftsgårdar och raststugor ..	71	9	10	9	1	0	100
medelfel	1,0	0,7	0,7	0,7	0,2	0,0	
Campingplatser	74	7	7	10	2	0	100
medelfel	1,1	0,6	0,6	0,7	0,4	0,2	
Utomhusbad	31	4	10	27	19	9	100
medelfel	1,0	0,4	0,6	1,0	0,9	0,6	

Medelfelstabell 5. Fördelning, procent, efter utnyttjandet av friluftsgårdar och raststugor i olika orter (tabell 16) samt procenttalens medelfel.

	Antal gånger	
	0	3-5
<i>Friluftsgårdar och raststugor</i>		
Stockholm, Göteborg, Malmö	70	9
medelfel	1,7	1,1
Södra och mellersta Sverige		
orter över 35 000 inv.	71	10
medelfel	1,9	1,3
orter under 35 000 inv.	76	9
medelfel	1,9	1,3
Norra Sverige		
orter över 35 000 inv.	82	12
medelfel	5,2	4,5
orter under 35 000 inv.	68	12
medelfel	2,3	1,6

Medelfelstabell 6. Semesterperiod 1 år 1963 fördelad efter semesterbostad, procent, (tabell 32) samt procenttalens medelfel.

Semesterbostad	Semesterperiod 1
Bostaden	16
medelfel	0,8
Eget fritidshus	13
medelfel	0,8
Hyrat fritidshus	10
medelfel	0,7
Annat fritidshus	3
medelfel	0,4
Hos släkt och vänner	24
medelfel	1,0
Hotell, pensionat	14
medelfel	0,8
Vandrarhem	1
medelfel	0,2
Tält, husvagn	13
medelfel	0,8
Båt	1
medelfel	0,3
Annan semesterbostad	4
medelfel	0,5
Uppgift saknas	1
medelfel	0,2
Summa	100

Medelfelstabell 7. Hushåll i tätorter fördelade, procent, efter tillgång till fritidshus (tabell 52) samt procenttalens medelfel.

Den permanenta bostadens läge	Dispositionssätt						Summa
	Disp. ej fritidshus	Äger fritidshus	Hyr fritidshus stadigvarande	Hyr fritidshus tillfälligt	Disp. hus på annat sätt	Hyr el. disp. annan fritidsbostad	
Stockholm, Göteborg, Malmö ..	57	22	4	6	9	2	100
medelfel	2,0	1,6	0,7	0,9	1,2	0,5	
Södra och mellersta Sverige							
tätorter över 35 000 inv.	65	15	5	5	8	2	100
medelfel	2,3	1,6	0,9	1,1	1,4	0,7	
tätorter under 35 000 inv. ...	74	12	3	5	5	1	100
medelfel	2,1	0,3	0,7	1,1	1,1	0,5	
Norra Sverige	64	20	1	6	7	2	100
medelfel	2,5	2,0	0,5	1,3	1,3	0,7	
Totalt medelfel	63	18	3	6	8	2	100
	1,1	0,9	0,4	0,5	0,7	0,3	

Medelfelstabell 8. Fritidshusens bostadsyta samt procenttalens medelfel.

Fritidshusets bostadsyta	Procent
Mindre än 30 m ²	25
medelfel	2,3
30—50 m ²	42
medelfel	2,6
50—80 m ²	21
medelfel	2,2
Mer än 80 m ²	12
medelfel	1,8
Summa	100

Medelfelstabell 9. Fördelning, procent, efter fritidsbostadens läge samt procenttalens medelfel.

Fritidsbostadens läge	Samtliga, som disp. fritidsbostad 1963
Götaland	
västkust	20
medelfel	1,5
sydkust	4
medelfel	0,8
ostkust	7
medelfel	0,9
inland	15
medelfel	1,4
Svealand	
ostkust	17
medelfel	1,4
inland	23
medelfel	1,6
Norrland	
ostkust	5
medelfel	0,6
inland	7
medelfel	0,9
Utlandet	2
medelfel	0,7
Summa	100

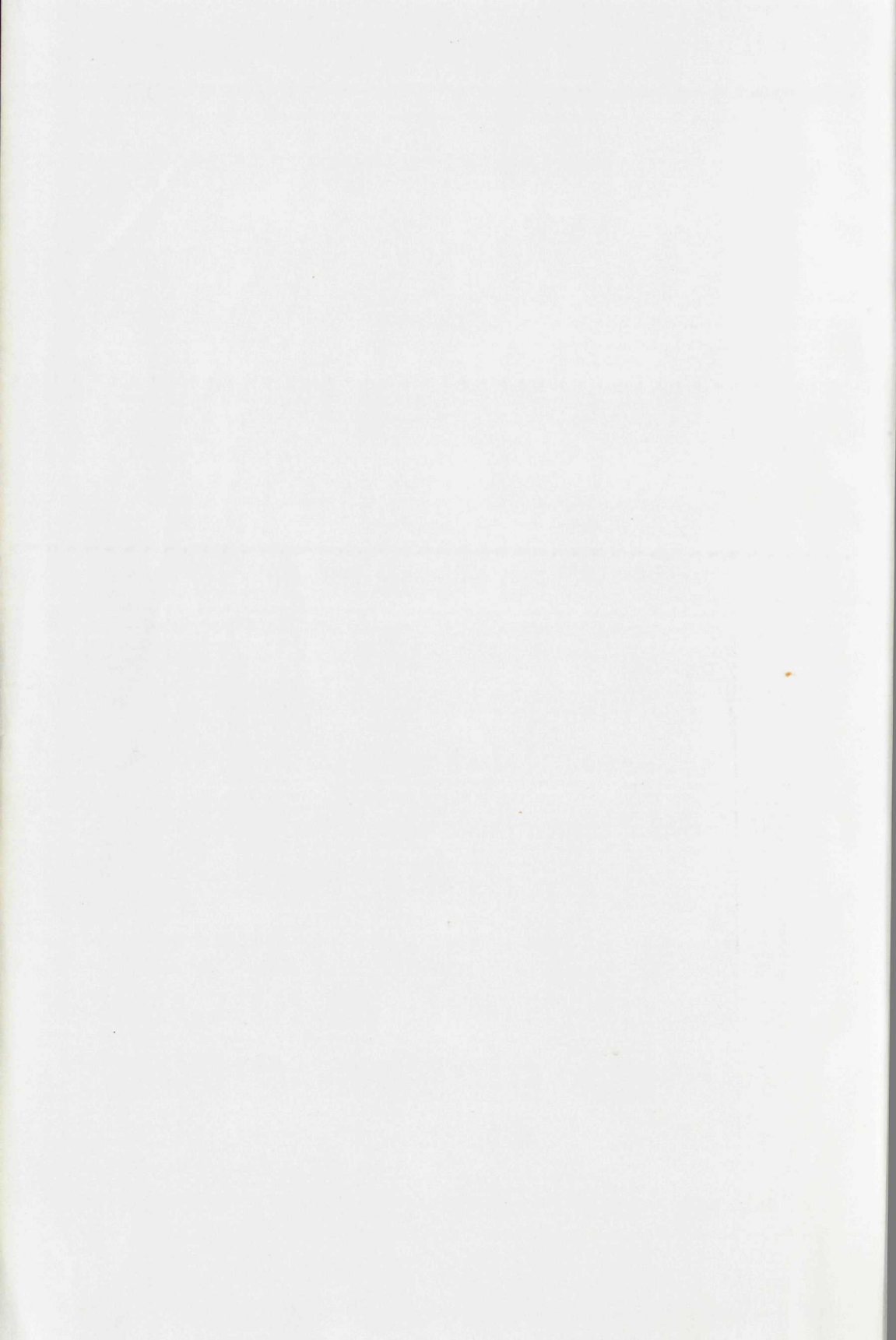
Medelfelstabell 10. Fördelning, procent, efter uppgivna planer på att skaffa fritidshus (tabell 63) samt procenttalens och de uppräknade talens medelfel.

	Procent	Antal
Köpt tomt	2	13 648
medelfel	0,4	2 986
Förhandlingar om köp pågår	2	17 060
medelfel	0,4	3 412
Letar f. n. efter lämplig tomt	10	87 006
medelfel	1,0	8 104
Kommer <i>troligen</i> att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren	33	282 343
medelfel	1,5	12 795
Kommer <i>nog inte</i> att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren	35	299 403
medelfel	1,6	13 222
Kommer <i>absolut inte</i> att skaffa fritidshus inom de närmaste fem åren ...	14	115 155
medelfel	1,2	10 236
Vet ej	4	37 532
medelfel	0,7	5 545
Summa	100	853 000

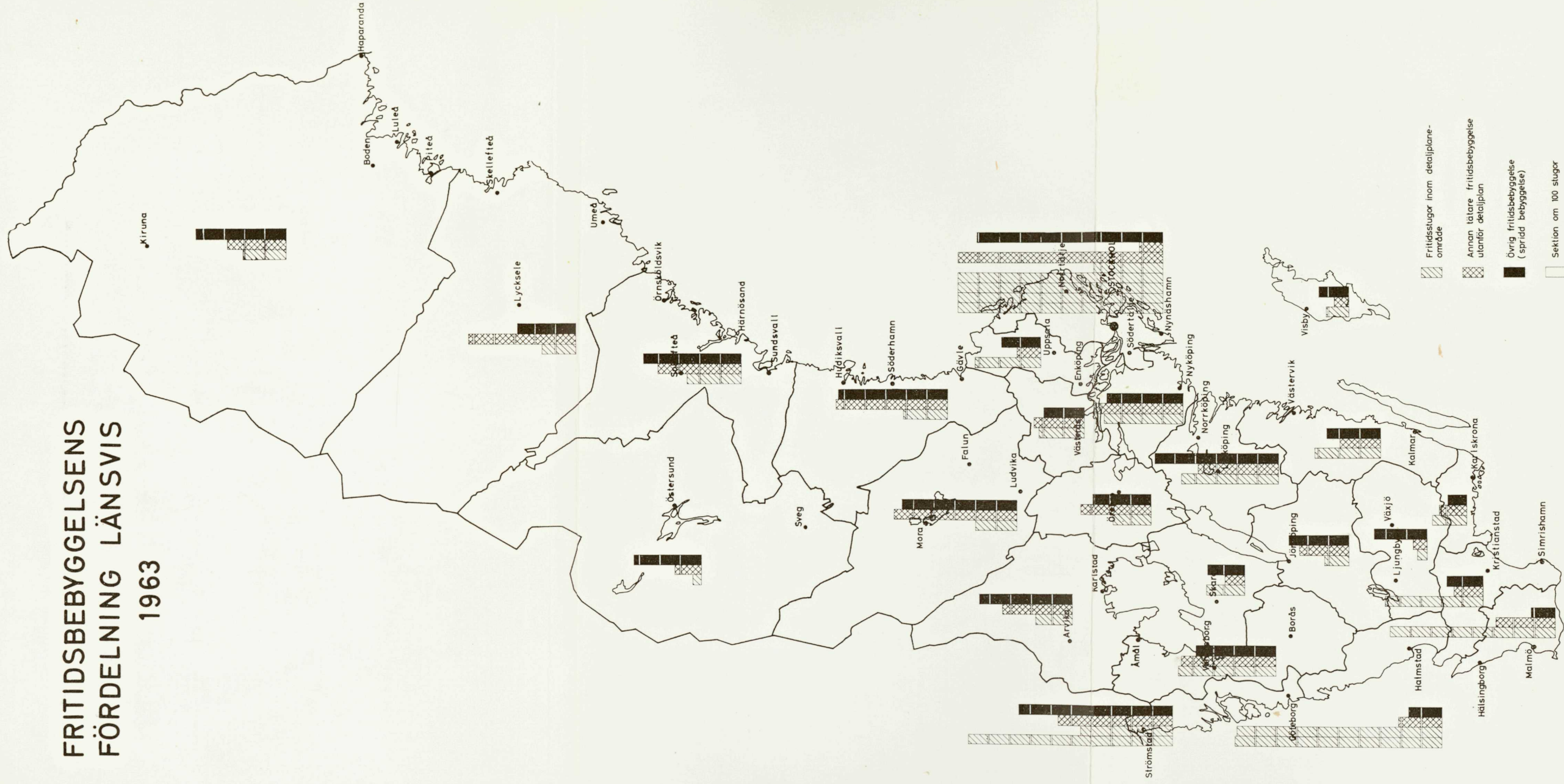
Medelfelstabell 11. Hushåll i olika orter fördelade, procent, efter önskat läge för ett ägt fritidshus (tabell 64) samt procenttalens medelfel.

Fritidshusets önskade läge	
Götaland	
västkust	23
medelfel	1,4
sydkust	5
medelfel	0,7
ostkust	7
medelfel	0,7
inland	12
medelfel	1,1
Svealand	
ostkust	17
medelfel	1,3
inland	16
medelfel	1,2
Norrland	
ostkust	7
medelfel	0,7
inland	8
medelfel	0,9
Utlandet	1
medelfel	0,3
Vet ej	4
medelfel	0,7
Summa	100

**FRITIDSBEBYGGELSENS
FÖRDELNING LÄNSVIS
1963**

KUNGL. BIBL.
A 5 1875
STOCKHOLM

NORDISK UDREDNINGSSERIE (NU) 1964

1. Teknikerutbildning i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Del II.
2. Nordisk etterutdannelse i by- og regionplanlegging.
3. Nordiskt institut för elementarpartikelfysik.
4. Invaliditetsvurdering, erstatningsfastsettelse, tabellsystemer m. v. i yrkesskadetrydgene i Norden.

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1964

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Företagsinteckning. [10]
Svensk namnbok 1964. [14]
Utlåtande av Juristkommissionen i Wennerström-affären. [15]
Rapport av parlamentariska nämnden i Wennerström-affären. [17]
Lag om förvairtningsförfarandet. [27]
Beräkning av pensionsreserv i pensionsstiftelse. [28]
Skadestånd II. [31]
Förtida tillträde, expropriationskostnad m. m. [32]
Familjerättskommittén. Äktenskapsrätt I. Författningstext. [34] Äktenskapsrätt II. Motiv. [35]
Sammanställning av remissyttranden över författningens utredningens förslag till ny författning. Del 3. Kap. 6 i förslaget till regeringsform. [38]
Rapport och arbetsmaterial från arbetsgruppen för det kommunala sambandet juni 1964. [39]

Försvarsdepartementet

Krigsmaktens förbandssjukvård. [20]

Socialdepartementet

Socialpolitiska kommittén. 3. Bättre åldringsvård. [5] 4. Social omvårdnad av handikappade. [43]
Arbetstidsförkortningens verkningar. [9]
Behandlingsforskning vid ungdomsvårdsskolorna. [24]
Ökat stöd till barnfamiljer. [36]
Mentalsjukvårdslag. [40]
1962 års utredning ang. sjuksköterskeutbildningen I. Grundutbildningen. [45] II. Vissa grundläggande undersökningar. [46]

Kommunikationsdepartementet

Bilskrotning. [21]
Statens byggnadsbesparingsutredning 3. Offentliga byggnader. Ekonomiskt byggande. [26]
Friluftslivet i Sverige. Del I. Utgångsläget och utvecklingstendenser. [47]

Finansdepartementet

Värdesäkringskommittén 1. Indexlån. Del I. [1]
2. Indexlån. Del II. [2]
Alkoholreklamen. [6]
Statens skogar och skogsindustrier. [8]
Kommunal skatteutjämning. [19]
Nytt skattesystem. [25]
Koncernbidrag m. m. [29]

Ecklesiastikdepartementet

1958 års utredning kyrka-stat III. Religionsfrihet. [13] IV. Historisk översikt. Kyrkobegrepp. [16]
V. Kristendomsundervisningen. [30]
Förbud mot utförelse av kulturföremål. [22]
Skolans försörjning med lärare II. [44]

Jordbruksdepartementet

1960 års jordbruksutredning. 1. Kapitalutvecklingen i det svenska lantbruket. [8] 2. Lantbrukets strukturutveckling. [37]
Älgrågan. [11]
Veterinärmedicinsk forskning och undervisning. Del II. [12]
Kronhjortsreservat m. m. [23]

Handelsdepartementet

Effektivare konsumentupplysning. [4]
Översättning av fördrag angående upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och tillhörande dokument. [18]
Översättning av viktigare följdörfattningar till fördragen angående Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska kol- och stål-gemenskapen. [33]

Inrikesdepartementet

Konsumtionsmönster på bostadsmarknaden. [3]
Bostadsstöd för pensionärer. [41]
Kommunal markpolitik. [42]

SVENSKA REPRODUKTIONS AB
STOCKHOLM 1964

KUNGL. BIBL.
24 OKT 1964
STOCKHOLM